

PlanMER

Bestemmingsplan
Landelijk Gebied 2015

INHOUD

1	Samenvatting	4
2	Inleiding	10
2.1	Aanleiding	10
2.2	PlanMER	10
2.3	Leeswijzer	11
3	Voornemen en alternatieven	12
3.1	Het voornemen	12
3.2	Maximalisatie	13
3.3	Alternatieven	13
4	Referentiesituatie	14
5	Milieueffecten	20
5.1	Natuur/Ammoniak	20
5.2	Geur	26
5.3	Luchtkwaliteit (fijnstof)	28
5.4	Landschap en cultuurhistorie	30
5.5	Gezondheid	36
5.6	Overige milieuthema's	39
6	Alternatieven	51
6.1	Natuur/Ammoniak	53
6.2	Geur	55
6.3	Luchtkwaliteit (fijnstof)	56
6.4	Landschap en cultuurhistorie	57
6.5	Gezondheid	58
6.6	Overige milieuthema's	59
7	Eindconclusie	61
7.1	Natuur/Ammoniak	61
7.2	Geur	61
7.3	Luchtkwaliteit (fijnstof)	62
7.4	Landschap en cultuurhistorie	62
7.5	Gezondheid	62
7.6	Overige milieuthema's	62
7.7	Overzicht effectscores	63
8	Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma	64
8.1	Leemten in kennis	64
8.2	Aanzet evaluatieprogramma	64

Bijlage 1: Passende beoordeling

1 Samenvatting

Aanleiding

Deze planMER is opgesteld in het kader van het vast te stellen bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015. De gemeente Aalten heeft besloten om de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied te actualiseren. In dit plan wordt het ruimtelijk beleid voor het landelijk gebied voor de komende 10 jaar bepaald. Het nieuwe ruimtelijk beleid van de gemeente is vooral gericht op het beheer van het landelijk gebied.

Het milieueffectrapport (planMER) biedt inzicht in de verschillende milieueffecten van de ontwikkelingen die in het plangebied zijn voorzien. Op grond van het planMER kan een verantwoorde keuze worden gemaakt over welke ontwikkelingen wel en niet in het bestemmingsplan mogelijk gemaakt (kunnen of moeten) worden.

Het opstellen van een planMER is nodig omdat het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 een kader biedt voor activiteiten, waarvoor op grond van de Wet milieubeheer (Wm) een milieueffectrapportage nodig is.

Het bestemmingsplan wordt ook plan-m.e.r.-plichtig wanneer er een passende beoordeling dient te worden uitgevoerd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. In de omgeving van Aalten liggen gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn, oftewel Natura 2000-gebieden. In het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 zelf liggen geen Natura 2000-gebieden. Voor alle Natura 2000-gebieden moet een passende beoordeling worden uitgevoerd voor de storingsfactoren verzuring en vermeting.

Het bestemmingsplan staat geen grote nieuwe ontwikkelingen toe, maar biedt wel mogelijkheden voor een ontwikkeling van bestaande veehouderijen in het landelijk gebied.

- Vergroting van het bouwvlak voor de bestaande niet grondgebonden veehouderij wordt mogelijk tot maximaal 1 hectare. Dit geldt slechts voor de bouwpercelen die uitdrukkelijk zijn aangeduid als "Intensieve veehouderij toegestaan". Een uitbreiding tot 1,5 hectare is mogelijk voor de intensieve veehouderijen (ca. 4 stuks) die in het landbouwonwikkelingsgebied Lintelo zijn gelegen. Deze ontwikkeling wordt door middel van een binnenplanse afwijking mogelijk gemaakt. Omschakeling van grondgebonden naar intensieve veehouderij is op deze wijze van bestemmen niet meer mogelijk.
- De grondgebonden veehouderij is gehouden aan de maximale maat van het bouwperceel zoals dat is vastgelegd in het bestemmingsplan. De maximale maat van een bouwperceel voor grondgebonden veehouderij is via een wijzigingsbevoegdheid te vergroten naar maximaal 2,5 hectare.

Vergroting van het agrarisch bedrijf is slechts mogelijk met inachtneming van het volgende uitgangspunt, dat is opgenomen in een gebruiksregel van het bestemmingsplan:

Het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee zodanig dat er sprake is van een negatief effect op een Natura 2000-gebied door stikstofdepositie wordt aangemerkt als een strijdig gebruik, als onder een strijdig gebruik niet wordt begrepen:

het bestaande gebruik, dat wil zeggen de oppervlakte die ten tijde van de inwerkingtreding van dit bestemmingsplan rechtsgeldig aanwezig dan wel toegestaan is ten behoeve van een (intensieve) veehouderij(tak), met het daarbij behorende aantal dierplaatsen en meststelsel

Typerend voor een dergelijk bestemmingsplan is dat voor vele functies algemene regels gelden die groei en wijzigingen mogelijk maken die passen in de voorgestane ontwikkeling van het landelijk gebied. Deze regels zijn algemeen geldend voor vele adressen tegelijkertijd. De mate waarin gebruik wordt gemaakt van de geboden mogelijkheden in het bestemmingsplan is niet zeker, evenmin als de locatie waar dat zal plaatsvinden.

Het planMER richt zich primair op de ontwikkelingsmogelijkheden die hebben geleid tot de m.e.r.-procedure vanwege de mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu. Het gaat hier om de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt voor de bestaande veehouderijen.

In het planMER worden de belangrijkste milieugevolgen in beeld gebracht van de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het bestemmingsplan. Voor de volgende aspecten heeft een effectbeoordeling plaatsgevonden:

- Natuur/Ammoniak;
- Geur;
- Landschap en cultuurhistorie
- Gezondheid.

Overige, wat minder relevante, milieuaspecten zijn minder diepgaand onderzocht. Het studiegebied van de m.e.r. kan groter zijn dan de plangrenzen, omdat de milieueffecten verder kunnen reiken dan de grenzen van het plangebied. Omgekeerd kunnen ontwikkelingen van buiten het plangebied ook van invloed zijn op de milieueffecten in het plangebied.

Ontwikkeling bestemmingsplan.

Naar aanleiding van de gepubliceerde planMER, de vaststelling van een nieuwe Omgevingsverordening Gelderland en een provinciale omgevingsvisie door Provinciale Staten van Gelderland, uitspraken van de ABRvS over bestemmingsplannen buitengebieden in andere gemeenten en het advies van de commissie MER over het PlanMER, is een Nota van Wijziging voor het bestemmingsplan Landelijk gebied Aalten 2015 opgesteld.

In de NvW is opgenomen:

- verwerking en bewerking van 'bedrijfseigen' mest toegestaan maar warmtekrachtkoppeling (WKK) en co-vergisting uitgesloten (geen NOx-emissie bij vergisting);
- geen windmolens toegestaan (geen aantasting fauna);
- aanpassing van tekst over vergund recht (maar geen rechtstreekse verwijzing naar NB-wetvergunning);
- aanduiding agrarische bouwpercelen in 'grondgebonden' en 'niet grondgebonden';
- maximaal oppervlak 'niet-grondgebonden' bouwperceel van resp. 1 of 1,5 hectare. Op andere agrarische percelen is slechts een grondgebonden veehouderij mogelijk.

Deze NvW is door de gemeenteraad vastgesteld. Door deze ontwikkeling wordt het voornemen aangepast en wordt alternatief 2, met wijziging, het voorkeursalternatief, en feitelijk het voornemen.

Alternatievenontwikkeling

In het planMER dienen 'redelijke alternatieven' te worden onderzocht. In dit planMER heeft dat er toe geleid dat er, naast de voorgenomen ontwikkeling, twee alternatieven zijn uitgewerkt.

Maximalisatie

Om het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 te kunnen toetsen aan normen en beleid dient het planMER de milieugevolgen te beschrijven van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke afwijkingen en wijzigingen. Dit is de voorgenomen ontwikkeling.

Bij 'maximalisatie' wordt er dan ook vanuit gegaan dat niet alleen alle mogelijkheden die bij recht in het bestemmingsplan zijn opgenomen worden benut, maar dat ook op ieder adres maximaal gebruik gemaakt wordt van afwijkingsmogelijkheden of wijzigingsbevoegdheden en dat het college dus ook aan alle verzoeken hiertoe medewerking verleend. Bij een keuze aan mogelijkheden wordt er vanuit gegaan dat de initiatiefnemer kiest voor de meest milieubelastende activiteit.

Alternatieven

In het kader van het inzichtelijk maken van de huidige situatie voor wat betreft de agrarische sector is onderzoek gedaan naar de bestaande situatie en de vergunde situatie. Dit is gebruikt als basis voor de alternatieven.

Het **alternatief 1** gaat net als bij het voornemen uit van een maximale invulling van het bouwvlak dat op basis van het bestemmingsplan aan veehouderijen ter beschikking wordt gesteld.

Groei van de veehouderij is echter begrensd tot de met de vergunde of gemelde dierbezetting in een omgevingsvergunning (milieu) of melding overeenkomende depositie op een Natura 2000 gebied. Daarnaast is door middel van saldering mogelijk om gebruik te maken van bestaande rechten van stoppende bedrijven in het plangebied mits in totaal de depositie niet toeneemt.

Alternatief 2 is gelijk aan alternatief 1 met dien verstande dat de invulling is begrensd op de 'rechtens aanwezige omvang van de emissie' zodanig dat er geen sprake is van een 'negatief effect' op een Natura 2000-gebied door toename van de stikstofdepositie.

Referentiesituatie

De voorgenomen ontwikkeling en de alternatieven worden beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. In het MER wordt voor de aspecten landschap en cultuurhistorie, natuur en verkeer de huidige situatie en de autonome ontwikkeling beschreven. Dit vormt tezamen de referentiesituatie, ten opzichte waarvan de voorgenomen ontwikkeling en het alternatief worden beoordeeld.

De referentiesituatie voor het plan-m.e.r. voor de milieuaspecten: ammoniak, geur en lucht is gelijk aan de feitelijke situatie. Er is onderzocht of er ontwikkelingen op de korte en lange termijn zijn te verwachten voor deze aspecten. Het blijkt dat er op korte termijn geen ontwikkelingen zijn waar in de referentiesituatie voor de plan-m.e.r. rekening mee dient te worden gehouden.

Milieueffecten

Ten behoeve van een totaaloverzicht van de effecten zijn in de navolgende tabel alle effecten voor de verschillende milieuthema's weergegeven.

Milieuaspect	Toetsingscriterium	Referentie	Voornemen	Alternatief 1	(voorkeur) Alternatief 2
Stikstofdepositie	vermesting/verzuring Natura 2000	0	--	-	0
Geur	Cumulatieve geurbelasting/aantal geurgehinderden	0	--	+/-	-
Luchtkwaliteit (Fijn stof)		0	--	+/-	+/-
Landschap en cultuurhistorie	versterking/behoud/verlies fysieke landschappelijke kwaliteiten	0	--	-	-
Landschap en cultuurhistorie	versterking/behoud/verlies beleefbaarheid landschap	0	--	-	-
Landschap en cultuurhistorie	versterking/behoud/verlies inhoudelijke kwaliteit	0	--	-	-
Gezondheid		0	-	0/-	0/-
Externe Veiligheid		0	+/-	+/-	+/-
verkeer		0	+/-	+/-	+/-
Geluid	cumulatief	0	-	0/-	0/-
Geluid	wegverkeer	0	+/-	+/-	+/-
bodem		0	+/-	+/-	+/-
water		0	+/-	+/-	+/-

Tabel 1 overzicht effectscores

Uit de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen blijkt dat er vooral milieueffecten op de natuur, geur en landschap en cultuurhistorie worden verwacht. De effecten op de natuur, geur en landschap en cultuurhistorie zijn als zeer negatief beoordeeld.

Natuur/Stikstof.

In de referentiesituatie overschrijdt de achtergrondconcentratie reeds de kritische depositiewaarden van de betreffende Natura 2000-gebieden. In de maximalisatie van het voornemen wordt de mogelijkheid, uitbreiding veehouderijen, geboden voor een stikstofdepositie die dermate groot is, dat de achtergrondconcentratie verder toeneemt. Uit de beoordeling blijkt dat de effecten als zeer negatief zijn beoordeeld door de toename van de ammoniakdepositie (als stikstofverbinding) op Natura 2000-gebieden. Door deze toename zijn zogenoemde '(significant) negatieve effecten' op Natura 2000-gebieden niet uit te sluiten. Dit betekent dat het (voorontwerp)bestemmingsplan op basis van het voornemen daardoor in strijd is met de Nbw (artikel 19j, lid 2, Nbw) en niet zo kan worden vastgesteld. Vanwege de beoordeling van de milieueffecten van het voornemen zijn in het planMER twee alternatieven opgenomen.

Alternatief 1 leidt tot een lichte toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Alternatief 2 laat de stikstofdepositie vanuit de veehouderij in het plangebied op de natura 2000 gebieden niet toenemen.

In alternatief 2 wordt in het ontwerp van het bestemmingsplan een koppeling gelegd met de bestaande feitelijke situatie of het rechtens geldende stelsel van vergunningen en/of meldingen ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan ten behoeve van (de uitbreiding) het aantal dieren/het stalsysteem. Niet grondgebonden veehouderij is slechts mogelijk op agrarische bouwpercelen die als zodanig zijn aangeduid. Op andere percelen is slechts een grondgebonden veehouderij mogelijk.

Met een dergelijke planregel en/of bestemmingssystematiek worden de agrarische bedrijven bestemd op de bestaande omvang voor wat betreft het aantal dieren en de daarbij behorende emissie.

In alternatief 2 is op de bouwblokken voor akker- en/of tuinbouw, omdat er geen bestaande emissie is, alleen invulling mogelijk met behulp van externe saldering. Dit leidt wellicht tot een fractie hogere stikstofdepositie (en geur, fijnstof, geluid).

Bedrijfsontwikkeling (c.q. méér dieren) is slechts mogelijk door het toepassen van stalsystemen met een lagere dan de huidige bedrijfsemissie: intern salderen. Over de gehele linie zijn er voor nagenoeg alle bedrijven mogelijkheden om door emissiearmere stalsystemen ruimte voor uitbreiding te creëren binnen de bestaande emissie/depositie. Dat wil niet zeggen dat alle bouwblokken door middel van interne saldering volledig kunnen worden ingevuld.

Een andere mogelijkheid voor bedrijfsontwikkeling (meer dieren, meer emissie/depositie) is het 'extern salderen'. Daarmee wordt bedrijfsontwikkeling mogelijk door het overnemen van aan andere, stoppende, bedrijven toebedeelde vergunde emissieruimte. Uitbreiding is dan mogelijk tot het huidige emissieplafond van de locatie.

Het is een breed gedeelde verwachting dat er in de komende periode een groot aantal (veehouderij)bedrijven gaat stoppen en daardoor emissieruimte vrijkomt. Het is echter onmogelijk om nu aan te geven hoeveel, wanneer en welke bedrijven gaan stoppen. Interne en externe saldering, al of niet in combinatie, vormt daarmee een uitvoerbaar alternatief binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet.

Geur

De totale geuremissie is in de maximalisatie van het voornemen als zeer negatief beoordeeld. De alternatief 1 wijkt niet veel af ten opzichte van de huidige (referentie)situatie en scoort neutraal.

In alternatief 2 zijn de veehouderijen begrensd op de bestaande stikstofdepositie. Omdat de geuremissie en ammoniakemissie van de stalsystemen zich niet evenredig tot elkaar verhouden kan de geuremissie (bij intern salderen) toenemen zonder dat de stikstofdepositie van het bedrijf toeneemt. Omdat op alle locaties externe saldering mogelijk is kunnen alle locaties in theorie maximaal groeien.

Vanwege het omschakelverbod (van 'grondgebonden' naar 'niet-grondgebonden' blijven voor de grondgebonden bedrijven vaste afstanden gelden en zal de geurbelasting minder toenemen dan in het voornemen. Ook de beperking van de 'niet-grondgebonden' bedrijven van 1,5 naar 1 ha draagt hiertoe bij. Ook de beperkte beschikbaarheid van dergelijk 'te verplaatsen' rechten maakt het niet realistisch dat dit op alle locaties zal voorkomen. Daarmee is het maximale effect voor wat betreft geurbelasting lager dan als gevolg van het voornemen (-)

Lucht (fijnstof)

In de referentiesituatie bestaan er in het plangebied enkele knelpunten met betrekking tot de fijnstofconcentraties ter plaatse van woningen. In de maximalisatie van het voornemen nemen de emissies dermate toe, dat dat er op veel plaatsen een overschrijding van de wettelijke grenswaarden ontstaat (--).

In de alternatief 1 nemen de emissies niet of nauwelijks toe ten opzichte van de referentiesituatie. Een beperkte toename door een groei van feitelijke bezetting naar de vergunde bezetting zal slechts tot een marginale toename van de achtergrondconcentraties leiden. Op een enkele locatie is sprake van meer feitelijk aanwezige dieren dan vergund. Indien deze worden teruggebracht naar de vergunde aantallen biedt het alternatief lokaal een lichte verbetering ten opzichte van de referentiesituatie.

In alternatief 2 zijn de veehouderijen begrensd op de bestaande stikstofdepositie. Omdat de fijnstofemissie en ammoniakemissie van de stalsystemen zich niet evenredig tot elkaar verhouden kan de fijnstofemissie (bij intern salderen) toenemen zonder dat de stikstofdepositie van het bedrijf toeneemt. Omdat op alle locaties externe saldering mogelijk is kunnen alle locaties in theorie maximaal groeien. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van dergelijk 'te verplaatsen' rechten is het

niet realistisch dat dit op alle locaties zal voorkomen. Daarmee is het maximale effect voor wat betreft fijnstofbelasting lager dan als gevolg van het voornemen (-)

Landschap en cultuurhistorie

De maximale toepassing van alle mogelijkheden uit het voornemen kan leiden tot aantasting van landschappelijke elementen en patronen.

De effecten zijn vooral de afname van de karakteristieke openheid van de essen en de kleinschaligheid van het overige landschap en de daarmee samenhangende maat en schaal van het landschap.

De belangrijkste effecten worden veroorzaakt door het vergroten van bebouwing bij agrarische bedrijven, realisatie van kleinschalige kampeerterreinen en uitbreiding of verplaatsing van boomteelt. Het voornemen scoort voor fysieke, beleefde en inhoudelijke kwaliteit negatief.

In de alternatieven zal door beperkingen in het gebied met de aanduiding 'nationaal landschap', 'groene ontwikkelzone' en 'openheid' in die gebieden geen aantasting plaatsvinden. Voor die gebieden worden zodanige planregels opgesteld, dat de kwaliteiten van dat gebied behouden blijven.

In de overige gebieden is dit nog wel mogelijk, zij het in mindere mate.

Er wordt bij bouwplannen van enige omvang dan wel wijziging van het bouwvlak een erfinrichtingsplan vereist. In een dergelijk plan behorende eventueel ook mitigerende maatregelen in het kader van flora en fauna te worden uitgewerkt, indien blijkt dat op een erf beschermde soorten voorkomen.;

Kleinschalige kampeerterreinen worden op agrarische bouwpercelen slechts toegestaan binnen of direct grenzend aan het bestaande bouwvlak.

Schuilgelegenheden worden niet toegestaan binnen het gebied met de aanduiding 'openheid' en de Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuurnetwerk.

Bij de alternatieven scoort de fysieke, beleefde en de inhoudelijke kwaliteit negatief (score -).

In het bestemmingsplan worden molenbiotopen (vrijwaringszone molenbiotoop) en karakteristieke objecten of een samenstel van karakteristieke complex beschermd. Karakteristieke, beeldbepalende panden worden voorzien van de aanduiding 'karakteristiek' om deze, qua uiterlijke verschijningsvorm, te behouden of, wanneer dit niet mogelijk is, de hoofdvorm terug te bouwen. Bij een complex van karakteristieke objecten zien de planregels met name toe op de situering van de bebouwing.

Gezondheid

De voorgenomen ontwikkeling en de alternatieven zijn beoordeeld op hun effecten op gezondheidsrisico's. Hierbij richt de effectbeoordeling zich vooral op de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Zoönosen zijn o.a. Q-koorts, MRSA, ESBL, endotoxinen.

Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang.

Het bestemmingsplan Landelijk Gebied biedt de mogelijkheid tot ontwikkeling van de bestaande veehouderijlocaties naar een oppervlak van 2,5 hectare. Dat leidt tot een toename van het aantal dieren in het plangebied. Door de oppervlakvergroting wordt, afhankelijk van de gekozen uitbreidingsrichting en perceelsvorm, de afstand tussen veehouderijen en woningen tussen de 0 en 150 meter kleiner. De verwachting is dat het gezondheidsrisico toeneemt als de afstand van de woning tot de veehouderij verkleint.

Op bijna alle locaties in het plangebied waar veehouderijen kunnen uitbreiden zijn al woningen binnen 250 meter van de rand van het agrarisch bouwperceel aanwezig of zal dat na vergroting van het perceel het geval zijn. Er ontbreekt op dit moment een harde wetenschappelijke onderbouwing voor een adviesafstand van 250 meter. Een negatief effect (gezondheidsrisico's) kan ten aanzien van het voornemen niet worden uitgesloten, maar staat evenmin onomwonden vast. De voorgenomen ontwikkeling scoort in de beschreven constellatie negatief ten opzichte van de huidige situatie (-).

Ook in de alternatieven bestaat de mogelijkheid van een toename van het aantal dieren in het plangebied. In alternatief 2 zijn de groeimogelijkheden beperkter en afhankelijk van de huidige ammoniakemissie van het bedrijf. De afstanden tussen bedrijven en woningen worden kleiner, maar dit gebeurt op minder plaatsen dan in het voornemen. De alternatieven scoren licht negatief ten opzichte van de huidige situatie (0/-).

Geluid

Het voornemen zorgt voor een groei van bestaande veehouderijen (intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij). Daarmee vergroot het voornemen de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Het voornemen scoort negatief ten opzichte van de referentiesituatie (-).

De alternatieven zorgen ook voor een groei van bestaande veehouderijen. Daarmee vergroten de alternatieven de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. In de alternatieven kunnen bedrijven niet zo groeien als in het voornemen. De alternatieven scoren licht negatief (0/-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Overige milieuaspecten

Voor de aspecten Externe veiligheid, verkeer, bodem en water geldt dat de maximalisatie van het voornemen en de alternatieven geen negatieve gevolgen hebben.

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

De gemeente Aalten heeft besloten om de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied te actualiseren.

Voor het landelijk gebied gelden op dit moment twee plannen: het bestemmingsplan Buitengebied Aalten 2004, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 december 2004 en het bestemmingsplan Buitengebied Dinxperlo 2007, vastgesteld bij raadsbesluit van 20 november 2007. Voor het grondgebied van het eerstgenoemde plan is een correctieve herziening/actualisatie vastgesteld bij besluit van 20 november 2007. Verder zijn in de loop van de tijd op perceelsniveau verschillende postzegelplannen in procedure gebracht, veelal in het kader van de toepassing van de rood-voor-roodregeling en soms een maatwerkoplossing.

Er is een Nota van Wijzigingen opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Deze Nota vormt een tussenstap naar het opstellen van een nieuw Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015. In deze nota zijn de planologische en beleidsmatige keuzes aangegeven en de uitgangspunten voor diverse thema's belicht.

2.2 PlanMER

Een bestemmingsplan wordt plan-m.e.r.-plichtig wanneer er een passende beoordeling dient te worden uitgevoerd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998. In het kader van dit bestemmingplan dient een Milieueffectrapport voor plannen (planMER) te worden opgesteld.

De Nota van wijzigingen vormt de basis voor het bepalen van de milieugevolgen van het voornemen. Het op te stellen bestemmingsplan, het voornemen, herbestemt vooral de bestaande situatie in het plangebied en biedt op onderdelen ruimte voor ontwikkelingen. Bestaande rechten en plichten uit het voorgaande bestemmingsplan worden zoveel mogelijk overgenomen en waar nodig aangepast aan de eisen en wensen van deze tijd.

Ruimte bieden voor ontwikkelingen geldt alleen voor vergroting van agrarische bouwpercelen. Dat kan leiden tot een toename van het aantal te houden dieren en daarmee tot toename van emissies en depositie van stikstof op belangrijke natuurgebieden.

In de omgeving van het grondgebied van de gemeente Aalten liggen gebieden die zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn (Natura 2000-gebieden). Op de voorhand kan worden niet worden uitgesloten dat activiteiten, die binnen het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, kunnen leiden tot significante invloeden op de instandhoudingdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Op nabijgelegen Natura 2000-gebieden is een toename van de stikstofdepositie als gevolg van de uitbreiding van de veehouderij in het plangebied niet uitgesloten. Dit betekent dat voor alle nabijgelegen Natura 2000-gebieden een passende beoordeling moet worden uitgevoerd die is gericht op het bepalen van de effecten ten aanzien van de storingsfactoren verzuring en vermisting. Hiermee wordt het bestemmingsplan ook plan-m.e.r.-plichtig op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.

Een planMER beschrijft de milieueffecten van het bestemmingsplan binnen het vastgestelde reikwijdte en het detailniveau. Daarbij dient het planMER om bij de besluitvorming over het bestemmingsplan het milieu een volwaardige plaats te geven met het oog op de bevordering van een duurzame ontwikkeling. De kern van het planMER is de effectbeschrijving van de verschillende relevante activiteiten die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Deze milieu-informatie kan ertoe leiden dat ontwikkelingen in bepaalde gebiedsdelen minder wenselijk zijn of dat er aan ontwikkelingen nadere voorwaarden moeten worden gekoppeld. Zo nodig kunnen deze in de regels van het bestemmingsplan worden verwerkt.

Hoewel alleen deze specifieke ontwikkelingen, die het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 mogelijk maakt, er voor zorgen dat het plan plan-m.e.r.-plichtig is, is het gehele plan en daarmee alle activiteiten die het mogelijk maakt, plan-m.e.r.-plichtig. Dit betekent dat het planMER niet beperkt wordt tot de m.e.r.(beoordelings)plichtige activiteiten. De cumulatieve effecten van het plan worden ook meegenomen.

Voor het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 betekent dit dat een aantal 'overige ontwikkelingen' ook wordt beoordeeld in dit planMER. In de volgende paragraaf worden deze ontwikkelingen nader uitgewerkt.

2.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 start met de beschrijving van het planMER. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de referentiesituatie. In hoofdstuk 4 is de referentiesituatie beschreven voor de milieuaspecten die centraal staan in dit planMER. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de milieueffecten van de voorgenomen ontwikkeling en in hoofdstuk 6 van het alternatief beschreven en beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie. Hoofdstuk 7 bestaat uit een eindbeoordeling per thema. Hoofdstuk 8 geeft inzicht in de leemten in kennis alsmede het evaluatieprogramma.

3 Voornemen en alternatieven

Artikel 7.7, lid 1 van de Wet milieubeheer geeft aan wat de inhoudelijke eisen voor het MER zijn:

- a. *‘een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd;*
- b. *een beschrijving van de voorgenomen activiteit, alsmede de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven’.*

In paragraaf 3.1 is het voornemen beschreven. Hierbij is uiteengezet waar het voornemen op is gericht en is een overzicht van de activiteiten opgenomen die met het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 mogelijk worden gemaakt. Op basis van het voornemen zijn de maximale milieueffecten van het voornemen beschreven en beoordeeld in paragraaf 3.2. Paragraaf 3.3 geeft de beschrijving van de alternatieven. Deze alternatieven zijn, waar het afwijkt van het voornemen, uitgewerkt naar de milieueffecten.

3.1 Het voornemen

Uitgaande van de vastgestelde Nota van wijzigingen zal het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 de volgende ontwikkelingen mogelijk maken.

Agrarisch

Het nieuwe bestemmingsplan zal grotere intensieve veehouderijen toestaan. Vergroting van het bouwvlak voor de bestaande intensieve veehouderij wordt mogelijk van de huidige maximale 1 hectare naar maximaal 1,5 hectare. Deze ontwikkeling wordt door middel van een binnenplanse afwijking mogelijk gemaakt. Daarnaast kan er nog 1 hectare ‘grondgebonden’ worden ontwikkeld. Een groter bestaand bouwperceel wordt gerespecteerd.

De bedrijven gelegen binnen de 250 m van de Wav-gebieden geldt de norm conform de Wet ammoniak en veehouderij (Wav), wat betekent dat uitsluitend met melkrundvee kan worden uitgebreid tot een emissieplafond van 2.446 kg ammoniak in totaal (voor het hele bedrijf). Uitbreiden met schapen en paarden is onbeperkt mogelijk. Ook het wijzigen van het huisvestingssysteem is toegestaan. Uitbreiden en wijzigen is toegestaan, als men binnen het ammoniakplafond blijft.

De grondgebonden veehouderij is gehouden aan de maximale maat van het bouwperceel zoals dat is vastgelegd in het bestemmingsplan. De maximale maat van een bouwperceel voor grondgebonden veehouderij is via een wijzigingsbevoegdheid te vergroten naar maximaal 2,5 hectare.

Mestverwerking

het verwerken en bewerken van (voornamelijk eigen) mest wordt onder voorwaarden, en via een afwijkingsbevoegdheid, mogelijk gemaakt op de agrarische bestemmingen

- bewerking en verwerking van maximaal 36.000 ton per jaar aan voornamelijk bedrijfseigen stoffen;
- eventuele andere mest is afkomstig van bedrijven op een afstand van ten hoogste 5 km ten opzichte van de mestverwerkingsinstallatie;
- geen onevenredige afbreuk aan het leefmilieu, natuur en landschap;
- geen onevenredige aantasting van omliggende functies en waarden;
- geen onevenredige toename van het aantal verkeerbewegingen.

Woningen

Enkele gestopte agrarische bedrijven worden als woning bestemd.

Duurzame energie

De opwekking van duurzame energie op woonbestemmingen wordt mogelijk door:

- a. grondgebonden zonnepanelen zijn mogelijk voor de eigen energievoorziening van de binnen het bestemmingsvlak voorkomende woning, voor zover gelegen achter de voorgevel en voorzien van een omzoming van streekeigen beplanting;
- b. kleine windmolens op het dak en/of aan de gevel zijn toegestaan, indien de bouwhoogte niet hoger is dan 3 m van het bestaande dakvlak van het hoofdgebouw.

Ontwikkelingen buiten het plangebied

Er zijn geen ontwikkelingen buiten het plangebied die van belang zijn in het kader van de planMER

3.2 Maximalisatie

Om de milieugevolgen te beschrijven van Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 dient het planMER de maximale gevolgen van de activiteiten die het bestemmingsplan maximaal mogelijk maakt, inclusief mogelijke afwijkingen en wijzigingen, in beeld te brengen. Dit is de voorgenomen ontwikkeling, en is uitgewerkt in dit planMER.

Bij 'maximalisatie' wordt er van uitgegaan dat niet alleen alle mogelijkheden die bij recht in het bestemmingsplan zijn opgenomen worden benut, maar ook dat maximaal gebruik gemaakt wordt van afwijkingsmogelijkheden of wijzigingsbevoegdheden en dat het college dus ook aan alle verzoeken hiertoe medewerking verleend. Bij een keuze aan mogelijkheden wordt er vanuit gegaan dat de initiatiefnemer kiest voor de meest milieubelastende activiteit.

3.3 Alternatieven

In de Voortoets en de Notitie reikwijdte en detailniveau zijn milieugevolgen van het voornemen bepaald en beoordeeld. Op basis daarvan is inzicht verkregen in die milieueffecten van het voornemen die als negatief of als zeer negatief beoordeeld worden en waarvoor maatregelen nodig zijn om deze te voorkomen of te beperken.

Op grond van dit gegeven zijn alternatieven bepaald. Het uitgangspunt van het alternatieven is dat maatregelen die ter voorkoming van de nadelige milieueffecten van het voornemen nodig zijn, in de regels van het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 worden verwerkt (of in aanvullend beleid bij het bestemmingsplan).

Dit betekent dat voor de alternatieven eerst wordt bepaald wat de milieueffecten van het voornemen zijn. Om deze werkwijze in het planMER ook duidelijk te maken, zijn de alternatieven niet in dit hoofdstuk uitgewerkt maar na de uitwerking van de milieueffecten van het voornemen. Gebaseerd op deze milieueffecten is het alternatief in hoofdstuk 5 uitgewerkt, waarna in hoofdstuk 6 de milieueffecten van het alternatief (of de alternatieven) zijn uiteengezet.

4 Referentiesituatie

De referentiesituatie voor een planMER bij een bestemmingsplan voor het landelijk gebied betreft de feitelijke situatie inclusief de zogenaamde autonome ontwikkeling (artikel 7.7 van de Wet milieubeheer).

Dit houdt in:

- de huidige, feitelijke situatie: alle activiteiten die zijn gerealiseerd;
- de toekomstig zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker en op korte termijn ingevuld worden;
- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (verder te noemen Besluit huisvesting) of het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit¹.

Per milieuaspect wordt de huidige situatie en de autonome ontwikkeling in en om het plangebied beschreven. Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of het alternatief wordt gerealiseerd. De huidige situatie en de autonome ontwikkeling samen wordt de referentiesituatie genoemd.

Het accent ligt hierbij op de emissie van ammoniak in het gebied zelf en de hieruit voortvloeiende verzurende en vermestende depositie op kwetsbare natuur (Natura 2000-gebieden en de provinciale Ecologische Hoofdstructuur). De depositie wordt mede in relatie tot de achtergronddepositie van ammoniak afkomstig van buiten het gebied beschouwd.

Daarnaast is er aandacht voor de aspecten natuur/ammoniak, geur, landschap en cultuurhistorie, externe veiligheid, gezondheid en overige milieuthema's in de huidige en de toekomstige situatie.

Voor het bepalen van de effecten van de beschouwde milieuaspecten is in het kader van het planMER de feitelijk aanwezige dierbezetting binnen veehouderijen in het plangebied inzichtelijk gemaakt.

Ontwikkeling van de landbouw

De ontwikkeling van de landbouw en de ruimte die het voornemen, het bestemmingsplan, daartoe biedt is het hoofdonderwerp van dit MER. In deze paragraaf worden de voor dit MER relevante ontwikkelingen in de landbouw beschreven.

Landelijke trends landbouw

In een studie van het Landbouw Economisch Instituut (LEI) 'De agrarische sector in Nederland; perspectieven en onzekerheden' voorspelt dat de melkveestapel richting 2015 (afschaffing van de melkquotering) zal toenemen en vervolgens in 2020 weer zal terugkomen op het niveau van 2006. De omvang van de veehouderijproductie neemt in 2020 niet of nauwelijks toe. Het aantal vleesvarkens en fokzeugen daalt met een kleine 10%. Het aantal vleeskuikens is vrijwel stabiel, terwijl het aantal leghennen nog iets kan stijgen.

Toekomstige ontwikkeling van de landbouw in Aalten

De toekomstige ontwikkeling van de landbouwsector in Aalten laat zich moeilijk voorspellen. Naar verwachting zal de trend naar schaalvergroting en intensivering ook in Aalten doorzetten. De agrarische productie zal plaatsvinden bij steeds minder agrarische bedrijven. Hoeveel bedrijven de komende jaren beëindigd zullen worden, is afhankelijk van verschillende factoren. Dat kunnen externe factoren zijn, bijvoorbeeld marktontwikkelingen, veranderingen in wet- en regelgeving. Ook de bedrijfssituatie speelt een belangrijke rol, zoals een te geringe bedrijfsomvang waardoor noodzakelijke investeringen niet gedaan kunnen worden of de leeftijd van het bedrijfshoofd en de opvolgingssituatie. De praktijk geeft aan dat het veelal de kleine bedrijven zonder opvolger zijn die stoppen met de bedrijfsvoering. De daling van het aantal bedrijven zal voor de verschillende bedrijfstypen waarschijnlijk voortzetten. Dat zal leiden tot een afname van het aantal bedrijven met 10 – 20%

¹ Zie factsheet nr. 29 van Commissie voor de m.e.r.: Referentiesituatie in MER voor bestemmingsplannen (versie 29 mei 2012).

Autonome ontwikkeling stikstofdepositie

De depositie van stikstof is een grote bedreiging voor natuurgebieden. In de gemeente Aalten komen natuurgebieden voor die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Het betreft hier alleen de Wav-gebieden (Wet ammoniak en veehouderij). Natura 2000 gebieden liggen buiten de gemeentegrenzen.

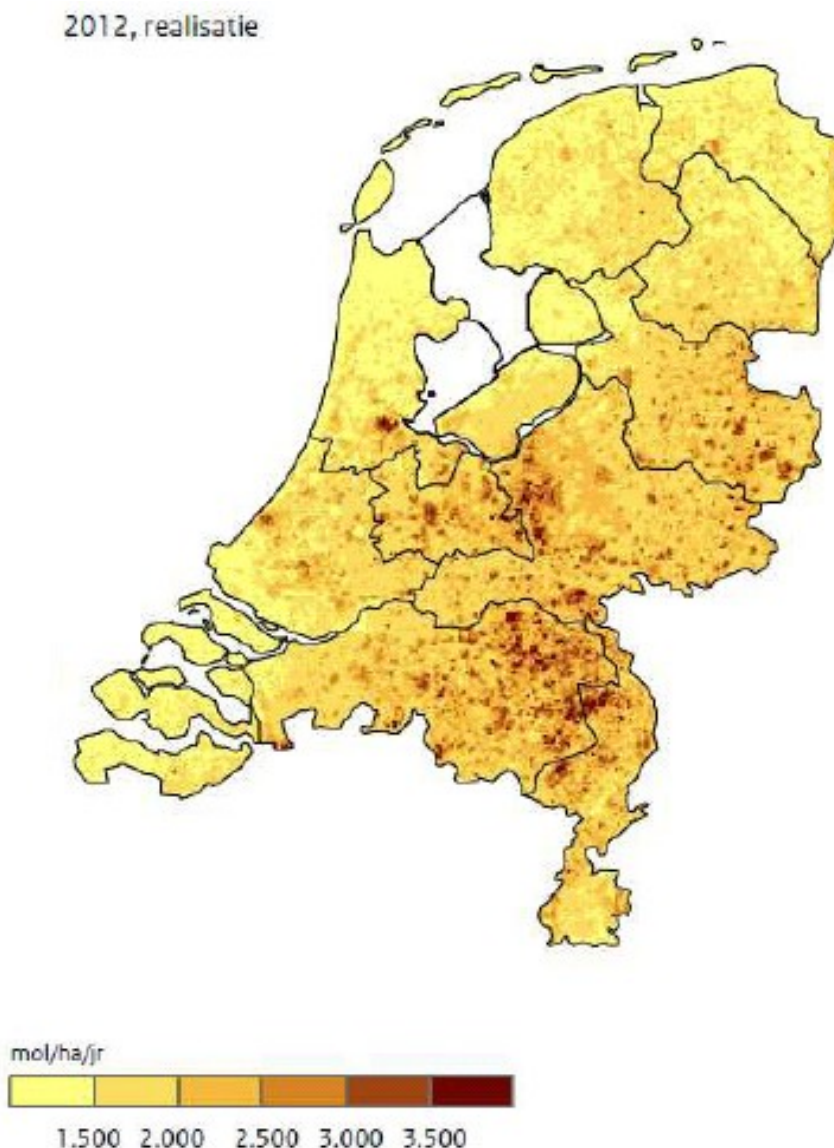
De Nederlandse agrarische sector levert met 40% de grootste bijdrage aan de totale stikstofdepositie in Nederland. Deze bijdrage bestaat vrijwel geheel uit ammoniak. Ammoniak komt vrij uit stallen, mestopslagen, tijdens beweiding en bij het aanwenden van mest.

De totale bijdrage van alle Nederlandse bronnen aan de totale stikstofdepositie (stikstofoxiden en ammoniak) is 70%, het overige deel komt uit het buitenland. De agrarische sector is daarmee verantwoordelijk voor 58% van de totale Nederlandse bijdrage aan de stikstofdepositie.

(bron: RIVM, Grootchalige concentratie en depositiekaarten Nederland, rapportage 2013).

Stikstofdepositie

In figuur 4.1 is de stikstofdepositie in 2012 beeld gebracht.

figuur 4.1 Stikstofdepositie in Nederland (RIVM, 2013)

Een belangrijke bijdrage aan de stikstofdepositie levert de ammoniakemissie vanuit de landbouw. De ammoniakemissie is sinds 1990 met tweederde verminderd. Dit komt vooral door de afname van (de mestproductie door) de veestapel en de verplichting om dierlijke mest emissiearm aan te wenden. De berekende totale emissie van ammoniak in Nederland bedroeg in 2010 ongeveer 122 miljoen

kilogram, en ligt daarmee onder het vastgestelde EU-NEC plafond van 128 miljoen kilogram (EU, 2001); de landbouw droeg hier 105 miljoen kilogram aan bij.

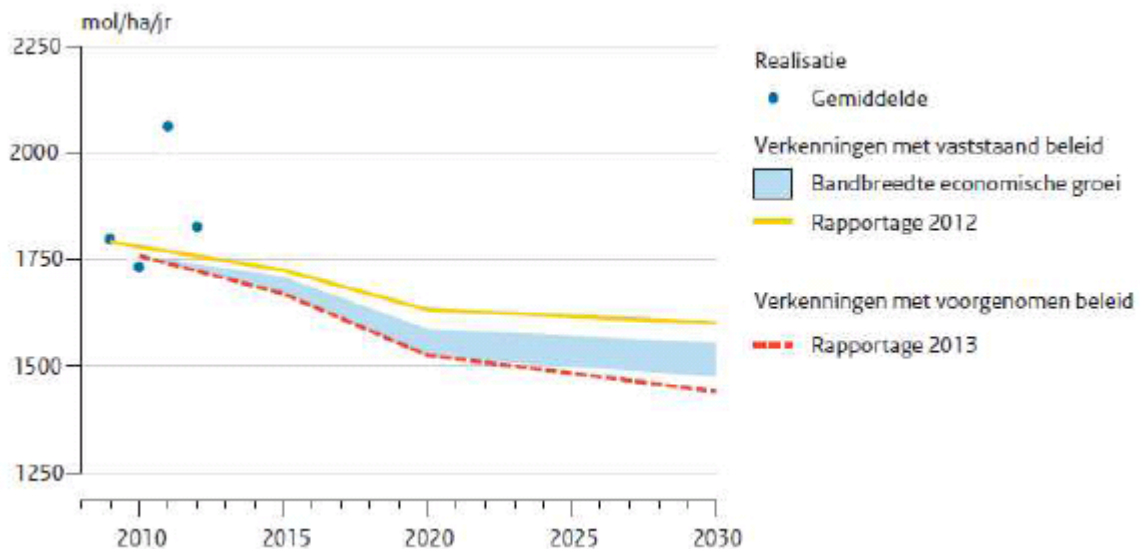
De landelijk gemiddelde stikstofdepositie, ook wel vermestende depositie genoemd, lag tot halverwege de jaren 1990 tussen de 2.500 en 3.000 mol/ha/jaar. Vanaf 1994 is een geleidelijke daling ingezet tot op het huidige niveau. Kleine variaties ontstaan vooral door weersomstandigheden. De daling in stikstofdepositie sinds 1981 is het gevolg van lagere emissies van zowel stikstofoxiden als van ammoniak.

De emissie van stikstofoxiden in Nederland daalde sinds 1980 met 40%; in West-Europa met 30%. Deze daling is het resultaat van maatregelen bij het verkeer, zoals de invoering van de katalysator aan het eind van de jaren tachtig, bij de industrie en in de energiesector.

De emissie door agrarische bronnen in Nederland is sinds 1990 met 50% gedaald; (in West-Europa met 10%). Vooral de laatste tien jaar hebben emissiebeperkende maatregelen in Nederland voor een daling gezorgd.

Nadat in de jaren negentig van de vorige eeuw het bovengronds uitrijden van mest al werd verboden, is vanaf 2008 het in twee werkgangen uitrijden en onderwerken van mest op bouwland niet meer toegestaan. Het effect van dit verbod is in 2010 onderzocht. Het is gebleken dat op bouwland de mest nu vooral geïnjecteerd wordt. Dit is zeer effectief en hierdoor en door andere aanpassingen in de praktijk van het bemesten is de emissie sinds 2005 met ongeveer 10 miljoen kg gedaald.

De laatste jaren is de veestapel weer enigszins gegroeid. Deze groei zou kunnen doorzetten, zeker omdat in het jaar 2015 het systeem van productierechten en het melkquotum komen te vervallen. In dat geval kan de emissie weer boven het EU-NEC-plafond uit stijgen. De prognoses van het RIVM gaan echter vooralsnog uit van een geleidelijke daling van de stikstofdepositie (figuur 4.2).

Figuur 4.2 Trendverwachting van de gemiddelde stikstofdepositie (RIVM, 2013)

De stikstofdepositie gemiddeld over Nederland daalt naar verwachting met ongeveer 230 mol/ha/jr tot 2030. Dit komt voornamelijk door dalende emissies vanuit het wegverkeer in binnen en buitenland en dalende emissie uit de landbouw in Nederland. Het wagenpark wordt schoner, doordat er de komende jaren in toenemende mate (vracht)auto's rondrijden die aan de Euro 6 normen voldoen. De daling in de landbouwemissies komt door implementatie van emissiearme stallen en lager mestgebruik. Na 2020 daalt de emissie naar verwachting langzaam verder.

Onderzoek ontwikkeling veehouderij in Aalten

De ontwikkeling van de landbouw in Aalten is in beeld gebracht met behulp van de gegevens van het CBS.

Melkrundveehouderij in Aalten

Jaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
AANTAL BEDRIJVEN										
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	136	146	123	123	115	115	109	106	101	101
Jongvee voor de melkveehouderij	153	165	158	156	149	147	141	141	133	136
AANTAL DIEREN										
Melk- en kalfkoeien (>= 2 jaar)	8021	8335	8040	8178	8416	8515	8285	8099	7757	8403
Jongvee voor de melkveehouderij	5657	6018	6114	5933	5975	6366	6418	6154	5795	6084

Tabel 4.1 CBS: Melkveehouderij Aalten

De CBS-gegevens laten een gestage afname zien van het aantal melkrundveehouderijen met 5 á 6 bedrijven per jaar. Het aantal dieren neemt echter niet af en bedraagt maximaal 8400 melkkoeien en 6400 stuks jongvee.

Varkenshouderij in Aalten

Jaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
AANTAL BEDRIJVEN										
Varkens, totaal	86	92	89	86	78	75	69	62	55	53
Biggen	33	35	35	33	30	28	26	24	21	20
Vleesvarkens	76	81	77	74	65	60	55	47	45	43
AANTAL DIEREN										
Varkens, totaal	100 540	112 247	112 483	113 091	113 681	108 973	108 678	109 172	100 919	96 108
Biggen	35495	37743	38844	39419	38853	38095	37194	37185	36042	35184
Vleesvarkens	56058	65442	64061	64387	65539	62083	63213	63521	57224	53299

Tabel 4.2 CBS: Varkenshouderij Aalten

De CBS-gegevens laten zien dat het aantal varkensbedrijven afneemt met gemiddeld zo'n 5 bedrijven per jaar. Het aantal dieren neemt ook af maar niet zo sterk. De relatief kleine bedrijven zijn gestopt.

Pluimveehouderij in Aalten

Jaar	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
AANTAL BEDRIJVEN										
Leghennen	8	10	11	10	8	10	9	7	7	8
AANTAL DIEREN										
Leghennen	59920	87550	128420	134290	112224	129765	120945	104948	103790	161062

Tabel 4.3 CBS: Pluimveehouderij Aalten

De CBS-gegevens laten zien dat het aantal pluimveebedrijven de afgelopen jaren afnam met 1 bedrijf per jaar. In Aalten zijn ook niet veel pluimveebedrijven. Door de recente (nieuw)vestiging van een groot pluimveebedrijf is het aantal dieren ineens fors toegenomen (54.000).

Web.BVB

De basis voor de referentiesituatie voor de planMER (voor stikstofdepositie, geur en fijnstof) vormen de Web.BVB-gegevens². De Web.BVB-gegevens zijn gecontroleerd en geactualiseerd. De provincie Gelderland beschikt over een database waarin informatie aangaande veehouderijen binnen de provincie is ingevoerd. De betreffende gegevens zijn publiekelijk beschikbaar gesteld.

² <http:// gelderland.vaa.com/webbv/bv/>

De CBS-gegevens laten op gemeenteschaal zien hoeveel dieren zijn gehouden. Deze data is als uitgangspunt gehanteerd voor de berekeningen in het kader van het planMER. Daarmee is de feitelijk aanwezige bezetting als uitgangspunt gehanteerd voor het berekenen van de referentiesituatie

Bedrijven omliggende gemeenten

Bij het bepalen van de achtergrondconcentratie ten aanzien van het milieuaspect geur worden ook alle veehouderijen met een relevante geuremissie meegenomen tot twee kilometer van het plangebied; in dit geval tot op twee kilometer afstand van de gemeentegrens. De omliggende gemeenten betreffen de Nederlandse gemeente Winterswijk, Oost Gelre en Oude IJsselstreek. Daarnaast zijn ook de veehouderijen in een strook van twee kilometer langs de Duits-Nederlandse grens meegenomen. Het betreft de bedrijven in de Duitse gemeenten Bocholt en Isselburg.

Op basis van de vergunde situatie zijn de bedrijven in de omliggende gemeenten in de berekeningen ter bepaling van de achtergrondconcentraties ten aanzien van het milieuaspect geur meegenomen. De vergunde situatie van de bedrijven in de beschouwde Nederlandse gemeenten is ontleend aan de gegevens van Web.BVB. De gegevens van de Duitse veehouderijen zijn opgevraagd bij de gemeenten Bocholt en Isselburg.

Autonome ontwikkelingen

Er zijn geen autonome ontwikkelingen bekend. Als zodanig is de referentiesituatie voor het planMER de feitelijk aanwezige situatie.

Passende beoordeling

Voor de passende beoordeling wijkt de referentiesituatie normaliter af van de referentiesituatie voor het planMER. Het verschil wordt veroorzaakt doordat bij de referentiesituatie voor de passende beoordeling geen rekening wordt gehouden met autonome ontwikkelingen. Nu in deze situatie geen sprake is van autonome ontwikkelingen is de referentiesituatie voor de passende beoordeling gelijk aan de referentiesituatie voor het planMER.

5 Milieueffecten

In dit hoofdstuk worden de (mogelijke) effecten beschreven van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt. Bij ieder aspect wordt vooraf aangegeven op welke wijze de beoordeling is uitgevoerd. Per relevant milieuthema is effectenbeschrijving en -beoordeling nader uiteengezet. De ontwikkelingsmogelijkheden in het bestemmingsplan (het voornemen) leiden tot effecten op het milieu. De effecten van het maximale scenario en de alternatieven worden in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie.

Het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 maakt in beperkte mate ontwikkelingen mogelijk. Het bestemmingsplan is overwegend conserverend van aard. De beperkte ontwikkelingsmogelijkheden zijn gekoppeld aan het bestaande of vrijkomende (agrarische) bouwvlak. Niet alle ontwikkelingen in het landelijk gebied zijn daarom even belangrijk en relevant voor het milieu. De effecten van ontwikkelingen met minimale of geen milieugevolgen zullen weinig relevant zijn voor de uiteindelijke besluitvorming over de bestemmingsplannen. Het is op planMER-niveau bijvoorbeeld minder relevant dat woningen in het landelijk gebied gesplitst kunnen worden of dat er beperkt ruimte wordt geboden aan bijgebouwen. Het planMER is dusdanig opgesteld dat de belangrijkste ontwikkelingen en de effecten daarvan (in cumulatie) zorgvuldig worden onderzocht en voor de overige ontwikkelingen wordt onderbouwd dat milieueffecten minimaal zijn of zelfs niet aanwezig.

De uitstoot van ammoniak door de landbouw wordt in het MER als een zeer belangrijk, zo niet het belangrijkste, effect beschouwd. Extra veestallen kunnen leiden tot landschappelijke effecten. Deze effecten worden beschreven in het planMER. Tot slot op kwalitatieve wijze aandacht besteed aan leefbaarheids(gezondheids)aspecten, zoals geurhinder en fijn stof.

5.1 Natuur/Ammoniak

Inleiding

Ammoniak kan vrijkomen bij een groot aantal verschillende bronnen. In Nederland zijn veehouderijen de belangrijkste emissiebron. Indien ammoniak wordt geëmitteerd naar de lucht kunnen zuren, zoals salpeterzuur en zwavelzuur, door ammoniak worden geneutraliseerd, waarbij ammoniumdeeltjes of aerosolen worden gevormd. Ammoniak en ammonium kunnen vanuit de atmosfeer naar de bodem terugkeren door droge en natte depositie. Dit kan leiden tot eutrofiëring en verzuring van natuurgebieden en heeft tot gevolg dat de biodiversiteit van ecosystemen kan worden aangetast bij overschrijdingen van de vastgestelde kritische depositiewaarde voor het van toepassing zijnde ecosysteem.

Stikstofdepositie bestaat uit ammoniak (NH_3) en stikstofoxides (NO_x). Vanuit de lucht slaat deze depositie neer op de bodem. Voor de berekening van de stikstofdepositie vanwege veehouderijen is gebruik gemaakt van het rekenprogramma Geomilieu versie 2.40, rekenmodule D+. Voor de Duitse Natura 2000-gebieden is additioneel een berekening door KEMA uitgevoerd met het programma 2014.1, release 25 maart 2014.

Wet- en regelgeving

Wet ammoniak en veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav kent een generieke emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van aangewezen kwetsbare gebieden. De emissiegerichte benadering heeft gestalte gekregen in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij (Besluit huisvesting).

Krachtens de Wav kunnen voor verzuring gevoelige gebieden uit de EHS (Ecologische Hoofd Structuur) door de provincie worden aangewezen als zeer kwetsbaar gebied. Daarnaast worden alle voor verzuring gevoelige gebieden, beschermd onder de Nbw 1998, automatisch aangewezen als zeer kwetsbaar gebied. Binnen en in de directe nabijheid van het plangebied is een aantal Wav-gebieden aangewezen. Op 1 juli 2009 hebben Provinciale Staten het besluit tot aanwijzing van de zeer kwetsbare gebieden vastgesteld. Op 23 november 2009 heeft de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het besluit goedgekeurd. Het besluit is op 9 december 2009 in werking getreden.

Binnen de aangewezen gebieden en een zone van 250 meter hierom heen gelden strenge restricties voor wat betreft ammoniakemissie vanuit dierenverblijven. De ligging van de diervverblijven is maatgevend voor de vraag of het bedrijf binnen of buiten de zone valt.

Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderijen

Het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij is op 1 april 2008 in werking getreden. Het besluit bepaalt dat dierenverblijven, waar emissie-arme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissie-arm moeten zijn uitgevoerd.

In het Besluit huisvesting zijn eisen opgenomen ten aanzien van de (maximaal) toegestane ammoniakemissie per diercategorie. Concreet houdt dit in dat bedrijven enkel nog maar huisvestingssystemen mogen toepassen die tenminste kunnen worden aangemerkt als de Best Beschikbare Techniek (BBT). Bedrijven moesten voor 1 januari 2010 voldoen aan de bepalingen zoals opgenomen in het Besluit huisvesting. Bedrijven die niet voldeden kregen tot 1 april 2010 de gelegenheid zich aan te melden voor het 'gedoogbeleid' dat is uitgewerkt in het zogenaamde 'actieplan ammoniak'. Om mee te doen aan het gedoogbeleid moesten ondernemers een Bedrijfsontwikkelingsplan (BOP) indienen. In een dergelijk plan is op een 'tijdlijn' aangegeven welke maatregelen men voornemens is te treffen (welk type huisvestingssysteem) om te gaan voldoen aan de bepalingen uit het Besluit huisvesting. De wijzigingen moesten uiterlijk 1 juli 2013 zijn doorgevoerd.

De Wav biedt voor bedrijven ook de mogelijkheid tot Intern salderen. Onder interne saldering wordt verstaan: de mogelijkheid om binnen een veehouderij in (een deel van) de bestaande huisvestingssystemen geen BBT toe te passen, op voorwaarde dat de daardoor gemiste ammoniakreductie wordt gecompenseerd door het toepassen van verdergaande technieken dan BBT in de nieuwe huisvestingssystemen.

Natuurbeschermingswet 1998

Verder is Nederland gebonden aan Europese richtlijnen ter bescherming van de biodiversiteit, de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. Hiermee is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd in de nationale wetgeving.

Voor de Vogelrichtlijngebieden is het aanwijzingstraject afgerond en kan via de Nbw 1998 een vergunning worden gevraagd met de inwerkingtreding van de Wet van 29 december 2008 (Stb. 2009,18). Op 1 februari 2009 zijn daarnaast alle gebieden die voorkomen op de lijst van gebieden van communautair belang als bedoeld in artikel 4 van de Habitatrichtlijn nu aangemerkt als Natura 2000-gebieden.

Voor de Natura 2000-gebieden dienen beheerplannen te worden opgesteld waarin de instandhoudingsdoelstellingen van de gebieden zijn geformuleerd. Tot het van kracht worden van de Natura 2000-beheerplannen vormt de 'Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden' een handleiding bij de afweging of bestaand gebruik, nieuwe vestiging of uitbreiding van activiteiten met stikstofuitstoot in of in de omgeving van Natura 2000-gebieden kan worden toegestaan. Naast Natura 2000-gebieden kunnen door de provincie gebieden als zeer kwetsbaar voor verzuring worden aangewezen.

Opzet

Het beschouwde voornemen heeft een mogelijke toename van de ammoniakdepositie op de omliggende Natura 2000-gebieden tot gevolg. Bepaald zijn welke habitattypen met een lage kritische depositiewaarde in en om de het plangebied aanwezig zijn. Ter plaatse van de betreffende habitatgebieden binnen de Natura 2000-gebieden zijn op de meest ongunstigste locaties rekenpunten gelegd ter bepaling van de depositie ten gevolge van het plan. Voor alle situaties, zowel referentiesituatie als de alternatieven wordt de (toename/afname van de) ammoniakdepositie op deze rekenpunten bepaald.

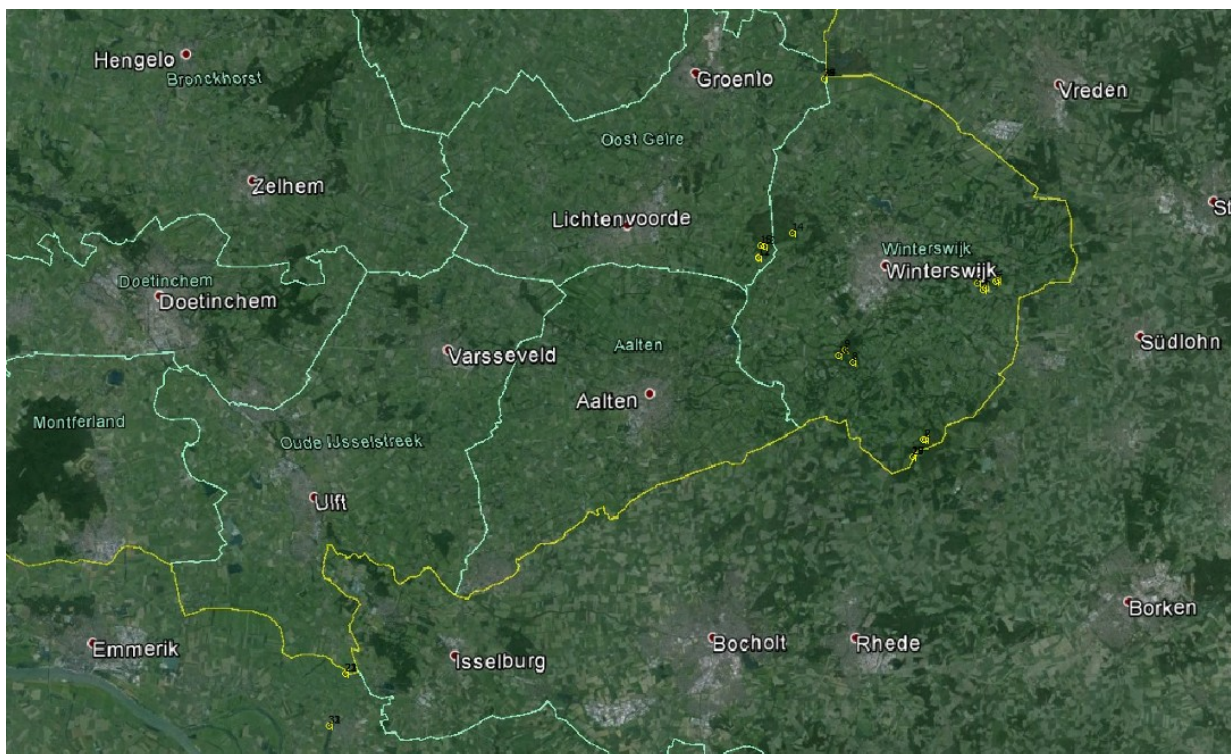
Rekenpunten depositie

De aangewezen zeer kwetsbare gebieden zijn bepaald aan de hand van de website <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/> voor de Nederlandse gebieden en de website <http://www.geodienste.bfn.de/schutzgebiete/> voor de Duitse gebieden. Beschouwd is binnen de aangewezen Natura 2000-gebieden waar de meest kritische habitattypen zijn gesitueerd. De situering

van de gevoelige habitattypen is ontleend aan Aeries, versie beta5c. Voor de Duitse Natura 2000-gebieden is deze detailinformatie niet voorhanden. Voor deze gebieden is van een worst-case uitgegaan, waarbij het meest kritische habitatype op de grens van het gebied is gesitueerd gelegen op de kleinst mogelijke afstand tot de gemeente Aalten.

Van alle kritische habitattypen zijn de kritische depositiewaarden bepaald. De kritische depositiewaarden zijn bepaald aan de hand van het rapport 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000, Alterra-rapport 2397³.

In de navolgende figuur is de situering van de immissiepunten grafisch weergegeven.

Figuur 5.1: Ligging rekenpunten

Resultaten

In onderstaande tabel worden de kenmerken van de gebruikte rekenpunten weergegeven. Duidelijk is dat de achtergronddepositie (AG) in het referentiejaar 2014 de kritische depositiewaarden (Kdw) van deze meest kritieke punten overschrijdt.

Punt	Coördinaat		Habitatype code	Kdw [mol N/ha/jaar]	AG 2014 [mol N/ha/jaar]
	x	y			
Wooldse Veen					
1	248232	436444	H91D0	1786	1863,3
2	248276	436441	H7120ah	500	1863,3
Willinks Weust					
3	250386	442715	H9160A	1429	1950,0
4	251224	442827	H5130	1071	2003,3
5	251124	442798	H6410	1071	2003,3
6	250741	442539	H9120	1429	1950
7	250608	442437	H6230vka	714	1950

³ Alterra-Rapport 2397, ISSN 1566-7197, Projectcode BO-11-011.01-027, H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg

Bekendelle					
8	245390	439523	H9160A	1429	1930
9	245057	440066	H91E0C	2419	1930
10	244789	439823	H9120	1429	1883,3
Korenburgerveen					
11	241564	443765	H91D0	1786	2153,3
12	241587	443736	H91E0C	1857	2153,3
13	241801	444212	H7210	1571	2230
14	242933	444738	H6410	1071	2100
15	241660	444243	7120ah	500	2230
Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt					
16	247772	435733	H7120	500	1870
17	247772	435733	H7140	714	1870
18	247772	435733	H91D0	1786	1870
19	247772	435733	H4010	786	1870
20	247772	435733	H3130	571	1870
Hetter-Millinger Bruch, mit Erweiterung					
21	224938	427012	H6510	1571	1493,3
22	224938	427012	H3260	2400	1493,3
23	224938	427012	H3150	2143	1493,3
Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld					
24	244234	450970	H7120	500	1733,3
25	244234	450970	H7140	714	1733,3
26	244234	450970	H7150	1429	1733,3
27	244234	450970	H9190	1071	1733,3
28	244234	450970	H91D0	1786	1733,3
29	244234	450970	H4010	786	1733,3
30	244234	450970	H4030	1071	1733,3
Bieninger Altrhein, Millinger und Hurler Meer und NSG Empeler Meer					
31	224258	424914	H315baz	2142	2427,6
32	224258	424914	H6510A	1429	2427,6
33	224258	424914	H91E0B	2000	2427,6

Tabel 5.1: Kenmerken rekenpunten; Depositie wordt weergegeven in molN/ha/jaar.

Referentiesituatie

Bepaald is het aandeel aan stikstofdepositie dat alle veehouderijen in het plangebied gezamenlijk bijdragen ten opzichte van de kritische depositiewaarde op de rekenpunten in de referentiesituatie. Dit aandeel wordt in navolgende tabel weergegeven.

Referentiesituatie planMER			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
1	19,973	1786	1,12%
2	19,837	500	3,97%
3	15,384	1429	1,08%
4	13,803	1071	1,29%
5	13,968	1071	1,30%
6	14,763	1429	1,03%
7	15,021	714	2,10%
8	37,418	1429	2,62%
9	41,145	2419	1,70%
10	43,216	1429	3,02%
11	63,709	1786	3,57%
12	63,752	1857	3,43%
13	57,797	1571	3,68%
14	43,194	1071	4,03%

Referentiesituatie planMER			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
15	59,119	500	11,82%
16	19,423	500	3,88%
17	19,423	714	2,72%
18	19,423	1786	1,09%
19	19,423	786	2,47%
20	19,423	517	3,76%
21	10,223	1571	0,65%
22	10,223	2400	0,43%
23	10,223	3143	0,33%
24	16,837	500	3,37%
25	16,837	714	2,36%
26	16,837	1429	1,18%
27	16,837	1071	1,57%
28	16,837	1786	0,94%
29	16,837	786	2,14%
30	16,837	1071	1,57%
31	9,334	2142	0,44%
32	9,334	1429	0,65%
33	9,334	2000	0,47%

Tabel 5.2: Depositiebijdrage in de referentiesituatie voor het planMER; Depositie in molN/ha/jaar

Voornemen

Voor het voornemen is eveneens het aandeel aan stikstofdepositie dat alle veehouderijen in het plangebied gezamenlijk bijdragen ten opzichte van de kritische depositiewaarde op de rekenpunten in de referentiesituatie. Dit aandeel is in tabel 5.3 weergegeven.

Voornemen			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
1	279,777	1786	15,67%
2	277,950	500	55,59%
3	225,538	1429	15,78%
4	202,535	1071	18,91%
5	204,984	1071	19,14%
6	216,303	1429	15,14%
7	220,084	714	30,82%
8	524,175	1429	36,68%
9	568,392	2419	23,50%
10	601,073	1429	42,06%
11	910,934	1786	51,00%
12	910,835	1857	49,05%
13	816,995	1571	52,00%
14	614,815	1071	57,41%
15	836,572	500	167,31%
16	275,988	500	55,20%
17	275,988	714	38,65%
18	275,988	1786	15,45%
19	275,988	786	35,11%
20	275,988	517	53,38%
21	153,810	1571	9,79%
22	153,810	2400	6,41%
23	153,810	3143	4,89%
24	255,182	500	51,04%
25	255,182	714	35,74%

Voornemen			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
26	255,182	1429	17,86%
27	255,182	1071	23,83%
28	255,182	1786	14,29%
29	255,182	786	32,47%
30	255,182	1071	23,83%
31	140,317	2142	6,55%
32	140,317	1429	9,82%
33	140,317	2000	7,02%

Tabel 5.3: Depositiebijdrage in het voornemen; depositie in molN/ha/jaar

Bij het voornemen is de depositiebijdrage vanuit het plangebied maximaal 167,31% (punt 15, Korenburgerveen) van de kritische depositiewaarde. De effecten van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie zijn in tabel 5.4 weergegeven.

Punt	Gebied	Toename depositie voornemen t.o.v. referentiesituatie
1	Wooldse Veen	259,804
2	Wooldse Veen	258,113
3	Willinks Weust	210,154
4	Willinks Weust	188,732
5	Willinks Weust	191,016
6	Willinks Weust	201,540
7	Willinks Weust	205,063
8	Bekendelle	486,757
9	Bekendelle	527,247
10	Bekendelle	557,857
11	Korenburgerveen	847,225
12	Korenburgerveen	847,083
13	Korenburgerveen	759,198
14	Korenburgerveen	571,621
15	Korenburgerveen	777,453
16 t/m 20	Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt	256,565
21 t/m 23	Hetter-Millinger Bruch, mit erweiterung	143,587
24 t/m 30	Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	238,345
31 t/m 33	Bieninger Altrhein, Millinger und Hurler Meer und NSG Empeler Meer	130,983

Tabel 5.4: Effecten voornemen bestemmingsplan t.o.v. referentiesituatie; depositie in molN/ha/jaar

De maximale depositie op één van de punten betreft in het voornemen circa 15 maal de bestaande depositie vanuit het plangebied. De maximale toename ten opzichte van de referentiesituatie bedraagt 847,23 molN/ha/jaar. Het voornemen heeft, zoals ook uit tabel 5.4 blijkt, duidelijk het meest negatieve effect op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden.

Score

In tabel 5.5 is de score van de ammoniakdepositie van het voornemen vergeleken met de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen
Stikstofdepositie	0	--

Tabel 5.5: Score van maximalisatie ten opzichte van de referentie planMER

5.2 Geur

Inleiding

Voor een bestemmingplan van het landelijk gebied is agrarische geurhinder vanuit veehouderijen een belangrijk milieuaspect. Hoewel de voorgrondbelasting ten gevolge van individuele veehouderijen wordt beperkt door omliggende woningen, kan de cumulatieve geurbelasting ten gevolge van alle veehouderijen in en nabij het plangebied bij een maximale invulling van een bestemmingsplan leiden tot een aantasting van het woon- en leefklimaat.

Gezien het feit dat het mogelijk wordt gemaakt dat het aantal geurrelevante dieren binnen het plangebied uitgebreid kan worden, is er dan ook sprake van een mogelijke relevante toename in geurhinder bij de maximale invulling van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

Wet- en regelgeving

Op 1 januari 2007 is de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de daarbij behorende Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) in werking getreden. De Wgv vormt het landelijke toetsingskader voor de beoordeling van geurhinder van veehouderijen.

De Wgv geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (gebouw geschikt voor menselijk verblijf en hiervoor permanent in gebruik, bijvoorbeeld een woning).

Bij gemeentelijke verordening kunnen gemeenten afwijken van de wettelijke normen. De gemeente Aalten heeft van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Doordat in het kader van het planMER geen rekening wordt gehouden met beperkingen vanuit andere wetgeving, heeft de gemeentelijke verordening geen invloed op de berekende achtergrondconcentratie. De geurbelasting wordt uitgedrukt in de Europese dosismaat odour-units per m³ als 98-percentielwaarde (ou_E/m³).

De toetsing aan de geurconcentratienormen geldt alleen voor dieren waarvoor geuremissiefactoren zijn vastgesteld en opgenomen in de Rgv. Als de geuremissie van een dier niet vastgesteld is, zijn in de Wgv minimumafstanden opgenomen die van het meest dichtbijgelegen emissiepunt van een veehouderij tot een geurgevoelig object gerespecteerd moeten worden.

Alle veehouderijen in de omgeving van een woning of ander geurgevoelig object bepalen tezamen de achtergrondbelasting op deze woning of object. De achtergrondbelasting en de hierbij horende leefkwaliteit wordt berekend met het conform artikel 2, lid 1 van de Rgv voorgeschreven model V-Stacks Gebied. De dieren waarvoor een vaste afstand geldt, hebben geen cumulatief effect op de achtergrondconcentratie.

De geurhinder die ervaren wordt op basis van de cumulatieve geurbelasting is opgenomen in bijlagen 6 en 7 van de 'Handreiking Wet geurhinder en veehouderij'. In bijlage 6 zijn tabellen opgenomen waarin de relatie tussen de achtergrondbelasting en het percentage gehinderden in een gebied is opgenomen. Het percentage is ervan afhankelijk of een gemeente in een zogenaamd concentratiegebied gelegen is of niet. De gemeente Aalten is conform bijlage I van de Meststoffenwet d.d. 27 november 1986 in concentratiegebied I gelegen. In bijlage 7 van de handreiking Wgv is een tabel opgenomen waarmee de leefkwaliteit bepaald kan worden aan de hand van het percentage geurgehinderden. De leefkwaliteitslabels variëren van 'zeer goed' tot 'extreem slecht'.

Opzet

De geurhinder wordt bepaald met behulp van het programma V-Stacks gebied versie 2010.1. De geurhinder wordt cumulatief bepaald. De mogelijke groei van de geurhinder wordt worst-case niet beperkt door de voorgrondbelasting van bedrijven op omliggende geurgevoelige objecten. Derhalve wordt de geuremissie vanwege het plangebied niet beperkt door gevoelige objecten. Onderstaand wordt de rekenmethodiek voor het bepalen van de achtergrondconcentratie weergegeven voor de verscheidene situaties.

In de berekeningen zijn alle veehouderijen van buiten het plangebied qua groei in geurhinder op slot gezet. Dit betreffen bedrijven die gelegen zijn binnen een zone van 2 kilometer om het plangebied. Zo worden middels de berekening alleen de effecten van groei die mogelijk worden gemaakt door het bestemmingsplan in kaart gebracht.

Gezien het feit dat de geuremissie vanwege het plangebied niet wordt beperkt door de geurgevoelige objecten is gerekend naar gridpunten. Ter plaatse van deze gridpunten is de achtergrondbelasting bepaald.

Resultaten

Voor de referentiesituaties en de beschouwde alternatieven is het leefklimaat bepaald. Dit leefklimaat is gebaseerd op het aantal geurgehinderden op basis van de cumulatieve geurbelasting van veehouderijen in en om het plangebied.

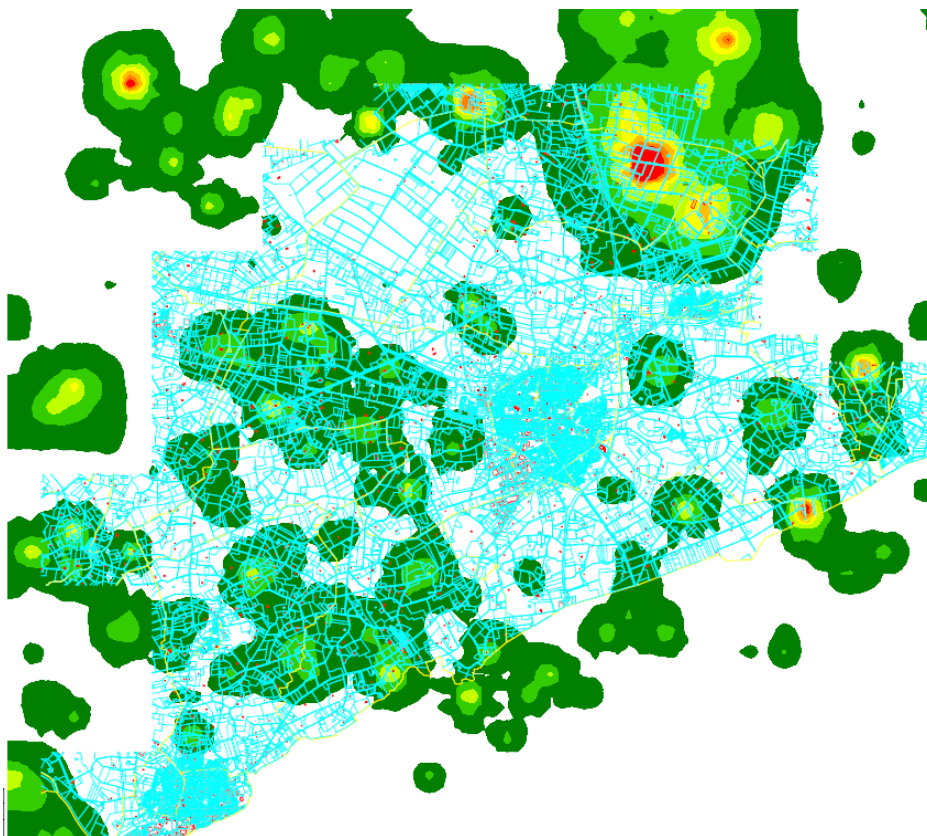
Ter bepaling van de milieukwaliteit aangaande het aspect geurhinder ten gevolge van veehouderijen is aangesloten bij de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij, aanvulling: Bijlagen 6 en 7 d.d 1 mei 2007 opgesteld door Infomil in samenwerking met het Ministerie van VROM, SRE en de Provincie Noord-Brabant. In deze publicatie is de relatie tussen de achtergrondbelasting en de geurhinder weergegeven voor gebieden die gelegen zijn in een concentratiegebied en een niet-concentratiegebied zoals aangegeven in de Meststoffenwet. De gemeente Aalten is conform de Meststoffenwet gelegen in een 'concentratiegebied'.

Het RIVM hanteert voor haar milieuraportages en -toekomstverkenningen voor het aspect geurhinder onderstaande 'milieukwaliteitscriteria':

Milieukwaliteit	Geurgehinderden [%]
zeer goed	< 5
goed	5 – 10
redelijk goed	10 – 15
matig	15 – 20
tamelijk slecht	20 – 25
slecht	25 – 30
zeer slecht	30 – 35
extreem slecht	35 – 40

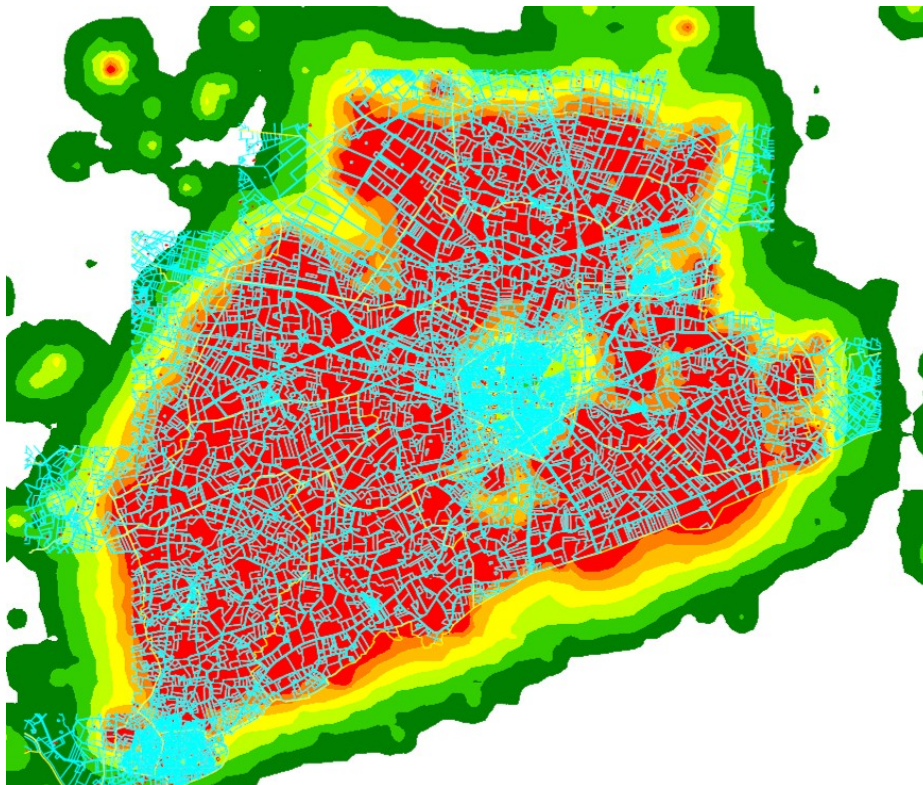
Tabel 5.6: milieukwaliteit op basis van aantal gehinderden

Bron: GGD-richtlijn geurhinder (oktober 2002)

Figuur 5.2: geurconcentratie referentiesituatie

In de figuren 5.2 en 5.3 is de achtergrondconcentratie van geur weergegeven voor de referentiesituatie, en het voornemen. Uit de figuren blijkt dat in het voornemen sprake is van een sterke toename van de achtergrondconcentratie.

Figuur 5.3: geurconcentratie voornemen

Score

Tabel 5.7 geeft een vergelijking van de score van de achtergrondgeurconcentratie van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen
Geur	0	--

Tabel 5.7: Score van de maximalisatie ten opzichte van de referentie planMER en passende beoordeling.

Het voornemen heeft een zeer negatief effect op het woon- en leefklimaat voor het aspect geur.

5.3 Luchtkwaliteit (fijnstof)

Inleiding

Luchtkwaliteit heeft een grote invloed op de volksgezondheid. Daarom gelden er Europese richtlijnen die zijn vertaald in Nederlandse regelgeving. Die regelgeving stelt eisen aan de luchtkwaliteit voor zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxiden, fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$), lood, kwik, koolmonoxide en benzeen in de buitenlucht. Landbouw is een belangrijke bron van fijn stof. Dat is de reden dat er in het kader van het NSL (nationaal samenwerkingsprogramma luchtkwaliteit) een apart spoor is ontwikkeld voor veehouderijen. Dit spoor moet ervoor zorgen dat voldoende maatregelen worden getroffen in gebieden waar de bestaande veehouderij een belangrijke oorzaak is van overschrijdingen van de grenswaarden voor fijn stof.

Aangaande de luchtkwaliteit ten gevolge van veehouderijen wordt specifiek ingegaan op fijn stof. In de gemeente Aalten zijn aangaande de fijn stof-immissies geen bestaande knelpunten wat betreft de jaargemiddelde concentratie of het aantal overschrijdingen van de 24-uursgemiddelde concentratie.

Wet- en regelgeving

Wet milieubeheer

Op 15 november 2007 is het Besluit luchtkwaliteit ingetrokken en zijn de eisen ten aanzien van luchtkwaliteit verankerd in de Wet milieubeheer (Wm). Ten aanzien van het aspect luchtkwaliteit vormt met ingang van 15 november 2007 de Wm de basis voor besluitvorming in het kader van onder andere de Wet ruimtelijke ordening (Wro). Op basis van de Wet gelden milieukwaliteitseisen voor de luchtkwaliteit. Deze kwaliteitseisen zijn middels grenswaarden vastgelegd voor de luchtverontreiniging-componenten zwaveldioxide, stikstofdioxide (NO₂), stikstofoxiden, lood, koolmonoxide, benzeen en zwevende deeltjes (PM₁₀). In Nederland worden alleen de componenten NO₂ en PM₁₀ als kritisch beschouwd. Voor wat betreft emissies afkomstig van veehouderijen is alleen PM₁₀ relevant.

Component	Grenswaarden	Norm
fijn stof (PM ₁₀)	Jaargemiddelde	40 µg/m ³
	24-Uursgemiddelde (jaarlijks maximaal 35 overschrijdingen)	50 µg/m ³

Tabel 5.8: Normen luchtkwaliteit

De grenswaarden gelden overal in de buitenlucht. De grenswaarden gelden niet op arbeidsplaatsen als bedoeld in de Arbeidsomstandighedenwet 1998. Bij wijziging van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 met ingang van 19 december 2008 gelden de grenswaarden ook niet meer op plaatsen die niet toegankelijk zijn voor het publiek en waar geen vaste bewoning is evenals op de rijbaan van wegen of voor voetgangers niet toegankelijke middenbermen.

Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit

Omdat Nederland op enkele plaatsen niet op tijd aan de Europese luchtkwaliteitsnormen kan voldoen, is een nationaal programma opgesteld.

Met ingang van 1 augustus 2009 is het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) van kracht. Het NSL is van kracht voor 5 jaar, van 2009 tot 2014, waarna indien nodig een nieuw NSL vastgesteld kan worden. In dit NSL zijn alle 'grote' projecten en te nemen maatregelen opgenomen die een significante invloed hebben op de luchtkwaliteit. Alle ontwikkelingen die buiten de omvang van het NSL vallen, hoeven niet meer individueel getoetst te worden aan de normering voor luchtkwaliteit. Dit houdt in dat voor 95% van de bouwprojecten geen beoordeling op het gebied van luchtkwaliteit meer hoeft te worden opgenomen in ruimtelijke onderbouwingen. Hiertoe is het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' en de hierbij horende Regeling vastgesteld.

De grotere projecten, de zogenaamde IB of IBM (In Betekenende Mate) projecten, zijn de voornaamste bronnen van verslechtering van luchtkwaliteit. Hier tegenover worden verscheidene maatregelen op Rijk-, Provinciaal- en Gemeentelijk niveau vastgesteld, zoals het toepassen van roetfilters in dieselmotoren. Op deze wijze wordt een balans opgesteld tussen projecten met slechte invloed aan de ene zijde, en maatregelen met positieve invloed aan de andere zijde. Hierbij wordt jaarlijks door middel van een Monitoringsrapportage in de gaten gehouden dat de positieve zijde groter is dan de negatieve zijde en worden de plannen zo nodig bijgesteld om het beoogde effect te behalen. Nederland heeft door dit programma uitstel gekregen van Europa om aan de immissie-eisen te voldoen. Nederland moet vanaf juni 2011 aan de norm voor fijn stof (PM₁₀) voldoen.

Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)

Op basis van Wm artikel 5.16, eerste lid, onder c is het 'Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)' van kracht. In dit besluit wordt geregeld welke nieuwe ontwikkelingen van een dermate beperkte omvang zijn dat de invloed van deze plannen op de lokale luchtkwaliteit niet meer individueel getoetst hoeft te worden. Als norm is hierbij aangehouden dat plannen waarvan de invloed op de lokale luchtkwaliteit minder is dan 3% van de grenswaarde voor PM₁₀ als niet significant worden aangemerkt. De plannen worden niet relevant geacht voor de lokale luchtkwaliteit.

Op basis van artikel 4 van het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) is de ministeriële Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) van kracht geworden. In deze regeling wordt een aantal ontwikkelingen genoemd die in elk geval als 'niet in betekenende mate' kunnen worden aangemerkt. Voor de in de regeling benoemde ontwikkelingen hoeft ten behoeve van een planrealisatie geen luchtkwaliteitsberekening meer te worden uitgevoerd.

In het geval van agrarische bedrijven worden alleen landbouwinrichtingen genoemd. Dit houdt in dat voor veehouderijen altijd aan de grenswaarden uit de Wm, dan wel aan het 3% criterium getoetst dient te worden.

Bevinding

Uit de grootschalige concentratiekaarten blijkt dat in de referentiesituatie (huidige situatie) de achtergrondconcentratie fijnstof (PM_{10}) ten hoogste $23,0 \mu g/m^2$ bedraagt. In de referentiesituatie is geen sprake van knelpunten met betrekking tot de fijnstofconcentraties. In het voornemen nemen de emissies dermate toe, dat mogelijk sprake is van een toename en een overschrijding van de wettelijke grenswaarden. Aangezien het voornemen met name voor de aspecten geur en stikstofdepositie leidt tot zeer onwenselijke dan wel ontoelaatbare situaties, bestaat er geen meerwaarde de effecten van het voornemen voor het aspect fijnstof rekenkundig inzichtelijk te maken.

Tabel 5.9 geeft een vergelijking van de fijn stofemissie van de bestaande situatie en het voornemen.

Milieuaspect	Referentiesituatie	Voornemen
Fijn stof	0	--

Tabel 5.9: beoordeling fijnstof

Er zijn geen bekende knelpunten in de gemeente Aalten voor het aspect fijnstof. Invulling van het voornemen zal leiden tot een toename en mogelijk een lokale overschrijding van grenswaarden van de fijnstofemissies. Bij invulling van de alternatieven is geen sprake van een relevante toename van de concentraties fijnstof.

Onderzoek

In het bestemmingsplan wordt groei van de bestaande intensieve en de grondgebonden veehouderijen mogelijk gemaakt.

Voor schapen en paarden/pony's is geen fijnstofemissiefactor vastgesteld. De groei van deze veestapels zal dan ook niet tot een overschrijding van de fijnstofgrenswaarden kunnen leiden. Voor rundvee zijn wel fijnstofemissiefactoren vastgesteld. Deze emissiefactoren zijn ten opzichte van bijvoorbeeld varkens of pluimvee relatief groot per dier. De totale emissie van een melkrundveehouderij is echter altijd beperkt gezien het relatief kleine aantallen dieren (maximaal enkele honderden dieren) in een melkrundveehouderij ten opzichte van intensieve veehouderijen waarbij duizenden tot tienduizenden dieren worden gehuisvest.

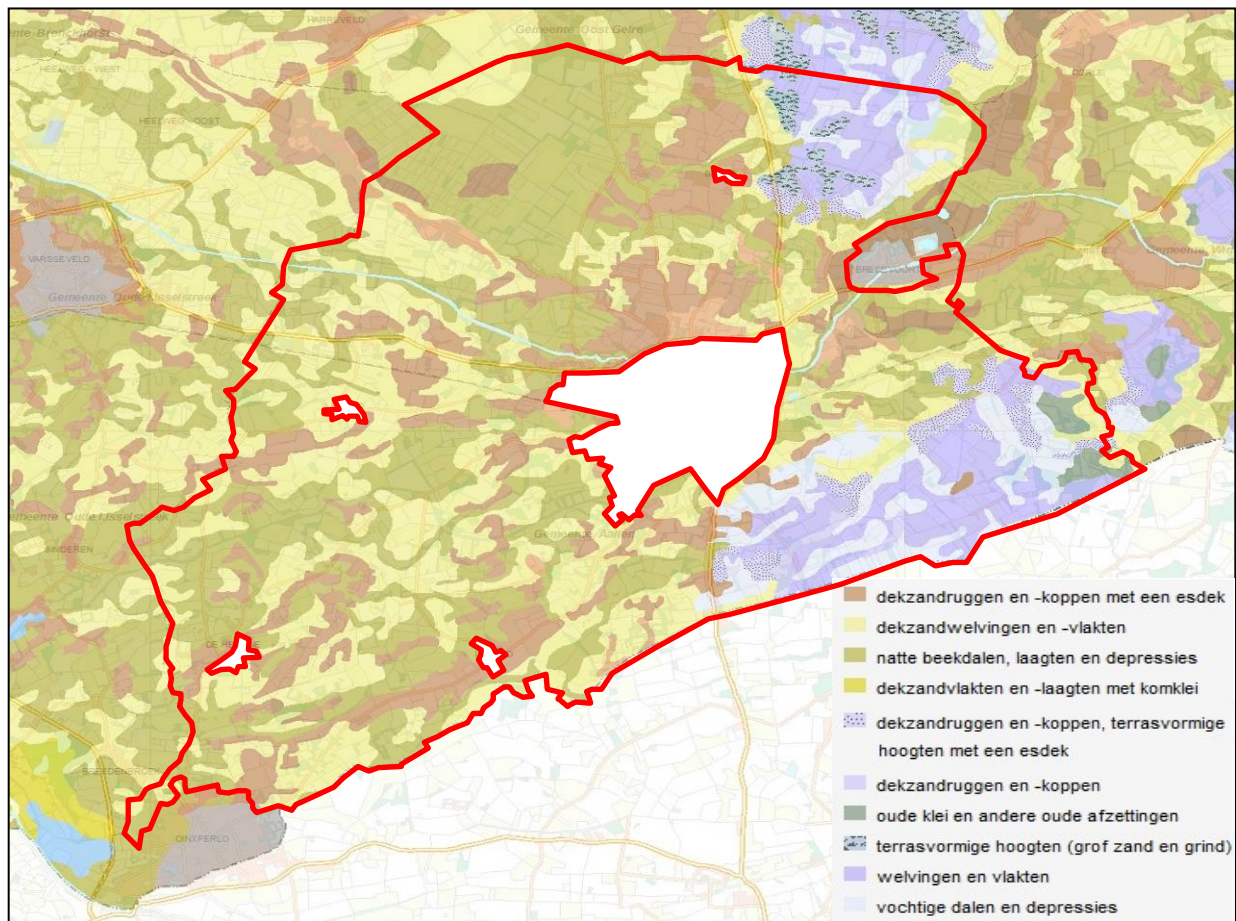
Gezien het bovenstaande wordt het niet noodzakelijk geacht de fijnstofconcentratie in de gemeente Aalten te berekenen. Er wordt volstaan het een kwalitatieve beoordeling van het aspect lucht.

5.4 Landschap en cultuurhistorie

Huidige situatie

Ontstaansgeschiedenis

Het landschap van het landelijk gebied van Aalten is ontstaan in de Würmijstijd (tussen 10.000 en 90.000 jaar geleden). Vanuit het droge IJsseldal waaide fijn zand op, dat de grote dekzandruggen in de richting van Aalten en het Ovinkveld vormde. Samen met de wat kleinere dekzandkoppen vormde zich in deze periode een licht glooiend dekzandlandschap, dat kenmerkend is voor deze omgeving.

Figuur 5.4: Uitsnede kaart geomorfologie (bron: provincie Gelderland)

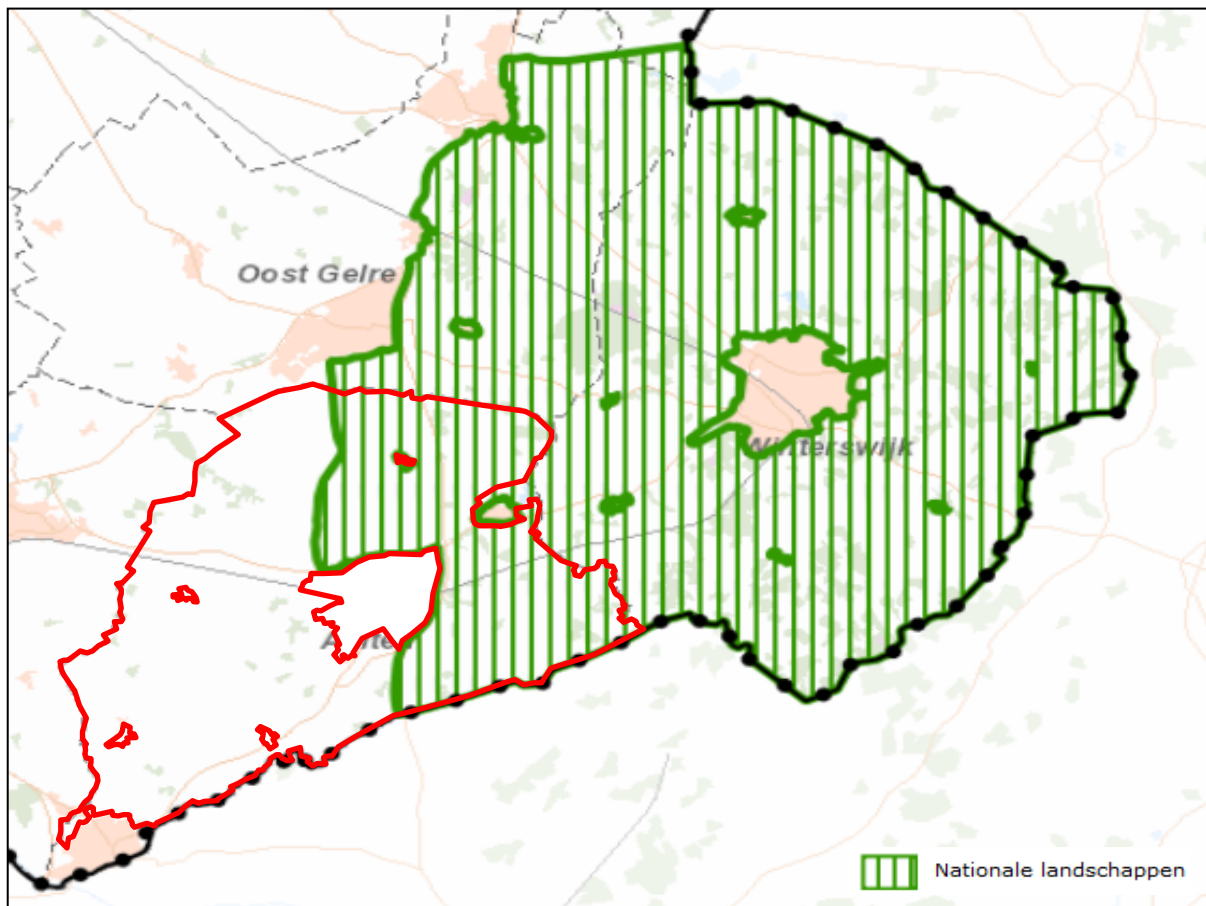
Rond 1850 bestond het landschap uit een grote afwisseling in open en gesloten ruimten door een grote dichtheid aan bosjes en houtsingels met een fijnmazig netwerk van wegen. In de loop der tijd is het netwerk aan beplanting vrijwel geheel verloren gegaan. Tegenwoordig zijn nog maar weinig beplantingsingels aanwezig. In andere delen van het plangebied waren de meer open ruimten (de grotere essen) gelegen. Deze essen zijn gelegen op de dekzandkoppes in het landschap. Essen hebben een bolronde vorm die karakteristiek is in dit landschap. Het grondgebruik bestond en bestaat vaak uit akkerbouw.

Vandaag de dag zijn vooral de oude essen nog duidelijk in het landschap aanwezig en herkenbaar. Over sommige essen lopen nog zandwegen, die worden gezien als waardevolle landschapselementen. Ook cultuurhistorisch zijn oude essen en zandwegen waardevol. Deze oude kenmerkende landschappelijke elementen laten de ontstaansgeschiedenis van het gebied zien. Daarnaast zijn verspreid nog andere kleinschalige landschapselementen aanwezig in de vorm van bosjes en erfbeplanting.

Het landschap is in de loop der eeuwen ontstaan door een samenspel en afwisseling van landbouw en bos-/natuurelementen en de steeds groter wordende invloed van de mens. Vandaar dat er tegenwoordig wordt gesproken van het agrarisch cultuurlandschap. Ook tegenwoordig draagt de landbouw in belangrijke mate bij aan het landschapsbeeld door het beheer van landbouwgronden. Wel is te zien dat het agrarisch cultuurlandschap steeds meer verweven raakt met de woonfunctie in het landelijk gebied door de terugloop van de agrarische sector.

Beschermde landschappelijke status

De oostelijke helft van de gemeente Aalten ligt op het Oost Nederlands Plateau en het westelijk deel maakt deel uit van het centrale lage deel van de Achterhoek. Ten zuiden van de gemeente (bij Dinxperlo) begint de overgang naar het rivierenlandschap.

Figuur 5.5: Nationaal Landschap Winterswijk (bron: Provincie Gelderland)

De oostelijke helft van de gemeente Aalten is onderdeel van het Nationaal Landschap Winterswijk. Dit is een kleinschalig, organisch gegroeid halfopen landschap met afwisseling van bosjes, houtwallen, landbouwgrond, lanen, beken en boerderijen.

De geologie en geomorfologie van het Oost-Nederlands Plateau wijkt af van het aanliggende dekzandlandschap: het bestaat uit karakteristieke structuren van kleine ingesneden beken op korte afstand van elkaar. Het landschap is rijk aan microreliëf (steilranden, essen en eenmansessen) en kent een duidelijke terrasrand, die gelegen is tussen Aalten en Groenlo. Boven op de rand komen grote open escomplexen voor (bijvoorbeeld tussen Aalten en Barlo) en verspreid talloze kleinere essen. Het patroon is grillig met veel gebogen wegen en esranden.

Huidige kwaliteiten

Ten behoeve van een goede beschrijving van de huidige kwaliteit van het landschap en cultuurhistorie is een opsplitsing gemaakt in drie kwaliteitstypen⁴:

- fysieke kwaliteit;
- beleefde kwaliteit;
- inhoudelijke kwaliteit.

De 'fysieke kwaliteit' bestaat uit een zo objectief mogelijke beschrijving van de fysieke landschappelijke waarden. De 'beleefde kwaliteit' beschrijft in hoeverre de fysieke landschappelijke waarden kunnen worden ervaren in het plangebied. Het betreft als het ware de visuele beleving van het plangebied. Bij de 'inhoudelijke kwaliteit' gaat het om welke informatie het landschap of landschappelijke object biedt. Het betreffende gebied kan bijvoorbeeld heel uniek zijn in Nederland of heel veel kenmerken bezitten van een bepaald landschapstype.

⁴ Voor de werkwijze en effectbeoordeling van het thema landschap en cultuurhistorie is aangesloten bij de methode volgens Factsheet 17, Commissie voor de milieueffectrapportage, 11 januari 2012.

Fysieke kwaliteit

Reliëf

Plateauranden tussen de kernen Aalten en Groenlo, de waardevolle escomplexen ten noorden van Aalten (de Aaltense enk) en ten oosten van de kleine kernen De Heurne, IJzerlo en Lintelo. Verspreid over de gemeente liggen talloze kleinere essen met steilranden. Tevens is reliëf van verschillende beekdalen aanwezig rond de vestingstad Bredevoort, bij de Schaarsbeek, de Keizersbeek en de Aa-strang bij de kern Dinxperlo.

Openheid

De grote escomplexen ten noorden van de kern Aalten en de essen richting Lintelo en De Heurne evenals de beekdalen ten zuiden en westen van de vestingstad Bredevoort. Het open landschap wordt begrensd door houtwallen en bosjes.

Kleinschaligheid

Buiten de escomplexen zorgt de veelvuldig aanwezige beplanting in de vorm van, houtwallen, houtsingels, bosjes en de laanbeplanting in combinatie met de grillige wegenstructuur voor een kleinschalig landschap.

Karakteristieke verkaveling

Het Aaltense Goor kent een karakteristieke verkaveling en veel kavelgrensbeplanting. Daarnaast kenmerkt het oude hoevenlandschap zich door een grillig kavelpatroon.

Beleefde kwaliteit

Contrast open en besloten landschapstypen

Oude kampontginningen met open akkercomplexen (oudhoevig land, essen) omzoomt door een landschap met veel beplantingselementen draagt bij aan een goed beleefbaar contrast. In een kleinere schaal is dit ook van toepassing op de verspreid aanwezige eenmansessen die omzoomd worden door beplantingselementen. Daarnaast is er een contrast met de open en rationeel ingerichte jongere heide- en broek/veenontginningen en moderne ruilverkavelingsgebieden. De historische gelaagdheid van het landschap is goed te beleven.

Hoogteverschillen

Het grootschalige hoogte verschil van de Aaltense enk is goed beleefbaar. Op veel plaatsen verspreid over het studiegebied is het scherp reliëf van eenmansessen goed beleefbaar. De beekdalen zijn minder goed beleefbaar doordat zij een heel geleidelijk verloop kennen.

Oude beplantingselementen

Bij enkele landgoederen, zoals 't Beestman, 't Walfort, Hondorp en het Klooster, zijn relatief oude beplantingselementen aanwezig. Deze markeren de aanwezigheid van de landgoederen. Meer natuurlijke oude beplantingselementen zijn te beleven in de vorm van kleine tot middelgrote (loof)bossen nabij de verschillende beken.

Beekdalen

Nabij de vestingstad Bredevoort vloeien de Schaarsbeek en Boven-Slinge samen in een laaggelegen weidelandschap. De aanwezigheid van de meanderende beken en smalle dalen met natuurlijke beekbegeleidende beplanting en het moerassige Zwanenbroek dragen bij aan de variatie in het landschapsbeeld en versterken de identiteit van de beekdalen. Dit geldt ook voor de beekdalen langs de Keyzersbeek en de Aa-strang bij de kern Dinxperlo.

Inhoudelijke kwaliteit

Ontstaansgeschiedenis

De ontstaansgeschiedenis van het landelijk gebied van Aalten is leesbaar in het landschap, door de verscheidenheid aan landschapstypen, zoals het besloten en grillige landschap van de oude hoevelandschap en de open en rationeel ingerichte jongere heide- en broek/veenontginningen en moderne ruilverkavelingsgebieden.

Uniek landschap

Het landschap in het oostelijke deel van Aalten, het Nationaal Landschap Winterswijk, vormt een uniek en bijzonder landschap in Nederland en wordt als cultuurhistorisch zeer waardevol gekenmerkt.

Historische bouwkunde

Fysiek komt de cultuurhistorie niet alleen tot uitdrukking in het landschap, maar ook in de bebouwde omgeving. Een belangrijke kwaliteit in het landelijk gebied wordt gevormd door panden, boerderijcomplexen en elementen met cultuurhistorische waarde (zoals de hallenhuisboerderijen met zadeldak).

Statuselementen

Meerdere hoeves, woonhuizen en molens in het landelijk gebied genieten bescherming als Rijksmonument. Deze panden geven in hun voorkomen een tijdsbeeld en vertegenwoordigen als zodanig een cultuurhistorische waarde.

Naast de Rijksmonumenten bevinden zich in het landelijk gebied diverse gemeentelijke monumenten.

Overige historische (steden)bouwkundige waarden

Karakteristiek voor het landschap van Aalten is het historische nederzettingsspatroon, vervlochten in het landschap met oude boerderijplaatsen, gehuchten en grotere nederzettingen. De vele gehuchten liggen verspreid in het land, de meeste bestaan uit oude en jongere gebouwen, van oorsprong veelal hoeven, in een karakteristieke losse structuur gegroepeerd bij een groep eenmansessen, rondom een grote es, als onderdeel van een karakteristieke lintstructuur of geclusterde kernbebouwing. De verspreid gelegen oude boerderijen hebben veelal een bijbehorende eenmanses. Het betreft vooral hallenhuisboerderijen: langgestrekte, driebeukige gebouwen met de deel in het midden en de stallen aan weerszijden.

Enkele specifieke waardevolle historische bouwkundige waarden betreffen agrarische ensembles met verspreid of juist geclusterd gelegen boerenerven, waarvan de bebouwing monumentale of anderszins hoge cultuurhistorische waarden bezit. Daarnaast is er een duidelijke samenhang in de onderliggende ruimtelijke structuur: bebouwing in samenhang met een groep eenmansessen, rondom een grote es, als onderdeel van een karakteristieke lintstructuur of geclusterde kernbebouwing. Het gaat om de volgende ensembles:

- Barlo: groot ensemble boerenerven met historische boerderijen op eenmans- en meermansessen bij Aladnaweg en Markerinkdijk.
- Ensemble boerderijen rond de aansluiting van de Buddinkdijk op de Bolwerkweg, op de grens van eslandschap en heideontginning.
- Klein cluster boerderijen rond de aansluiting van de Klumperdijk op de Kloosterdijk. Ligt binnen het gebied Het Klooster.
- Dinxperlosestraatweg, Aalten: bebouwingsensemble rond school op nr. 125, met school, schoolmeesterswoning, boerderij;
- Gelkinkweg, De Heurne: oude bochtige landweg met diverse waardevolle boerderijen en maalderij.
- Teubenweg, De Heurne: boerderijenensemble langs de Teubenweg, met diverse waardevolle historische boerderijen, waaronder een rijksmonument.
- Huisstededijk: ensemble historische boerderijen (hoge en positieve waarde) aan bochtige Huisstededijk, bij Keyzersbeek.
- Hondorpweg: Bijzonder landschap met historische boerderijen 5 en 7 (rijks- en gemeentelijk monument).
- Eslandschap met kleine essen en reeks historische erven met waardevolle oude boerderijen, waaronder twee rijksmonumenten, bij Haartseweg en Spiekerdijk.
- Rijksgrans met Veerbeek en historische grenspalen omgeving IJzerlo.

Autonome ontwikkeling

De referentiesituatie voor een planMER bij een bestemmingplan voor het landelijk gebied betreft de feitelijke situatie inclusief de zogenaamde autonome ontwikkeling (artikel 7.7 Wet milieubeheer). Dit houdt in:

- de huidige, feitelijke situatie: alle activiteiten die zijn gerealiseerd;
- de toekomstig zekere ontwikkelingen binnen en buiten het plangebied: dit zijn bestemde en vergunde activiteiten die zeker en op korte termijn ingevuld worden;

- generieke, planoverstijgende ontwikkelingen, zoals normen die voortvloeien uit het Besluit huisvesting (voor veehouderij) of het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.

Er zijn de gemeente Aalten geen bestemde en vergunde activiteiten bekend die zeker en op korte termijn zullen worden ingevuld. Ook zijn de gemeente geen generieke, planoverstijgende ontwikkelingen bekend die relevant zijn voor de natuurwaarden in het plangebied en de omgeving. De referentiesituatie voor het planMER is dus gelijk aan de huidige situatie.

Beschrijving wijze van onderzoek

Om tot een goede effectbeoordeling voor het onderdeel landschap en cultuurhistorie te komen, zijn de volgende stappen genomen. In de eerste alinea's van deze paragraaf is de ontstaansgeschiedenis van het plangebied beschreven om inzicht te krijgen in welke processen het landschap hebben gevormd. Daarna is een korte beschrijving gegeven van de huidige, feitelijke toestand van het landschap in het studiegebied, waarbij puntsgewijs de fysieke, beleefde en inhoudelijke waarden zijn aangegeven. Deze waarden zijn gerelateerd aan het landschap van het plangebied in het algemeen en per aanwezig landschapstype. Deze waarden zijn overgenomen van bestaand beleid van Rijk, de provincie Gelderland en de gemeente Aalten en aangevuld met bevindingen van topografische en historische kaarten, luchtfoto's en Google Streetview.

Ten behoeve van een goede beoordeling van het aspect landschap en cultuurhistorie is een opsplitsing gemaakt in drie kwaliteitstypen:

- fysieke kwaliteit;
- beleefde kwaliteit;
- inhoudelijke kwaliteit.

Met betrekking tot de fysieke kwaliteit wordt voor de maximalisatie van het voornemen en van het alternatief een zo objectief mogelijke beoordeling gegeven van de effecten op de aanwezigheid van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Bij de beleefde kwaliteit wordt beoordeeld in hoeverre de beschreven karakteristieke landschappelijke en cultuurhistorische waarden nog kunnen worden ervaren bij de maximalisatie van het voornemen en het alternatief. Het gaat als het ware om de visuele beleving van het landelijk gebied.

De inhoudelijke kwaliteit vertelt welke informatie het landschap of het landschappelijke of cultuurhistorische object ons biedt. Een gebied kan uniek zijn in Nederland of heel veel kenmerken bezitten van een bepaald landschapstype. Om de inhoudelijke kwaliteit te beoordelen is gekeken of er veel vergelijkbare landschapstypen binnen dezelfde regio of in Nederland zijn. Daarnaast is gekeken of het landschap veel informatie verschaft, bijvoorbeeld over de ontstaansgeschiedenis, en of de karakteristieke kenmerken van het betreffende landschapstype nog aanwezig zijn. Het effect van de maximalisatie van het voornemen en het alternatief op de inhoudelijke kwaliteit wordt beoordeeld.

Hoofddoelstelling van het beleid voor het landschap, die bij de beoordeling wordt betrokken, is het behouden en versterken van de kenmerkende kwaliteiten van het landschap en de daarin voorkomende onderscheidende landschapstypen.

Maximalisatie van het voornemen

Fysieke kwaliteit

- de grootschalige toepassing van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten zoals kleinschalig kamperen, paardenbakken, etc. en bijvoorbeeld paardenbakken bij burgerwoningen tasten de kwaliteit van het landschap aan, in het bijzonder in de relatief open gebieden en de historische ensembles;
- door de schaalvergroting van de bebouwing wordt bovendien de kleinschaligheid van het landschap aangetast;
- door de toename van de bebouwing bestaat de kans dat grotere erven op bepaalde plekken tegen elkaar aan groeien en niet langer als losse, solitaire elementen in het landschap liggen;
- door de mogelijkheid om schuilgelegenheden buiten het bouwvlak op te richten wordt de openheid in de verschillende landschapstypen aangetast;
- behalve daar waar openheid specifiek is aangeduid is overal binnen de agrarische bestemmingen boomteelt en productiebos toegestaan. Grootschalige toepassing van boomteelt en productiebos leidt tot een aantasting van zowel de openheid als de kleinschaligheid van het landschap;

- op vrijwel alle gebouwen in het landelijk gebied zijn kleine windturbines van 3 m toegestaan. Een grootschalige toepassing hiervan heeft een negatief effect op de huidige fysieke kwaliteit van het landschap (o.a. cultuurhistorisch bebouwingselementen).

De fysieke kwaliteit scoort negatief bij een maximalisatie van het voornemen (score -).

Beleefde kwaliteit

- de grootschalige toepassing van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten zoals kleinschalig kamperen, paardenbakken, etc. en bijvoorbeeld paardenbakken bij burgerwoningen tast de beleefbaarheid van de openheid en -elders- van de kleinschaligheid aan. De maat en schaal van de open ruimte op de (grote) essen worden verkleind en de kleinschaligheid zal niet meer beleefbaar zijn. Ook de beleefbaarheid van de cultuurhistorische ensembles zal worden beperkt;
- de open ruimte tussen erven verkleint door vergroting van de erven en uitbreidingsmogelijkheden voor bebouwing op en naast het bouwvlak. Hierdoor wordt de beleving van het achterliggende landschap vanaf de wegen verminderd;
- grootschalige toepassingen van de maximale bouwhoogten verminderen de mate waarin het landschap kan worden beleefd doordat het zicht op het achterland wordt weggenomen. Dit geldt ook voor de toegestane windturbines;
- de aanplant van productiebos of de oprichting van boomkwekerijen kan binnen de bestemming Agrarisch zorgen voor een verkleining van het doorzicht door het landschap waardoor het onderscheidt in landschapstypen veel minder te beleven is.

De beleefde kwaliteit scoort aanzienlijk negatief bij een maximalisatie van het voornemen (score -).

Inhoudelijke kwaliteit

- Bij een maximale toepassing van de mogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten zoals kleinschalig kamperen, paardenbakken, etc. en bijvoorbeeld paardenbakken bij burgerwoningen treedt een aantasting op van de deels unieke landschappelijke en cultuurhistorische structuren die samenhangen met kleinschaligheid en een sterke afwisseling tussen open ruimten en een besloten raamwerk. Tevens is het voor een deel unieke onderscheid in landschapstypen dan niet meer aanwezig, waardoor het landschap aan bijzonderheid en status inboet.

Ook de inhoudelijke kwaliteit scoort aanzienlijk negatief bij een maximalisatie van het voornemen (score -).

Effectbeoordeling

Milieuaspect	Toetsingscriterium	Referentie	Voornemen
Landschap en cultuurhistorie	versterking/behoud/verlies fysieke landschappelijke kwaliteiten	0	-
	versterking/behoud/verlies beleefbaarheid landschap	0	-
	versterking/behoud/verlies inhoudelijke kwaliteit	0	-

Tabel 5.10: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER.

5.5 Gezondheid

Gezondheid in relatie tot intensieve veehouderijen is een onderwerp dat erg in de belangstelling staat. Over dit onderwerp is weinig bekend en bestaan nog veel onzekerheden.

In juni 2011 is een studie gepubliceerd van IRAS, NIVEL en RIVM5, waarin is ingegaan op de mogelijke relatie tussen de nabijheid van intensieve veehouderijbedrijven en de gezondheid van omwonenden. Hierbij zijn metingen uitgevoerd rond intensieve veehouderijen en zijn gegevens van huisartsen betrokken.

De resultaten van dit en andere onderzoeken zijn verwerkt in een update van het 'Informatieblad Intensieve veehouderijen en gezondheid, sept. 2011' van de GGD. Alle huidige bekende wetenschappelijke informatie met betrekking tot dit onderwerp is hierin verwerkt. Dit Informatieblad

gebruiken de GGD'en in Nederland bij het adviseren van gemeenten over intensieve veehouderij en gezondheid. Hieronder is voor een aantal aspecten de informatie met betrekking tot intensieve veehouderij en gezondheid samengevat:

Het beoordelen van de milieueffecten van het voornemen is niet goed mogelijk omdat er op het moment van het opstellen van dit planMER nog onvoldoende inzicht is de effecten van (intensieve) veehouderij op gezondheid.

Om toch enig inzicht te krijgen in de milieueffecten van het voornemen op gezondheid is hierna een samenvatting van de belangrijkste resultaten van de onderzoeken die, tot het moment van het opstellen van het voorliggende planMER zijn uitgevoerd, opgenomen.

Omschrijving van de milieueffecten

Er wordt onderzoek uitgevoerd naar de effecten van (intensieve) veehouderij en gezondheid. Ook zijn er al verschillende onderzoeken uitgevoerd. Uit de resultaten van een door Nijdam49 uitgevoerd onderzoek blijkt dat per diersoort verschillende infectieziekten zich door de lucht kunnen verspreiden. Hierdoor kunnen deze ziekten ook van dieren op mensen worden overgedragen. Voor de omgeving van veehouderijbedrijven zijn vooral deze ziekten belangrijk.

Dergelijke infectieziekten zijn:

Q-koorts

Dit is een ziekte die bij een groot aantal diersoorten voorkomt. Risico's op blootstelling aan Q-koortsbacteriën komt met name voor bij schapen en geiten en in mindere mate bij koeien. Onder varkens komt Q-koorts niet voor. Verwacht wordt dat er sprake is van een grotere kans op Q-koorts bij mensen in een zone van 5 km bij een veehouderijbedrijf met Q-koorts.

Uit de resultaten van een door Heederik uitgevoerd onderzoek blijkt dat er in de directe omgeving van geitenhouderijbedrijven een groter risico op longontsteking bij mensen aanwezig is.

Vogelgriep

Een belangrijk risico voor de gezondheid vanwege pluimvee is de vogelgriep. In Azië en het Midden-Oosten komt een vogelgriepvorm (H5N1) voor waar ook mensen ernstig ziek van kunnen worden. Hier is ook een aantal mensen met vogelgriep bekend. De ziekte bij deze mensen is bijna altijd vanwege aanraking met ziek pluimvee dat buiten wordt gehouden. De ziekte is nog niet van mens op mens overgedragen. Het risico van het overdragen van vogelgriep op mensen is weliswaar groot maar de kans op vogelgriep bij mensen is klein, zelfs bij veel aanraking.

Het risico van de ziekte is vooral dat deze snel kan veranderen waardoor een andere vorm kan ontstaan die wel van mens op mens kan worden overgedragen en waarvan mensen ernstig ziek kunnen worden.

Er is een duidelijk koppeling vastgesteld tussen de grootte van een pluimveehouderijbedrijf en het aantal dieren met een weerstand tegen de vogelgriep: 'hoe groter het bedrijf, hoe groter het aantal dieren met voldoende weerstand tegen de vogelgriep'.

Varkensgriep

Deze ziekte is een bekende ziekte bij varkens. Hierbij komen vormen voor die overeenkomen met vormen die bij mensen voorkomen. Dat de ziekte wordt overgedragen op mensen komt voor maar is in het algemeen niet ernstig. Varkens zijn echter gevoelig voor varkensgriep, vogelgriep en griepvormen die bij mensen voorkomen. Varkens kunnen dan ook een soort 'mengvat' zijn waarin nieuwe vormen van de ziekte ontstaan. Bij een toename van het aantal varkenshouderijbedrijven in een gebied neemt ook de kans op de ziekte bij de mens toe. Het effect van een toename van het aantal varkens op één bedrijf is niet duidelijk.

Zoönosen

Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang. Er is een lange lijst van zoönosen bekend. De bekendste in relatie tot de veehouderij zijn momenteel Q-koorts en Influenza (vogel- en varkensgriep). Daarnaast is er het risico van antibioticaresistente bacteriën (MRSA en ESBL). Voor een uitgebreide beschrijving hiervan wordt verwezen naar het genoemde informatieblad. Een goed beoordelingskader voor het inschatten van risico's van zoönosen is nog niet beschikbaar. De Gezondheidsraad is wel gevraagd hierover een

advies op te stellen, mede op basis van het hierboven genoemde IRAS rapport. Er zijn geen blootstellingsnormen voor omwonenden. Het vergroten van de afstand tot de bron is een goede methode om de blootstelling te verlagen.

MRSA

Er zijn veel verschillende vormen van MRSA. Hiervan zijn ook soorten die bij rundvee (jongvee), varkens en pluimvee voorkomen en bij mensen die veel in aanraking komen met deze dieren. Het aantal mensen met MRSA neemt toe. Hiervan is ongeveer 30% een vorm van MRSA die bij dieren voorkomt. Mensen met een beperkte weerstand kunnen ernstig ziek worden en moeilijk te behandelen zijn. Op grote bedrijven (met meer dan 500 zeugen) komt MRSA meer voor dan op kleine bedrijven (met minder dan 250 zeugen). Vooral bij mensen die veel in aanraking komen met rundvee (vleeskalveren) en varkens is er een risico op het overdragen van MRSA van dier op mens. Deze vormen van MRSA worden in verhouding tot andere vormen minder eenvoudig van mens op mens overgedragen. Uit de resultaten van een door Van Cleef uitgevoerd onderzoek blijkt dat de kans op MRSA bij mensen in gebieden met een groot aantal varkens niet hoger is dan in andere gebieden.

Het risico voor de gezondheid is dat deze vorm van MRSA zou kunnen veranderen in nieuwe vormen. Het is op dit moment echter niet duidelijk hoe groot dit risico is.

ESBL

ESBL staat voor extended spectrum betalactamase producerende bacterie (ESBL). Het gaat om bacteriën (bijvoorbeeld typen E. coli of Salmonella) die een enzym produceren dat bepaalde antibiotica kan afbreken. ESBL komt de laatste jaren steeds meer voor in Nederland en in het buitenland en wordt vooral aangetroffen bij vleeskuikens. De laatste jaren neemt het aantal patiënten met infecties veroorzaakt door ESBL-producerende bacteriën als veroorzaker van infecties toe. Voor mensen met een verminderde weerstand kan de ESBL nadelige gevolgen hebben voor de genezing. ESBL-producerende bacteriën zijn ook aangetroffen in winkels bij rauw vlees zoals kip, kalkoen, varkensvlees en kalfsvlees. Er is nog onvoldoende bekend in welke hoeveelheden deze bacteriën aanwezig zijn en of dat voldoende is om iemand te besmetten door het eten van het vlees. Als men de hygiëneregels rondom voedselbereiding opvolgt kunnen vlees en eieren veilig gegeten worden. Door goede verhitting gaan alle bacteriën dood en dus ook de ESBL-producerende bacteriën. De ESBL-producerende bacteriën van dieren verschillen (nog) van die bij mensen. ESBLproducerende bacteriën komen ook voor bij gezelschapsdieren. Maar de meeste patiënten met een ESBL-producerende bacterie in Nederland hebben helemaal geen relatie met dieren(houderij). In Nederland komt ESBL vooral voor in ziekenhuizen en verpleeghuizen. De overdracht van patiënt naar patiënt gaat via direct contact met bijvoorbeeld de urine van een besmet per-soon of indirect via de handen van de medewerkers. De verspreiding van de ESBL via de voedselketen en door direct contact met dieren, is nog maar zelden aangetoond. Er is, vooralsnog, geen sprake van risico voor omwonenden.

Endotoxinen

Endotoxinen zijn bestanddelen van de celwand van bacteriën. Als bestanddeel van organische stofdeeltjes (als onderdeel van fijn stof) komen ze voor in de buitenlucht en in woningen. Hoge concentratie endotoxinen bevinden zich in de stallen zelf, bij veevoerproductie en in de nabijheid van veehouderijbedrijven. Na inademing kunnen direct verschijnselen zoals droge hoest, kortademigheid met verminderde longfunctie en koorts optreden. Langdurige blootstelling aan endotoxinen kan leiden tot chronische bronchitis en vermindering van de longfunctie. Uit het IRAS onderzoek blijkt dat in de nabije omgeving (tot circa 250 m) van veehouderijbedrijven hogere concentraties endotoxinen zijn gemeten. Er is een duidelijke samenhang tussen het aantal bedrijven en dierenaantallen in de directe nabijheid van meetlocaties en de gemeten concentraties endotoxinen. Uitrijden van mest kan endotoxineconcentratie mee verhogen (afhankelijk van de afstand). Hoe hoog de concentraties in de buurt van de woningen in het plangebied exact zijn is niet aan te geven. Uit het IRAS onderzoek is af te leiden dat de concentraties in ieder geval verhoogd zullen zijn ten opzichte van de achtergrondconcentratie. De afstand van 250 m uit het informatieblad, tussen bedrijf en woning is uit voorzorg gegeven. Het is een advies gebaseerd op onderzoek waarin effecten op gezondheid en blootstellingsgegevens zijn geëvalueerd. De GGD wil voorkomen dat er nieuwe overbelaste situaties kunnen ontstaan.

In het rapport van het door Heederik uitgevoerde onderzoek is opgemerkt dat uit de resultaten blijkt dat op beperkte afstand van intensieve veehouderijbedrijven de hogere waarden aan 'dragers van zoönosen' effecten kunnen hebben op de gezondheid. Uit de resultaten blijkt echter niet eenvoudig

wat de precieze afstand is. Daarvoor is aanvullend onderzoek nodig. De kans op effecten voor de gezondheid wordt op basis van de in juni 2011 bekende waarneming van Q-koorts en MRSA in de omgeving van veehouderijbedrijven door de onderzoekers als klein beoordeeld. Wel zijn in de onderzoeksperiode in de directe omgeving van vooral pluimvee- en geitenhouderijbedrijven meer ziekten (longontsteking) waargenomen dat op basis van de Qkoorts in 2009 verwacht mag worden. Voor een verklaring hiervoor is een aanvullend onderzoek nodig. Er zijn geen aanwijzingen dat de effecten van zogenoemde megastallen duidelijk verschillen van normale stallen.

Door beperkingen van het onderzoek is een duidelijk samenvatting van de resultaten over de koppeling tussen de afstand tot intensieve veehouderijbedrijven, vooral wat betreft het soort bedrijf, de gevolgen voor de gezondheid vaak niet mogelijk. Toch zijn de onderzoekers van mening dat de resultaten inzicht bieden in de koppeling tussen gezondheid en intensieve veehouderijbedrijven: 'verwacht mag worden dat uit de resultaten een duidelijke koppeling zou blijken als die er zou zijn'.

Er is een geactualiseerde GGD-richtlijn maar de Gezondheidsraad geeft aan dat er geen enkele wetenschappelijke onderbouwing bestaat voor het hanteren van minimale afstanden. De GGD adviseert, als voorzorg, een minimale afstand van 250 meter tot intensieve veehouderijen.

Onderzoek

Maximalisatie van het voornemen (veehouderijen breiden uit naar een oppervlak van 2,5 hectare) zal er toe leiden dat de afstand tot gevoelige objecten, zoals woningen, wordt verkleind. Onderzocht is bij welke locaties dit zou kunnen spelen. Hierbij is een straal van 355 meter ten opzichte van het hart van de huidige locaties aangehouden; 50 meter + 250 meter + 55 meter (vergroting als gevolg van groei). Bijna alle locaties in het plangebied waar veehouderijen kunnen uitbreiden liggen binnen 355 meter van één of meerdere woningen. Ook al ontbreekt een harde wetenschappelijke onderbouwing voor de afstand van 250 meter, een negatief effect (gezondheidsrisico's) kan ten aanzien van het voornemen niet worden uitgesloten.

Leemten in kennis

Zoals hiervoor al is opgemerkt, is er nog onvoldoende inzicht in de effecten van (intensieve) veehouderij op de gezondheid. Hiervoor is aanvullend onderzoek nodig, vooral naar de samenhang tussen veehouderij en ziekten bij mensen in de directe omgeving van veehouderijbedrijven. Op 30 november 2012 is door de gezondheidsraad, in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, een advies over de risico's voor de gezondheid in de omgeving van veehouderijbedrijven beschikbaar gesteld. Hieruit blijkt dat het niet bekend is tot welke afstand omwonenden van veehouderijen verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Daarom is niet op wetenschappelijke gronden één landelijke 'veilige' minimumafstand vast te stellen tussen veehouderijen en woningen.

Score

Tabel 5.11 geeft een scorevergelijking van de ammoniakdepositie van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen
Gezondheid	0	-

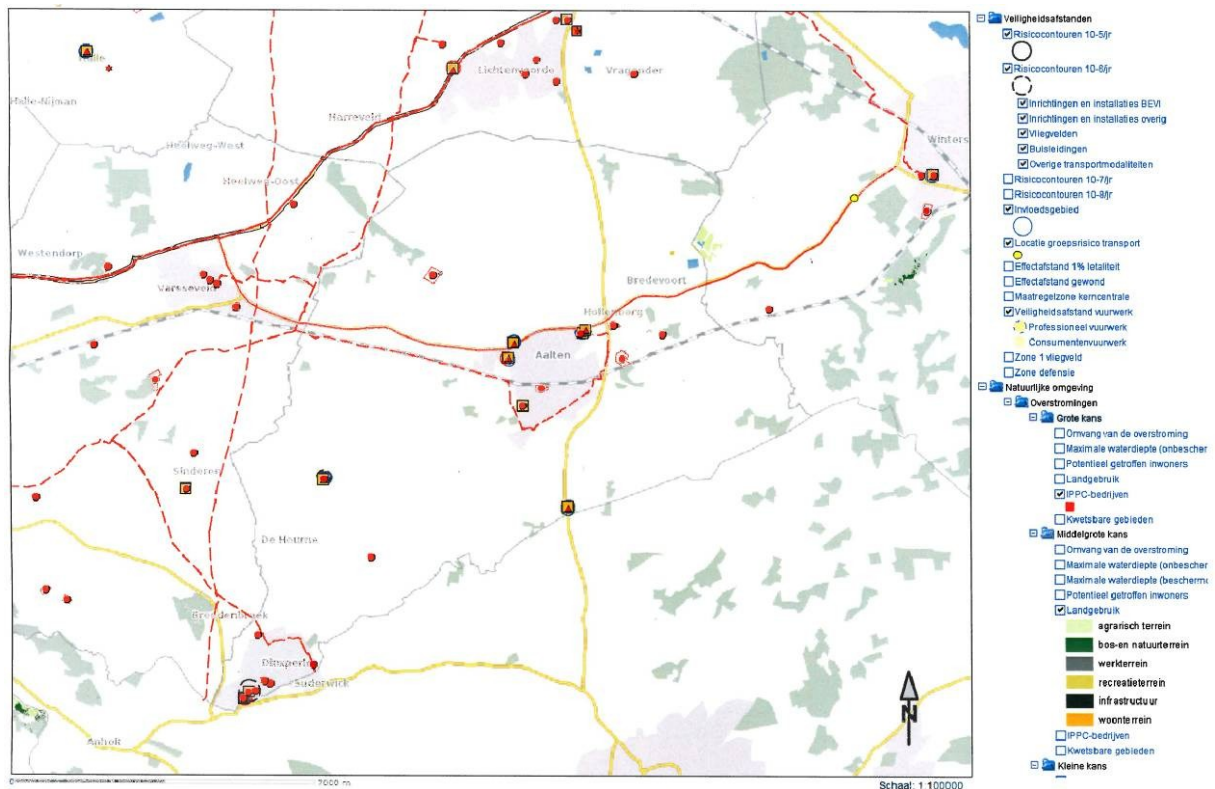
Tabel 5.11: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER.

5.6 Overige milieuthema's

Externe Veiligheid

Referentiesituatie Bestaande situatie

Binnen het bestemmingsplangebied zijn er verschillende risico's vanwege het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen bekend. In de uitsnede van de Risicokaart van de provincie Gelderland zijn deze activiteiten weergegeven.

Figuur 5.6: Risicokaart plangebied

Voor het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 is onderzoek uitgevoerd naar de risico's vanwege het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen het bestemmingsplangebied.

Algemeen toetsingskader

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door bovengenoemde activiteiten. Hiertoe zijn risico's gekwantificeerd, namelijk door middel van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Het PR is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Groepsrisico (GR)

Dit is de kans dat een groep mensen overlijdt door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het GR moet worden gezien als een maat voor maatschappelijke ontwrichting.

Het externe veiligheidsbeleid is verankerd in diverse wet- en regelgeving. De volgende besluiten zijn relevant:

1. Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi)

Met het Bevi zijn risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen wettelijk vastgelegd.

2. Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRNVGS of de circulaire)

De circulaire is van toepassing op bestemmingsplannen die liggen binnen de invloedsgebieden van transportroutes met vervoer van gevaarlijke stoffen.

3. Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb)

Op basis van het Bevb dienen plannen, vergelijkbaar met het Bevi, te worden getoetst aan de grens- en richtwaarde voor het PR en de oriëntatie waarde voor het GR.

Verantwoordingsplicht

In het Bevi, Bevb en de circulaire is onder andere een verantwoordingsplicht GR opgenomen. Deze verantwoording houdt in dat bepaalde gevallen bij wijziging met betrekking tot planologische keuzes moeten worden onderbouwd en verantwoord door het bevoegd gezag.

Risicobronnen

Binnen en in de directe nabijheid van het plangebied zijn risicobronnen gelegen waarvan de risicocontouren of het invloedsgebied zijn gelegen binnen het plangebied.

De risicobronnen kunnen voor dit plangebied worden opgesplitst in:

- inrichtingen waar risicovolle activiteiten plaatsvinden;
- buisleidingen;
- route transport gevaarlijke stoffen.

Risicovolle inrichtingen/bronnen

Het bestemmingsplan is hoofdzakelijk conserverend van aard is en laat de oprichting van nieuwe (beperkt)kwetsbare objecten binnen de PR 10-6 contouren niet toe. Ook laat het plan geen nieuwvestiging van categoriale inrichtingen als bedoeld in Bevi/Revi toe.

De volgende bestaande risicobronnen zijn relevant voor het bestemmingsplan:

- LPG-tankstations;
- Vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg;
- Hogedruk aardgastransportleidingen.

Overige risicovolle inrichtingen.

Daarnaast zijn er diverse inrichtingen binnen het plangebied aanwezig die wel gevaaraspecten hebben, maar die niet onder het Bevi vallen. Deze inrichtingen worden daarom niet nader beschouwd in het bestemmingsplan 'Buitengebied'. Het betreft hier bijvoorbeeld propaantanks met een inhoud van minder dan 13 m³, en aardgasontvangst- en meetstations.

LPG-tankstations

In het plangebied liggen drie LPG-tankstations, categoriale inrichtingen als bedoeld in het Bevi.

DAGO tank- en wascenter, Varsseveldsestraatweg 80, Aalten

De LPG-doorzet voor dit station is in de omgevingsvergunning begrensd tot minder dan 500 m³/jaar.

PR

De PR 10⁻⁶ contouren van de afleverzuil, het ondergrondse reservoir en het vulpunt bedragen respectievelijk 15 m, 25 m en 45 m. De PR 10-6 contouren vallen over het plangebied. Binnen voornoemde PR 10-6 contouren bevinden zich geen (beperkt)kwetsbare objecten.

GR

Het plangebied ligt deels binnen de invloedsgebieden van 150 m gerekend vanaf het LPG-vulpunt en de ondergrondse LPG-tank. Binnen het invloedsgebied van het reservoir en het vulpunt, wat gelegen is over het plangebied, bevinden zich 27 woningen (kwetsbare objecten). Deze woningen bevinden zich in bestemmingsplan 'Aalten-kern' en vallen buiten het plangebied. Binnen het gedeelte van het invloedsgebied dat over het plangebied valt bevinden zich 16 kwetsbare objecten. Het bestemmingsplan veroorzaakt geen toename van het GR. Het GR is kleiner als 0,1 maal de oriëntatiewaarde.

Gebr. Heinen Brandstoffen BV, Teunismolenweg 4-6 in De Heurne

De LPG-doorzet voor dit station is in de omgevingsvergunning begrensd tot minder dan 1500 m³/jaar. Verder heeft dit bedrijf opslag van propaan in tanks. De totale opslagcapaciteit is minder dan 50 ton (grens BRZO).

PR

De PR 10⁻⁶ contouren van de afleverzuil, het ondergrondse reservoir en het vulpunt bedragen respectievelijk 15 m, 25 m en 45 m. Voor de gehele inrichting is de PR 10⁻⁶ contour bepaald. De PR 10-6 contouren vallen over het plangebied. Binnen de PR 10-6 contouren bevinden zich geen (beperkt)kwetsbare objecten.

GR

Een deel van het plangebied ligt binnen de invloedsgebieden van 150 m gerekend vanaf het LPG-vulpunt en de ondergrondse LPG-tank. Binnen het invloedsgebied van het reservoir en het vulpunt, wat gelegen is over het plangebied, bevinden zich woningen (kwetsbare objecten). Het bestemmingsplan veroorzaakt geen toename van het GR.

Hamelandstop V.O.F. Hamelandroute 83, Aalten

De LPG-doorzet voor dit station is in de omgevingsvergunning begrensd tot minder dan 1000 m³/jaar.

PR

De PR 10⁻⁶ contouren van de afleverzuil, het ondergrondse reservoir en het vulpunt bedragen respectievelijk 15 m, 25 m en 45 m. De PR 10⁻⁶ contouren vallen over het plangebied. Binnen de PR 10⁻⁶ contouren bevinden zich geen (beperkt)kwetsbare objecten.

GR

Het plangebied ligt deels binnen de invloedsgebieden van 150 m gerekend vanaf het LPG-vulpunt en de ondergrondse LPG-tank. Binnen het invloedsgebied van het reservoir en het vulpunt, wat gelegen is over het plangebied, bevinden zich 3 woningen (kwetsbare objecten). Binnen het gedeelte van het invloedsgebied dat over het plangebied valt bevinden zich 3 kwetsbare objecten. Het bestemmingsplan veroorzaakt geen toename van het GR. Het GR is kleiner dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde.

Voor al deze drie inrichtingen geldt dat het binnen de contour van het plaatsgebonden risico (PR=10⁻⁶) en het invloedsgebied (150 meter rondom het vulpunt) het bestemmingsplan geen mogelijkheid biedt voor het nieuwe kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. In die zin heeft het plan, zowel in de referentiesituatie als de maximalisatie van het voornemen geen nadelige gevolgen voor wat betreft externe veiligheid

Transporten van gevaarlijke stoffen

Transport van gevaarlijke stoffen over de weg

De gemeente Aalten kent geen route gevaarlijke stoffen op grond van de Wet vervoer gevaarlijke stoffen. In het plangebied is er geen transport van gevaarlijke stoffen over water of spoor. Wel vindt transport van gevaarlijke stoffen over de weg (N318) plaats. De weg N318 maakt deel uit van het Basisnet Weg. De omvang van het vervoer van gevaarlijke stoffen over deze weg wordt regelmatig geteld.

PR en GR

Het plaatsgebonden risico (PR = 10⁻⁶) ligt op 0 (nul) meter van de weg

Het groepsrisico (GR) wordt bepaald door de combinatie van de maximale transportintensiteit van gevaarlijke stoffen over de weg en het aantal aanwezige personen aan weerszijden van de transportroute. Het groepsrisico bedraagt 0,1 – 0,3 maal de oriëntatiewaarde. Dit betekent dat het GR zeer laag is. De bebouwde kommen van Aalten en Bredevoort behoren niet tot het plangebied. Het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 staat geen nieuwvestiging van veehouderijen toe. Binnen de invloedsgebieden bevinden zich wel bestaande veehouderijlocaties waar een uitbreiding van een veehouderij, naar maximaal 2,5 hectare, mogelijk wordt gemaakt. Dergelijke bedrijven zijn echter geen 'kwetsbare' of 'beperkt kwetsbare' objecten. De (bedrijfs)woningen zijn dat wel maar het betreft bestaande woningen en hierin zal bij uitbreiding van de veehouderij geen verandering gaan plaatsvinden.

Buisleidingen

Op onderstaande kaart zijn de ondergrondse hogedrukaardgastransportleidingen die door het plangebied lopen met rode lijnen aangeduid. De rode stippellijnen zijn leidingen die buiten bedrijf zijn gesteld en worden ontmanteld.

Figuur 5.7: hogedruk gasleidingen plangebied

Alle leidingen zijn regionale gastransportleidingen.

Tracé	Leiding	Diameter	Ontwerp- druk	PR=10 ⁻⁶	1% letaliteits- grens
Uift naar Lichtenvoorde	N-569-80	8 inch	40 bar	0 meter	95 meter
vanaf leiding N-569-80 richting Aalten en eindigt in GOS N-343 aan de Bredevoortseweg	N-569-87	8 inch	40 bar	0 meter	95 meter
vanaf de N-569-80 richting GOS N- 241 aan de Beggelderdijk	N-569-72	4 inch	40 bar	0 meter	45 meter
GOS N-241 richting het eindpunt van de leiding aan de Keupenstraat	N-569-68	4 inch	40 bar	0 meter	45 meter

Tabel 5.12: hogedruk gasleidingen

Invloedsgebied

Hogedruk aardgastransportleidingen genereren een invloedsgebied. Binnen dit gebied kunnen bij calamiteiten aan de leiding (bijvoorbeeld explosie) doden en/of gewonden vallen.

De leiding N-569-87 loopt door het plangebied van de westelijke gemeentegrens naar de kern Aalten. De kernen behoren niet tot het plangebied. In het invloedsgebied bevinden zich 6 woningen en 5 bedrijfswoningen. De dichtheid is lager dan 1 woning per hectare. In de invloedsgebieden van de andere hogedrukgasleidingen in het plangebied zijn geen woningen aanwezig.

Plaatsgebonden risico

PR 10^{-6} -contouren

Voor alle ondergrondse hogedrukgasleidingen in het plangebied geldt dat de contour voor het plaatsgebonden risico (PR = 10^{-6}) op 0 meter ligt. Het PR is dan ook niet relevant voor het plan.

Toetsing GR

De leiding N-569-87 loopt door het plangebied van de westelijke gemeentegrens naar de kern Aalten. In het invloedsgebied bevinden zich 6 woningen en 5 bedrijfswoningen. De dichtheid is lager dan 1,2 woning per hectare. Het groepsrisico ligt ver onder de oriëntatiewaarde. Het plan staat geen nieuwvestiging toe. Binnen de invloedsgebieden bevinden zich wel bestaande veehouderijlocaties waar een uitbreiding van een veehouderij, naar maximaal 2,5 hectare, mogelijk wordt gemaakt. Dergelijke bedrijven zijn echter geen 'kwetsbare' of 'beperkt kwetsbare' objecten. De (bedrijfs)woningen zijn dat wel maar het betreft bestaande woningen en hierin zal bij uitbreiding van de veehouderij geen verandering gaan plaatsvinden.

Score

Tabel 5.13 geeft een vergelijking van de score op externe veiligheid van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen
Externe Veiligheid	0	0

Tabel 5.13 Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Bodem en water

Het bestemmingsplan biedt alleen een kader voor ontwikkelingen in de veehouderij. Andere activiteiten die invloed kunnen hebben op de bodem- en waterkwaliteit en leiden tot veranderingen in het grond- en waterbeheer worden in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

De vergroting van bestaande veehouderijen kan invloed hebben op zowel de bodemstructuur als de geomorfologische waarde. Een uitbreiding van veehouderijen naar maximaal 2,5 hectare kan leiden tot een forse verhoging van het verhard oppervlak.

Veehouderijen kunnen het grond- en oppervlaktewatersysteem beïnvloeden. Dit door grondwateronttrekkingen of bodemenergiesystemen. De inzet van dergelijke systemen hangt ook af van de bodemopbouw, de grondwaterkwaliteit en van juridische beperkingen. De beoordeling daarvan past niet bij het niveau van dit MER en past bij een individuele vergunningprocedure (en een project-MER procedure).

Vanuit het waterschap gelden voor ruimtelijke ontwikkelingen in de veehouderij dezelfde eisen als voor andere ruimtelijke ontwikkelingen. Er moet waterneutraal worden gebouwd en piekbelastingen op het oppervlaktewater moeten worden voorkomen. Voor het extra verhard oppervlak (daken van stallen, wegen, parkeerplaatsen e.d.) dient waterberging te worden gerealiseerd. Dit past binnen het beleid om zoveel mogelijk water vast te houden in het gebied alvorens het af te voeren. Omdat als uitgangspunt geldt dat de veehouderijen waterneutraal opereren is het effect op grond- en oppervlaktewatersystemen neutraal. In de veehouderij is er geen beïnvloeding van de bodemkwaliteit en grond- en oppervlaktewaterkwaliteit vanwege vergunningseisen als vloeistofdichte vloeren.

Bodem

Het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 biedt de ruimte om bestemmingen van gronden te wijzigen of bestaande grenzen van bestemmingen of bouwvlakken te vergroten. In dat geval dient vóór het verlenen van de betreffende omgevingsvergunning of de vaststelling van het betreffende

bestemmingsplan een reëel beeld aanwezig te zijn van de bodemkwaliteit. Dat beeld kan in de meeste gevallen alleen verkregen worden door het doen van bodemonderzoek. Dat bodemonderzoek gaat vooraf aan de te volgen procedure. Er worden daarom geen effecten verwacht op de bodemkwaliteit.

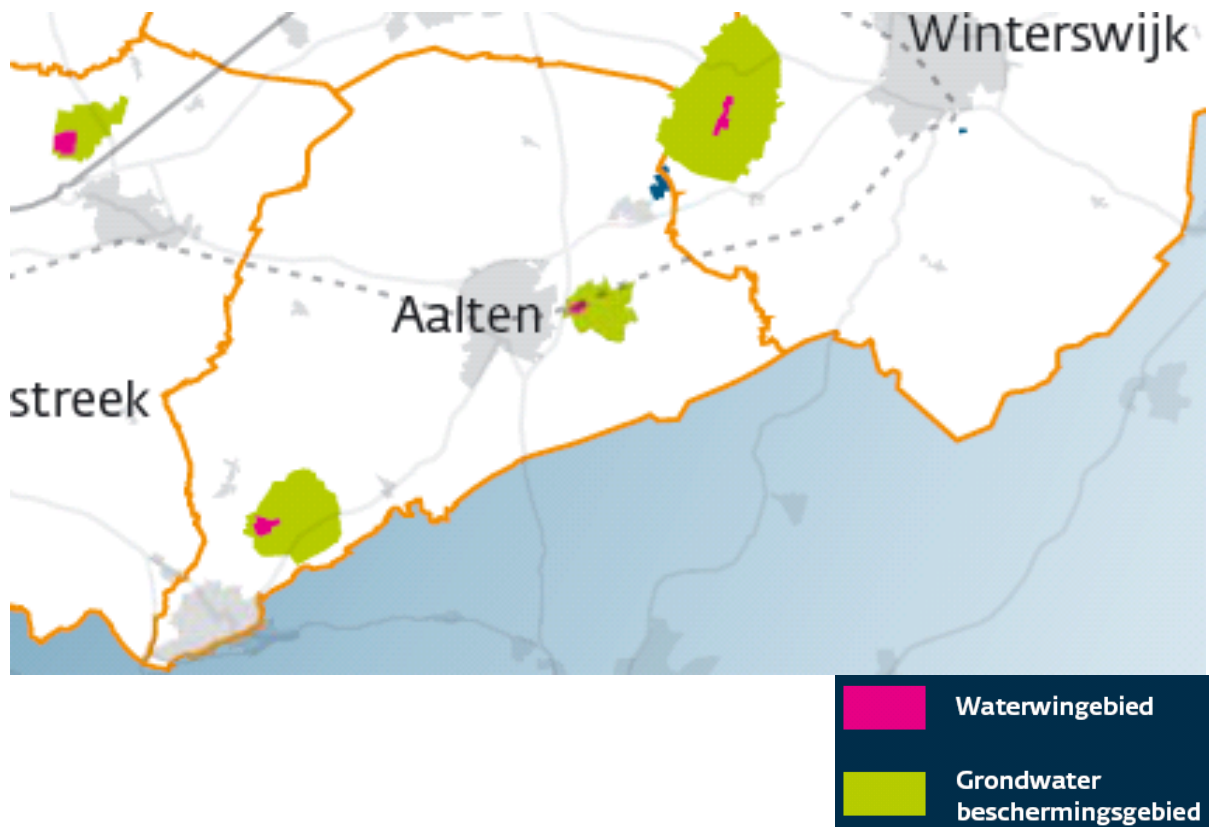
In het plangebied bestaat de bodem voornamelijk uit zandgronden en kleine gedeelten uit veengrond en klei. In de praktijk is op zandgronden, ook in Aalten, de gemiddelde bemesting de wettelijke maximale bemestingsruimte dicht genaderd. Wanneer wordt aangenomen dat in het plangebied maximaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare mestrechten, zal door de uitbreiding van de veehouderij de bodem niet of nauwelijks meer worden bemest dan nu het geval is. De extra mest zal worden afgevoerd of, in een mogelijk toekomstige ontwikkeling, worden vergist. De uitspoeling van nutriënten van de percelen met als functie landbouw zal daardoor ook niet wezenlijk toenemen. Er kan worden aangenomen dat grondwater ook niet (verder) zal worden verontreinigd met nutriënten.

Water

Het bestemmingsplan biedt alleen een kader voor ontwikkelingen in de veehouderij. Andere activiteiten die invloed kunnen hebben op de bodem- en waterkwaliteit en leiden tot veranderingen in het grond- en waterbeheer worden in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

Een uitbreiding van veehouderijen naar maximaal 2,5 hectare leidt tot een verhoging van het verhard oppervlak.

Grondwaterbeschermingsgebieden

Figuur 5.8: grondwaterbeschermingsgebieden plangebied

In de waterwingebieden (begrensd door de zgn. 1-jaarszone) liggen geen veehouderijlocaties. Er liggen wel veehouderijlocaties in de grondwaterbeschermingsgebieden (begrensd door de zgn. 25-jaarszone). In het grondwaterbeschermingsgebied 'Dinxperlo' liggen 8 veehouderijen, in 'Aalten' zijn dat er twee. Zowel de grondwaterbeschermingsgebieden als de waterwingebieden worden door middel van de Provinciale milieuverordening Gelderland (PmG) beschermd.

Effecten en effectbeoordeling

Grond- en Bodemstructuren

Bij de maximalisatie van het voornemen neemt het bebouwd oppervlak van veehouderijen toe ten opzichte van de referentiesituatie. De toename van het bebouwd oppervlak zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Het effect op het grond- en oppervlaktewatersysteem is daarmee neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Uitgangspunt is dat de veehouderij door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van de alternatieven op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

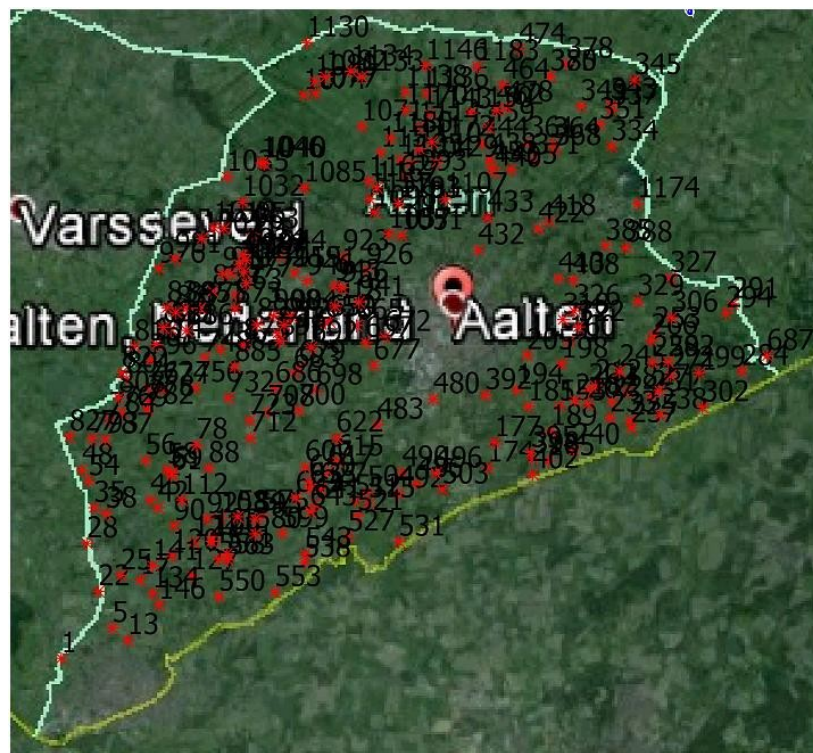
Milieuaspect	Referentie	Voornemen
bodem	0	0
water	0	0

Tabel 5.14: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Geluid

Door de mogelijke vergroting van veehouderijen in het plangebied, zal de geluidemissie in de omgeving van deze bedrijven kunnen toenemen. Deze toename wordt voornamelijk veroorzaakt door stationaire bronnen (de ventilatoren op het dak van de stallen) en mobiele bronnen (aan- en afvoerende bewegingen van vrachtwagens ten behoeve van laad- en losactiviteiten). Tevens kan deze toename veroorzaakt worden door de laad- en losactiviteiten ten behoeve van dieren of goederen.

Bij vergunningverlening/toetsing aan het Activiteitenbesluit (milieu) wordt alleen een toetsing op geluidbelasting van het individuele bedrijf uitgevoerd in het kader van geluid. Het geluid dat bij geluidgevoelige bestemmingen wordt ondervonden is afkomstig van alle bronnen. In dit planMER is er voor gekozen om geluid cumulatief te bezien. Dat betekent dat clusters van bedrijven en woningen aandachtsgebieden zijn.

Figuur 5.9: Verdeling veehouderijlocaties over plangebied

Op enkele plaatsen is er een zodanige verwevenheid van woningen en bedrijven dat verdere groei van deze bedrijven tot groei van de cumulatieve geluidbelasting op deze woningen zal leiden. De cumulatieve geluidbelasting zal hoger zijn dan de (individuele norm vanuit de milieuwetgeving)

De uitbreiding van bestaande agrarische bedrijven (in het maximale scenario) leidt tot een toename van verkeersbewegingen van en naar deze bedrijven en daarmee tot een toename van geluiduitstoot in het plangebied. In onderstaande berekening is bepaald wat het aantal verkeersbewegingen kan zijn bij maximale invulling van 2,5 hectare veehouderij.

Diersoort	Aantal per hectare	Bij 1,5 hectare	Voer kg/j	Ton voer/j	Mest m ³ /j	Totaal Mest m ³ /j
Kraamzeugen	188	282	1100	310	5*	1.410
Guste en dragende zeugen	563	845	1100	930	5	4.225
Vleesvarkens	5.250	7.875	750	5.900	0,9	7.090
Gespeende biggen	2.700	4.050	600	2.430		0
				9.570		12.725

*Incl biggen

Voer: 9.570 ton voer/jaar, 36 ton/vrachtwagen, 265 vrachten per jaar

Mest: 12.727 m³/j, 38 ton/vrachtwagen, 335 vrachten per jaar

Vleesvarkens 2,5 mestrondte/jaar, 200 varkens/vrachtwagen, 74 vrachten per jaar

Overig, 100 vrachten/jaar

Totaal 774 vrachten = 1550 verkeersbewegingen per jaar

260 weekdagen per jaar = 6 verkeersbewegingen per dag

Melkvee: mest, voer, 1 ha: 4 verkeersbewegingen per dag

Tabel 5.15: Verkeersbewegingen veehouderij

Bij een maximale omvang van een veehouderij (1,5 ha intensief met 1 ha grondgebonden) zijn er maximaal 10 verkeersbewegingen per dag. In de referentiesituatie zijn dat circa 3 á 4 verkeersbewegingen per dag. Op de doorgaande wegen zal dit extra geluid opgaan in het bestaande verkeersgebruik. Op landwegen, minder verkeer, zal de toename naar verwachting niet groter zijn dan 1 dB(A) op geluidgevoelige objecten en zal in de praktijk nauwelijks waarneembaar zijn. Een dergelijke toename leidt doorgaans niet tot overschrijding van geluidnormen. Dit neemt niet weg dat lokaal en tijdelijk, bijvoorbeeld bij het passeren van een vrachtwagen, het geluid als hinderlijk ervaren kan worden. Dit is echter subjectief, objectief is geen sprake van een wezenlijke verslechtering van het geluidklimaat.

Conclusie

Maximale invulling van de mogelijkheden van het bestemmingsplan kan op enkele plaatsen leiden tot cumulatieve toename van geluid ten gevolge van de groei van bedrijven.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen
Geluid cumulatief	0	-
Geluid wegverkeer	0	-/0

Tabel 5.16: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Verkeer

Door de uitbreiding van de bestaande veehouderijbedrijven in de maximalisatie, ontstaat een toename van landbouwverkeer. Daarbij zullen de verkeersbewegingen per bedrijf toenemen van circa 4 naar 10 verkeersbewegingen per dag (transport voer, mest, dieren etc). Met name op de smalle wegen in het landelijk gebied zullen er daardoor meer onveilige verkeerssituaties ontstaan, waarbij zowel fietsverkeer als autoverkeer is betrokken. Hierdoor scoort de voorgenoemen ontwikkeling negatief.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen
Verkeer	0	-

Tabel 5.17: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Mestvergisting

Het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 (het voornemen) staat, bij afwijking, op iedere veehouderij vergisting van op de 'eigen locatie' geproduceerde mest toe. De milieugevolgen van een mestvergistingsinstallatie zijn voor de relevante milieuonderdelen beoordeeld. Dit zijn natuur, geur, lucht en landschap.

Voor een dergelijke installatie geldt:

- De mestvergistingsinstallatie moet binnen het agrarisch bouwvlak worden gebouwd. Op grond van deze regel is het mogelijk om de milieueffecten van de installatie te vergelijken met andere activiteiten met overeenkomstige grootte die op grond van een bestemmingsplan binnen het bouwvlak mogelijk zijn.
- In de mestvergistingsinstallatie mag alleen mest van het eigen bedrijf worden gebruikt. Op grond van deze regel is het niet mogelijk dat er milieueffecten zijn vanwege het gebruik van mest afkomstig van buiten het bedrijf.

Deze regels zijn het uitgangspunt voor het vergelijken van de milieueffecten van mestvergistingsinstallaties met het houden van dieren op een veehouderijbedrijf.

Proces

Bij vergisting breken bacteriën organische stof (zoals dierlijke mest) af waarbij geen zuurstof beschikbaar is. Bij mestvergisting komt zogenoemd 'biogas' vrij. Dit gasmengsel bestaat vooral uit methaan (CH₄) en koolstofdioxide (CO₂). Dergelijke vergisting vindt ook plaats bij de opslag van mest in de mestopslag en na het toepassen van de mest op de cultuurgronden. Omdat in een mestvergistingsinstallatie de afbraak onder geconditioneerde omstandigheden plaatsvindt, komt hierbij méér methaan vrij. Dit methaan kan worden gebruikt als brandstof. Dat kan ook worden ingezet voor warmtekrachtkoppeling (WKK) waarmee de energie omgezet kan worden in elektriciteit en warmte. Hiermee wordt een emissie van methaan in de lucht voorkomen en is tegelijk elektriciteit en warmte als energie beschikbaar.

In een mestvergistinginstallatie kunnen verschillende onderdelen worden onderscheiden. In het algemeen bestaan de installaties ten minste uit de volgende onderdelen:

- vooropslag; voor de opslag van de (niet-vergiste) mest;
- opslag van zogenoemde 'co-substraten'; co-substraten zijn vaste stoffen, zoals groente-, fruit- en tuinafval, die samen met de mest worden vergist. Deze worden vaak in sleufsilo's opgeslagen;
- mestvergister en biogasopslag; de vergister is een afgesloten tank waarin, onder bepaalde omstandigheden, biogas uit de mest vrijkomt. Dit gas wordt opgeslagen in de biogasopslag.
- overdrukbeveiliging; wanneer er nog steeds biogas uit de mest vrijkomt en de opslag vol is en het niet mogelijk is om het gas te gebruiken, kan dit biogas worden vrijgelaten door de beveiliging;
- naopslag; de vergiste mest moet vaak nog worden opgeslagen voor de periode dat de mest niet op de agrarische cultuurgronden mag worden gebruikt;
- warmtekrachtinstallatie; in deze installatie kan de energie in het biogas worden omgezet in elektriciteit en warmte.

De omvang van een mestvergistingsinstallatie bij een agrarisch bedrijf is in het algemeen ten minste 0,5 hectare. Dit gaat ten koste van de uitbreidingsmogelijkheden voor het houden van dieren (tot 2,5 ha).

Hierna zullen de milieueffecten van een mestvergistingsinstallatie dan ook vergeleken worden met de milieueffecten van het houden van melkrundvee op 0,5 hectare.

Milieueffecten

Natuur

Voor een goede werking van een mestvergistingsinstallatie moet de installatie een gesloten installatie zijn. Er vindt dan ook in beginsel geen (ammoniak)emissie plaats. Daarbij wordt de ammoniak in het biogas ook bijna helemaal omgezet in zogenoemde stikstofoxiden. Van een mestvergistingsinstallatie wordt geen relevante ammoniakemissie verwacht. Enige uitstoot is mogelijk door de overdrukbeveiliging maar dit is te verwaarlozen.

Mestvergisting heeft geen effect ten aanzien van verzuring en vermesting (aantasting natuur door stikstofdepositie)

Geur

Omdat, zoals hiervoor is opgemerkt, de mestvergistingsinstallatie een gesloten installatie moet zijn, wordt er van een installatie ook nauwelijks geuremissie verwacht. Wel kunnen de co-substraten door warmte gaan gisten. Hierbij kan er sprake zijn van geuremissie waardoor ook sprake kan zijn van geurhinder. Omstandigheden die belangrijk kunnen zijn bij de ontwikkeling van geuremissie van de opslag van co-substraat zijn:

- de aard van het co-substraat;
- de versheid van het co-substraat;
- de grootte van de opslag van het co-substraat;
- de periode waarin het co-substraat in de opslagplaats wordt opgeslagen;
- de afscherming van de opslagplaats (waardoor geuremissie wordt voorkomen of beperkt).

De vergiste mest kan als mest op de agrarische cultuurgronden worden gebruikt. De geuremissie van deze vergiste mest is in vergelijking met gebruikelijke drijfmest beperkt. Dit omdat de vetzuren in de mest, die de geurhinder veroorzaken, tijdens het vergisten zijn afgebroken. Uit de resultaten van onderzoek blijkt dat het aandeel geurstoffen in de vergiste mest veel beperkter is dan in onvergiste mest.

Van een mestvergistingsinstallatie wordt geen geuremissie verwacht. Bij de opslag van het co-substraat kan er sprake zijn van enige geuremissie.

Lucht (fijnstof)

Fijnstof is stof dat voor het grootste deel bestaat uit delen van ten hoogste 10 micrometer. Dit stof wordt aangeduid als PM10. In het algemeen is het zo dat hoe kleiner het stof, hoe groter het effect op de gezondheid. Behalve PM10 wordt daarom ook stof die bestaat uit delen van ten hoogste 2,5 micrometer. Dit stof ontstaat uit onder andere verbranding.

Mestvergisting vindt plaats in een vloeibare omgeving. In biogas is dan ook geen stof aanwezig. Van een mestvergistingsinstallatie wordt dan ook geen fijnstofemissie verwacht.

Bij een mestvergistingsinstallaties is er wel sprake van een toename van de fijnstofemissie vanwege de toename van het aantal voertuigbewegingen. Deze toename is nodig vanwege voor het aanvoeren van het co-substraat. Uit de resultaten van de NIBM-tool van het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu (nu het ministerie van Infrastructuur & Milieu) blijkt dat er bij een toename van ongeveer 665 motorvoertuigbewegingen (zwaar verkeer) per dag er nog sprake is van een 'niet in betekende mate' toename van fijnstof. Op de schaal van een mestvergistingsinstallatie bij een melkrundveehouderijbedrijf worden ongeveer twee motorvoertuigbewegingen (zwaar verkeer) per dag vanwege het aanvoeren van het co-substraat verwacht. Op basis hiervan kan de toename van fijnstof in de lucht vanwege de mestvergistingsinstallatie als 'niet in betekende mate' worden aangeduid.

Landschap

De milieueffecten van mestvergistinginstallaties voor het landschap zijn vooral de veranderingen van het beeld van het landschap en het agrarisch bedrijf hierin. De effecten zijn dan ook afhankelijk van:

- het soort landschap;
- de plaats van het bedrijf in het landschap;
- de inrichting van het agrarisch bouwvlak.

Ook het beeld van de mestvergistingsinstallaties is van belang. Dergelijke installaties kunnen worden gemaakt als:

- een ronde, betonnen of metalen tank met een doorsnede van ongeveer 18 tot 26 meter en een hoogte van 6 tot 7 meter waarin een zogenoemde geroerde, continu bedreven tankreactor is opgenomen. De naopslag vindt vaak plaats in tanks met een doorsnede van 30 tot 35 meter en een hoogte van 6 meter. De tanks zijn dan ook te vergelijken met de mestsilo's zoals die op dit moment op agrarische bedrijven worden gebruikt;

Conclusie

	onderdeel	Referentie	Voornemen
Mestvergisting	Natuur	0	0
	geur	0	0
	lucht	0	0
	landschap	0	0

Tabel 5.18: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

6 Alternatieven

In het planMER dienen 'redelijke alternatieven' te worden onderzocht. In dit planMER heeft dat er toe geleid dat er, naast de voorgenomen ontwikkeling, twee alternatieven zijn uitgewerkt.

De m.e.r. wordt vooral doorlopen vanwege het feit dat er mogelijkheden ontstaan voor veehouderijen die de drempelwaarde uit het Besluit m.e.r. overschrijden en vanwege de kwetsbaarheid van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied. De kwetsbaarheid van de Natura 2000-gebieden hangt met name samen met de uitstoot van ammoniak vanuit de landbouw. De agrarische ontwikkeling is dus sterk bepalend voor de meest kwetsbare factoren in het gebied. Uit het onderzoek blijkt dat als gevolg van de maximalisatie van het bestemmingsplan significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten.

Dit betekent dat er geen milieugebruiksruimte is voor het meest beperkende milieuaspect: de stikstofdepositie. De gemeente Aalten heeft als ambitie dat de stikstofdepositie die met vaststelling van het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt gelijk blijft aan de feitelijke stikstofdepositie. De gemeente wenst daarop te sturen en heeft daartoe een scenario onderzocht dat is gericht op de ontwikkeling van de agrarische sector binnen de gemeente.

De uitkomst van de alternatieven zal de verdere insteek van het bestemmingsplan bepalen om een verdere toename van stikstofdepositie als gevolg van het vast te stellen bestemmingsplan te voorkomen.

Alternatief 1

Het alternatief 1 is op basis van de volgende uitgangspunten uitgewerkt:

A. Stikstof aspecten in het alternatief 1

De volgende elementen zijn specifiek voor het alternatief 1:

1. Via een specifieke gebruiksregel wordt bepaald dat de bestaande ammoniakemissie op een bouwvlak niet mag worden vergroot. Onder bestaande ammoniakemissie wordt verstaan: de vergunde of gemelde emissie op basis van de Wabo c.q. het Activiteitenbesluit.
2. Via een afwijking wordt een vergroting van de ammoniakemissie toegestaan onder de voorwaarde dat de met de toename van de emissie gepaard gaande toename van stikstofdepositie op een stikstofgevoelig habitat wordt vereffend met de afname van de stikstofdepositie als gevolg van:
 1. een afname van het aantal ten tijde van de vaststelling voor dit plan vergunde/gemelde dieren elders, of;
 2. de autonome ontwikkeling, of;
 3. het nemen van beheergerichte maatregelen.

De afname van het aantal vergunde/gemelde dieren dan wel het niet meer benutten van het gehele agrarisch bouwperceel dient (planologisch) te worden gewaarborgd.

B. Landschappelijke aspecten in het alternatief

1. Boomkwekerij verder inperken

Alternatief:

- a. In de bestemming Agrarisch: overal toegestaan, maar niet in de Groene Ontwikkelingszone;
- b. In de bestemming Agrarisch met waarden:
 - niet binnen 'openheid'. Bestaande boomkwekerij wordt gerespecteerd
 - niet binnen de Groene Ontwikkelingszone en Nationaal Landschap

2. Zonering bouwvlakgrootte

Alternatief:

- a. maximaal 1,5 ha i.p.v. 2,5 ha in Nationaal landschap
- b. maximaal 1,5 ha i.p.v. 2,5 ha binnen gebieden met de aanduiding 'openheid'.

3. Zonering kleinschalige kamperen

Alternatief:

- a. Binnen het gebied met de aanduiding 'openheid' worden kleinschalige kampeerterreinen uitsluitend toegestaan binnen het bestaande bouwvlak.

4. Zone 'openheid' vergroten

Alternatief:

a. De regelingen die zich richten op de bescherming van open gebieden ook van toepassing verklaren op een aantal nieuwe open gebieden volgens Omgevingsvisie Gelderland, voor zover deze niet samenvallen met bestaande bos en/of natuurgebieden.

5. Schuilgelegenheden in de bestemming Agrarisch en de bestemming Agrarisch met waarden

Alternatief:

Schuilgelegenheden worden niet toegestaan binnen het gebied met de aanduiding 'openheid' en de Groene Ontwikkelingszone.

Alternatief 2

Alternatief 2 is op basis van de volgende uitgangspunten uitgewerkt:

- In de gebruiksregels van de bestemming Agrarisch is bepaald dat, 'tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, in ieder geval wordt gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een 'negatief effect' op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie, met uitzondering van:
 - het bestaand gebruik, met dien verstande dat als referentiedatum voor bestaand gebruik, in afwijking van het bepaalde in artikel 1 sub 19 [van het bestemmingsplan], wordt verstaan de referentiedata als genoemd in bijlage (...) [bij de regels van het bestemmingsplan];
 - het op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 vergunde gebruik.'

Op grond van deze regel is het gebruik van de gronden beperkt tot een gebruik waarbij, vanwege het houden van vee, geen sprake is van een 'negatief effect' op Natura 2000-gebieden voor wat betreft de stikstofdepositie. Dit betekent dat het aantal stuks vee op de agrarische bedrijven in beginsel beperkt moet worden tot het aantal overeenkomstig het bestaand gebruik (zoals bedoeld in de gebruiksregel) of het gebruik dat op grond van een vergunning op grond van de Nbw mogelijk is.

Of er sprake is van een 'negatief effect op een Natura 2000-gebied kan worden bepaald op de manier overeenkomstig de manier waarop voor een vergunning op grond van de Nbw bepaald wordt of er wel of niet sprake is van een 'negatief effect'.

Een vergunning voor bestaand gebruik is alleen niet nodig voor het gebruik waarvoor, op het moment dat een Natura 2000-gebied door de Europese Commissie als natuurgebied van zogenoemd 'communautair belang' werd vastgesteld, een vergunning was verleend en dit gebruik niet meer is veranderd. De Natura 2000-gebieden zijn op verschillende momenten als natuurgebied vastgesteld. Het moment waarop de Natura 2000-gebieden als natuurgebied van communautair belang zijn vastgesteld, hangt vooral af van de vraag of het gebied als Vogelrichtlijngebied of als Habitatrichtlijngebied is vastgesteld. Dit betekent dat in de voorgestelde gebruiksregel voor de verschillende Natura 2000-gebieden ook een eigen referentiedatum opgenomen moet worden.

Om het verschil in de referentiedatum voor het bestaand gebruik duidelijk te maken, is in de gebruiksregel uitdrukkelijk opgemerkt dat de datum in de gebruiksregel afwijkt van de verder in het bestemmingsplan gebruikte omschrijving van het begrip 'bestaand'. De in de gebruiksregel opgenomen referentiedatum sluit aan op de datum waarop de Natura 2000-gebieden door de Europese Commissie als natuurgebied van communautair belang zijn vastgesteld. Om misverstanden hierover te voorkomen, zijn in de bijlage bij de regels de data opgenomen waarop de Natura 2000-gebieden in het onderzoeksgebied voor de passende beoordeling als natuurgebied van communautair belang zijn vastgesteld.

Op grond van artikel 1, lid m. van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) is het bestaand gebruik het 'gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag'.

Voor Natura 2000-gebieden die als Vogelrichtlijngebied zijn vastgesteld kan de referentiedatum verschillen. Deze gebieden zijn namelijk op verschillende momenten als Vogelrichtlijngebied vastgesteld.

Op 7 december 2004 zijn de bestaande Natura 2000-gebieden vastgesteld als Habitatrichtlijngebied. Op grond van de Habitatrichtlijn is voor deze gebieden het zogenoemde 'stand still-beginsel' van toepassing. Dit betekent dat 'de kwaliteit van habitats en habitats van soorten (in vergelijking met de situatie van 7 december 2004) niet mag afnemen'. Of er sprake is van een afname vanwege een plan

of project moet dan ook beoordeeld worden in vergelijking met de situatie op 7 december 2004. Het bestaand gebruik is dan ook het gebruik op 7 december 2004: de zogenoemde referentiedatum voor Habitatrichtlijngebieden.

Verder is alternatief 2 overeenkomstig het alternatief 1.

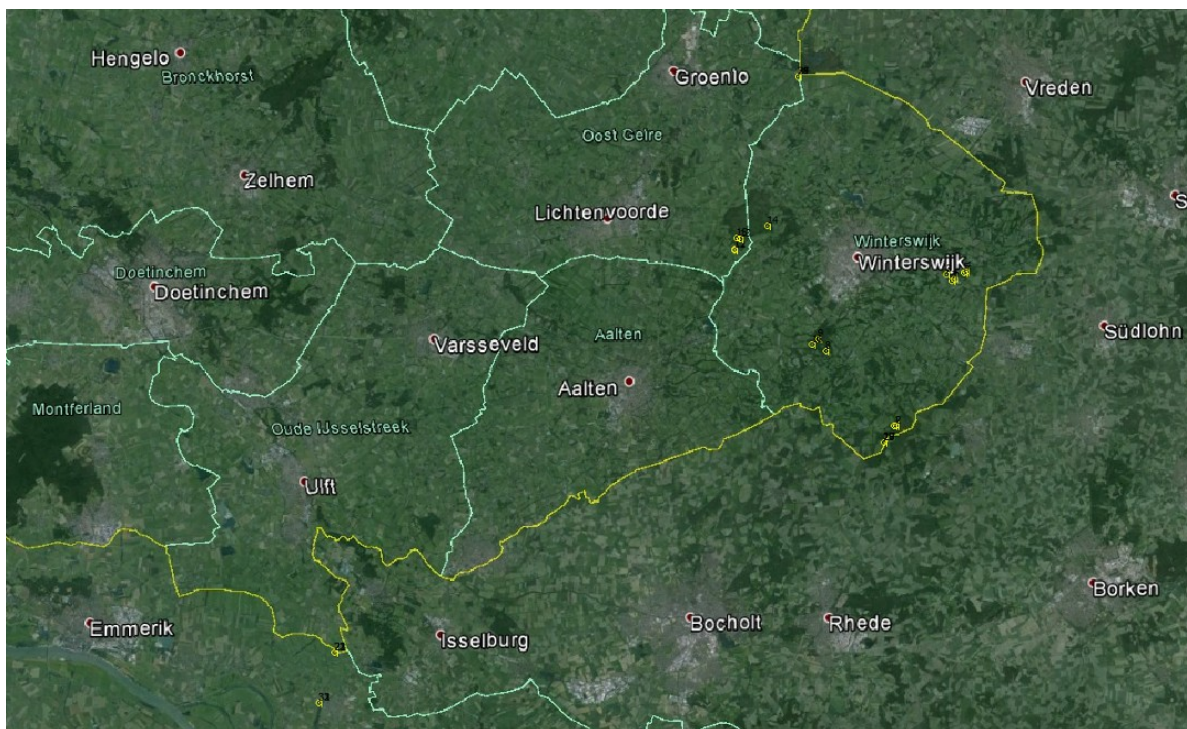
Bij het onder 1. opgenomen uitgangspunt maar ook bij het onder 2. opgenomen uitgangspunt moet worden opgemerkt dat deze weliswaar zijn opgesteld om vooral de milieueffecten op de natuur zo te beperken dat 'negatieve effecten' op Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten, maar dat op basis van de in deze uitgangspunten opgenomen maatregelen ook de effecten op de geur worden beperkt. Op basis van de maatregel in het onder 1. opgenomen uitgangspunt wordt indirect het aantal stuks vee dat op een agrarisch bedrijven gehouden kan worden beperkt. Door het beperken van het aantal stuks vee wordt ook de geuremissie van een bedrijf beperkt. Door de maatregel in het onder 2. opgenomen uitgangspunt is een wijziging naar intensieve veehouderij niet meer mogelijk. Hierdoor wordt het aantal stuks vee waarvoor in bijlage 1 van de (Rgv) een geuremissiefactor is opgenomen dat op een bedrijf gehouden kan worden beperkt. Hierdoor wordt mogelijk ook de geuremissie van een bedrijf beperkt.

Milieueffecten alternatieven

In de volgende paragrafen worden de relevante milieuaspecten per alternatief beoordeeld.

6.1 Natuur/Ammoniak

Alternatief 1

Figuur 6.1: Ligging rekenpunten

Voor het alternatief is eveneens het aandeel aan stikstofdepositie dat alle veehouderijen in het plangebied gezamenlijk bijdragen ten opzichte van de kritische depositiewaarde op de rekenpunten in de referentiesituatie. Dit aandeel wordt in navolgende tabel weergegeven.

Alternatief			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
1	29,643	1786	1,66%
2	29,437	500	5,89%
3	22,726	1429	1,59%
4	20,376	1071	1,90%
5	20,619	1071	1,93%
6	21,810	1429	1,53%
7	22,189	714	3,11%
8	54,970	1429	3,85%
9	60,378	2419	2,50%
10	63,389	1429	4,44%
11	92,652	1786	5,19%
12	92,698	1857	4,99%
13	84,405	1571	5,37%
14	63,428	1071	5,92%
15	86,302	500	17,26%
16	28,596	500	5,72%
17	28,596	714	4,01%
18	28,596	1786	1,60%
19	28,596	786	3,64%
20	28,596	517	5,53%
21	15,293	1571	0,97%
22	15,293	2400	0,64%
23	15,293	3143	0,49%
24	25,037	500	5,01%
25	25,037	714	3,51%
26	25,037	1429	1,75%
27	25,037	1071	2,34%
28	25,037	1786	1,40%
29	25,037	786	3,19%
30	25,037	1071	2,34%
31	14,027	2142	0,65%
32	14,027	1429	0,98%
33	14,027	2000	0,70%

Tabel 6.1: Depositiebijdrage in het alternatief; Depositie in molN/ha/jaar

Bij het alternatief is de depositiebijdrage vanuit het plangebied maximaal 17,26 % van de kritische depositiewaarde. De effecten van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie zijn in tabel 6.2 weergegeven.

Punt	Gebied	Toename depositie alternatief t.o.v. referentiesituatie
1	Wooldse Veen	9,670
2	Wooldse Veen	9,600
3	Willinks Weust	7,342
4	Willinks Weust	6,573
5	Willinks Weust	6,651
6	Willinks Weust	7,047
7	Willinks Weust	7,168
8	Bekendelle	17,552
9	Bekendelle	19,233
10	Bekendelle	20,173
11	Korenburerveen	28,943
12	Korenburerveen	28,946

13	Korenburgerveen	26,608
14	Korenburgerveen	20,234
15	Korenburgerveen	27,183
16 t/m 20	Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt	9,173
21 t/m 23	Hetter-Millinger Bruch, mit erweiterung	5,070
24 t/m 30	Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	8,200
31 t/m 33	Bieninger Altrhein, Millinger und Hurler Meer und NSG Empeler Meer	4,693

Tabel 6.2: Effecten alternatief bestemmingsplan t.o.v. referentiesituatie planMER; Depositie in molN/ha/jaar

De maximale depositie op één van de punten bedraagt circa 1,5 maal de bestaande depositie vanuit het plangebied. De maximale toename ten opzichte van de referentiesituatie bedraagt 28,95 molN/ha/jaar (Korenburgerveen).

Alternatief 2

Het alternatief 2 gaat uit van de stikstofdepositie van verleende Natuurbeschermingswetvergunningen dan wel de feitelijk aangetoonde omvang op 7 december 2004.

Op grond van de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 13 november 2013 (uitspraak 201211640/1/R2) worden bestaande rechten (voor wat betreft de Natuurbeschermingswet) als volgt vastgelegd: Wanneer voor een veehouderij na de referentiedatum (7 december 2004 voor Habitatrichtlijngebieden, 24 maart 2000 voor Vogelrichtlijngebieden) een situatie is vergund of gemeld waarin de ammoniakemissie lager is dan in de situatie op de referentiedatum, wordt uitgegaan van de situatie met de laagste ammoniakemissie. In alle andere gevallen wordt uitgegaan van de laatst vergunde of gemelde situatie op de referentiedatum.

Op 7 december 2004 zijn de Nederlandse Natura 2000-gebieden (Wooldse Veen, Willinks Weust, Bekendelle en het Korenburgerveen) vastgesteld als Habitatrichtlijngebied. In het alternatief 2 neemt de depositie in vergelijking tot de depositie ten tijde van de vaststelling van de Natura 2000-gebieden niet toe, daarmee worden significant negatieve effecten vanuit het plangebied uitgesloten.

Daarmee wordt de daarbij behorende depositie 'bevroren' en kan bedrijfsontwikkeling niet leiden tot een toename van de stikstofdepositie. Deze blijft gelijk aan de referentiesituatie. En daarmee leidt alternatief 2 ook niet tot een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden.

Score

Tabel 6.3 geeft een scorevergelijking van de ammoniakdepositie van de verschillende beschouwde situaties ten opzichte van de referentiesituatie.

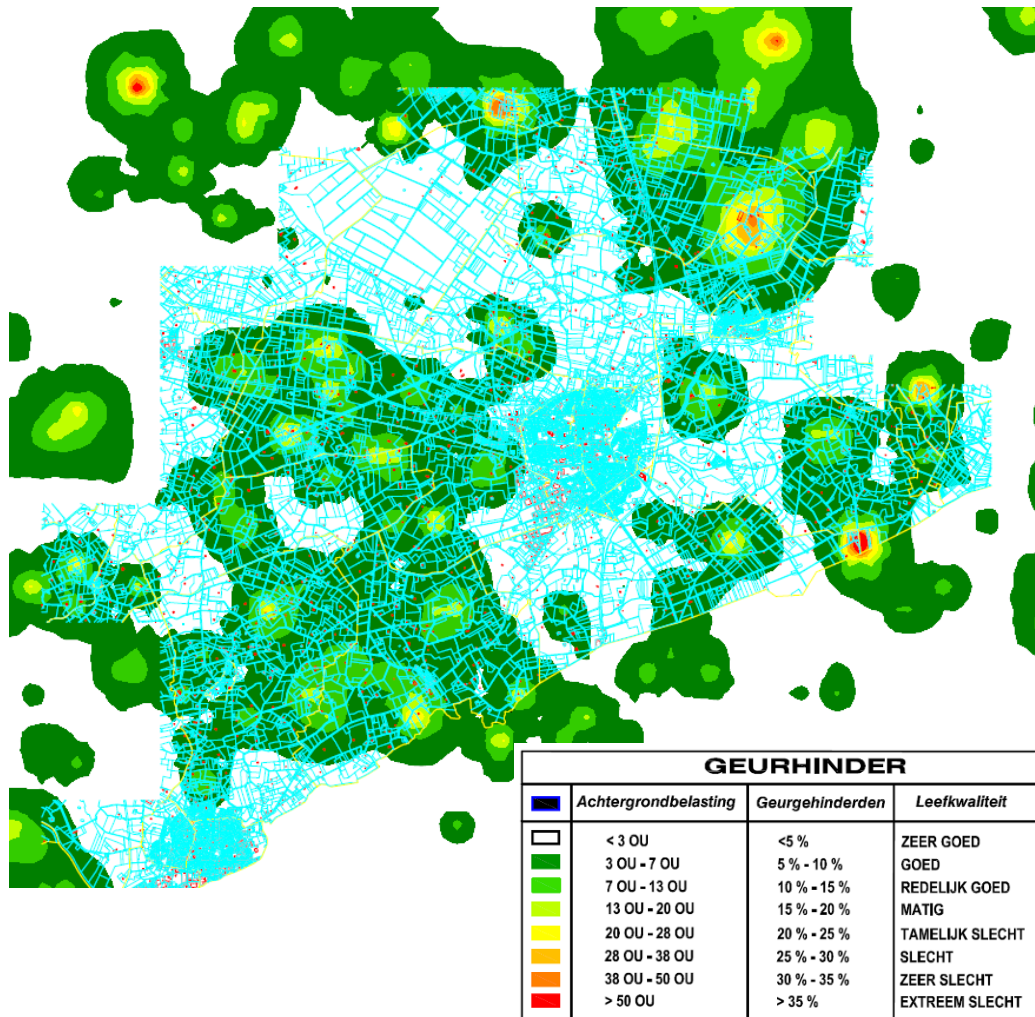
Milieuaspect	Referentie	Voornemen	Alternatief 1	Alternatief 1
Stikstofdepositie	0	--	-	0

Tabel 6.3: Score van de alternatieven ten opzichte van de referentie planMER en passende beoordeling

Het voornemen heeft duidelijk het meest negatieve effect op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Het alternatief 1 heeft een negatief effect doordat niet gebruikte, maar wel vergunde ruimte, kan worden ingevuld. Alternatief 2 heeft een neutraal effect.

6.2 Geur

In de figuur 6.2 is de achtergrondconcentratie van geur weergegeven voor het alternatief. Uit deze figuur blijkt dat bij het alternatief de achtergrondconcentratie ten opzichte van de referentiesituatie nauwelijks toeneemt en op enkele plaatsen afneemt. Dit laatste als gevolg van het feit dat in de referentiesituatie op enkele locaties meer dieren aanwezig zijn dan zijn vergund.

Figuur 6.2 Geurconcentratie alternatief

Score

In tabel 6.4 is de score vergeleken met de achtergrondgeurconcentratie van de verschillende beschouwde situaties ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen	Alternatief 1 + 2
geur	0	--	+/-

Tabel 6.4: Score van de alternatieven ten opzichte van de referentie planMER

De alternatieven geven slechts beperkte wijzigingen ten opzichte van de referentiesituatie. Deze variëren lokaal van een lichte achteruitgang tot een lichte vooruitgang.

6.3 Luchtkwaliteit (fijnstof)

Bevinding

Uit de grootschalige concentratiekaarten blijkt dat in de referentiesituatie (huidige situatie) de achtergrondconcentratie fijnstof (PM₁₀) ten hoogste 23,0 µg/m² bedraagt. In de alternatieven nemen de emissies niet of nauwelijks toe ten opzichte van de referentiesituatie. Een beperkte toename door een groei van feitelijke bezetting naar de vergunde bezetting zal slechts tot een marginale toename van de achtergrondconcentraties leiden. Op een enkele locatie is sprake van meer feitelijk aanwezige dieren dan vergund. Indien deze worden teruggebracht naar de vergunde aantallen biedt het alternatief lokaal een lichte verbetering ten opzichte van de referentiesituatie.

Tabel 6.5 geeft een vergelijking van de fijn stofimmissie van de bestaande situatie, het voornemen en de alternatieven.

Milieuaspect	Referentiesituatie	Voornemen	Alternatief 1 + 2
Fijn stof	0	--	+/-

Tabel 6.5: beoordeling fijnstof

Er zijn geen bekende knelpunten in de gemeente Aalten voor het aspect fijnstof. Invulling van het voornemen zal leiden tot een toename en mogelijk een lokale overschrijding van grenswaarden van de fijnstofemissies. Bij invulling van de alternatieven is geen sprake van een relevante toename van de concentraties fijnstof.

6.4 Landschap en cultuurhistorie

Maximalisatie van het alternatief

In het alternatief worden voor een groot deel dezelfde ontwikkelingsmogelijkheden beoordeeld op hun effecten als bij de maximalisatie. De voor het landschap relevante verschillen met de maximalisatie zijn de volgende:

- agrarische bouwvlakken mogen in het alternatief in het Nationaal Landschap Winterswijk en in gebieden met de aanduiding 'openheid' niet uitbreiden tot 2,5 ha. De maximale maat voor een agrarisch bouwvlak is in het alternatief vastgesteld op 1,5 ha;
- kleinschalig kamperen wordt in gebieden met de aanduiding 'openheid' uitgesloten;
- de mogelijkheid om buiten het bouwvlak schuilgelegenheden op te richten wordt uitgesloten in gebieden met de aanduiding 'openheid' en in de Groene Ontwikkelingszone;
- in het alternatief is opgenomen dat bij agrarische bedrijfsontwikkelingen de bestaande ammoniakuitstoot niet mag toenemen. Dit betekent dat de toename van bebouwing geringer is dan in het voornemen.
- in het alternatief zijn boomkwekerijen niet toegestaan in de oostelijke helft van het landelijk gebied, dat als Nationaal Landschap is aangewezen. Boomkwekerijen zijn bovendien niet toegestaan in de Groene Ontwikkelingszone.

Fysieke kwaliteit

- De grootschalige toepassing van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten zoals kleinschalig kamperen, paardenbakken, etc. en bijvoorbeeld paardenbakken bij burgerwoningen tasten de kwaliteit van het landschap aan, in het bijzonder in de relatief open gebieden en de historische ensembles. De mate van aantasting is echter aanzienlijk kleiner dan in het voornemen;
- door de schaalvergroting van de bebouwing wordt de kleinschaligheid van het landschap aangetast;
- door de toename van de bebouwing bestaat de kans dat grotere erven op bepaalde plekken tegen elkaar aan groeien en niet langer als losse, solitaire elementen in het landschap liggen. Doordat de uitstoot van ammoniak niet mag toenemen is de toename van bebouwing kleiner dan in het voornemen, evenals het effect op het landschap;
- door de mogelijkheid om schuilgelegenheden buiten het bouwvlak op te richten wordt de openheid in de verschillende landschapstypen aangetast. Dit effect wordt voorkomen door de openheid expliciet te beschermen;
- buiten het Nationale Landschap, de Groene Ontwikkelingszone en de gebieden die zijn aangeduid als 'openheid' is overal op agrarische gronden een boomkwekerij en productiebos toegestaan. Een grootschalige toepassing van boomteelt en productiebos leidt tot een aantasting van de kleinschaligheid van het landschap;
- op vrijwel alle gebouwen in het landelijk gebied zijn kleine windturbines van 3 m toegestaan. Een grootschalige toepassing hiervan heeft een negatief effect op de huidige fysieke kwaliteit van het landschap (o.a. cultuurhistorisch bebouwingselementen).

Bij een maximalisatie van het alternatief scoort de fysieke kwaliteit beperkt negatief (score - / +/-)

Beleefde kwaliteit

- De grootschalige toepassing van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten zoals kleinschalig kamperen, paardenbakken, etc. en bijvoorbeeld paardenbakken bij burgerwoningen tast de beleefbaarheid van de openheid en -elders- van de kleinschaligheid aan. De maat en schaal van de open ruimte op de (grote) essen worden verkleind en de kleinschaligheid zal niet meer beleefbaar zijn. Ook de beleefbaarheid van de

cultuurhistorische ensembles zal worden beperkt. Dit effect is in het alternatief aanzienlijk kleiner dan in het voornemen, maar is nog steeds substantieel;

- de open ruimte tussen erven verkleint door vergroting van de erven en uitbreidingsmogelijkheden voor bebouwing op en naast het bouwvlak. Hierdoor wordt de beleving vanaf van het achterliggende landschap vanaf de wegen verminderd;
- grootschalige toepassingen van de maximale bouwhoogten verminderen de mate waarin het landschap kan worden beleefd doordat het zicht op het achterland wordt weggenomen. Dit geldt ook voor de toegestane windturbines;
- de aanplant van productiebos of de oprichting van boomkwekerijen kan binnen de bestemming Agrarisch zorgen voor een verkleining van het doorzicht door het landschap waardoor het onderscheid in landschapstypen veel minder te beleven is. Dit effect wordt in het alternatief in een gedeelte van het studiegebied voorkomen, maar zal elders gelijk aan het voornemen optreden.

De beleefde kwaliteit scoort beperkt negatief bij een maximalisatie van het alternatief (score - / +).

Inhoudelijke kwaliteit

Ook de inhoudelijke kwaliteit scoort negatief in het alternatief. Door de maximale toepassing van de mogelijkheden van het alternatief zal een toename van bebouwing, bouwwerken, kleinschalige kampeerterreinen etc. plaatsvinden. Dit zal leiden tot een aantasting op van de deels unieke landschappelijke en cultuurhistorische structuren die samenhangen met kleinschaligheid en een sterke afwisseling tussen open ruimten en een besloten raamwerk. Tevens is het voor een deel unieke onderscheid in landschapstypen dan niet meer aanwezig, waardoor het landschap aan bijzonderheid en status inboet. Het effect zal echter aanzienlijk minder negatief zijn dan in het voornemen.

Bij een maximalisatie van het alternatief scoort de inhoudelijke kwaliteit beperkt negatief (score - / +).

Effectbeoordeling

Milieuaspect	Toetsingscriterium	Referentie	Voornemen	Alternatief 1+2
Landschap en cultuurhistorie	versterking/behoud/verlies fysieke landschappelijke kwaliteiten	0	-	+/-
	versterking/behoud/verlies beleefbaarheid landschap	0	-	+/-
	versterking/behoud/verlies inhoudelijke kwaliteit	0	-	+/-

Tabel 6.6: Score van alternatief ten opzichte van de referentie planMER

6.5 Gezondheid

In het alternatief zal er geen toename van ammoniakemissie plaatsvinden. De toename van geuremissie zal beperkt zijn. Daarmee kan ook worden gesteld dat de emissie van bacteriën ook vrijwel gelijk blijft. Voor het alternatief is daarom een score van neutraal tot licht negatief aangehouden

Score

In tabel 6.7 is een scorevergelijking van de ammoniakdepositie van de verschillende beschouwde situaties ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Voornemen	Alternatief 1 + 2
Gezondheid	0	-	+/-

Tabel 6.7: Score van alternatieven ten opzichte van de referentie planMER

6.6 Overige milieuthema's

Externe veiligheid

De alternatieven verschillen niet ten opzichte van het voornemen voor wat betreft Externe veiligheid. Bestaande locaties bevinden zich niet in het aandachtsgebied van activiteiten met gevaarlijke stoffen. Bestaande veehouderijen kunnen uitbreiden maar vormen zelf geen kwetsbaar of beperkt kwetsbaar object. Daaruit volgt dat de score voor externe veiligheid, net als bij het voornemen, neutraal zal zijn

Score

Tabel 6.8 geeft een vergelijking van de score op externe veiligheid van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Alternatieven
Externe Veiligheid	0	0

Tabel 6.8 Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Bodem en water

Ten aanzien van bodem en water wijken de alternatieven niet af van het voornemen. Het bebouwd oppervlak van veehouderijen neemt toe ten opzichte van de referentiesituatie. De toename van het bebouwd oppervlak zorgt voor aantasting van de bodemstructuur en de geomorfologische waarde.

Uitgangspunt is dat uitbreidingen van bebouwd oppervlak waterneutraal worden gerealiseerd. Het effect van de alternatieven op het grond- en oppervlaktewatersysteem is daarmee neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Uitgangspunt is dat de veehouderij door maatregelen (zoals vloeistofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van de alternatieven op de bodem-, grond en oppervlaktewaterkwaliteit is neutraal (+/-) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieuaspect	Referentie	Alternatieven
bodem	0	+/-
water	0	+/-

Tabel 6.9: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Geluid

In de alternatieven blijft de groei van de bedrijven naar verwachting beperkt en zal er weinig invloed zijn op de geluidbelasting in de omgeving. Er zal sprake zijn van een acceptabel geluidniveau voor inwoners van het landelijk gebied

Milieuaspect	Referentie	Alternatieven
Geluid cumulatief	0	+/-
Geluid wegverkeer	0	+/-

Tabel 6.10 Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Verkeer

In de alternatieven zal de groei van de veehouderijen beperkt blijven en daarmee het landbouwverkeer niet veel toenemen. De verkeersveiligheid zal daardoor niet wijzigen ten opzichte van de huidige situatie, wat tot een neutrale beoordeling leidt.

Milieuaspect	Referentie	Alternatieven
Verkeer	0	+/-

Tabel 6.11: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

Mestvergisting

De alternatieven verschillen ten aanzien van mestvergisting niet ten opzichte van het voornemen. Aangezien het voornemen niet leidt tot nadelige milieugevolgen geldt dit ook voor de alternatieven.

	onderdeel	Referentie	Voornemen
Mestvergisting	Natuur	0	0
	geur	0	0
	lucht	0	0
	landschap	0	0

Tabel 6.12: Score van het voornemen ten opzichte van de referentie planMER

7 Eindconclusie

In hoofdstuk 4 en 5 zijn per milieuthema de effecten van de voorgenomen ontwikkeling (maximalisatie) en de alternatieven ten opzichte van de huidige situatie in beeld gebracht.

In dit hoofdstuk zijn per milieuaspect de belangrijkste constatering en weergegeven.

7.1 Natuur/Ammoniak

Voornemen

De ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, leiden tot toename van de stikstofdepositie op reeds overbelaste Natura 2000 gebieden. Dit zijn nadelige effecten op de instandhoudingdoelstellingen van deze voor verzuring gevoelige Natura 2000. Het effect van de uitvoering van het bestemmingsplan is als zeer negatief (--) beoordeeld.

Alternatieven

Alternatief 1 gaat uit van een maximale invulling van het bouwvlak dat op basis van het bestemmingsplan aan veehouderijen ter beschikking wordt gesteld. Groei van de veehouderij is echter begrensd tot de met de vergunde of gemelde dierbezetting in een omgevingsvergunning (milieu) of melding overeenkomende depositie op een Natura 2000-gebied. Daarnaast is door middel van saldering mogelijk om gebruik te maken van stoppende bedrijven mits in totaal de depositie niet toeneemt. Wanneer er wordt uitgegaan van de feitelijk aanwezige omvang zal ook (maximalisatie van) zal het alternatief 1 tot een significant negatief (-) effect leiden.

Alternatief 2 is gelijk aan alternatief 1 met dien verstande dat 'tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, in ieder geval wordt gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een 'negatief effect' op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie, met uitzondering van:

- het bestaand gebruik, met dien verstande dat als referentiedatum voor bestaand gebruik, in afwijking van het bepaalde in artikel 1 sub 19 [van het bestemmingsplan], wordt verstaan de referentiedata als genoemd in bijlage (...) [bij de regels van het bestemmingsplan];
- het op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 vergunde gebruik.

Ten opzichte van de vergunde situatie op het moment van aanwijzing van het betreffende natuurgebieden leiden de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, alternatief 2, niet tot significant negatieve effecten op de instandhoudingdoelstellingen van de voor verzuring gevoelige Natura2000-gebieden in de omgeving.

7.2 Geur

Uitgaande van de normen uit de Wet geurhinder veehouderij (Wgv) is er op een aantal plaatsen sprake van overbelasting voor wat betreft geur rond agrarische bedrijven op geurgevoelige objecten. De mogelijke groei van de geurhinder wordt niet beperkt door de voorgrondbelasting van bedrijven op omliggende geurgevoelige objecten. Alle veehouderijen in de omgeving van een woning of ander geurgevoelig object bepalen tezamen de achtergrondbelasting op deze woning of object. Dit is ook de geurbelasting die wordt ondervonden. Derhalve wordt de geuremissie vanwege het plangebied niet beperkt door gevoelige objecten. De geurhinder wordt cumulatief bepaald.

Voornemen

Het voornemen (maximalisatie) leidt tot een sterke toename van de achtergrondconcentratie. Het effect van de uitvoering van het bestemmingsplan is als zeer negatief (--) beoordeeld.

Alternatieven

Omdat in het alternatieven wordt vastgehouden aan de bestaande 'vergunde' omvang van de veehouderijen neemt bij het alternatief neemt de achtergrondconcentratie nauwelijks toe. Op enkele plaatsen neemt de achtergrondbelasting zelfs, vooral in alternatief 2, af. Dit laatste is het gevolg van het feit dat er (op basis van de CBS-gegevens) meer dieren aanwezig zijn dan is vergund. Het effect is per saldo neutraal (+/-).

7.3 Luchtkwaliteit (fijnstof)

Uit de grootschalige concentratiekaarten blijkt dat in de referentiesituatie (huidige situatie) de achtergrondconcentratie fijnstof (PM₁₀) ten hoogste 23,0 µg/m² bedraagt. In de referentiesituatie is geen sprake van knelpunten met betrekking tot de fijnstofconcentraties.

Voornemen

In het voornemen nemen de emissies dermate toe, dat mogelijk sprake is van een toename en een overschrijding van de wettelijke grenswaarden. Het effect van de uitvoering van het bestemmingsplan is als zeer negatief (--) beoordeeld.

Alternatieven

In de alternatieven nemen de emissies niet of nauwelijks toe ten opzichte van de referentiesituatie. Een beperkte toename door een groei van feitelijke bezetting naar de vergunde bezetting zal slechts tot een marginale toename van de achtergrondconcentraties leiden. Op een enkele locatie is sprake van meer feitelijk aanwezige dieren dan vergund. Indien deze worden teruggebracht naar de vergunde aantallen bieden de alternatieven lokaal een lichte verbetering ten opzichte van de referentiesituatie. Het effect is per saldo neutraal (+/-).

7.4 Landschap en cultuurhistorie

Voornemen

Een maximale toepassing van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten, aanleg productiebos, boomkwekerijen, paardenbakken e.d. tast de kwaliteit en de beleefbaarheid van het landschap aan. Daarbij moet worden gedacht aan verlies aan openheid, kleinschaligheid en cultuurhistorische ensembles. Het effect van de uitvoering van het bestemmingsplan is als negatief (-) beoordeeld.

Alternatieven

In de alternatieven blijft groei van de agrarische bebouwing mogelijk maar door de beperking in de ammoniakuitstoot op het 'vergunde' niveau zal dit in veel mindere mate plaatsvinden. Door beperkingen in het gebied met de aanduiding 'nationaal landschap', 'groene ontwikkelzone' en 'openheid' zal in die gebieden geen aantasting plaatsvinden. In de overige gebieden is dit nog wel mogelijk, zij het in mindere mate. Bij het alternatief scoort de fysieke, beleefde en de inhoudelijke kwaliteit beperkt negatief (score - / +/-).

7.5 Gezondheid

Voornemen

Maximalisatie van het voornemen (veehouderijen breiden naar een oppervlak van 2,5 hectare) zal er toe leiden dat de afstand tot gevoelige objecten als woningen wordt verkleind. Onderzocht is bij welke locaties dit zou kunnen spelen. Hierbij is een straal van 355 meter ten opzichte van het hart van de huidige locaties aangehouden; 50 meter + 250 meter + 55 meter (vergroting als gevolg van groei). Bijna alle locaties in het plangebied waar veehouderijen kunnen uitbreiden liggen binnen 355 meter van één of meerdere woningen. Ook al ontbreekt een harde wetenschappelijke onderbouwing voor de afstand van 250 meter, een negatief effect (gezondheidsrisico's) kan ten aanzien van het voornemen niet worden uitgesloten. Het effect van de uitvoering van het bestemmingsplan is als negatief (-) beoordeeld.

Alternatieven

In de alternatieven zal er geen toename van ammoniakemissie plaatsvinden. De toename van geuremissie zal beperkt zijn. Daarmee kan ook worden gesteld dat de emissie van bacteriën ook vrijwel gelijk blijft. Voor de alternatieven is daarom een score neutraal aangehouden.

7.6 Overige milieuthema's

De aspecten bodem, water, geluid, externe veiligheid en verkeer scoren voor zowel het voornemen als de alternatieven neutraal.

7.7 Overzicht effectscores

In onderstaande tabel is per aspect de score van de effectbeschrijving per milieuthema samengevat.

Milieuaspect	Toetsingscriterium	Referentie	Voornemen	Alternatief 1	Alternatief 2
Stikstofdepositie	vermesting/verzuring Natura 2000	0	--	-	+/-
geur	Cumulatieve geurbelasting/ aantal geurgehinderden	0	--	+/-	+/-
Fijn stof		0	--	+/-	+/-
Landschap en cultuurhistorie	versterking/behoud/verlies fysieke landschappelijke kwaliteiten	0	-	+/-	+/-
	versterking/behoud/verlies beleefbaarheid landschap	0	-	+/-	+/-
	versterking/behoud/verlies inhoudelijke kwaliteit	0	-	+/-	+/-
Gezondheid		0	-	+/-	+/-
Externe Veiligheid		0	+/-	+/-	+/-
verkeer		0	+/-	+/-	+/-
Geluid	cumulatief	0	+/-	+/-	+/-
Geluid	wegverkeer	0	+/-	+/-	+/-
bodem		0	+/-	+/-	+/-
water		0	+/-	+/-	+/-

Tabel 6.1: Effectscores

8 Leemten in kennis en aanzet evaluatieprogramma

In dit hoofdstuk is aangegeven op welke onderdelen kennis of informatie ontbreekt. Wanneer dit leidt tot niet volledig of beperkt onderbouwde beschrijvingen, zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen.

8.1 Leemten in kennis

- De belangrijkste leemte in kennis betreft het ontbreken van inzicht in de toekomstige ontwikkeling van de intensieve veehouderij en de daarbij horende emissiereductie(s). Dat geldt voor de sector als geheel, maar ook voor de situatie in Aalten. Hiervoor is een zo goed mogelijke inschatting gemaakt.
- Modelberekeningen kennen een zekere mate van onnauwkeurigheid, dit is inherent aan de modellen.
- Voor dit planMER is gerekend met aannames om een inschatting te kunnen geven van de emissievracht uit het gebied op de Natura 2000-gebieden. Deze aannames zijn gebaseerd op wet- en regelgeving.
- In de passende beoordeling en het MER is aangegeven dat alleen toepassing van alternatief 2 aantasting van de natuurlijke kenmerken van de aangrenzende Natura 2000-gebieden, vanuit het plangebied, uitsluit. Er is niet ingegaan op de effectiviteit van de voorgestelde maatregelen. Er is (nog) geen instrumentarium, PAS, salderingsplan of convenant, waarmee geborgd is dat effecten worden gemitigeerd. De implementatie van de PAS wordt pas in 2015 verwacht.
- Effecten kunnen alleen worden gemitigeerd met bronmaatregelen (saldering/toepassing emissiearme technieken), maar het is op dit moment niet duidelijk of andere plannen/projecten gebruik maken van dezelfde herstelmaatregelen. Het verder uitwerken van maatregelen en deze borgen in het bestemmingsplan is niet mogelijk omdat nog niet bekend is welk bedrijf gaat uitbreiden.
- De werkelijke gevolgen voor landschap zijn mede afhankelijk van de locatie van concrete initiatieven. De manier waarop invulling wordt gegeven aan landschappelijke inpassing zal voor een groot deel bepalend zijn voor de invloed op landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Vooral als zich relatief veel ontwikkelingen in een bepaald gebied / landschap voordoen, kunnen initiatieven gezamenlijk een groter effect hebben dan elk afzonderlijk. In de praktijk kan het gebeuren dat een veelheid van deelbeslissingen wordt genomen, maar dat het zicht op de totale gevolgen enigszins verdwijnt. Daarom wordt aan de gemeente aanbevolen om het totaaleffect van ontwikkelingen op het landschap regelmatig in beeld te brengen, zodat hier rekening mee kan worden gehouden.
- Ten aanzien van effecten op de gezondheid is de huidige wetenschappelijke gegevensbasis te smal voor een kwantitatief beoordelingskader, waarin wordt vastgelegd welke risiconiveaus voor omwonenden maximaal toelaatbaar zijn. Evenmin is bekend tot welke afstand omwonenden verhoogde gezondheidsrisico's lopen. Er is behoefte aan aanvullend wetenschappelijk onderzoek (Gezondheidsraad).

8.2 Aanzet evaluatieprogramma

Op grond van de Wet milieubeheer is het verplicht een evaluatie uit te voeren van de effecten van de voorgenomen activiteiten. In een milieueffectrapport dient een (eerste) opzet te geven voor een evaluatieprogramma om te monitoren of de voorspelde effecten ook daadwerkelijk optreden en zo niet of aanvullende besluitvorming en / of maatregelen nodig zijn. Dit betekent dat een evaluatie moet worden uitgevoerd op het moment dat een m.e.r.-(beoordelings)plichtige activiteit op grond van het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 plaatsvindt.

De genoemde leemten in kennis vormen aandachtspunten voor het evaluatieprogramma, dat in het kader van een m.e.r. moet worden uitgevoerd tijdens en na realisatie van het voornemen.

Voor het evalueren van de gevolgen van het bestemmingsplan kan een evaluatieprogramma worden ontwikkeld, gericht op de volgende aspecten:

- het monitoren van het werkelijk aantal uitbreidingen van agrarische bedrijven en de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en de geurbelasting op de woon- en leefomgeving;
- het monitoren van de werkelijke veranderingen in het landschap. ten gevolge van ingrepen in kleine landschapselementen met natuurwaarden en landschappelijke waarden. De ingrepen zullen

elk op zich weinig gevolgen hebben, maar de cumulatieve gevolgen kunnen wel een punt van aandacht zijn.

Wanneer uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat er sprake is van afwijkingen in vergelijking met de uitgangspunten van het voorliggende planMER, dan is het wenselijk om te beoordelen of het nodig is om het beleid of het bestemmingsplan aan te passen.

De milieueffecten van het voornemen en de alternatieven zijn voor een deel ook op grond van wet- en regelgeving beoordeeld. Daarom is het ook belangrijk om regelmatig wijzigingen in wet- en regelgeving te volgen. Ook wanneer hieruit blijkt dat er sprake is van afwijkingen in vergelijking met de uitgangspunten van het voorliggende planMER, is het gewenst om te beoordelen of aanpassingen aan het beleid of het bestemmingsplan nodig zijn.

Een voorbeeld van een mogelijke wijziging in wet- en regelgeving is de inwerkingtreding van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Zoals opgemerkt is het PAS erop gericht om activiteiten met een stikstofemissie in de directe omgeving van Natura 2000-gebieden (weer) mogelijk te maken. Een ontwikkeling die ook voor het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 belangrijk is, omdat uit het planMER blijkt dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen in het bestemmingsplangebied vooral beperkt worden door de stikstofdepositie op deze gebieden.

Bijlage 1.

PlanMER

Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015

Passende Beoordeling
in het kader van de
Natuurbeschermingswet 1998

Inhoud

	blz.
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel en vraagstelling	5
2 Het voorgenomen Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015	7
2.1 Beschrijving plangebied	7
2.2 Uitgangspunten voor het voorgenomen bestemmingsplan	7
3 Natura 2000-gebieden	9
3.1 Te beschouwen Natura 2000-gebieden	9
4 Effectbepaling en effectbeoordeling stikstofdepositie	25
4.1 Referentiesituatie	25
4.2 Voornemen.....	25
4.3 Alternatief 1.....	26
4.4 Alternatief 2.....	27
5 Nadere beschouwing stikstofdepositie	29
5.1 Stikstofberekeningen	29
5.2 Conclusie relevante effecten	37
5.3 Ecologische gevolgen	37
5.4 Ontwikkelingsmogelijkheden Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015.....	37
6 Conclusies en aanbevelingen.....	39
6.1 Conclusies	39
6.2 Aanbevelingen	39
Bronnen	41

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Aalten heeft besloten om de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied te actualiseren.

Uit het voorgenomen Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 blijkt dat significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden niet kunnen worden uitgesloten. Dit verplicht tot het maken van een passende beoordeling. Bij de voorbereiding van een besluit voor een plan of activiteit, dient voor beschermde gebieden te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998. Deze bepaalt dat voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar significante gevolgen kan hebben voor het gebied, een passende beoordeling wordt gemaakt van de gevolgen voor het gebied en dat door de bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor het plan of project wordt gegeven nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten.

De gebiedsbescherming en de passende beoordeling zijn geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998. In de Natuurbeschermingswet is artikel 19j opgenomen over plannen waarvoor een passende beoordeling nodig is. Artikel 7.2a, lid 1 en artikel 7.11c van de Wet milieubeheer geven de passende beoordeling een plek in het planMER en de advisering daarover. Daarbij is geen aparte procedure noodzakelijk.

1.2 Doel en vraagstelling

Omdat in de directe omgeving van het plangebied een aantal Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura 2000) ligt en significant negatieve effecten niet bij voorbaat zijn uit te sluiten, moet op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voor het bestemmingsplan nader onderzoek in de vorm van een passende beoordeling worden uitgevoerd. Dit volgt uit artikel 19j van de Natuurbeschermingswet 1998, en de daaraan gerelateerde artikelen (zie kader).

Het doel van deze passende beoordeling is het in beeld brengen of het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 negatieve effecten heeft of kan hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied van het bestemmingsplan. En of deze negatieve effecten significant zijn.

Natuurbeschermingswet, 1998, Artikel 19j

1. Een bestuursorgaan houdt bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die terzake in het wettelijk voorschrift waarop het berust, zijn gesteld, rekening
a. met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied, en
b. met het op grond van artikel 19a of artikel 19b voor dat gebied vastgestelde beheerplan voor zover dat betrekking heeft op de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid.
2. Voor plannen als bedoeld in het eerste lid, die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied maar die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, maakt het bestuursorgaan alvorens het plan vast te stellen een Passende Beoordeling van de gevolgen voor het gebied waarbij rekening wordt gehouden met de instandhoudingsdoelstelling, met uitzondering van de doelstellingen, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van dat gebied.
3. In de gevallen, bedoeld in het tweede lid, wordt het besluit, bedoeld in het eerste lid, alleen genomen indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de artikelen 19g en 19h.
4. De Passende Beoordeling van deze plannen maakt deel uit van de ter zake van die plannen voorgeschreven milieueffectrapportage.
5. De verplichting tot het maken van een Passende Beoordeling bij de voorbereiding van een plan als bedoeld in het tweede lid geldt niet in gevallen waarin het plan een herhaling of voortzetting is van een plan of project ten aanzien waarvan reeds eerder een Passende Beoordeling is gemaakt, voor zover de Passende Beoordeling redelijkerwijs geen nieuwe gegevens en inzichten kan opleveren omtrent de significante gevolgen van dat plan.
6. Het eerste tot en met derde lid en het vijfde lid zijn van overeenkomstige toepassing op projectbesluiten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, onderdeel f, van de Wet ruimtelijke ordening.

De passende beoordeling maakt duidelijk of het voorgenomen bestemmingsplan ontwikkelingen mogelijk maakt die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor de Natura 2000-gebieden, de

kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in die gebieden verslechteren of een significant verstorend effect hebben op de soorten waarvoor de gebieden zijn aangewezen.

De huidige, feitelijke (legale) situatie is het referentiekader voor de plantoets. Niet-benutte bouw- en gebruiksmogelijkheden, die in een nieuw bestemmingsplan worden herbestemd en die kunnen leiden tot ontwikkelingen met mogelijk significante gevolgen, moeten voorafgaand aan de vaststelling van dat plan passend worden beoordeeld. Vervolgens wordt aangegeven op welke wijze deze negatieve effecten kunnen worden voorkomen of worden verminderd.

Deze passende beoordeling beschrijft in hoofdstuk 2 het voorgenomen bestemmingsplan. Hoofdstuk 3 beschrijft de te beschouwen Natura 2000-gebieden waarna in hoofdstuk 4 wordt nagegaan of de toegelaten activiteiten van het bestemmingsplan negatieve gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingsdoelstelling van de natuurgebieden in de omgeving van het plangebied van Aalten. Vervolgens zoomt hoofdstuk 5 in op het onderdeel stikstofdepositie. Dit is het onderdeel dat deze situatie de meeste impact heeft en de meeste aandacht verdient. Daarbij wordt ook ingegaan op de vraag of de gevolgen als significant moeten worden beschouwd.

Vogel- en Habitatrichtlijn, Natura 2000

De Europese Vogelrichtlijn (vastgesteld in 1979) heeft tot doel alle in het wild levende vogelsoorten, hun eieren, nesten en leefgebieden en de bescherming van trekvogels wat hun broed-, rui- en overwinteringgebieden betreft en rustplaatsen in hun trekzones. De richtlijn kent twee sporen: algemeen geldende regels voor de bescherming van de soorten, die overal van toepassing zijn en de instelling (door de lidstaten) van speciale beschermingszones (de 'Vogelrichtlijngebieden') voor vogelsoorten die bijzonder kwetsbaar zijn. Na 1979 is de richtlijn nog diverse malen aangepast, maar hij is nog altijd van kracht.

In 1992 werd de Vogelrichtlijn aangevuld met de Habitatrichtlijn. De Habitatrichtlijn draagt bij aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna. Van zowel typen habitats als van soorten

dieren en planten zijn lijsten opgesteld die in het kader van de richtlijn beschermd dienen te worden. Ook in deze richtlijn kunnen de genoemde sporen worden onderscheiden: enerzijds de algemene bescherming van bepaalde soorten, anderzijds de aanwijzing van speciale beschermingszones (de 'Habitatrichtlijngebieden').

De speciale beschermingszones vormen samen een samenhangend Europees netwerk van natuurgebieden, dit netwerk wordt aangeduid als Natura 2000. Gezamenlijk vormen deze gebieden de hoeksteen voor behoud en herstel van biodiversiteit.

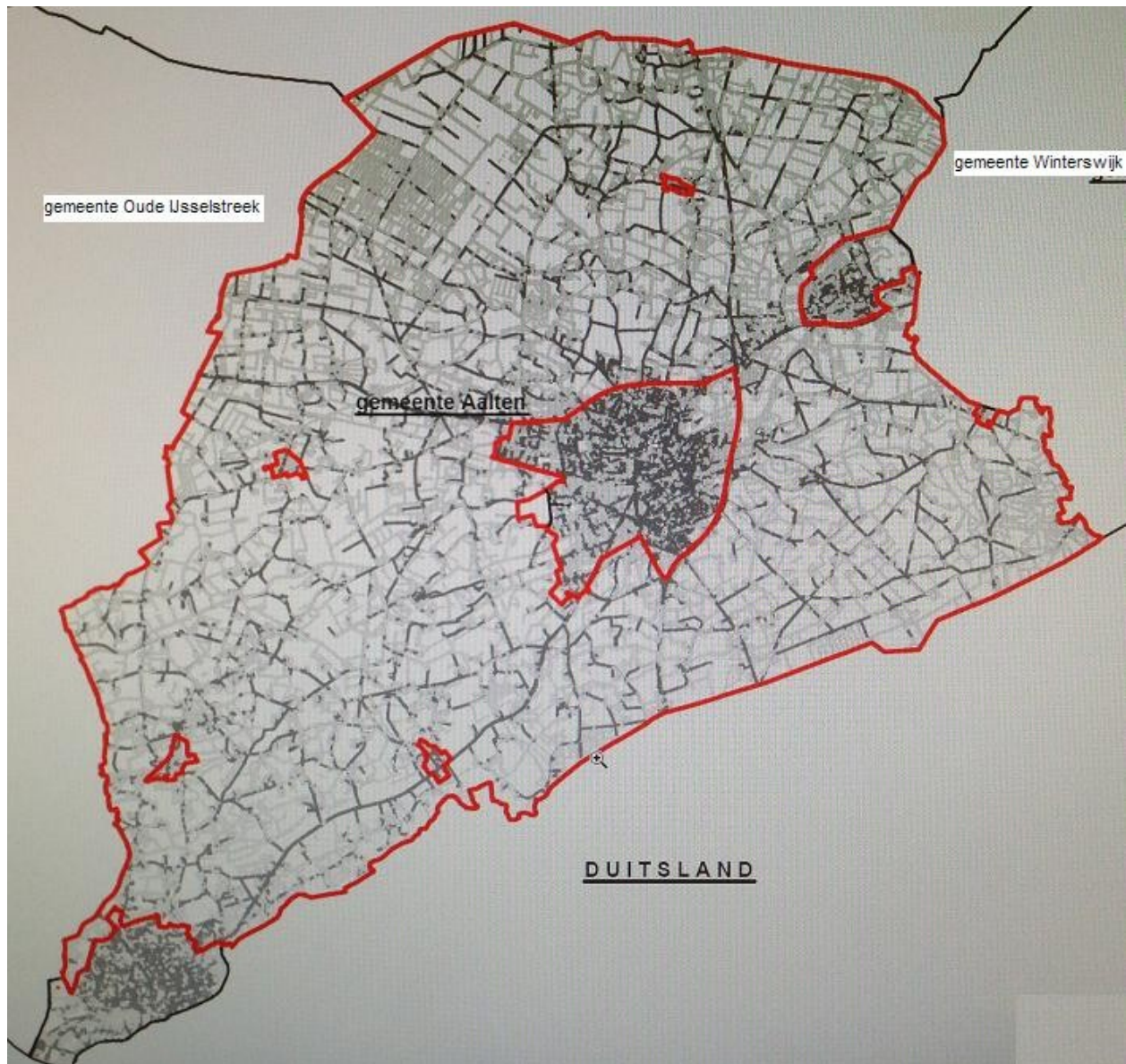
In Nederland zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn vertaald in de Flora- en faunawet (voor de soortbescherming) en in de Natuurbeschermingswet 1998 (voor de bescherming van de Natura 2000-gebieden).

De aanwijzing van de vogelrichtlijngebieden is in het algemeen definitief. Voor de meeste Habitatrichtlijngebieden zijn de definitieve aanwijzingen nog niet tot stand gekomen. De bepalingen in de Natuurbeschermingswet 1998 omtrent het uitvoeren van een Passende Beoordeling zijn voor zowel de definitief als de niet definitief aangewezen gebieden van toepassing. De voorliggende Passende Beoordeling is gebaseerd op de Ontwerp Aanwijzingsbesluiten van de betreffende gebieden.

2 Het voorgenumen Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015

2.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied omvat het landelijk gebied van de gemeente Aalten. De diverse kernen zijn buiten het plan gelaten. Dit geldt ook voor de diverse bedrijventerreinen. In figuur 2.1 is het plangebied van het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 aangegeven.

Figuur 2.1: Plangebied Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015

2.2 Uitgangspunten voor het voorgenumen bestemmingsplan

Het voorgenumen bestemmingsplan zal het ruimtelijk kader bieden voor diverse functies en hun ontwikkelingsmogelijkheden. Hieronder zijn de uitgangspunten samengevat. Voor nadere informatie wordt verwezen naar het voorontwerp Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015.

Deze paragraaf geeft per thema een korte opsomming van de uitgangspunten, ontwikkelingen en ontwikkelingsmogelijkheden die in het nieuwe Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 zijn voorzien. Daarbij zijn met name die aspecten beschreven die bij de effectbepaling van het bestemmingsplan een rol kunnen spelen.

Uitgaande van de vastgestelde Nota van wijzigingen zal het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 de volgende ontwikkelingen mogelijk maken.

Agrarisch

- Het nieuwe bestemmingsplan zal grotere intensieve veehouderijen toestaan. Vergroting van het bouwvlak voor de bestaande intensieve veehouderij wordt mogelijk van de huidige maximale 1 hectare naar maximaal 1,5 hectare. Deze ontwikkeling wordt door middel van een binnenplanse afwijking mogelijk gemaakt. Daarnaast kan er nog 1 hectare 'grondgebonden' worden ontwikkeld. Een groter bestaand bouwperceel wordt gerespecteerd.
- De grondgebonden veehouderij is gehouden aan de maximale maat van het bouwperceel zoals dat is vastgelegd in het bestemmingsplan. De maximale maat van een bouwperceel voor grondgebonden veehouderij is via een wijzigingsbevoegdheid te vergroten naar maximaal 2,5 hectare.

Duurzame energie

De ambitie 100% duurzame energieopwekking wordt vormgeven door opwekking van duurzame energie binnen of bij het agrarisch bouwvlak te stimuleren. Mogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie op basis van wind, de zon en biomassa (ver- en of bewerking van mest) met name op bedrijfsniveau.

Windmolens

De opwekking van duurzame energie op agrarische bouwpercelen wordt mogelijk gemaakt door de bouw van één windmolen met een ashoogte van maximaal 25 meter per agrarisch bouwperceel bij afwijking mogelijk te maken.

Mestverwerking

het verwerken en bewerken van (voornamelijk eigen) mest wordt onder voorwaarden, en via een afwijkingsbevoegdheid, mogelijk gemaakt op de agrarische bestemmingen:

- bewerking en verwerking van maximaal 36.000 ton per jaar aan voornamelijk bedrijfseigen stoffen;
- eventuele andere mest is afkomstig van bedrijven op een afstand van ten hoogste 5 km ten opzichte van de mestverwerkingsinstallatie;
- geen onevenredige afbreuk aan het leefmilieu, natuur en landschap;
- geen onevenredige aantasting van omliggende functies en waarden;
- geen onevenredige toename van het aantal verkeerbewegingen.

Woningen

Enkele gestopte agrarische bedrijven worden als woning bestemd.

Duurzame energie bij woningen

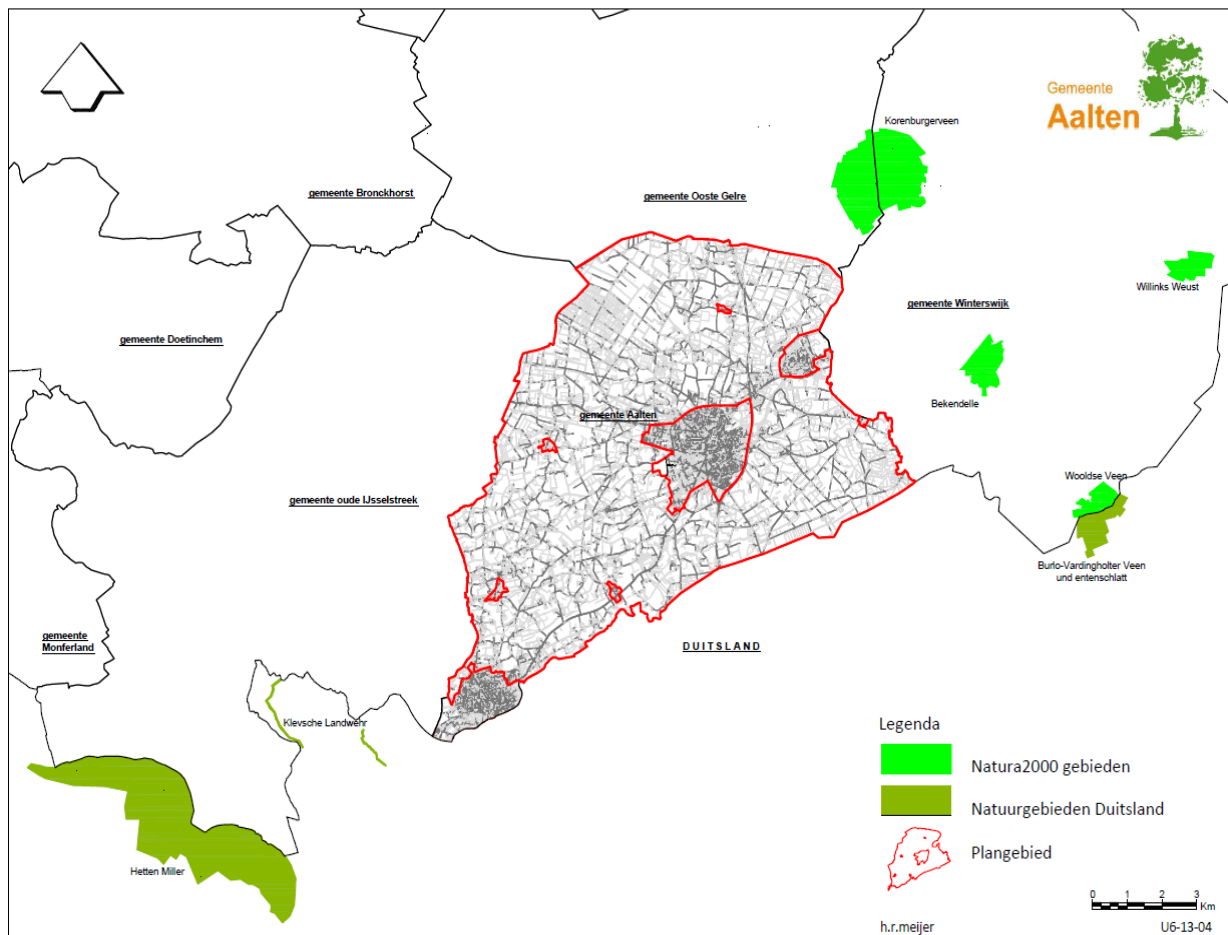
De opwekking van duurzame energie op woonbestemmingen wordt mogelijk door:

- grondgebonden zonnepanelen zijn mogelijk voor de eigen energievoorziening van de binnen het bestemmingsvlak voorkomende woning, voor zover gelegen achter de voorgevel en voorzien van een omzoming van streekeigen beplanting;
- de bouw van één windmolen met een ashoogte van maximaal 25 m per woonvlak bij afwijking mogelijk te maken. Het toetsingskader wordt gevormd door milieuaspecten zoals externe veiligheid en het ontstaan van slagschaduw. Landschappelijk gezien zal hieraan niet getoetst worden;
- kleine windmolens op het dak en/of aan de gevel zijn toegestaan, indien de bouwhoogte niet hoger is dan 3 m van het bestaande dakvlak van het hoofdgebouw.

3 Natura 2000-gebieden

3.1 Te beschouwen Natura 2000-gebieden

In deze passende beoordeling wordt voor de Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied ingegaan op de vraag of er significant negatieve effecten kunnen optreden. Met name voor de gevolgen van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats en leefgebieden van soorten, is het invloedsgebied niet strak af te bakenen. Er is uitgegaan van een grens van 20 km rond het plangebied. Binnen die afstand van 20 km van de buitengrenzen van het plangebied komen verschillende Natura 2000-gebieden voor. In het plangebied zelf liggen geen aangewezen Natura 2000-gebieden. De gebieden zijn in onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 3.1: Globale ligging plangebied (rood) nabij Natura 2000-gebieden

Het betreft de volgende gebieden:

	Natura 2000-gebied	Afstand tot plangebied
1	Korenburgerveen	1240 m
2	Bekendelle	2480 m
3	Willinks Weust	8970 m
4	Woudse Veen	4550 m
5	Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt (Duitsland)	4760 m
6	Hetten-Miller Bruch, mit Erweiterung (Duitsland)	6350 m
7	Klevsche Landwehr, Anholt. Insel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach (Duitsland)	2480 m
8	NSG Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler Meer	7600 m
9	Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	9230 m

Tabel 3.1: Overzicht Natura 2000-gebieden

Verbindingszones worden niet beschermd. Omdat significante effecten mogelijk worden geacht op grotere afstand van de bron zijn de Nederlandse en Duitse Natura 2000-gebieden in een straal van 20

km rondom het plangebied onderzocht. Op grotere afstand wordt de berekende depositie verwaarloosbaar klein en is het resultaat van de depositie berekening onnauwkeuriger.

Kwetsbaarheid gebieden (instandhoudingsdoelstellingen)

Van deze gebieden zijn de instandhoudingsdoelstellingen verzameld en is de gevoeligheid voor stikstofdepositie aangegeven. Daarbij zijn ook de kritische depositie en de huidige depositie aangegeven. (bronnen: Alterrapport 2397, Van Dobben e.a., 2012 en Alterrapport 2009, Ammoniakemissie en – depositie in en rondom de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten in de provincie Gelderland).

De kritische depositiewaarde van de habitattypen is gedefinieerd als 'de grens waarboven niet kan worden uitgesloten dat de kwaliteit van het habitatype significant wordt aangetast als gevolg van de verzurende en/of vermestende invloed van de atmosferische stikstofdepositie'. Ook zijn de aangewezen (dier)soorten aangegeven. Deze zijn in het kader van gevoeligheid voor stikstofdepositie niet relevant.

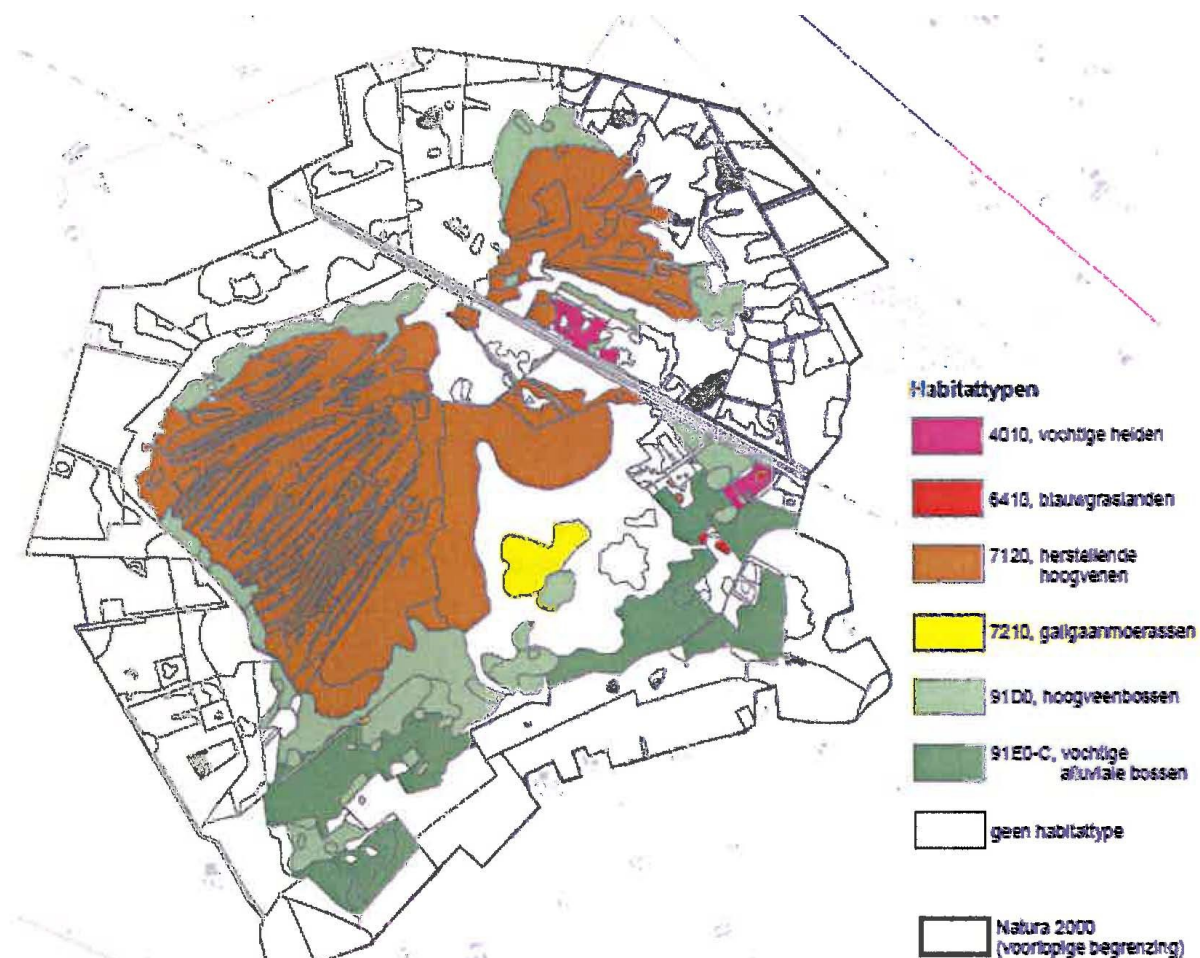
De doelen voor Nederland zijn overgenomen uit de besluiten zoals gepubliceerd op de website van het ministerie van Economische zaken (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000). De instandhoudingsdoelen voor de gebieden in Duitsland zijn afkomstig van de website van het federale Bundesamt für Naturschutz (www.bfn.de), de gebiedsbeschrijvingen van de website van het Landesamt für Natur, Umwelt und Verbraucherschutz van de deelstaat Noord-Rijnland-Westfalen <http://www.naturschutzinformationen-nrw.de>).

1. Korenburgerveen.

Het Korenburgerveen ligt even ten westen van Winterswijk, op de grens van de gemeenten Oost Gelre en Winterswijk. Het Korenburgerveen is een komhoogveen, ontstaan in een laagte met gebrekkige waterafvoer, die werd gevoed door basenrijke kwel. Het gebied wordt doorsneden door een spoorlijn. Het veencomplex bestaat uit een aantal deelgebieden waarvan de namen zijn ontleend aan de buurtschappen rondom het veen: het Meddose veen, het Vragenderveen en het Corlese Veen. Samen met het centraal gelegen Korenburgerveen vormen ze het Korenburgerveencomplex. Het is het enige gebied in Nederland waar een redelijk intacte hoogveenkern wordt omzoomd door een randzone, die doet denken aan de wat voedselrijkere laggzone van natuurlijke hoogvenen. De randzone bestaat uit nat schraalland, matig gebufferde vennen, broekbos en vochtige heide. In het Vragenderveen wordt het landschap bepaald door veendijkjes met daartussen langgerekte stroken regenererend hoogveen. Dit patroon is ontstaan tijdens de ontginning, waarbij de dijkjes zijn aangelegd om te voet de centrale delen van het hoogveen te kunnen bereiken.

Aanwijzing en aanmelding:

Het gebied Korenburgerveen is op 20 mei 2003 aangemeld als speciale beschermingszone krachtens de Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld op basis waarvan Nederland het gebied moet aanwijzen. Het gebied is op 7 mei 2013 aangewezen.

Figuur 3.2: Begrenzing Korenburgerveen

Code	Habitatype	Oppervlakte (ha)	Kwaliteit			
			Landschap en oppervlakte	Structuur	Flora	Fauna
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	2,7	C (basaal)	A (goed)	A (goed)	B (voldoende)
H6410	Blauwgraslanden	0,3	B (voldoende)	A (goed)	B (voldoende)	A (goed)
H7120	Herstellende hoogvenen	117	A (goed)	A (goed)	B (voldoende)	A (goed)
H7210	Galigaanmoerassen	3,6				
H91D0	Hoogveenbossen	40	A (goed)	A (goed)	A (goed)	B/A (voldoende tot goed)
H91E0	Vochtige alluviale bossen (beekgeleidende bossen)	31	B (voldoende)	C/B (basaal tot voldoende)	C (basaal)	A (goed)

Tabel 3.2: Kwaliteit en staat van instandhouding Korenburgerveen

Code	Habitatype	Oppervlakte (ha)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kernopgaven
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	2,7	=	=	7.07, W
H6410	Blauwgraslanden	0,3	>	>	7.07, W
H7120	Herstellende hoogvenen	117	= (<)	>	7.05, 7.07, W
H7210	Galigaanmoerassen	3,6	=	=	7.06, 7.07, W
H91D0	Hoogveenbossen	40	=	>	7.06, 7.07, W
H91E0	Vochtige alluviale bossen (beekgeleidende bossen)	31	=	>	
	Habitatsoorten		Doelstelling kwaliteit leefgebied	Doelstelling populatie	Kernopgaven
H1166	Kamsalamander	0			

Tabel 3.3: Doelstellingen en kernopgaven

Doelstelling voor oppervlakte en/of kwaliteit	
=	behoud
>	uitbreiding
= (>)	uitbreiding met behoud van de goed ontwikkelde locaties
<	vermindering is toegestaan, ten gunste van met name genoemde habitatype
= (<)	achteruitgang ten gunste van ander habitatype toegestaan
> (<)	oppervlak staat in principe op uitbreiding, maar mag achteruit gaan ten gunste van ander habitatype

Tabel 3.4: Legenda

7.05	Verbetering kwaliteit herstellende hoogvenen H7120 met het oog op ontwikkeling van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110_A.
7.06	Herstel van randzones van herstellende hoogvenen H7120 met o.a. hoogveenbossen *H91D0, zure vennen H3160, galigaanmoerassen *H7210.
7.07	Herstel overgangen naar beekdalen en hogere zandgronden. Aansluiting bij vochtige heiden H4010, heischrale graslanden *H6230, hoogveenbossen *H91D0, galigaanmoerassen *H7210, blauwgraslanden H6410.

Tabel 3.5: Kernopgaven

Sleutelprocessen

Herstel van de juiste acrotelmcondities is essentieel voor het herstel van het hoogveen. De acrotelm is de bovenste deel levende laag veen en heeft de zelfregulerende hydrologische eigenschappen dat hoogveen tot hoogveen maakt. Stabiele waterstanden op of net onder maaiveld en met zo min mogelijk fluctuatie zijn optimaal voor de groei van veenmossen.

Code	Habitatype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
H4010	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	zeer gevoelig	> 2400	
H6410	Blauwgraslanden	zeer gevoelig	1100	2100
H7120	Herstellende hoogvenen	zeer gevoelig	400	2230
H7210	Galigaanmoerassen	zeer gevoelig	1100	2230
H91D0	Hoogveenbossen	gevoelig	1800	2153,3
H91E0	Vochtige alluviale bossen (beekgeleidende bossen)	gevoelig	2000	2153,3

Soort: H1166 Kamsalamander

Tabel 3.6: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

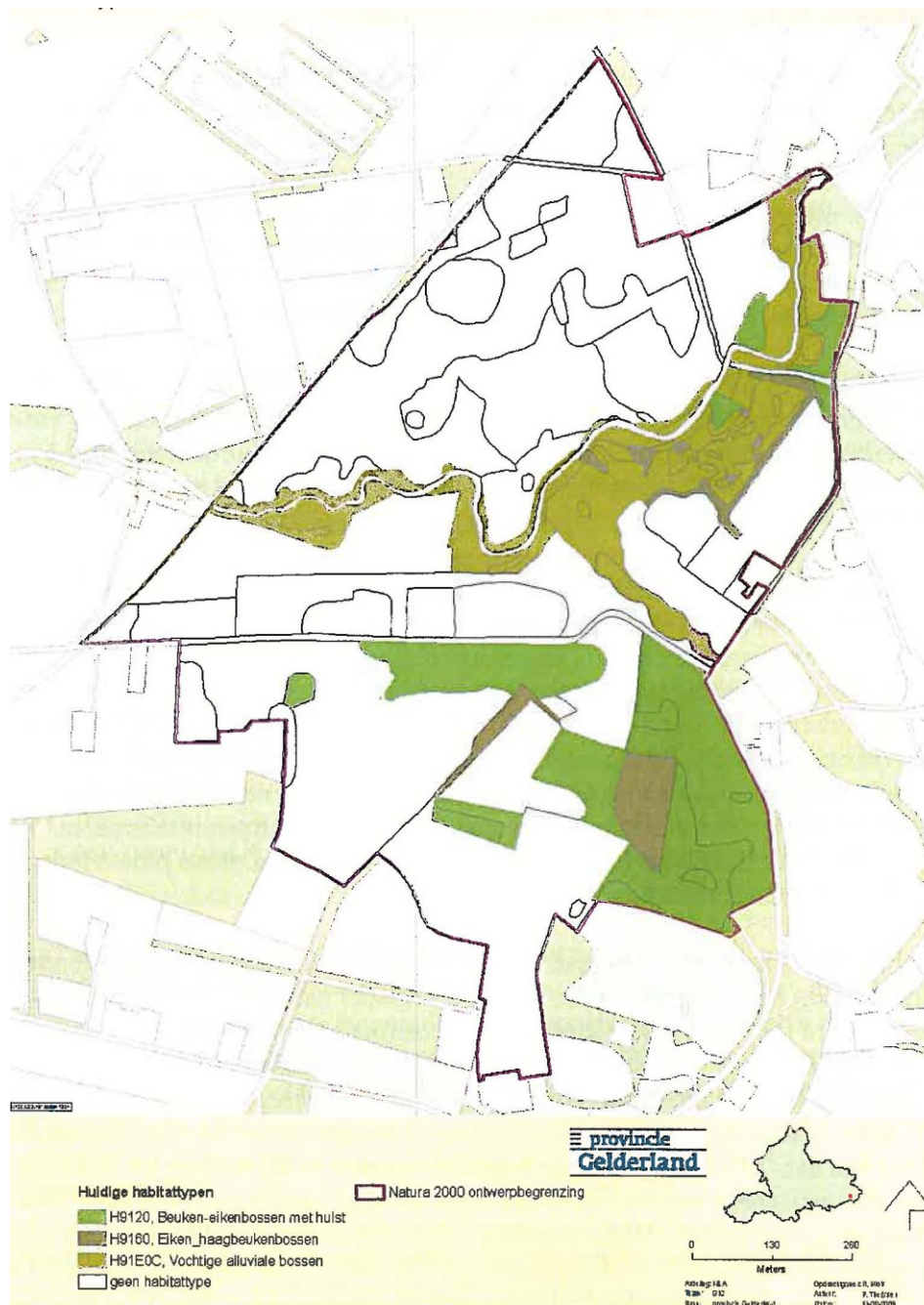
2. Bekendelle

Bekendelle ligt ten zuiden van Winterswijk, langs de Boven Slinge. Het vormt een gevarieerd bosgebied dat grotendeels bestaat uit particuliere landgoederen. De opgave voor dit gebied is het behouden en ontwikkelen van een gevarieerd loofboscomplex met:

- regelmatig overstromde beekbegeleidende bossen langs de Boven Slinge,
- vochtige eiken-haagbeukenbossen buiten het overstromingsbereik van de beek,
- beuken-eikenbossen op oude, drogere bosgroeiplaatsen.

Aanwijzing en aanmelding

Het gebied Bekendelle is op 20 mei 2003 aangemeld als speciale beschermingszone krachtens de Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld op basis waarvan Nederland het gebied moet aanwijzen. Het gebied is op 7 mei 2013 aangewezen.

Figuur 3.3: Begrenzing Bekendelle

Code	Habitatype	Oppervlakte (ha)	Kwaliteit			
			Landschap en oppervlakte	Structuur	Flora	Fauna
H9120	Beuken-Eikenbossen met Hulst	13,1	C (basaal)	C (basaal)	A (goed)	B (voldoende)
H9160-A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	2,7	C (basaal)	A/B (goed/voldoende)	A (goed)	B (voldoende)
H91E0	Vochtige aluviale bossen (beekgeleidende bossen)	11,1	A (goed)	A (goed)	A (goed)	A (goed)

Tabel 3.7: Kwaliteit en staat van instandhouding Bekendelle

Code	Habitatype		Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kernopgaven
H9120	Beuken-Eikenbossen met Hulst	13,1	=	>	
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	2,7	>	>	5.08,W
H91E0C	Vochtige aluviale bossen (beekgeleidende bossen)	11,1	=	>	5.07,W

Tabel 3.8: Doelstellingen en kernopgaven Bekendelle

5.07	Herstel kwaliteit en vergroting areaal vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen) *H91E0_B en (beekbegeleidende bossen) *H91E0_C en behoud leefgebied zeggekorfslak H1016.
5.08	Vergroting areaal, behoud vegetatiestructuur en herstel kwaliteit en vergroting areaal eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden) H9160_A.

Tabel 3.9: Kernopgaven

Bij de instandhoudingsdoelen gaat het om kwaliteitsverbetering van alle bovengenoemde boshabitattypen en om uitbreiding van de oppervlakte van de twee eerstgenoemde. Ook behoud van het leefgebied van de kamsalamander (H1166) is een instandhoudingsdoel.

Code	Habitatype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
H9120	Beuken-Eikenbossen met Hulst	gevoelig	1400	1883,3
H9160-A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	gevoelig	1400	1930
H91E0	Vochtige aluviale bossen (beekgeleidende bossen)	gevoelig	1860	1930

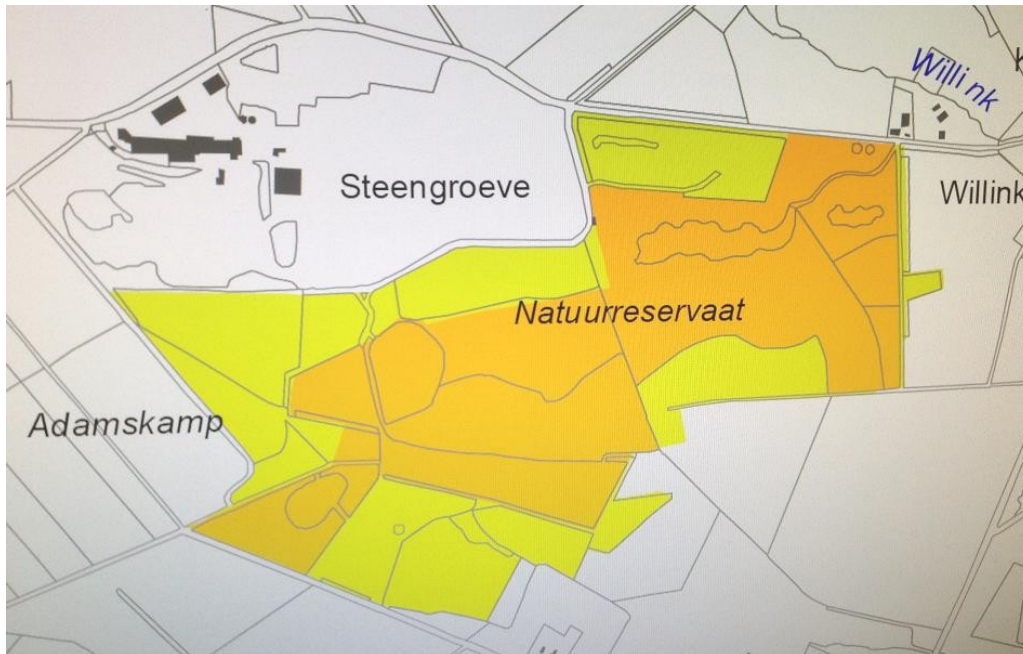
Tabel 3.10: Gevoeligheid voor stikstofdepositie Bekendelle

3. Willinks Weust

Willinks Weust is een afwisselend en kleinschalig gebied. De ondergrond bestaat uit Muschelkalk afgedekt met lemig zand en keileem. Het grondwater stagneert op de schelpkalk, zodat een gedifferentieerd patroon van vocht- en kalkgradiënten bestaat. In het gebied komen soortenrijke loofbossen op natte tot vochtige bodems voor, die voor een groot deel bestaan uit eiken-haagbeukenbossen en oude eikenbossen. Op de moerassige en zandige bodem groeit vochtige ruigte en wilgenstruweel. Verder zijn er diverse schraallanden, waaronder blauwgraslanden en heischrale graslanden aanwezig.

Aanwijzing en aanmelding

Op 20 mei 2003 is het gebied in zijn geheel aangemeld als speciale beschermingszone krachtens de Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld op basis waarvan Nederland het gebied moet aanwijzen. Het gebied is op 7 mei 2013 aangewezen. De aanwijzing als staatsnatuurmonument is hiermee van rechtswege komen te vervallen.

Figuur 3.4: Begrenzing Willinks Weust

Habitattypen	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kernopgaven
H5130 Jeneverbesstruwelen	=	>	6.11
H6230 Heischrale graslanden	>	>	6.06, W
H6410 Blauwgraslanden	>	=	6.06, W
H9120 Beuken-eikenbossen met hulst	=	=	
H9160A Eiken-haagbeukbossen (hogere zandgronden)	=	>	6.07, W
H1166 Kamsalamander	=	=	

Tabel 3.11: Gevoeligheid voor stikstofdepositie Willinks Weust

6.06	Kwaliteitsverbetering en (indien mogelijk) oppervlakte uitbreiding heischrale graslanden *H6230 en blauwgraslanden H6410 in kansrijke situaties (op schrale leemhoudende zandgronden).
6.07	Verbeteren kwaliteit en voorzover mogelijk uitbreiding areaal eiken-haagbeukbossen (hogere zandgronden) H9160_A (zie ook 5.08).
6.11	Behoud areaal en kwaliteitsverbetering jeneverbesstruwelen H5130, verjonging stimuleren.

Tabel 3.12: Kernopgaven

Code	Habitatype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
H5130	Jeneverbesstruwelen	zeer gevoelig	1071	2003,3
H6230	Heischrale graslanden	zeer gevoelig	714	1950
H6410	Blauwgraslanden	zeer gevoelig	1071	2003,3
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	gevoelig	1071	2003,3
H9160A	Eiken-haagbeukbossen (hogere zandgronden)	gevoelig	1429	1950,0
H1166	Kamsalamander	zeer gevoelig		

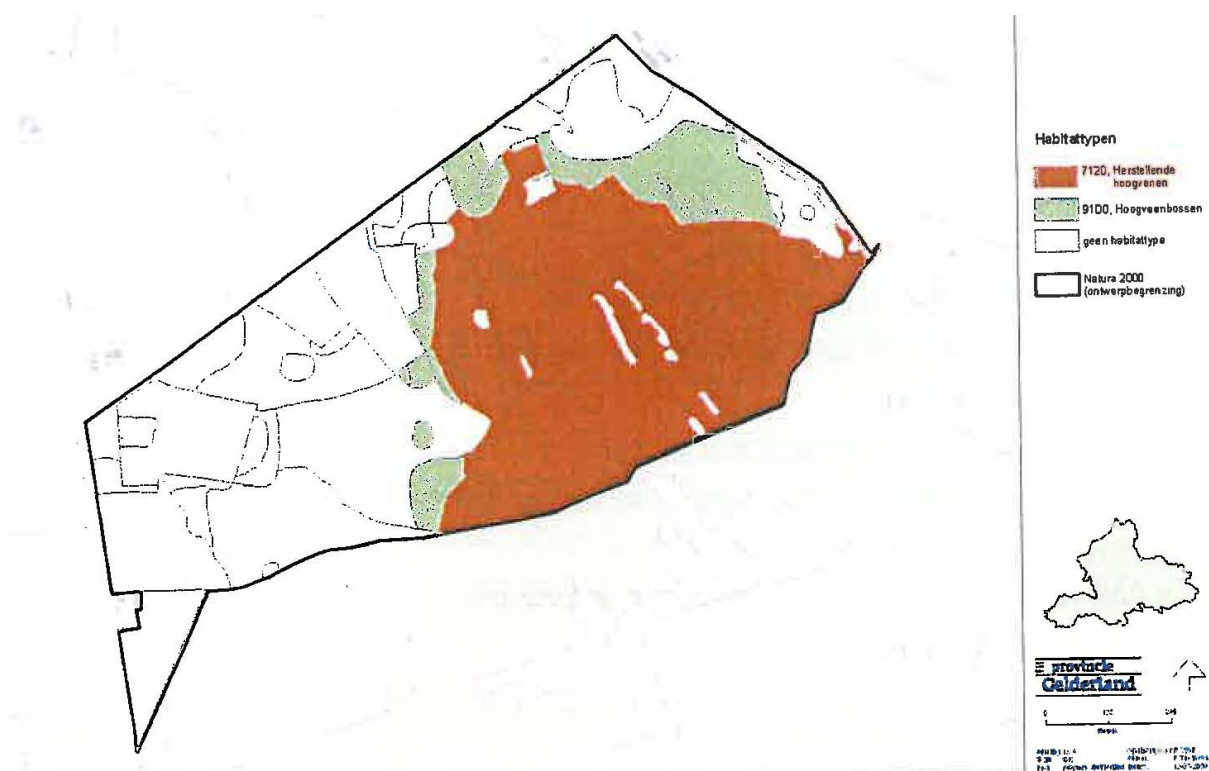
Tabel 3.13: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

4. Wooldse Veen

Het Wooldse Veen ligt ten zuiden van Winterswijk. Het is onderdeel van een bijzonder hoogveengebied op de grens met Duitsland. De opgave voor dit gebied is duurzaam herstel van het hoogveensysteem, inclusief de randzone met onder andere hoogveenbossen. Bij de instandhoudingsdoelen gaat het hier om kwaliteitsverbetering van herstellende hoogvenen, ontwikkeling van actieve hoogvenen en behoud van hoogveenbossen. Ook behoud van het leefgebied van de kamsalamander is als instandhoudingsdoel opgenomen.

Aanwijzing en aanmelding.

Het gebied Wooldse Veen is op 20 mei 2003 aangemeld als speciale beschermingszone krachtens de Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Op 7 december 2004 heeft de Europese Commissie de communautaire lijst vastgesteld op basis waarvan Nederland het gebied moet aanwijzen. Het gebied is op 7 mei 2013 aangewezen.

Figuur 3.5: Begrenzing Wooldse Veen

Code	Habitattype	Oppervlakte (ha)	Kwaliteit			
			Landschap en oppervlakte	Structuur	Flora	Fauna
H7120	Herstellende Hoogvenen	26,6	A (goed)	C (basaal)	B (voldoende)	A (goed)
H91D0	Hoogveenbossen	6,1	B (voldoende)	B (voldoende)	B (voldoende)	B (voldoende)

* Habitat is momenteel niet aanwezig. Het is een complementair doe. Het is de bedoeling dat dit type zich gaat ontwikkelen uit het type herstellende hoogvenen

Tabel 3.14: Kwaliteit en staat van instandhouding Wooldse Veen

Code	Habitattype	Oppervlakte (ha)	Doelstelling oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Kernopgaven
H7110	Actieve hoogvenen	0*			
H7120	Herstellende Hoogvenen	26,6	= (<)	>	7.05, 7.06, W
H91D0	Hoogveenbossen	6,1	=	=	7.06, W

Tabel 3.15: Doelstellingen en kernopgaven

7.05	Verbetering kwaliteit herstellende hoogvenen H7120 met het oog op ontwikkeling van actieve hoogvenen (hoogveenlandschap) *H7110 A.
7.06	Herstel van randzones van herstellende hoogvenen H7120 met o.a. hoogveenbossen *H91D0, zure vennen H3160, galigaanmoerassen *H7210.

Tabel 3.16: Kernopgaven

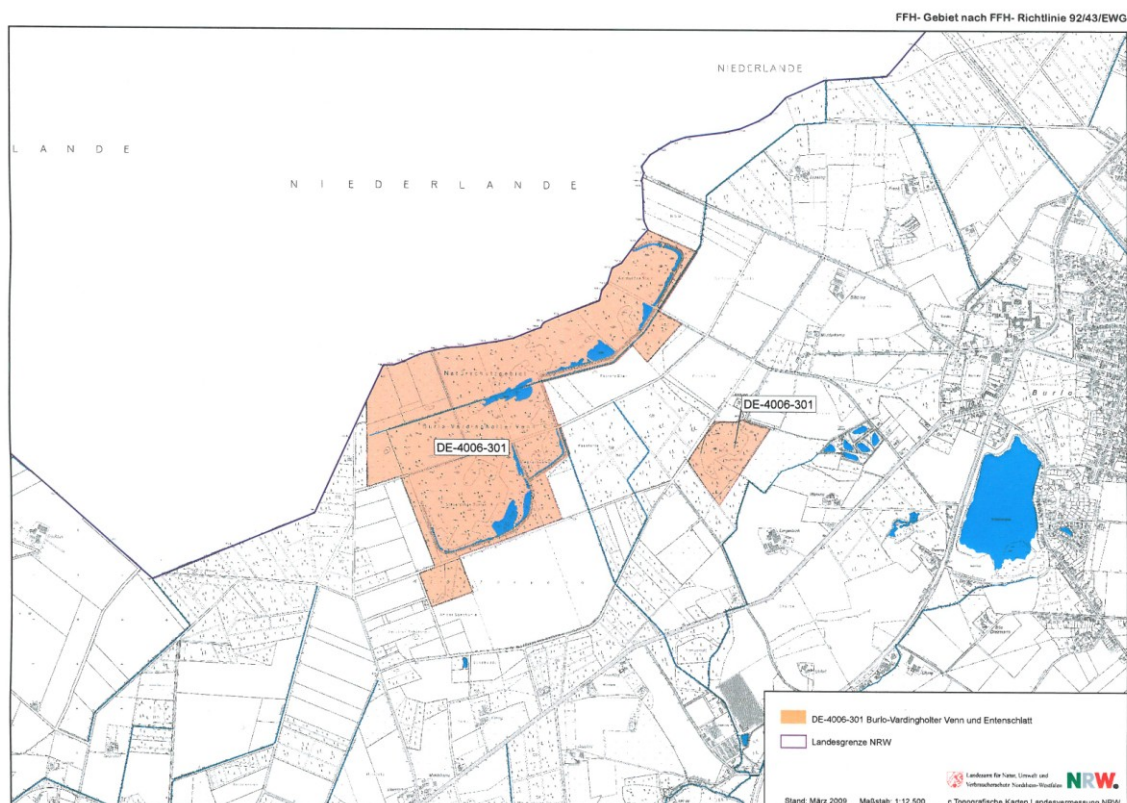
Code	Habitattype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
H7120	Herstellende Hoogvenen	zeer gevoelig	500	1863,3
H91D0	Hoogveenbossen	gevoelig	1786	1863,3

Tabel 3.17: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

Van de Duitse Natura 2000 gebieden is er geen (ontwerp) beheerplan bekend. Daardoor is het niet mogelijk om, net als van de Nederlandse gebieden, de exacte ligging van aanwezige habitats exact beeld te brengen. Wel is bekend welke er habitats voorkomen. Voor de beoordeling van de mogelijke effecten op de Duitse Natura 2000-gebieden is de kritische depositiewaarde per habitat uit de Nederlandse methodiek (*Alterrappport 2009, Ammoniakemissie en – depositie in en rondom de Natura 2000-gebieden*) aangehouden.

5. Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt

Het gebied omvat een grote, grotendeels afgegraven veencomplex aan de Nederlandse grens met Birkenbruch, vochtig eiken-berkenbos, natte heide, moeras en uitgebreide hoogveen in diverse fasen van regeneratie. Aan de randen, is er een hagenrijk cultuurlandschap. Dit geldt ook voor het sterk verzande heideveld 'Entenschlatt'.

Figuur 3.6: Begrenzing Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt

Code	Habitattype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
4010	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>	zeer gevoelig	> 2400	1870
7120	Aangetast hoogveen waar natuurlijke regeneratie nog mogelijk is	zeer gevoelig	400	1870
7140	Overgangs- en trilvenen	zeer gevoelig	1200/700*	1870
91D0	(prioritair) Hoogveenbossen	gevoelig	1800	1870
3130	Zwakgebufferde vennen	zeer gevoelig	410	1870

* *trilvenen/veenmosrietlanden*

Soorten: zwarte specht, bosruiter, wespandief, gevlekte witsnuitlibel

Tabel 3.18: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

Instandhoudingsdoelstellingen en -maatregelen

(4010)

Doelstellingen bescherming / maatregelen voor vochtige heide met dopheide (4010)

Behoud en ontwikkeling van de vochtige heide met inbegrip van de overgang naar drogere heide met hun karakteristieke vegetatie en fauna, in het bijzonder het leefgebied van de gladde slang, door:

- extensieve begrazing, indien nodig, het verwijderen van houtige gewassen;
- behoud van individuele bomen en boomgroepen als leefgebied voor kenmerkende fauna;
- herstel van vochtige heiden en heide op geschikte locaties;
- behoud en herstel van de natuurlijke waterbodem;
- het beveiligen en het creëren van een voldoende grote, nutriëntenarme, bufferzones.

(7120)

Behoud en ontwikkeling aangetast hoogveen:

- herstel van typische hoogveenhabitats door behoud en herstel van de typische waterbalans, waterchemie en voedingsstoffen;
- bescherming van nog levende hoogveenkernen als kern voor de herstel van de verstoorde gebieden;
- realiseren van voldoende grote bufferzones ter voorkoming of beperking nutriënten, verbod op instroom voedselrijk water;
- beperkingen op het (recreatief) gebruik tot een voor de natuur aanvaardbaar niveau;
- introductie en promotie van regeneratie door Entkusselungsmaßnahmen en het laten grazen van schapen in verstoorde gebieden.

(91D0)

Behoud en ontwikkeling van hoogveenbossen met haar typische fauna en flora in hun verschillende stadia van ontwikkeling / levensfase en in hun locatiespecifieke typische variatie, met inbegrip van hun pre-hoogveenbosfase door:

- behoud en herstel van voor het landschap typische nutriënthuishouding en grondwatersamenstelling - Oprichting van voldoende grote bufferzones ter voorkoming of beperking van instroom van Nutriënten, verbod op instroom van voedselrijk water;
- bevordering van de natuurlijke processen, in het bijzonder natuurlijke verjonging en rottingsprocessen boomsoorten en natuurlijke ontwikkelingen tot bos van natuurlijke soortensamenstelling;
- gebruik aanpassen op de gevoeligheid van de locaties;
- verbod op kalkstrooien.

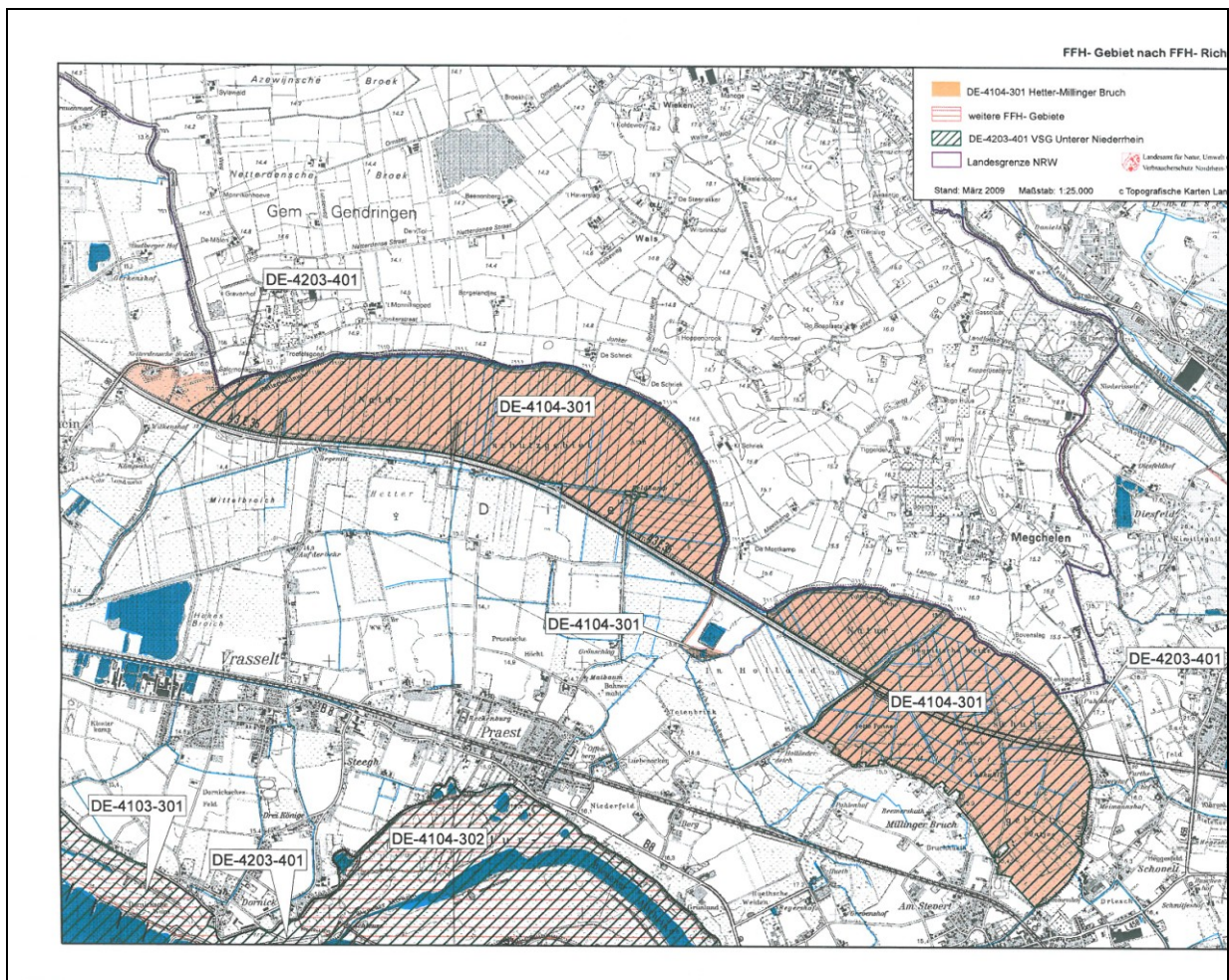
(3130)

Behoud en ontwikkeling van de natuurlijke voedselarme wateren met Littorelletalia en in het bijzonder Isoëto-Juncetia:

- bevordering van de ontwikkeling van een natuurlijke verlanding met kenmerkende plantensoorten
Treffen van de noodzakelijke maatregelen ten behoeve van bedreigde/zeldzame diersoorten zoals behoud van de voedingsstoffenarmoede, het vermijden van verandering van de watersamenstelling, behoud van onbebouwde oevergebieden;
- beperking van het gebruik van het waterlichaam tot op een natuurvriendelijke wijze of verbod op het gebruik, vermijden vertrappen van de oevers;

- indien nodig op bepaalde plaatsen houten oeverranden verwijderen (voorkomen van schaduwwerking en oprichting van bufferzones).

6. Hetter-Millinger Bruch, met Erweiterung

Figuur 3.7: Begrenzing Hetter-Millinger Bruch, met Erweiterung

Gebiedsomschrijving

Het gebied 'Natuurschutzgebiet (NSG) Hetter-Millinger Bruch, met Erweiterung' wordt gedomineerd door uitgestrekte graslanden van verschillende vochtigheid, die worden doorkruist door meidoorn en sleedoornhagen, bomenlanen, struiken en enkele graften. Bij hoog water van de Hetter Landwehr, die langs de Nederlandse grens loopt, worden de omliggende gebieden overstroomd. Na het hoogwater blijft het water in de diepere bodemlagen staan en vormt daarin ondiepe plassen.

Code	Habitatype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
3260	Beken en rivieren met waterplanten	minder/niet gevoelig	2400	1493,3
6510	Glanshaver- en vossenstaartheooilanden	gevoelig	1571	1493,3
3150			2143	1493,3

Tabel 3.19: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

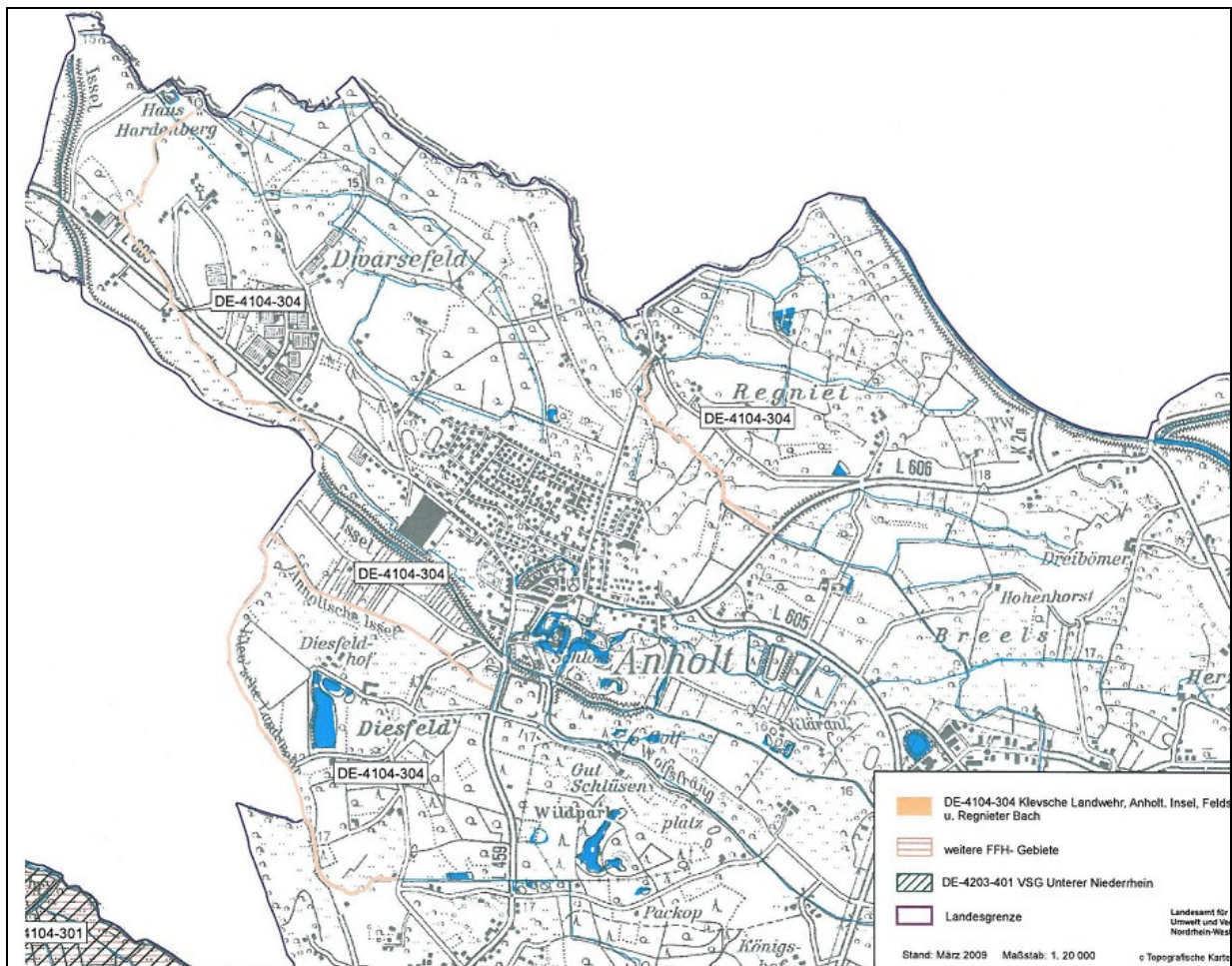
Het gebied 'Hetter' met haar hooilanden en de Hetter Landwehr met haar onderwatervegetatie zijn van gemeenschappelijk belang. Het laagland is als rustplaats voor trekvogels van groot internationaal belang. Door de relatief afgelegen ligging is het een van de minst door menselijke verstoring getroffen gebieden van zijn soort in Noord-Rijnland-Westfalen. Dit waterrijke laaggelegen gebied is nationaal

belang als rust- en voedselgebied voor arctische ganzen in het natuurgebied 'Lagere Rijnvallei' en belangrijk voor broedende weide- en waadvogels. Om deze redenen wordt het gebied beschermd in het wetlands programma en het Ramsar gebied 'Neder Niederrhein'.

Instandhoudingsdoelstellingen

Behoud en ontwikkeling van grasland (maaien en extensieve begrazing) en de overstromingsdynamiek (inclusief vernatting). Om de havergrasweilanden te optimaliseren deze twee keer per jaar maaien. Ter verrijking van de structuur is een vijversysteem zinvol.

7. Klevsche Landwehr, Anholt, Insel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach (Duitsland)

Figuur 3.8: Begrenzing Klevsche Landwehr, Anholt, Insel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach

Gebiedsomschrijving

Het gebied 'Klevsche Landwehr, Anholt, Issel Feldschlaggr und Regnieter Bach' bestaat uit laagland stromen en sloten die uitmonden in de IJssel. Zij zijn gedeeltelijk rechtgetrokken en hebben versterkte oevers. Kenmerkend zijn de grote oppervlakken ondergedompelde waterplanten. De omliggende gebieden zijn deels gebruikt voor de landbouw (akkerbouw en weiland) of betreffen dennenbossen.

Instandhoudingsdoelstellingen

Dit Natura 2000-gebied is aangewezen voor de volgende instandhoudingsdoelen:

- Grote modderkruiper: behoud en ontwikkeling van het leefgebied van deze soort.

Object beschrijving:

Laaglandbeken en sloten die uitmonden in de IJssel. Ze zijn deels rechtgetrokken en hebben gestabiliseerde oevers. Kenmerkend zijn het zachte, goed beluchte, organisch slib en grote gebieden met onderwaterplanten. De omliggende gebieden zijn gedeeltelijk in gebruik voor de landbouw (landbouw en begrazing of dennenbossen).

Habitat: geen

Soorten: Grote modderkruiper

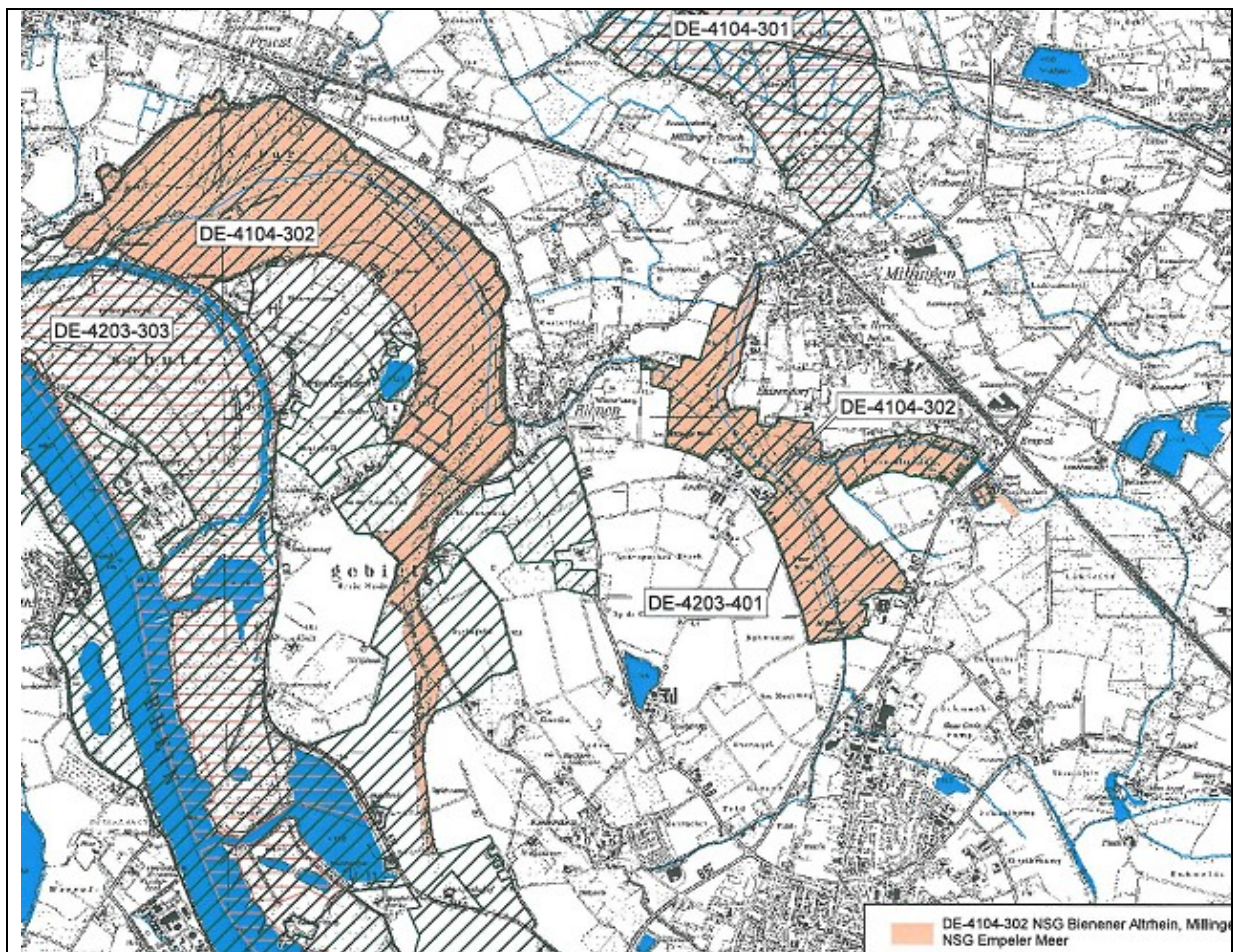
Belang:

Het gebied heeft de best onderzochte populatie modderkruipers in NRW. Met de hulp van elektronische hulpmiddelen uit de visserij en markeermethoden konden meer dan 100 dieren worden gedetecteerd in de Klevschen Landwehr. De aantallen zijn bekend en stabiel voor vele jaren. De diversiteit van de bevolkte wateren en in de plaats leidt tot de conclusie dat dit watersysteem van het allergrootste belang voor de modderkruiper in NRW.

Ontwikkeldoel:

Eutroof water met organisch slib en waterplanten, zoals de Waterpest, zijn belangrijk voor de modderkruiper. Wisselende waterstanden veranderen en tijdelijk watertekort worden goed verdragen, de vis is aangepast dankzij de darmademhaling. Het is belangrijk dat de belangrijkste rivier verbonden is met zijrivieren, sloten en ondiepe kanalen. De waterhuishouding kan geen kwaad wanneer er tenminste modderplekken, bladeren en waterplanten overblijven en bij onderhoud apparatuur wordt gebruikt dat de vissen beschermt

7. NSG Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler Meer

Figuur 3.9: Begrenzing NSG Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler Meer

Code	Habitatype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
H91EOB	Vochtige alluviale bossen (<i>essen-iepenbossen</i>)	gevoelig	2.000	2427,6
H3150baz	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen)	gevoelig	2.142	2427,6
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	gevoelig	1.429	2427,6

Tabel 3.20: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

Gebiedsomschrijving

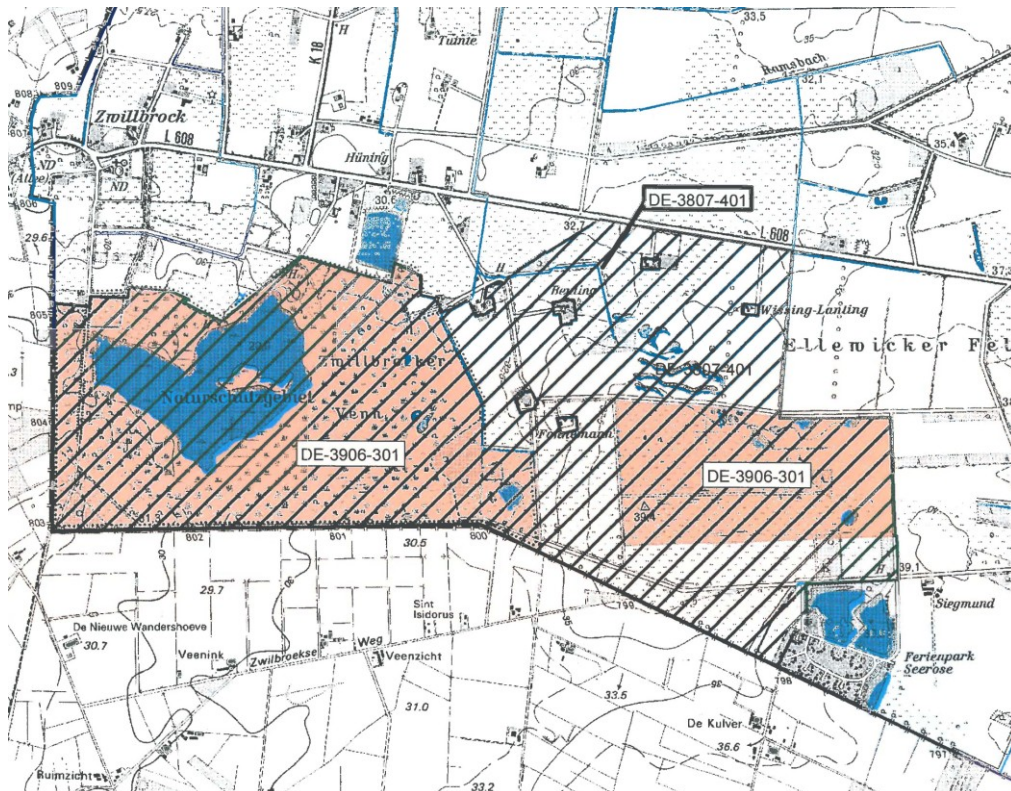
Dit gebied wordt gekenmerkt door een unieke structuur van goed bewaard gebleven oude wateren in verschillende ontwikkelstadia. Het gebied geldt als rust- en overwinteringsgebied grond voor Europese trekvogels en is van internationaal belang. Vanwege het voorkomen van de uiterst zeldzame broedende zwarte stern heeft het gebied een uitzonderlijke betekenis. De wateren zijn belangrijke rust- en voedselgebieden voor overwinterende ganzen, dwergvinvissen, wilde zwanen en vele andere watervogels en steltlopers. Ze zijn ook leefgebied voor veel zeldzame vissoorten waaronder de modderkruiper, baars en bittervoorn. De hoge dichtheid aan andere diergroepen, zoals waterslakken, kevers en spinnen en het voorkomen van zeer zeldzame soorten zoals de zilveren water kever, onderstreept het enorme belang van het gebied.

Maatregel

Het verbeteren van de waterkwaliteit, de uiterwaardendynamiek en het grasland (extensivering). Het systeem van de oeverzones en oeverbos in het gebied speelt een centrale rol. Andere doelstellingen zijn het bevorderen van de (grote) rietvelden en natte graslanden van het land. Het gebied maakt deel uit van het waterrijke gebied van internationaal belang 'Neder Neder-Rijn'.

Behoud en ontwikkeling van zachthoutooi bossen met hun typische fauna en flora in de verschillende stadia van ontwikkeling / levensfase en in hun locatiespecifieke typische variteiten, met inbegrip van de pioniergewassen, struiken en kruidachtige gemeenschappen door natuurlijk bosbeheer.

8. Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld

Figuur 3.10: Begrenzing Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld

Het gebied is een groot vochtige heidegebieden op een voormalig hoogveengebied met verschillende soorten veenvegetatie en een natte graslanden gebied dat deels wordt doorsneden door sloten en landschapselementen..

Betekenis

Het gebied wordt vooral gekenmerkt door beschermenswaardige hoogveenrestanten, andere veenbiotooptypen en de uitgestrekte vochtige heidegebieden. Het gebied heeft ontwikkelpotentieel. Daarnaast komen veel op grond van de Habitatrichtlijn of de Vogelrichtlijn beschermde soorten in stabiele populaties voor. Dit zijn naast de kamsalamander vooral het blauwborstje en de boomleeuwrik en de doortrekkende Bosruiter. Daarnaast komen trekvogels zoals watersnip en tureluur voor. Voor verschillende soorten, zoals bijv de zwartkopmeeuw, is het gebied is de enige broedplaats in NRW.

Ontwikkeldoel

In het gebied moet vooral het veengedeelte worden beschermd en bewaard. Wanneer de geëigende maatregelen worden getroffen om de oorspronkelijke waterhuishouding terug te brengen kan het veengebied herstellen en zelfs uitbreiden. Maar ook de vochtige heidegebieden kunnen door adequate beheersmaatregelen worden behouden en worden uitgebreid. Een ander doel is de extensivering van het graslandgebruik. Vanwege de voor het Westmünsterland typische en bijzonder representatieve kenmerken van de veen- en heide vegetatie en soortenrijke flora en fauna, behoort het gebied tot één van de belangrijkste uitbreidingscentra.

Code	Habitattype	Gevoeligheid voor stikstofdepositie	Kritische depositie (mol N/ha/j)	Huidige depositie (mol N/ha/j)
H7120	Herstellende hoogvenen	zeer gevoelig	500	1733,3
H7140	Overgangs- en trilvenen (<i>Trilvenen</i>)	zeer gevoelig	714	1733,3
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	gevoelig	1429	1733,3
H9190	Oude eikenbossen	zeer gevoelig	1071	1733,3
H91D0	Hoogveenbossen	gevoelig	1786	1733,3
H4010	Vochtige heiden	zeer gevoelig	786	1733,3
H4030	Droge heiden	zeer gevoelig	1071	1733,3

Tabel 3.21: Gevoeligheid voor stikstofdepositie

Andere gebieden

Naast bovengenoemde Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand van het plangebied andere Natura 2000-gebieden. Gezien de grote afstand van het plangebied in relatie tot de relatief geringe depositieveranderingen zijn deze gebieden in deze effectbeschrijving niet meegenomen. Het vogel beschermingsgebied 'Vogelschutzgebiet Unterer Niederrhein' ligt ook in de omgeving. Aangezien vogels geen directe effecten ondervinden van verschuivingen in de stikstofdepositie is dit gebied, met uitzondering van het deel dat wel als habitat is aangewezen, bij de effectbeschrijving buiten beschouwing gelaten.

4. Effectbepaling en effectbeoordeling stikstofdepositie

In deze passende beoordeling wordt de stikstofdepositie van het voornemen (Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015) en de alternatieven vergeleken met de referentiesituatie.

4.1 Referentiesituatie

Op grond van de Natuurbeschermingswet moet het effect op Natura 2000-gebieden worden vergeleken met de bestaande situatie op 7 december 2004. Deze referentiesituatie bij een passende beoordeling Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 betreft de feitelijke situatie. Dit houdt in:

- de huidige, feitelijke situatie: alle activiteiten die zijn gerealiseerd (huidige situatie - CBS-correctie op veestapel).

Omdat de huidige situatie niet meer overeenkomt met deze peildatum is de 'Huidige situatie vergund + CBS-correctie' als inschatting genomen voor de situatie op 7 december 2004 (referentiesituatie voor voorliggende passende beoordeling). Daarmee is voor het bepalen van de effecten is de feitelijk aanwezige dierbezetting binnen veehouderijen in het plangebied inzichtelijk gemaakt.

De basis voor de referentiesituatie voor de planMER vormen de Web.BVB-gegevens⁵. De Web.BVB-gegevens zijn gecontroleerd en geactualiseerd. De provincie Gelderland beschikt over een database waarin informatie over de veehouderijen binnen de provincie is opgenomen. De betreffende gegevens zijn publiekelijk beschikbaar gesteld. Voor de veehouderijen binnen de gemeente Aalten zijn de vergunningssituatie, locatie (x,y-coördinaten), dieraantallen, stalkenmerken, Rav-code, emissiefactoren etc. voorhanden. De gegevens zijn geverifieerd en geactualiseerd. Deze data is als uitgangspunt gehanteerd voor de berekeningen.

4.2 Voornemen

Het voornemen gaat uit van een maximale invulling van het bouwvlak dat op basis van het bestemmingsplan aan veehouderijen ter beschikking wordt gesteld. Een agrarisch bouwvlak is maximaal 2,5 ha groot. Binnen deze 2,5 ha mag maximaal 1,5 ha worden benut voor intensieve veehouderij en 1 ha voor melkveehouderij. Een groter bestaand bouwvlak wordt gerespecteerd.

Een uitzondering hierop zijn bedrijven die zijn gelegen op minder dan 250 meter afstand van een Wav-gebied. Op deze bedrijven zijn aanvullende voorwaarden vanuit de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) van toepassing. De beperkte uitbreidingsmogelijkheden voor deze veehouderijen zijn gereguleerd in artikel 5 van de Wav. In het voornemen is hiermee rekening gehouden met de beperkingen die de Wav stelt aan de uitbreiding van deze veehouderijen.

Voor alle agrarische bedrijven is het uitgangspunt gehanteerd dat 1,5 ha met intensieve veehouderij en 1 ha met grondgebonden wordt ingevuld. Het deel van het bouwvlak, dat gebruikt mag worden voor intensieve veehouderij, wordt gevuld per milieuaspect met de meest negatieve diersoort. Hiertoe wordt voor de berekening van de stikstofdepositie uitgegaan van een standaard gesloten varkenshouderij. Dit is de 'worst-case-situatie'.

Navolgend wordt een overzicht weergegeven van de standaard invulling van een melkrunderveehouderij, een gesloten varkenshouderij en een pluimveehouderij. Alle invullingen betreffen het aantal dieren dat per hectare kan worden geplaatst bij een standaard veehouderij.

In navolgende tabellen wordt de invulling van de gehanteerde drie standaardtypen veehouderijen weergegeven. Voor de emissiefactoren zijn de emissie-eisen uit het Besluit huisvesting genomen. De maximale invulling van een hectare bouwvlak door de veehouderijtypen is ontleend aan twee documenten.

Het eerste document betreft de zogenaamde Knoppennotitie van de provincie Noord-Brabant (Knoppennotitie, provincie Noord-Brabant, 17 februari 2010). In dit document wordt de maximale invulling van een gesloten varkenshouderij en de maximale invulling van een pluimveehouderij (vleeskuikens) beschreven.

Het tweede document betreft een rapport van het LEI Wageningen UR (Grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap, LEI, februari 2010). Hierin wordt de maximale invulling van een standaard

⁵ [http://gelderland.vaa.com/webbvb/](http:// gelderland.vaa.com/webbvb/)

melkrundveehouderij beschreven. Daar waar in de documenten sprake is van een bandbreedte is uitgegaan van de worst-case situatie.

De emissiefactoren zijn weergegeven in de eenheden zoals deze worden weergegeven in de Regeling ammoniak en veehouderij (kg NH₃/jaar), Regeling geurhinder en veehouderij (ou_E/seconde) en de Lijst emissiefactoren fijn stof voor veehouderij (gram/jaar). De meest recente emissiefactoren zijn gehanteerd. De emissiefactoren die zijn gehanteerd voor de standaard invulling van een varkenshouderij en een pluimveehouderij komen overeen met de emissiefactoren die corresponderen met de emissiewaarden op basis van BBT/AMvB zoals deze zijn gebruikt in de Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij, vastgesteld op 25 juni 2007 door de Minister van Volkshuisvesting.

	Diersoort		Ammoniak	
	Rav*	Aantal Dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/ r/ jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]
Melkkoeien	A1.100.1	167	9,5	1.587
Jongvee	A3	117	3,9	456
Totaal				2.043

* Regeling ammoniak en veehouderij

Tabel 4.1: Invulling standaardtype: Melkrundveehouderij per hectare op basis LEI rapport

			Ammoniak	
	Rav*	Aantal dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/ jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]
Kraamzeugen	D1.2	188	2,9	545,2
Guste en dragende zeugen	D1.3	563	2,6	1.463,8
Vleesvarkens	D3	5.250	1,4	7.350
Gesp biggen	D1.1	2.700	0,23	621
Totaal				9.980

* Regeling ammoniak en veehouderij

Tabel 4.2: Invulling standaardtype: Gesloten varkenshouderij per hectare op basis van knoppennotitie

			Ammoniak	
	Rav*	Aantal dieren	Factor [kgNH ₃ /dier/ jaar]	Totaal [kg NH ₃ /jaar]
Vleeskuikens	E5	200.000	0,045	9.000
Totaal				9.000

* Regeling ammoniak en veehouderij

Tabel 4.3: Invulling standaardtype: pluimveehouderij per hectare

4.3 Alternatief 1

Het alternatief 1 komt in de basis overeen met het voornemen. Het alternatief 1 gaat eveneens uit van een maximale invulling van het bouwvlak dat op basis van het bestemmingsplan aan veehouderijen ter beschikking wordt gesteld. Een agrarisch bouwvlak is maximaal 2,5 ha groot. Binnen deze 2,5 ha mag maximaal 1,5 ha worden benut voor intensieve veehouderij en 1 ha voor melkveehouderij. Een groter bestaand bouwblok wordt gerespecteerd.

Voor bedrijven op minder dan 250 meter afstand van een Wav-gebied geldt de norm conform de Wet ammoniak en veehouderij. Dit betekent dat met melkrundvee kan worden uitgebreid tot een emissieplafond.

Ten opzichte van het voornemen gelden voor het alternatief 1 enkele aanvullende beperkingen.

- Als vertrekpunt mag de groei maximaal toenemen van de feitelijke bezetting tot aan de vergunde of gemelde dierbezetting in een omgevingsvergunning (milieu) of melding. Dit wordt middels een specifieke gebruiksregel in het bestemmingsplan geborgd.

- Aanvullend is het mogelijk om middels een afwijking de ammoniakemissie te laten toenemen mits de stikstofdepositie ter plaatse van een stikstofgevoelig habitatype aantoonbaar niet toeneemt. De toename van ammoniakemissie kan worden vereffend door:
 - een afname (salderen middels gekoppelde intrekking) van het aantal dieren elders binnen het plan dat minimaal voor een gelijke depositiereductie zorgt ten opzichte van de aangevraagde depositietoename ter plaatse van alle in het plan beschouwde kritische habitatypes waar de kritische depositiewaarde wordt overschreden;
 - het nemen van beheersgerichte maatregelen die de depositietoename op elk overbelast gevoelig habitatype voldoende compenseert.

Door de formulering van het alternatief is de stikstofdepositie vastgelegd en gemaximaliseerd op de vergunde stikstofemissie. Door het begrenzen van de stikstofemissie ligt het niet meer voor de hand dat grondgebonden bedrijven gaan omschakelen naar intensieve veehouderijen. Immers stikstofemissie per hectare van een intensieve veehouderij is circa het vijfvoudige van een grondgebonden veehouderij. Daarmee zou de omzetting van een grondgebonden veehouderij naar een intensieve leiden tot een substantieel afname van de standaard opbrengst (SO). Op basis hiervan wordt in het alternatief niet uitgegaan van dieromzettingen. Groei tot de vergunde ruimte vindt allen plaats met de vergunde diersoorten.

Uitbreiding ten opzichte van de vergunde situatie is derhalve alleen mogelijk middels saldering of compensatie.

4.4 Alternatief 2

Alternatief 2 is op basis van de volgende uitgangspunten uitgewerkt:

- in de gebruiksregels van de bestemming Agrarisch is bepaald dat, 'tot een gebruik, strijdig met deze bestemming, in ieder geval wordt gerekend het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van vee, zodanig dat er sprake is van een 'negatief effect' op een Natura 2000-gebied door de stikstofdepositie, met uitzondering van:
 - het bestaand gebruik, met dien verstande dat als referentiedatum voor bestaand gebruik, in afwijking van het bepaalde in artikel 1 sub 19 [van het bestemmingsplan], wordt verstaan de referentiedata als genoemd in bijlage (...) [bij de regels van het bestemmingsplan];
 - het op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 vergunde gebruik.'

Op grond van deze regel is het gebruik van de gronden beperkt tot een gebruik waarbij, vanwege het houden van vee, geen sprake is van een 'negatief effect' op Natura 2000-gebieden voor wat betreft de stikstofdepositie. Dit betekent dat het aantal stuks vee op de agrarische bedrijven in beginsel beperkt moet worden tot het aantal overeenkomstig het bestaand gebruik (zoals bedoeld in de gebruiksregel) of het gebruik dat op grond van een vergunning op grond van de Nbw mogelijk is.

Of er sprake is van een 'negatief effect op een Natura 2000-gebied kan worden bepaald op de manier overeenkomstig de manier waarop voor een vergunning op grond van de Nbw bepaald wordt of er wel of niet sprake is van een 'negatief effect'.

Een vergunning voor bestaand gebruik is alleen niet nodig voor het gebruik waarvoor, op het moment dat een Natura 2000-gebied door de Europese Commissie als natuurgebied van zogenoemd 'communautair belang' werd vastgesteld, een vergunning was verleend en dit gebruik niet meer is veranderd. De Natura 2000-gebieden zijn op verschillende momenten als natuurgebied vastgesteld. Het moment waarop de Natura 2000-gebieden als natuurgebied van communautair belang zijn vastgesteld, hangt vooral af van de vraag of het gebied als Vogelrichtlijngebied of als Habitatrichtlijngebied is vastgesteld. Dit betekent dat in de voorgestelde gebruiksregel voor de verschillende Natura 2000-gebieden ook een eigen referentiedatum opgenomen moet worden.

Om het verschil in de referentiedatum voor het bestaand gebruik duidelijk te maken, is in de gebruiksregel uitdrukkelijk opgemerkt dat de datum in de gebruiksregel afwijkt van de verder in het bestemmingsplan gebruikte omschrijving van het begrip 'bestaand'. De in de gebruiksregel opgenomen referentiedatum sluit aan op de datum waarop de Natura 2000-gebieden door de Europese Commissie als natuurgebied van communautair belang zijn vastgesteld. Om misverstanden hierover te voorkomen, zijn in de bijlage bij de regels de data opgenomen waarop de Natura 2000-

gebieden in het onderzoeksgebied voor de passende beoordeling (zie hoofdstuk 7) als natuurgebied van communautair belang zijn vastgesteld.

Op grond van artikel 1, lid m. van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) is het bestaand gebruik het 'gebruik dat op 31 maart 2010 bekend is, of redelijkerwijs bekend had kunnen zijn bij het bevoegd gezag'.

Voor Natura 2000-gebieden die als Vogelrichtlijngebied zijn vastgesteld kan de referentiedatum verschillen. Deze gebieden zijn namelijk op verschillende momenten als Vogelrichtlijngebied vastgesteld.

Op 7 december 2004 zijn de bestaande Natura 2000-gebieden vastgesteld als Habitatrichtlijngebied. Op grond van de Habitatrichtlijn is voor deze gebieden het zogenoemde 'stand still-beginsel' van toepassing. Dit betekent dat 'de kwaliteit van habitats en habitats van soorten (in vergelijking met de situatie van 7 december 2004) niet mag afnemen'. Of er sprake is van een afname vanwege een plan of project moet dan ook beoordeeld worden in vergelijking met de situatie op 7 december 2004. Het bestaand gebruik is dan ook het gebruik op 7 december 2004: de zogenoemde referentiedatum voor Habitatrichtlijngebieden.

Verder is alternatief 2 overeenkomstig het alternatief 1.

Bij het onder 1. opgenomen uitgangspunt maar ook bij het onder 2. opgenomen uitgangspunt moet worden opgemerkt dat deze weliswaar zijn opgesteld om vooral de milieueffecten op de natuur zo te beperken dat 'negatieve effecten' op Natura 2000-gebieden zijn uit te sluiten, maar dat op basis van de in deze uitgangspunten opgenomen maatregelen ook de effecten op de geur worden beperkt. Op basis van de maatregel in het onder 1. opgenomen uitgangspunt wordt indirect het aantal stuks vee dat op een agrarisch bedrijven gehouden kan worden beperkt. Door het beperken van het aantal stuks vee wordt ook de geuremissie van een bedrijf beperkt. Door de maatregel in het onder 2. opgenomen uitgangspunt is een wijziging naar intensieve veehouderij niet meer mogelijk. Hierdoor wordt het aantal stuks vee waarvoor in bijlage 1 van de (Rgv) een geuremissiefactor is opgenomen dat op een bedrijf gehouden kan worden beperkt. Hierdoor wordt mogelijk ook de geuremissie van een bedrijf beperkt.

5 Nadere beschouwing stikstofdepositie

Verzuring en vermisting als gevolg van stikstofdepositie door agrarische activiteiten (veehouderijen) vormen het belangrijkste potentiële negatieve effect voor de onderzochte Natura 2000-gebieden. Om de invloed van stikstofbijdragen vanuit het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 op de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden inzichtelijk te maken, zijn er stikstofberekeningen uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn vergeleken met de achtergrondwaarden van stikstof gekoppeld aan de stikstofgevoeligheid van de habitattypen (KDW waarden tabel 5.1). Overschrijding van de KDW van een habitatype levert een overspannen stikstofsituatie op. Dat betekent dat iedere toename van stikstofdepositie de kans op significant negatieve effecten vergroot. Dat belemmert de verbeterdoelstelling van het betreffende habitatype (en in het verlengde daarvan ook stikstofgevoelige soorten waarvan het leefgebied negatief wordt beïnvloed).

5.1 Stikstofberekeningen

5.1.1 Uitgangspunten

Het beschouwde voornemen heeft een mogelijke toename van de ammoniakdepositie op de omliggende Natura 2000-gebieden tot gevolg. Bepaald zijn welke habitattypen met een lage kritische depositiewaarde in en om de het plangebied aanwezig zijn. Ter plaatse van de betreffende habitatgebieden binnen de Natura 2000-gebieden zijn op de meest ongunstigste locaties rekenpunten gelegd ter bepaling van de depositie ten gevolge van het plan. Voor alle situaties, zowel referentiesituatie als het alternatief wordt de (toename/afname van de) ammoniakdepositie op deze rekenpunten bepaald.

5.1.2. Natura 2000-gebieden: gevoeligheid voor stikstofdepositie

De Kritische depositiewaarde (KDW) van de habitattypen in de te onderzoeken Natura 2000-gebieden zijn opgenomen in de tabel 5.1.

Code	Naam van het habitatype of leefgebied	Woodse veen	Willinks weust	Korenburgveen	Bekendelle	Burlo-Vardingholter Venn und Entenschatt	Hetten-Miller Bruch	Kleusche Landwehr, Anholt, Insel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach	NSG Bienenr Altheim, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler Meer	Zwiltbrocker Venn u. Ellwicker Feld	Kritische Depositie waarde (Mol N/ha/j)	Gevoeligheidsklasse
H91DO	Hoogveenbossen	x		x		x				x	1.786	gevoelig
H1166	Kamsalamander	x	x	x	x							gevoelig
H7120ah	Herstellende hoogvenen	x		x		x				x	500	zeer gevoelig
H4010	Vochtige heiden		x	x		x				x	1.214	zeer gevoelig
H5130	Jeneverbesstruwelen		x								1.071	zeer gevoelig
H6230	Heischrale graslanden		x								714/ 857	zeer gevoelig
H6410	Blauwgraslanden		x	x							1.071	zeer gevoelig

Code	Naam van het habitatype of leefgebied	Wooldse veen	Willinks weust	Korenburgerveen	Bekendelle	Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt	Hetten-Miller Bruch	Klevische Landwehr, Anholt, Insel, Feldschlagger, u. Regnieter Bach	NSG Bienener Altheim, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler Meer	Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	Kritische Depositie Waarde (Mol N/ha)	Gevoeligheidsklasse
H9160A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)		x		x						1.429	gevoelig
H7140A	Overgangs- en trilvenen* (trilvenen)					x					1214	zeer gevoelig
H3130	Zwakgebufferde vennen					x					571	zeer gevoelig
H7210	Galigaanmoerassen			x							1.571	zeer gevoelig
H91EOA	Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)			x	x						2429	Minder/niet gevoelig
H91EOB	Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)								x		2000	gevoelig
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst				x						1.429	gevoelig
H3150ba z	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (buiten afgesloten zeearmen)								x		2142	gevoelig
H3260A, H3260B	Beken en rivieren met waterplanten						x				> 2.400	Minder/niet gevoelig
H6510A	Glanshaver- en vossenstaarthooilanden						x		x		1.429	gevoelig
H7140	Overgangs- en trilvenen (Trilvenen)									x	1214	zeer gevoelig
H7150	Pionierv egetaties met snavelbiezen									x	1429	gevoelig
H9190	Oude eikenbossen									x	1071	zeer gevoelig
H4030	Droge heiden									x	1071	zeer gevoelig
	Grote modderkruiper							x				gevoelig

Tabel 5.1: KDW-waarden voor habitattypen Natura 2000-gebieden (Van Dobben et al, 2012, Alterra, Wageningen).

	Natura 2000 gebied	Huidige depositie* (in mol N/ha/j)	Laagste kritische depositiewaarde (mol N/ha/j)
1	Wooldse Veen	1558	500
2	Willinks Weust	2719	714
3	Korenburgerveen	2676	500
4	Bekendelle	2450	1429
5	Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt (Duitsland)	1870	500
6	Hetten-Miller Bruch, mit Erweiterung (Duitsland)	1493,3	1571
7	Klevsche Landwehr, Anholt. Insel, Feldschlaggr. u. Regnieter Bach (Duitsland)	nvt	Nvt**
8	NSG Bienener Altrhein, Millinger u. Hurler Meer u. NSG Empeler Meer	2427,6	1429
9	Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld	1733,3	500

* bron: Alterra Rapport 1850 (2009)
 stikstofdepositie

** gebied kent geen habitats die gevoelig zijn voor

Tabel 5.2: overzicht depositie en kritische depositiewaarde betrokken habitats

5.1.3 Opzet

Het beschouwde voornemen heeft een mogelijke toename van de ammoniakdepositie op de omliggende Natura 2000-gebieden tot gevolg. Bepaald zijn welke habitattypen met een lage kritische depositiewaarde in en om de het plangebied aanwezig zijn. Ter plaatse van de betreffende habitatgebieden binnen de Natura 2000- gebieden zijn op de meest ongunstigste locaties rekenpunten gelegd ter bepaling van de depositie ten gevolge van het plan. Voor alle situaties, zowel referentiesituatie als het alternatief wordt de (toename/afname van de) ammoniakdepositie op deze rekenpunten bepaald.

De aangewezen zeer kwetsbare gebieden zijn bepaald aan de hand van de website <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/> voor de Nederlandse gebieden en de website <http://www.geodienste.bfn.de/schutzgebiete/> voor de Duitse gebieden. Binnen de aangewezen Natura 2000-gebieden is onderzocht waar de meest kritische habitattypen (laagste KDW) zijn gesitueerd. De situering van de gevoelige habitattypen is ontleend aan Aerius, versie beta5c. Voor de Duitse Natura 2000-gebieden is deze detailinformatie niet voorhanden. Voor deze gebieden is van een worst-case uitgegaan, waarbij het meest kritische habitatype op de grens van het gebied is gesitueerd gelegen op de kleinst mogelijke afstand tot de gemeente Aalten.

Van alle kritische habitattypen zijn de kritische depositiewaarden bepaald. De kritische depositiewaarden zijn bepaald aan de hand van het rapport 'Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000, Alterra-rapport 2397⁶.

In de volgende figuur is de situering van de immissiepunten grafisch weergegeven.

⁶ Alterra-Rapport 2397, ISSN 1566-7197, Projectcode BO-11-011.01-027, H.F. van Dobben, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg

Figuur 5.1: Ligging rekenpunten

5.1.4 Resultaten

In onderstaande tabel worden de kenmerken van de gebruikte rekenpunten weergegeven. Duidelijk is dat de achtergronddepositie (AG) in het referentiejaar 2014 de kritische depositiewaarden (Kdw) van deze meest kritieke punten overschrijdt.

Punt	Coördinaat		Habitatype code	Kdw [mol N/ha/jaar]	AG 2014 [mol N/ha/jaar]
	x	y			
Wooldse Veen					
1	248232	436444	H91D0	1786	1863,3
2	248276	436441	H7120ah	500	1863,3
Willinks Weust					
3	250386	442715	H9160A	1429	1950,0
4	251224	442827	H5130	1071	2003,3
5	251124	442798	H6410	1071	2003,3
6	250741	442539	H9120	1429	1950
7	250608	442437	H6230vka	714	1950
Bekendelle					
8	245390	439523	H9160A	1429	1930
9	245057	440066	H91E0C	2419	1930
10	244789	439823	H9120	1429	1883,3
Korenburgerveen					
11	241564	443765	H91D0	1786	2153,3
12	241587	443736	H91E0C	1857	2153,3
13	241801	444212	H7210	1571	2230
14	242933	444738	H6410	1071	2100
15	241660	444243	7120ah	500	2230
Burlo-Vardingholter Venn und Entenschlatt					
16	247772	435733	H7120	500	1870
17	247772	435733	H7140	714	1870
18	247772	435733	H91D0	1786	1870
19	247772	435733	H4010	786	1870
20	247772	435733	H3130	571	1870
Hetter-Millinger Bruch, mit erweiterung					
21	224938	427012	H6510	1571	1493,3
22	224938	427012	H3260	2400	1493,3
23	224938	427012	H3150	2143	1493,3

Punt	Coördinaat		Habitattype code	Kdw [mol N/ha/jaar]	AG 2014 [mol N/ha/jaar]
	x	y			
Zwillbrocker Venn u. Ellewicker Feld					
24	244234	450970	H7120	500	1733,3
25	244234	450970	H7140	714	1733,3
26	244234	450970	H7150	1429	1733,3
27	244234	450970	H9190	1071	1733,3
28	244234	450970	H91D0	1786	1733,3
29	244234	450970	H4010	786	1733,3
30	244234	450970	H4030	1071	1733,3
Bieninger Altrhein, Millinger und Hurler Meer und NSG Empeler Meer					
31	224258	424914	H315baz	2142	2427,6
32	224258	424914	H6510A	1429	2427,6
33	224258	424914	H91E0B	2000	2427,6

Tabel 5.3: Kenmerken rekenpunten; Depositie wordt weergegeven in molN/ha/jaar.

Referentiesituatie

Bepaald is het aandeel aan stikstofdepositie dat alle veehouderijen in het plangebied gezamenlijk bijdragen ten opzichte van de kritische depositiewaarde op de rekenpunten in de referentiesituatie. Dit aandeel wordt in navolgende tabel weergegeven.

Referentiesituatie planMER			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
1	19,973	1786	1,12%
2	19,837	500	3,97%
3	15,384	1429	1,08%
4	13,803	1071	1,29%
5	13,968	1071	1,30%
6	14,763	1429	1,03%
7	15,021	714	2,10%
8	37,418	1429	2,62%
9	41,145	2419	1,70%
10	43,216	1429	3,02%
11	63,709	1786	3,57%
12	63,752	1857	3,43%
13	57,797	1571	3,68%
14	43,194	1071	4,03%
15	59,119	500	11,82%
16	19,423	500	3,88%
17	19,423	714	2,72%
18	19,423	1786	1,09%
19	19,423	786	2,47%
20	19,423	517	3,76%
21	10,223	1571	0,65%
22	10,223	2400	0,43%
23	10,223	3143	0,33%
24	16,837	500	3,37%
25	16,837	714	2,36%
26	16,837	1429	1,18%
27	16,837	1071	1,57%
28	16,837	1786	0,94%
29	16,837	786	2,14%
30	16,837	1071	1,57%
31	9,334	2142	0,44%
32	9,334	1429	0,65%
33	9,334	2000	0,47%

Tabel 5.4: Depositiebijdrage in de referentiesituatie voor het planMER; Depositie in molN/ha/jaar

De maximale depositie op één van de punten betreft in het voornemen circa 15 maal de bestaande depositie vanuit het plangebied. De maximale toename ten opzichte van de referentiesituatie bedraagt 847,23 molN/ha/jaar.

Voornemen

Voor het voornemen is eveneens het aandeel aan stikstofdepositie dat alle veehouderijen in het plangebied gezamenlijk bijdragen ten opzichte van de kritische depositiewaarde op de rekenpunten in de referentiesituatie. Dit aandeel wordt in navolgende tabel weergegeven.

Voornemen			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
1	279,777	1786	15,67%
2	277,950	500	55,59%
3	225,538	1429	15,78%
4	202,535	1071	18,91%
5	204,984	1071	19,14%
6	216,303	1429	15,14%
7	220,084	714	30,82%
8	524,175	1429	36,68%
9	568,392	2419	23,50%
10	601,073	1429	42,06%
11	910,934	1786	51,00%
12	910,835	1857	49,05%
13	816,995	1571	52,00%
14	614,815	1071	57,41%
15	836,572	500	167,31%
16	275,988	500	55,20%
17	275,988	714	38,65%
18	275,988	1786	15,45%
19	275,988	786	35,11%
20	275,988	517	53,38%
21	153,810	1571	9,79%
22	153,810	2400	6,41%
23	153,810	3143	4,89%
24	255,182	500	51,04%
25	255,182	714	35,74%
26	255,182	1429	17,86%
27	255,182	1071	23,83%
28	255,182	1786	14,29%
29	255,182	786	32,47%
30	255,182	1071	23,83%
31	140,317	2142	6,55%
32	140,317	1429	9,82%
33	140,317	2000	7,02%

Tabel 5.5: Depositiebijdrage in het voornemen; Depositie in molN/ha/jaar

Bij het voornemen is de depositiebijdrage vanuit het plangebied maximaal 167,31 % van de kritische depositiewaarde. De effecten van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie zijn in tabel 3.4 weergegeven.

Punt	Toename depositie voornemen t.o.v. referentiesituatie
1	259,804
2	258,113
3	210,154
4	188,732
5	191,016
6	201,540
7	205,063
8	486,757
9	527,247
10	557,857
11	847,225
12	847,083
13	759,198
14	571,621
15	777,453
16 t/m 20	256,565
21 t/m 23	143,587
24 t/m 30	238,345
31 t/m 33	130,983

Tabel 5.6: Effecten voornemen bestemmingsplan t.o.v. referentiesituatie; Depositie in molN/ha/jaar

De maximale depositie op één van de punten betreft in het voornemen circa 15 maal de bestaande depositie vanuit het plangebied. De maximale toename ten opzichte van de referentiesituatie bedraagt 847,23 molN/ha/jaar.

Alternatief 1

Voor het alternatief is eveneens het aandeel aan stikstofdepositie dat alle veehouderijen in het plangebied gezamenlijk bijdragen ten opzichte van de kritische depositiewaarde op de rekenpunten in de referentiesituatie. Dit aandeel wordt in navolgende tabel weergegeven.

Alternatief 1			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
1	29,643	1786	1,66%
2	29,437	500	5,89%
3	22,726	1429	1,59%
4	20,376	1071	1,90%
5	20,619	1071	1,93%
6	21,810	1429	1,53%
7	22,189	714	3,11%
8	54,970	1429	3,85%
9	60,378	2419	2,50%
10	63,389	1429	4,44%
11	92,652	1786	5,19%
12	92,698	1857	4,99%
13	84,405	1571	5,37%
14	63,428	1071	5,92%
15	86,302	500	17,26%
16	28,596	500	5,72%
17	28,596	714	4,01%
18	28,596	1786	1,60%
19	28,596	786	3,64%
20	28,596	517	5,53%

Alternatief 1			
Punt	Depositie	Kritische depositie waarde	Percentage Kritische depositie waarde
21	15,293	1571	0,97%
22	15,293	2400	0,64%
23	15,293	3143	0,49%
24	25,037	500	5,01%
25	25,037	714	3,51%
26	25,037	1429	1,75%
27	25,037	1071	2,34%
28	25,037	1786	1,40%
29	25,037	786	3,19%
30	25,037	1071	2,34%
31	14,027	2142	0,65%
32	14,027	1429	0,98%
33	14,027	2000	0,70%

Tabel 5.7: Depositiebijdrage in het alternatief; Depositie in molN/ha/jaar

Bij het alternatief is de depositiebijdrage vanuit het plangebied maximaal 17,26 % van de kritische depositiewaarde. De effecten van het voornemen ten opzichte van de referentiesituatie zijn in tabel 3.4 weergegeven.

Punt	Toename depositie alternatief 1 t.o.v. referentiesituatie
1	9,670
2	9,600
3	7,342
4	6,573
5	6,651
6	7,047
7	7,168
8	17,552
9	19,233
10	20,173
11	28,943
12	28,946
13	26,608
14	20,234
15	27,183
16 t/m 20	9,173
21 t/m 23	5,070
24 t/m 30	8,200
31 t/m 33	4,693

Tabel 5.8: Effecten alternatief bestemmingsplan t.o.v. referentiesituatie planMER; Depositie in molN/ha/jaar

De maximale depositie op één van de punten bedraagt circa 1,5 maal de bestaande depositie vanuit het plangebied. De maximale toename ten opzichte van de referentiesituatie bedraagt 28,95 molN/ha/jaar.

Alternatief 2

Dit alternatief 2 gaat uit van de stikstofdepositie van verleende NB-vergunningen dan wel de feitelijk aangetoonde omvang op 7 december 2004. Daarmee wordt de daarbij behorende depositie 'bevroren' en kan bedrijfsontwikkeling niet leiden tot een toename van de stikstofdepositie. Dit blijft gelijk aan de referentiesituatie. En daarmee leidt alternatief 2 ook niet tot een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden.

5.2 Conclusie relevante effecten

In het voorgaande is nagegaan of er bij gebruik van de ontwikkelingsmogelijkheden die het voorgenomen bestemmingsplan biedt effecten kunnen optreden voor de instandhoudingdoelen van de Natura 2000-gebieden in de omgeving. Daarbij is gekeken naar de gebieden die op een afstand van maximaal 20 km van het plangebied liggen. Dit een ruime benadering waardoor is voorkomen dat eventuele significante effecten niet in beeld worden gebracht.

Op grond van de toetsing in voorgaande paragrafen kan niet worden uitgesloten, dat er negatieve gevolgen kunnen zijn van de mogelijke bijdrage van de agrarische bedrijven (veehouderijen) aan de stikstofdepositie in daarvoor gevoelige habitats en leefgebieden van habitat- en vogelrichtlijnsoorten in de onderzochte Natura 2000-gebieden. Effecten van andere factoren op de Natura 2000-gebieden zijn niet aan de orde.

Uit de vergelijking van de achtergronddepositie blijkt dat:

- in de betrokken Natura 2000-gebieden de feitelijke stikstofbelasting hoger is dan de kritische depositiewaarde;
- voor de zeer gevoelige habitattypen er reeds een forse overschrijding is.

Het voornemen leidt, bij maximale invulling, tot een zeer grote toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden. De toename ten opzichte van de referentiesituatie varieert van 131 tot 847 molN/ha/jaar (4,89 – 167,31% ten opzichte van de kritische depositiewaarde).

De maximale invulling van het alternatief 1 leidt eveneens tot een toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden maar deze is aanmerkelijk lager. De toename ten opzichte van de referentiesituatie varieert van 4,7 tot 28,9 molN/ha/jaar (0,49 – 17,26% ten opzichte van de kritische depositiewaarde)

De maximale invulling van het alternatief 2 leidt niet tot een toename van de stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden ten opzichte van de referentiesituatie.

5.3 Ecologische gevolgen

Gezien de hoogte van de achtergronddepositie en de KDW's ('overspannen situatie') zal een planbijdrage vanuit de agrarische bedrijven (voornemen, alternatief 1) leiden tot een verdere aantasting van de kwaliteit van het actueel aanwezige habitattypen en doorvertalend ook voor de gevoelige leefgebieden van soorten. Omdat voor de meeste habitattypen een ontwikkeldoelstelling geldt, leidt in principe elke toename tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van de habitattypen.

Ter plaatse van de habitattypen en de leefgebieden is sprake van een dalende trend in de achtergronddepositie door het nemen van generieke maatregelen. Maar dit is onvoldoende om binnen de planperiode van 10 jaar voor de habitattypen een positieve balans te bereiken.

Habitatsoorten zelf zijn veelal niet gevoelig voor stikstofdepositie, maar bij een stikstofdepositie die hoger is dan de KDW staan de leefgebieden van deze soorten wel onder druk, zoals het broedhabitat van de Kamsalamander. Naast de habitatrichtlijnsoorten zullen de leefgebieden van de aanwezige vogelsoorten in de Natura 2000-gebieden ook onder druk komen te staan door een teveel aan stikstof. Zeker voor de habitattypen met een planbijdrage aan stikstofdepositie met een verbeterdoel is er sprake van een belemmering van de ontwikkeldoelstelling.

De toepassing van alternatief 2 kent deze nadelige gevolgen niet.

5.4 Ontwikkelingsmogelijkheden Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015

Het Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 biedt, ten opzichte van de huidige situatie in theorie een uitbreidingsmogelijkheid voor agrarische bedrijven, waarbij onder andere stallen bijgebouwd kunnen worden.

In theorie kunnen hierin meer dieren gehouden worden. Een toename van het aantal dieren is in de praktijk niet gemakkelijk realiseerbaar. Er zijn twee sporen waarbinnen dit mogelijk is. De eerste is het meer dieren te houden door het toepassen van (verdergaande) BBT-technieken waarmee de emissie van stikstof (ammoniak) niet zal toenemen. Een andere mogelijkheid voor uitbreiding, om een schaalvergroting mogelijk te maken, is het verwijderen van een bedrijf zodat een ander bedrijf kan groeien. Ook daarmee zal de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden niet toenemen

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusies

Ten aanzien van de mogelijke effecten op de Natura 2000-gebieden is in eerste instantie geanalyseerd of significante effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Dit blijkt voor de effecten van de uitstoot van stikstof door de veehouderijen niet mogelijk te zijn.

Op voorhand waren deze significant negatieve effecten niet uit te sluiten, omdat:

- er (zeer) stikstofgevoelig habitats of leefgebieden van soorten voorkomen in de betrokken Natura 2000 gebieden;
- planbijdragen in een overspannen situatie plaatsvinden;
- er geen natuurlijke buffering van het systeem bestaat die het ecologische effect van de grote planbijdragen kan voorkomen of beperken;
- voor de Natura 2000-gebieden verbeterdoelen voor kwaliteit gelden.

De genoemde effecten zijn in deze passende beoordeling nader in beeld gebracht voor de relevante Natura 2000-gebieden. De stikstofbelasting op de Natura 2000 gebieden in de omgeving van Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 is in de huidige situatie al ruim hoger dan de kritische depositiewaarde van gevoelige habitattypen. De verwachting is dat de stikstofbelasting in de komende jaren autonoom wel wat zal afnemen, maar ook dan blijft deze ver boven de kritische depositiewaarde.

Uitvoering van het voornemen, en in minder mate van het alternatief 1, zorgt voor een toename aan stikstofbelasting op Natura 2000-gebieden en heeft daarmee mogelijk significante negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden. Een dergelijke ontwikkeling past niet binnen de randvoorwaarden van de Natuurbeschermingswet. Het benutten van de planologische mogelijkheden die geboden worden in het bestemmingsplan, is dus niet mogelijk bij een dergelijke 'ontwikkeling.

Door de beperkingen die zijn gesteld in alternatief 2, leidt dit alternatief niet tot een toename van ammoniakdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden. Significant negatieve effecten kunnen bij dit alternatief daarom worden uitgesloten.

6.2 Aanbevelingen

Programmatistische aanpak stikstof

In Nederland zijn er 166 natuurgebieden aangewezen als Natura 2000-gebied. Voor die gebieden gelden instandhoudingsdoelen: bepaalde habitattypes die daar voorkomen moeten in stand worden gehouden. Om dat mogelijk te maken is het een vereiste dat de neerslag van stikstof, de stikstofdepositie, wordt teruggedrongen. Die depositie daalt weliswaar al tientallen jaren maar is in 133 gebieden nog steeds te groot om de stikstofgevoelige leefgebieden van planten en dieren, habitattypes, weer een vitaal bestaan te bezorgen. Dat is slecht voor die habitats, maar het is ook slecht voor de plaatselijke en regionale economie.

Nieuwe economische activiteiten moeten namelijk een vergunning aanvragen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Als de depositie in een bepaald gebied te hoog is, worden zulke vergunningen niet of zelden verleend. Gebeurt dat namelijk wel, dan is zo'n vergunning direct vatbaar voor vernietiging door de rechter.

De Programmatistische Aanpak Stikstof (PAS) is een programma van het Rijk en de provincies met twee doelen: economische ontwikkelingen in en nabij Natura 2000-gebieden op een rechtszekere manier mogelijk maken en ondertussen ook de natuurdoelstellingen halen. Om dit alles in beweging te zetten werkt de PAS aan twee fronten:

1. behoud en herstel van de bedreigde habitattypes bevorderen door de huidige daling van de stikstofdepositie een extra impuls te geven en door aparte herstelmaatregelen per habitatype;
2. binnen de grenzen van de dalende stikstofdepositie verantwoorde ruimte zoeken om met behoud van de instandhoudingdoelen toch vergunningen te kunnen geven voor nieuwe economische activiteiten: ontwikkelingsruimte.

Met de PAS wordt het mogelijk gemaakt om economische activiteiten waarbij de uitstoot van stikstof een rol speelt verder te ontwikkelen, ondanks de mogelijke negatieve gevolgen op de Natura 2000-gebieden. Dat kan, doordat andere - compenserende - maatregelen worden getroffen voor het herstel van abiotische omstandigheden, het watersysteem, de bodemkwaliteit, maar ook andere maatregelen

komen voor. Het buffervermogen van de Natura 2000-gebieden wordt hierdoor zo versterkt dat de natuur letterlijk weer tegen een stootje kan.

De PAS maakt vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet voor economische ontwikkelingen bij Natura 2000-gebieden weer mogelijk, mits de compenserende maatregelen in de Natura 2000-gebieden worden getroffen.

De PAS wordt verankerd in de Natuurbeschermingswet en voorzien van verschillende bestuurlijke afspraken met betrekking tot de invulling van de ontwikkelingsruimte. De PAS gaat uit van ontwikkelingsruimte en ontwikkelingsbehoefte. Daarbij fungeert de PAS min of meer als een depositiebank, waarin de ontwikkelingsruimte uitgegeven kan worden om in de ontwikkelingsbehoefte te kunnen voorzien. De protocollen voor de uitgifte van de ontwikkelingsruimte zijn in ontwikkelingen worden in bestuurlijke afspraken (tussen rijk en provincie) nader vastgelegd.

Ten behoeve van de PAS zijn door de provincie PAS-analyses uitgevoerd, waarin de combinatie van generieke maatregelen op het gebied van stikstofemissie met specifieke herstelmaatregelen in de Natura 2000-gebieden is beoordeeld. Op basis van deze maatregelen ontstaat een betere situatie voor de stikstofgevoelige habitats. In het PAS is rekening gehouden met economische groei. Een deel van de ontwikkelingsruimte mag ingezet worden om de economische groei te dienen. Protocollen hiervoor moeten nog in bestuurlijke afspraken worden vastgelegd.

Voor de Nederlandse Natura 2000-gebieden in de nabijheid van de gemeente Aalten zijn PAS-analyses opgesteld, die onderdeel uitmaken van de concept beheerplannen voor de gebieden. Dit zijn het Wooldse Veen, Bekendelle, het Korenburgerveen en Willinks Weust.

De PAS zal mogelijk in 2015 in werking treden.

Omgevingswet

Maatregelen om de uitstoot van stikstof terug te brengen zijn niet vast te leggen in het bestemmingsplan. De Omgevingswet die later in werking zal treden zal deze mogelijkheid mogelijk wel gaan bieden, omdat in die wet niet een goede ruimtelijke ordening (uitgangspunt voor het bestemmingsplan), maar de kwaliteit van de fysieke leefomgeving centraal staat. Technisch gezien zijn er allerlei mogelijkheden om in de bedrijfsvoering van veehouderijen de uitstoot van depositie te verminderen (en daarmee meer dieren te houden).

Toepassen van bronmaatregelen, zoals:

- eiwitarm voeren in de melkveehouderij;
- mestaanwending aanscherpen;
- emissiearme rundvee- en kalverstallen;
- luchtwassers op (intensieve) veehouderijen;
- beëindiging of verplaatsing van bedrijven met piekbelastingen.

In de praktijk zal de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet er ook voor zorgen dat bij uitbreiding van agrarische bedrijven geen toename van de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden op zal treden. Daarmee worden dus ook (extra) effecten van stikstofdepositie en de kans op significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelen voorkomen. De genoemde maatregelen zijn echter niet in het bestemmingsplan vast te leggen. Hiervoor moeten aanvullende afspraken gemaakt worden die slechts op individueel (project)niveau mogelijk zijn. Het maken van deze afspraken in de toekomst geldt echter wel als belangrijke aanbeveling, omdat zeker in het kader van de PAS en de Omgevingswet hiervoor in de toekomst meer mogelijkheden beschikbaar lijken te komen en de situatie voor de natuur er mee verbeterd kan worden.

Bronnen

Dobben, H.F. van, R. Bobbink, D. Bal en A. van Hinsberg, 2012. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en leefgebieden van Natura 2000. Wageningen, Alterra, Alterrarapport 2397.

Gies, T.J.A., J. Kros & J.C.H Voogd, 2009. Effecten van maatregelen in de landbouw op stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden en beschermde natuurmonumenten. Wageningen, Alterra, Alterra-rapport 1927.

RIVM, Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN), 2011

Website Ministerie EZ (aanwijzingsbesluiten)

PlanMER

aanvulling

Bestemmingsplan
Landelijk Gebied 2015

Aanvulling PlanMER Landelijk Gebied Aalten 2015

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER te verduidelijken hoe de referentiesituatie is opgebouwd, zodat navolgbaar is dat deze overeenkomt met de huidige feitelijke situatie.

De referentiesituatie

De referentiesituatie voor de milieueffectrapportage bestaat uit de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen. Autonome ontwikkelingen zijn bekende ontwikkelingen die in de nabije toekomst zeker zullen plaatsvinden. Dergelijke ontwikkelingen zijn voor wat betreft het bestemmingsplan landelijk gebied Aalten 2015 niet. De referentiesituatie is daarmee de huidige, feitelijk gerealiseerde, situatie.

Voor wat betreft de ammoniak en geuremissie is de referentiesituatie vastgesteld door de 'vergunde' emissie van de veehouderijen in het plangebied te corrigeren met de met (gegevens CBS) aangetoonde gerealiseerde situatie. Van iedere veehouderij in het plangebied is bekend voor hoeveel dieren, welke diersoort en welk stalsysteem een omgevingsvergunning geldt dan wel wat overeenkomstig het Activiteitenbesluit mag worden gehouden. De vergunde ruimte is hiermee bekend. Het is niet van iedere veehouderij bekend of deze ruimte ook daadwerkelijk is gerealiseerd.

Om de referentiesituatie, de feitelijk gerealiseerde situatie, vast te stellen is een rekenmodel opgezet. Voor het bepalen van de referentiesituatie is per diersoort de verhouding tussen aangetoond (CBS) en vergund bepaald. De landbouwtellingen (CBS) geven de daadwerkelijk gehouden dieren weer. Dit wordt jaarlijks opgegeven bij de landbouwtellingen (metellingen). Deze gegevens worden niet beschikbaar gesteld per individuele veehouderij. De getotaliseerde aantallen per diersoort zijn wel bekend voor de gehele gemeente.

Omdat emissiecijfers, voor zowel ammoniak, geur als fijn stof, zijn gecorrigeerd voor een standaard onderbezetting van circa 10%, kunnen de CBS-gegevens met dezelfde 10% worden verhoogd. Dit is in het onderzoek niet gedaan zodat de emissie van de referentiesituatie wellicht wordt onderschat.

Deze factor is vervolgens per individuele veehouderij, waar de betreffende diersoort is vergund, vermenigvuldigd met het aldaar vergunde aantal dieren. Hiermee wordt bereikt dat voor iedere veehouderij min of meer de bestaande en gerealiseerde situatie is vastgesteld (referentiesituatie). Duidelijk is dat dit verkregen beeld per individuele veehouderij niet juist is maar modelmatig de stikstofdepositie op de natura 2000 gebieden door de bestaande bedrijven in het plangebied goed benadert. In de gemeente Aalten bevinden zich geen natura 2000 gebieden. Het dichtstbijzijnde gebied ligt op circa 1350 meter van de gemeentegrens. Bekend is dat bij een afstand vanaf 500 meter de depositie door een veehouderij procentueel nauwelijks afneemt. Voor de berekening van de stikstofdepositie vanuit het plangebied is het op deze wijze gekozen model voldoende accuraat.

Het voornemen

Ter vaststelling van de maximale gevolgen voor de stikstofdepositie is van iedere veehouderij de maximaal realiseerbare ammoniakemissie bepaald. Hiertoe is de diersoort en stalsysteem met de hoogste ammoniakemissie per m² toegepast voor het maximale bouwperceel van 2,5 ha.

Voor alle agrarische bedrijven is het uitgangspunt gehanteerd dat 1,5 ha met intensieve veehouderij en 1 ha met grondgebonden wordt ingevuld. Het deel van het bouwvlak, dat gebruikt mag worden voor intensieve veehouderij, wordt gevuld per milieuaspect met de diersoort en stalsysteem met de hoogste emissie. Hiertoe wordt voor de berekening van de stikstofdepositie en de geurbelasting uitgegaan van een standaard gesloten varkenshouderij en voor de berekening van het milieuaspect fijn stof van een standaard pluimveehouderij. Hiertoe wordt derhalve per milieuaspect een worstcase beschouwd.

Navolgend wordt een overzicht weergegeven van de standaard invulling van een melkrundveehouderij, een gesloten varkenshouderij en een pluimveehouderij. Alle invullingen betreffen het aantal dieren dat per hectare kan worden geplaatst bij een standaard veehouderij. In navolgende tabellen wordt de invulling van de gehanteerde drie standaardtypen veehouderijen weergegeven. Voor de emissiefactoren zijn de emissie-eisen uit het Besluit huisvesting genomen.

			Ammoniak		Fijn stof	
	Rav*	Aantal dieren	Factor (kgNH ₃ /dier/jaar)	Totaal (kgNH ₃ /dier/jaar)	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (g/dier/jaar)
Melkkoeien	A1.100.1	167	9,5	1.587	118	19.706
Jongvee	A3	117	3,9	456	38	4.446
Totaal				2.043		24.152

Tabel 1: Melkveehouderij per hectare

			Ammoniak		Fijn stof		Geur	
	Rav*	Aantal dieren	Factor (kgNH ₃ /dier/jaar)	Totaal (kgNH ₃ /dier/jaar)	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (g/dier/jaar)	Factor (OU/s/dier)	Totaal (OU/s)
Kraamzeugen	D1.2	188	2,9	545,2	160	30.080	27,9	5245,2
Guste en dragende zeugen	D1.3	563	2,6	1.463,8	175	98.525	18,7	10.528,1
Vleesvarkens	D3	5.250	1,4	7.350	153	803.250	17,9	93.975
Gespeende biggen	D1.1	2.700	0,23	621	74	199.800	5,4	14.580
Totaal				9.980		1.131.655		124.328

Tabel 2: gesloten varkenshouderij per hectare

			Ammoniak		Fijn stof		Geur	
	Rav*	Aantal dieren	Factor (kgNH ₃ /dier/jaar)	Totaal (kgNH ₃ /dier/jaar)	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (g/dier/jaar)	Factor (OU/s/dier)	Totaal (OU/s)
vleeskuikens	E5	200.000	0,045	9.000	22	4.400.000	0,24	48.000
Totaal				9.000		4.400.000		48.000

Tabel 3: Pluimveehouderij per hectare

De maximale invulling van een hectare bouwvlak door de veehouderijtypen is ontleend aan twee documenten. Het eerste document betreft de zogenaamde Knoppennotitie van de provincie Noord-Brabant (Knoppennotitie, provincie Noord-Brabant, 17 februari 2010). In dit document wordt de maximale invulling van een gesloten varkenshouderij en de maximale invulling van een pluimveehouderij (vleeskuikens) beschreven.

Het tweede document betreft een rapport van het LEI Wageningen UR (Grootschalige landbouw in een kleinschalig landschap, LEI, februari 2010). Hierin wordt de maximale invulling van een standaard melkrundveehouderij beschreven. Daar waar in de documenten sprake is van een bandbreedte is uitgegaan van de worstcase situatie.

De emissiefactoren zijn weergegeven in de eenheden zoals deze worden weergegeven in de Regeling ammoniak en veehouderij (kg NH₃/jaar), Regeling geurhinder en veehouderij (ouE/seconde) en de Lijst emissiefactoren fijn stof voor veehouderij (gram/jaar). De meest recente emissiefactoren zijn gehanteerd. De emissiefactoren die zijn gehanteerd voor de standaard invulling van een varkenshouderij en een pluimveehouderij komen overeen met de emissiefactoren die corresponderen met de emissiewaarden op basis van BBT/AMvB zoals deze zijn gebruikt in de Beleidslijn IPPC-omgevingstoetsing ammoniak en veehouderij, vastgesteld op 25 juni 2007 door de Minister van Volkshuisvesting.

Deze maximale invulling is vervolgens afgezet tegen de op de hiervoor beschreven referentiesituatie.

Stikstof en uitvoerbaarheid van het alternatief 2

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER aan te geven en te motiveren in hoeverre de huidige bedrijven nog ontwikkelruimte hebben, door het toepassen van emissie-reducerende technieken, binnen hun bestaande emissieplafonds. Neem hierbij ook mestbe-werking en -verwerking mee (zie 2.3 van dit advies)

In Alternatief 2 hebben veehouderijen een (stikstof)depositieplafond. Uitbreiding, c.q. het houden van meer dieren, is alleen mogelijk indien de stikstofdepositie op de gevoelige Natura 2000 gebieden niet toeneemt. Deze bedrijven kunnen uitbreiden door toepassing van 'interne saldering' en/of 'externe saldering'. De ontwikkelruimte van bestaande bedrijven wordt bepaald door de mogelijkheden die zij op dit gebied hebben.

Onderzocht is welke ontwikkelruimte (groter bedrijfsoppervlak) bestaande bedrijven hebben door toepassing van interne en/of externe saldering.

In de onderstaande tabel is aangegeven hoeveel ruimte er maximaal kan optreden wanneer bedrijven intern salderen. Dat wil zeggen dat meer dieren worden gehouden zonder toename van de ammoniakemissie/stikstofdepositie van de veehouderij. Dit kan door stalsystemen toe te passen met een (nog) lagere emissie. Hierbij is als vertrekpunt genomen dat de veehouderijen op alle aanwezige stalsystemen voldoen aan het Besluit huisvesting.

Er is vooral gekeken naar de in de gemeente Aalten meest voorkomende diercategorieën. De laagste emissies per dier worden bereikt door het toepassen van luchtwassers.

DIERSOORT	TRADITIONEEL (kg.NH ₃ /jaar)	BESLUIT HUISVESTING (kg.NH ₃ /jaar)	LAAGST MOGELIJKE EMISSION PER DIER (kg.NH ₃ /jaar)	THEORETISCHE PROCENTUELE RUIMTEVRAAG
Melkkoeien	9,5	9,5	4,3	221 %
Kraamzeugen		2,9	0,42	690 %
Guste en dragende zeugen		2,6	0,21	1238 %
Biggenopfok		0,23	0,06	383 %
Vleesvarkens		1,4	0,25/0,35*	560/400%
Vleeskuikens		0,095	0,005	1900%

* afhankelijk van ruimte per dier (< 0,8 m² / > 0,8 m²)

Tabel 4: maximale ruimte vraag veehouderijen door lagere stalemmissies (intern salderen)

Uit de tabel blijkt dat door toepassing van stalsystemen met 'de laagste emissie' fors meer dieren kunnen worden gehouden dan in de huidige situatie.

Om te kunnen vaststellen wat de uitbreidingsmogelijkheden van de bestaande veehouderijen het plangebied zijn is eerst vastgesteld wat de bij de maximale omvang, bij volledige vulling van het bouwperceel, de minimale omvang van de ammoniakemissie is. Daarbij zijn voor vier 'standaard veehouderijen' de laagste emissiefactoren per diercategorie toegepast.

In de onderstaande tabellen is de minimale ammoniakemissie weergegeven bij een maximale omvang van een veehouderij (1 hectare niet-grondgebonden) of 2,5 hectare grondgebonden.

Diercategorie			Fijn stof	
	Rav*	Aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)
Melkkoeien (beweiden)	A 1.1	418	4,3	1797,4
Jongvee	A3	293	3,9	1142,7
				2940,1

Tabel 5: Melkveehouderij op 2,5 hectare

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)
vleesvarkens		7500	0,25	1875
Melkkoeien	A 1.1	251	4,3	1079,3
Vrouwelijk jongvee	A3	176	3,9	686,4
				3640,7

Tabel 6: Vleesvarkens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)
Kraamzeugen	D 1.2.19	188	0,42	78,96	78,96
Guste en dragende zeugen	D 1.3.14	563	0,21	118,23	118,23
Vleesvarkens	D 3.2.18.1	5.250	0,25	1312,5	1312,5
Gespeende biggen	D 1.1.17.1	2.700	0,06	162	162
Melkkoeien	A 1.1	251	4,3	1079,3	
Vrouwelijk jongvee	A3	176	3,9	686,4	
				3437,39	1671,69

Tabel 7: fokvarkens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)
vleeskuikens	E.5.1	200.000	0,005	1000
Melkkoeien	A 1.1	251	4,3	1079,3
Vrouwelijk jongvee	A3	176	3,9	686,4
				2765,7

Tabel 8: Vleeskuikens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare

	Maximaal oppervlak	Minimaal aanwezig voor maximale vulling perceel (kg.NH ₃ /jaar)	Maximaal oppervlak (1 ha + 1,5 ha melkvee)	Minimaal aanwezig voor maximale vulling perceel, incl. melkvee (kg.NH ₃ /jaar)
vleesvarkensbedrijf	1,0 ha	1875	2,5 ha	3640,7
fokvarkensbedrijf	1,0 ha	1671,69	2,5 ha	3437,39
vleeskuikensbedrijf	1,0 ha	1000	2,5 ha	2765,7
Melkveehouderij	2,5 ha	2940,1	2,5 ha	2940,1

Tabel 9:

In onderstaande tabel is aangegeven wat de uitbreidingsmogelijkheden zijn van de bedrijven in het plangebied bij intern salderen binnen hun emissieplafond. De groene vakken geven aan dat het bedrijf binnen het emissieplafond kan groeien naar de maximale omvang. De rode vakken geven aan dat hier geen maximale mogelijkheden zijn en het emissieplafond daarvoor beperkend is. In deze rode vakken is het maximale percentage aan ontwikkelingsmogelijkheden vermeld.

	Uitbreiding tot 1 / 2,5 ha mogelijk
25,2	Gedeeltelijke benutting bouwvlak mogelijk (%)

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluinvée	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluinvée + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Aaltenseweg	7091ER92A	DINXPERLO	7718,00							
Beggelderdijk	7091HK48	DINXPERLO	177,00	17,7	6,0	9,4	10,6	6,4	4,9	5,1
Kalverweidendijk	7091HP11	DINXPERLO	2326,00		79,1			84,1	63,9	67,7
Kalverweidendijk	7091RN44	DINXPERLO	295,00	29,5	10,0	15,7	17,6	10,7	8,1	8,6
Nellisstraat	7095AG2	DE HEURNE	467,00	46,7	15,9	24,9	27,9	16,9	12,8	13,6
Lage Heurnseweg	7095AL21	DE HEURNE	5348,00							
Lage Heurnseweg	7095AM30	DE HEURNE	697,00	69,7	23,7	37,2	41,7	25,2	19,1	20,3
Kamerstraat	7095AN3	DE HEURNE	1056,00		35,9	56,3	63,2	38,2	29,0	30,7
Oldenhofsdiijk	7095AP6	DE HEURNE	4856,00							
Varsseveldseweg	7095AR1	DE HEURNE	1554,00		52,9	82,9	93,0	56,2	42,7	45,2
Nijmansdijk	7095AZ18	DE HEURNE	1153,00		39,2	61,5	69,0	41,7	31,7	33,5
Nijmansdijk	7095AZ5	DE HEURNE	56,00	5,6	1,9	3,0	3,3	2,0	1,5	1,6
Apenhorsterweg	7095BE3	DE HEURNE	3115,00						85,6	90,6
Apenhorsterweg	7095BE4	DE HEURNE	955,00	95,5	32,5	50,9	57,1	34,5	26,2	27,8
Apenhorsterweg	7095BJ9	DE HEURNE	2446,00		83,2			88,4	67,2	71,2
Caspersstraat	7095BK13	DE HEURNE	714,00	71,4	24,3	38,1	42,7	25,8	19,6	20,8
Caspersstraat	7095BK20	DE HEURNE	3469,00						95,3	100,9
Caspersstraat	7095BK24	DE HEURNE	2982,00						81,9	86,8
Teunisbroek	7095BN4	DE HEURNE	74,00	7,4	2,5	3,9	4,4	2,7	2,0	2,2
Caspersstraat	7095BS19	DE HEURNE	3661,00							
Caspersstraat	7095BS23	DE HEURNE	575,00	57,5	19,6	30,7	34,4	20,8	15,8	16,7
Caspersstraat	7095BS27	DE HEURNE	506,00	50,6	17,2	27,0	30,3	18,3	13,9	14,7
Abstegerdijk	7095BV2	DE HEURNE	415,00	41,5	14,1	22,1	24,8	15,0	11,4	12,1
Gelkinkweg	7095BZ2	DE HEURNE	1414,00		48,1	75,4	84,6	51,1	38,8	41,1
Gelkinkweg	7095CB14	DE HEURNE	291,00	29,1	9,9	15,5	17,4	10,5	8,0	8,5
Giebinkslat	7095CC1	DE HEURNE	3663,00							
Giebinkslat	7095CC2	DE HEURNE	660,00	66,0	22,4	35,2	39,5	23,9	18,1	19,2
Giebinkslat	7095CC3	DE HEURNE	1376,00		46,8	73,4	82,3	49,8	37,8	40,0
Giebinkslat	7095CC5	DE HEURNE	435,00	43,5	14,8	23,2	26,0	15,7	11,9	12,7
Giebinkslat	7095CC7	DE HEURNE	922,00	92,2	31,4	49,2	55,2	33,3	25,3	26,8
Welskerveen	7095CD1	DE HEURNE	59,00	5,9	2,0	3,1	3,5	2,1	1,6	1,7
Welskerveen	7095CD11	DE HEURNE	2314,00		78,7			83,7	63,6	67,3
Welskerveen	7095CD5	DE HEURNE	3750,00							
Spekkendijk	7095CE41	DE HEURNE	1103,00		37,5	58,8	66,0	39,9	30,3	32,1
Hoge Heurnseweg	7095CH14	DE HEURNE	260,00	26,0	8,8	13,9	15,6	9,4	7,1	7,6
Hoge Heurnseweg	7095CH19	DE HEURNE	3723,00							
Hoge Heurnseweg	7095CJ12	DE HEURNE	561,00	56,1	19,1	29,9	33,6	20,3	15,4	16,3
Slaadijk	7121GX5	AALTEN	2449,00		83,3			88,5	67,3	71,2

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluinvée	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluinvée + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Loohuisweg	7121JM32	AALTEN	172,00	17,2	5,9	9,2	10,3	6,2	4,7	5,0
Veenhuisweg	7121KA15	AALTEN	1379,00		46,9	73,5	82,5	49,9	37,9	40,1
Hondorpweg	7121KA2	AALTEN	795,00	79,5	27,0	42,4	47,6	28,7	21,8	23,1
Hondorpweg	7121KA4	AALTEN	1486,00		50,5	79,3	88,9	53,7	40,8	43,2
Griesdijk	7121KB3	AALTEN	983,00	98,3	33,4	52,4	58,8	35,5	27,0	28,6
Legtersdijk	7121KC8	AALTEN	147,00	14,7	5,0	7,8	8,8	5,3	4,0	4,3
Slaadijk	7121KD14	AALTEN	4316,00							
Kriegerdijk	7121KE13A	AALTEN	1232,00		41,9	65,7	73,7	44,5	33,8	35,8
Kriegerdijk	7121KE16	AALTEN	856,00	85,6	29,1	45,7	51,2	31,0	23,5	24,9
Kriegerdijk	7121KE5	AALTEN	979,00	97,9	33,3	52,2	58,6	35,4	26,9	28,5
Veenhuisweg	7121KH13A	AALTEN	3656,00							
Veenhuisweg	7121KH2	AALTEN	630,00	63,0	21,4	33,6	37,7	22,8	17,3	18,3
Veenhuisweg	7121KH4	AALTEN	519,00	51,9	17,7	27,7	31,0	18,8	14,3	15,1
Kriegerdijk	7121KJ15	AALTEN	700,00	70,0	23,8	37,3	41,9	25,3	19,2	20,4
Kriegerdijk	7121KJ19	AALTEN	997,00	99,7	33,9	53,2	59,6	36,0	27,4	29,0
Kroondijk	7121KJ3	AALTEN	1101,00		37,4	58,7	65,9	39,8	30,2	32,0
Kroondijk	7121KJ4	AALTEN	1214,00		41,3	64,7	72,6	43,9	33,3	35,3
Driehonderdmeterweg	7121KK12A	AALTEN	1074,00		36,5	57,3	64,2	38,8	29,5	31,2
Driehonderdmeterweg	7121KK12C	AALTEN	796,00	79,6	27,1	42,5	47,6	28,8	21,9	23,2
Driehonderdmeterweg	7121KK4	AALTEN	2160,00		73,5			78,1	59,3	62,8
Veenhuisweg	7121KM7	AALTEN	913,00	91,3	31,1	48,7	54,6	33,0	25,1	26,6
Bosweg	7121KP1	AALTEN	2149,00		73,1			77,7	59,0	62,5
Bosweg	7121KP2	AALTEN	1273,00		43,3	67,9	76,2	46,0	35,0	37,0
Bosweg	7121KP3	AALTEN	1052,00		35,8	56,1	62,9	38,0	28,9	30,6
Bosweg	7121KP4	AALTEN	986,00	98,6	33,5	52,6	59,0	35,7	27,1	28,7
Bosweg	7121KP8	AALTEN	1550,00		52,7	82,7	92,7	56,0	42,6	45,1
Bosweg	7121KP9	AALTEN	420,00	42,0	14,3	22,4	25,1	15,2	11,5	12,2
Driehonderdmeterweg	7121KR3	AALTEN	514,00	51,4	17,5	27,4	30,7	18,6	14,1	15,0
Lieversdijk	7121KT39	AALTEN	737,00	73,7	25,1	39,3	44,1	26,6	20,2	21,4
Lieversdijk	7121KT4	AALTEN	1617,00		55,0	86,2	96,7	58,5	44,4	47,0
Drenthelweg	7121KV1	AALTEN	414,00	41,4	14,1	22,1	24,8	15,0	11,4	12,0
Spiekerdijk	7121KX5A	AALTEN	1160,00		39,5	61,9	69,4	41,9	31,9	33,7
Spiekerdijk	7121KX9	AALTEN	4585,00						125,9	133,4
Haartseweg	7121KZ10	AALTEN	11737,00							
Haartseweg	7121LB3A	AALTEN	112,00	11,2	3,8	6,0	6,7	4,0	3,1	3,3
Heijinkdijk	7121LC1	AALTEN	975,00	97,5	33,2	52,0	58,3	35,3	26,8	28,4

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluimvee	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluimvee + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Heijinkdijk	7121LC3	AALTEN	228,00	22,8	7,8	12,2	13,6	8,2	6,3	6,6
Buninkdijk	7121LG13	AALTEN	478,00	47,8	16,3	25,5	28,6	17,3	13,1	13,9
Buninkdijk	7121LG6	AALTEN	568,00	56,8	19,3	30,3	34,0	20,5	15,6	16,5
Kloosterdijk	7121LL18	AALTEN	6353,00							
Kloosterdijk	7121LL20	AALTEN	1205,00		41,0	64,3	72,1	43,6	33,1	35,1
Kloosterdijk	7121LL22	AALTEN	132,00	13,2	4,5	7,0	7,9	4,8	3,6	3,8
Hoerinkdijk	7121LL4	AALTEN	952,00	95,2	32,4	50,8	56,9	34,4	26,1	27,7
Hoerinkdijk	7121LN8	AALTEN	9782,00							
Bolwerkweg	7121LP11	AALTEN	1004,00		34,1	53,5	60,1	36,3	27,6	29,2
Heidedijk	7121LR1	AALTEN	1402,00		47,7	74,8	83,9	50,7	38,5	40,8
Heidedijk	7121LR4	AALTEN	2788,00		94,8				76,6	81,1
Bolwerkweg	7121LS7	AALTEN	909,00	90,9	30,9	48,5	54,4	32,9	25,0	26,4
Schaarsdijk	7121LV3	AALTEN	1070,00		36,4	57,1	64,0	38,7	29,4	31,1
Schaarsdijk	7121LV4	AALTEN	731,00	73,1	24,9	39,0	43,7	26,4	20,1	21,3
Schaarsdijk	7121LV5	AALTEN	1273,00		43,3	67,9	76,2	46,0	35,0	37,0
Zwanenbroekweg	7121LW2	AALTEN	1117,00		38,0	59,6	66,8	40,4	30,7	32,5
Zwanenbroekweg	7121LW4	AALTEN	2446,00		83,2			88,4	67,2	71,2
Kiefteweg	7121LX1	AALTEN	807,00	80,7	27,4	43,0	48,3	29,2	22,2	23,5
Kiefteweg	7121LX11	AALTEN	896,00	89,6	30,5	47,8	53,6	32,4	24,6	26,1
Kiefteweg	7121LX13	AALTEN	770,00	77,0	26,2	41,1	46,1	27,8	21,1	22,4
Kiefteweg	7121LX14	AALTEN	661,00	66,1	22,5	35,3	39,5	23,9	18,2	19,2
Eskesweg	7121LZ6	AALTEN	4337,00							
Eskesweg	7121LZ7A	AALTEN	9375,00							
Tolhuisweg	7121MA8	AALTEN	302,00	30,2	10,3	16,1	18,1	10,9	8,3	8,8
Tolhuisweg	7121MA8A	AALTEN	237,00	23,7	8,1	12,6	14,2	8,6	6,5	6,9
Hollenberg	7121MC4	AALTEN	1984,00		67,5			71,7	54,5	57,7
Bokkelderweg	7121MP4	AALTEN	462,00	46,2	15,7	24,6	27,6	16,7	12,7	13,4
Bokkelderweg	7121MP6	AALTEN	808,00	80,8	27,5	43,1	48,3	29,2	22,2	23,5
Lichtenvoordsestraatweg	7121RC65	AALTEN	956,00	95,6	32,5	51,0	57,2	34,6	26,3	27,8
Lichtenvoordsestraatweg	7121RC68	AALTEN	1533,00		52,1	81,8	91,7	55,4	42,1	44,6
Lichtenvoordsestraatweg	7121RC69	AALTEN	2603,00		88,5			94,1	71,5	75,7
Lichtenvoordsestraatweg	7121RC70	AALTEN	780,00	78,0	26,5	41,6	46,7	28,2	21,4	22,7
Lichtenvoordsestraatweg	7121RC72	AALTEN	1141,00		38,8	60,9	68,3	41,3	31,3	33,2
Lichtenvoordsestraatweg	7121RD77A	AALTEN	480,00	48,0	16,3	25,6	28,7	17,4	13,2	14,0
Lichtenvoordsestraatweg	7121RD83	AALTEN	61,00	6,1	2,1	3,3	3,6	2,2	1,7	1,8
Lichtenvoordsestraatweg	7121RE100A	AALTEN	2123,00		72,2			76,8	58,3	61,8
Vragenderweg	7121RE4	AALTEN	1313,00		44,7	70,0	78,5	47,5	36,1	38,2

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluimvee	maximaal melkvee	maximaal veesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluimvee + melkvee	Maximaal veesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Lichtenvoordsestraatweg	7121RE88	AALTEN	458,00	45,8	15,6	24,4	27,4	16,6	12,6	13,3
Kempinkweg	7122JC4	AALTEN	107,00	10,7	3,6	5,7	6,4	3,9	2,9	3,1
Roelendijk	7122JG1	AALTEN	994,00	99,4	33,8	53,0	59,5	35,9	27,3	28,9
Velsdijk	7122JH1	AALTEN	1452,00		49,4	77,4	86,9	52,5	39,9	42,2
Velsdijk	7122JH2	AALTEN	780,00	78,0	26,5	41,6	46,7	28,2	21,4	22,7
Velsdijk	7122JH8	AALTEN	256,00	25,6	8,7	13,7	15,3	9,3	7,0	7,4
Kappersweg	7122JJ4	AALTEN	4778,00						131,2	139,0
Kappersweg	7122JJ6B	AALTEN	5957,00							173,3
Dinxperlosestraatweg	7122JM100	AALTEN	1994,00		67,8			72,1	54,8	58,0
Dinxperlosestraatweg	7122JM102	AALTEN	712,00	71,2	24,2	38,0	42,6	25,7	19,6	20,7
Dinxperlosestraatweg	7122JM129A	AALTEN	1275,00		43,4	68,0	76,3	46,1	35,0	37,1
Dinxperlosestraatweg	7122JM131	AALTEN	1704,00		58,0	90,9	101,9	61,6	46,8	49,6
Essinkweg	7122JN1	AALTEN	2972,00						81,6	86,5
Essinkweg	7122JN10	AALTEN	20227,00							
Stokkertweg	7122JP1	AALTEN	3738,00							
Dinxperlosestraatweg	7122JP149A	AALTEN	4760,00							
Dinxperlosestraatweg	7122JP159	AALTEN	1635,00		55,6	87,2	97,8	59,1	44,9	47,6
Stokkertweg	7122JP7	AALTEN	1264,00		43,0	67,4	75,6	45,7	34,7	36,8
Hagtweg	7122JS4	AALTEN	1584,00		53,9	84,5	94,8	57,3	43,5	46,1
Westendorpweg	7122JT1	AALTEN	3712,00							
Westendorpweg	7122JT2	AALTEN	1651,00		56,2	88,1	98,8	59,7	45,3	48,0
Westendorpweg	7122JT4	AALTEN	3160,00						86,8	91,9
Rengelinkweg	7122JW1	AALTEN	523,00	52,3	17,8	27,9	31,3	18,9	14,4	15,2
Rengelinkweg	7122JW3	AALTEN	3495,00						96,0	101,7
Rengelinkweg	7122JW5	AALTEN	789,00	78,9	26,8	42,1	47,2	28,5	21,7	23,0
Rengelinkweg	7122JW6	AALTEN	3003,00						82,5	87,4
Rengelinkweg	7122JW7	AALTEN	408,00	40,8	13,9	21,8	24,4	14,8	11,2	11,9
Rengelinkweg	7122JW8	AALTEN	1148,00		39,0	61,2	68,7	41,5	31,5	33,4
Kruisdijk	7122JX10	AALTEN	1970,00		67,0			71,2	54,1	57,3
Lurvinksteeg	7122KA3	AALTEN	1855,00		63,1	98,9		67,1	51,0	54,0
Klokkemakersweg	7122KB10	AALTEN	398,00	39,8	13,5	21,2	23,8	14,4	10,9	11,6
Klokkemakersweg	7122KB3	AALTEN	88,00	8,8	3,0	4,7	5,3	3,2	2,4	2,6
Klokkemakersweg	7122KB4	AALTEN	925,00	92,5	31,5	49,3	55,3	33,4	25,4	26,9
Klokkemakersweg	7122KB6	AALTEN	29,00	2,9	1,0	1,5	1,7	1,0	0,8	0,8
Klokkemakersweg	7122KB8	AALTEN	4976,00							
Huisstededijk	7122KC4	AALTEN	5423,00							
Thijsweg	7122KH1	AALTEN	844,00	84,4	28,7	45,0	50,5	30,5	23,2	24,6

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluimvee	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluimvee + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Thijsweg	7122KH2	AALTEN	2174,00		73,9			78,6	59,7	63,2
Thijsweg	7122KH3	AALTEN	1755,00		59,7	93,6		63,5	48,2	51,1
Thijsweg	7122KH5	AALTEN	1270,00		43,2	67,7	76,0	45,9	34,9	36,9
Akkermateweg	7122LG10	AALTEN	687,00	68,7	23,4	36,6	41,1	24,8	18,9	20,0
Akkermateweg	7122LG13	AALTEN	441,00	44,1	15,0	23,5	26,4	15,9	12,1	12,8
Akkermateweg	7122LG3(EN 1)	AALTEN	5974,00							
Akkermateweg	7122LG8	AALTEN	260,00	26,0	8,8	13,9	15,6	9,4	7,1	7,6
Sondernweg	7122LH2	AALTEN	1468,00		49,9	78,3	87,8	53,1	40,3	42,7
Sondernweg	7122LH3	AALTEN	2442,00		83,1			88,3	67,1	71,0
Sondernweg	7122LJ10	AALTEN	309,00	30,9	10,5	16,5	18,5	11,2	8,5	9,0
Sondernweg	7122LJ14	AALTEN	906,00	90,6	30,8	48,3	54,2	32,8	24,9	26,4
Sondernweg	7122LJ16B	AALTEN	4080,00							
Rosierweg	7122LJ2A	AALTEN	855,00	85,5	29,1	45,6	51,1	30,9	23,5	24,9
Rosierweg	7122LJ3	AALTEN	931,00	93,1	31,7	49,7	55,7	33,7	25,6	27,1
Tammeldijk	7122LK4	AALTEN	2659,00		90,4			96,1	73,0	77,4
Tammeldijk	7122LK6A	AALTEN	1395,00		47,4	74,4	83,4	50,4	38,3	40,6
Kruisdijk	7122LL1	AALTEN	4155,00							
Kruisdijk	7122LL2	AALTEN	2020,00		68,7			73,0	55,5	58,8
Sondernweg	7122LM15	AALTEN	422,00	42,2	14,4	22,5	25,2	15,3	11,6	12,3
Brakenweg	7122LN11	AALTEN	770,00	77,0	26,2	41,1	46,1	27,8	21,1	22,4
Brakenweg	7122LN3	AALTEN	2320,00		78,9			83,9	63,7	67,5
Brakenweg	7122LN5	AALTEN	2171,00		73,8			78,5	59,6	63,2
Veenweg	7122LP2	AALTEN	1323,00		45,0	70,6	79,1	47,8	36,3	38,5
Koopweg	7122LR10	AALTEN	4660,00							
Koopweg	7122LR12	AALTEN	1479,00		50,3	78,9	88,5	53,5	40,6	43,0
Koopweg	7122LR3	AALTEN	831,00	83,1	28,3	44,3	49,7	30,0	22,8	24,2
Koopweg	7122LR7	AALTEN	2139,00		72,8			77,3	58,8	62,2
Koopweg	7122LR9	AALTEN	667,00	66,7	22,7	35,6	39,9	24,1	18,3	19,4
De Heurnseweg	7122LS1	AALTEN	1245,00		42,3	66,4	74,5	45,0	34,2	36,2
De Heurnseweg	7122LS2	AALTEN	1582,00		53,8	84,4	94,6	57,2	43,5	46,0
Steengroeveweg	7122LT1	AALTEN	105,00	10,5	3,6	5,6	6,3	3,8	2,9	3,1
Gendringseweg	7122LT33A	AALTEN	1162,00		39,5	62,0	69,5	42,0	31,9	33,8
Gendringseweg	7122LT37	AALTEN	3854,00							
Gendringseweg	7122LT37A	AALTEN	1408,00		47,9	75,1	84,2	50,9	38,7	41,0
Gendringseweg	7122LV34	AALTEN	951,00	95,1	32,3	50,7	56,9	34,4	26,1	27,7
Gendringseweg	7122LV36	AALTEN	859,00	85,9	29,2	45,8	51,4	31,1	23,6	25,0
Gendringseweg	7122LV38	AALTEN	2687,00		91,4			97,2	73,8	78,2
Gendringseweg	7122LV44	AALTEN	1215,00		41,3	64,8	72,7	43,9	33,4	35,3

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluimvee	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluimvee + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Gendringseweg	7122LV50A	AALTEN	357,00	35,7	12,1	19,0	21,4	12,9	9,8	10,4
Brassendijk	7122LW1	AALTEN	556,00	55,6	18,9	29,7	33,3	20,1	15,3	16,2
Brassendijk	7122LW3	AALTEN	2020,00		68,7			73,0	55,5	58,8
Brassendijk	7122LW4	AALTEN	963,00	96,3	32,8	51,4	57,6	34,8	26,5	28,0
Tuunterweg	7122MA3	AALTEN	1844,00		62,7	98,3		66,7	50,6	53,6
Halteweg	7122MB12	AALTEN	1223,00		41,6	65,2	73,2	44,2	33,6	35,6
Halteweg	7122MB14A	AALTEN	1828,00		62,2	97,5		66,1	50,2	53,2
Weerkampsweg	7122MC2	AALTEN	267,00	26,7	9,1	14,2	16,0	9,7	7,3	7,8
Wolterinkweg	7122MD1	AALTEN	3078,00						84,5	89,5
Wolterinkweg	7122MD7	AALTEN	1614,00		54,9	86,1	96,5	58,4	44,3	47,0
Navisweg	7122ME1	AALTEN	240,00	24,0	8,2	12,8	14,4	8,7	6,6	7,0
Navisweg	7122ME3	AALTEN	1061,00		36,1	56,6	63,5	38,4	29,1	30,9
Gendringseweg	7122MG32A	AALTEN	285,00	28,5	9,7	15,2	17,0	10,3	7,8	8,3
Gendringseweg	7122MJ10	AALTEN	2266,00		77,1			81,9	62,2	65,9
Gendringseweg	7122MJ11	AALTEN	737,00	73,7	25,1	39,3	44,1	26,6	20,2	21,4
Gendringseweg	7122MJ13	AALTEN	1925,00		65,5			69,6	52,9	56,0
Gendringseweg	7122MJ2	AALTEN	980,00	98,0	33,3	52,3	58,6	35,4	26,9	28,5
Gendringseweg	7122MJ8	AALTEN	2469,00		84,0			89,3	67,8	71,8
Gendringseweg	7122MK3	AALTEN	300,00	30,0	10,2	16,0	17,9	10,8	8,2	8,7
Elshoekweg	7122NG20	AALTEN	1264,00		43,0	67,4	75,6	45,7	34,7	36,8
Elshoekweg	7122NG5	AALTEN	1856,00		63,1	99,0	111,0	67,1	51,0	54,0
Slatdijk	7122NJ1	AALTEN	874,00	87,4	29,7	46,6	52,3	31,6	24,0	25,4
Varsseveldsestraatweg	7122NL63B	AALTEN	2126,00		72,3			76,9	58,4	61,8
Varsseveldsestraatweg	7122NM104	AALTEN	1815,00		61,7	96,8		65,6	49,9	52,8
Vellegendijk	7122NN11	AALTEN	924,00	92,4	31,4	49,3	55,3	33,4	25,4	26,9
Vellegendijk	7122NN7	AALTEN	1967,00		66,9			71,1	54,0	57,2
Vellegendijk	7122NN9	AALTEN	2915,00		99,1				80,1	84,8
Barnekampsdijk	7122NR4	AALTEN	1703,00		57,9	90,8		61,6	46,8	49,5
Varsseveldsestraatweg	7122NS103	AALTEN	825,00	82,5	28,1	44,0	49,4	29,8	22,7	24,0
Varsseveldsestraatweg	7122NS105	AALTEN	5050,00							
Varsseveldsestraatweg	7122NS109	AALTEN	2550,00		86,7			92,2	70,0	74,2
Varsseveldsestraatweg	7122NS99	AALTEN	666,00	66,6	22,7	35,5	39,8	24,1	18,3	19,4
Pasdijk	7122NT1	AALTEN	1812,00		61,6	96,6		65,5	49,8	52,7

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluimvee	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluimvee + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Varsseveldsestraatweg	7122NT120A	AALTEN	4696,00							
Leemhorstdijk	7122NV4	AALTEN	3717,00							
Seinsdijk	7122NW1	AALTEN	3193,00						87,7	92,9
Seinsdijk	7122NW4	AALTEN	589,00	58,9	20,0	31,4	35,2	21,3	16,2	17,1
Beunkdijk	7122NZ1A	AALTEN	249,00	24,9	8,5	13,3	14,9	9,0	6,8	7,2
Beunkdijk	7122NZ2	AALTEN	1131,00		38,5	60,3	67,7	40,9	31,1	32,9
Beunkdijk	7122NZ6	AALTEN	1175,00		40,0	62,7	70,3	42,5	32,3	34,2
Romienendiek	7122PA16A	AALTEN	1137,00		38,7	60,6	68,0	41,1	31,2	33,1
Romienendiek	7122PA18	AALTEN	848,00	84,8	28,8	45,2	50,7	30,7	23,3	24,7
Romienendiek	7122PA4	AALTEN	2375,00		80,8			85,9	65,2	69,1
Romienendiek	7122PA6A	AALTEN	2516,00		85,6			91,0	69,1	73,2
Boterdijk	7122PC7	AALTEN	1855,00		63,1	98,9		67,1	51,0	54,0
Prinsendijk	7122PG3	AALTEN	2074,00		70,5			75,0	57,0	60,3
Prinsendijk	7122PG4	AALTEN	1542,00		52,4	82,2	92,2	55,8	42,4	44,9
Prinsendijk	7122PG5	AALTEN	1492,00		50,7	79,6	89,3	53,9	41,0	43,4
Prinsendijk	7122PG6	AALTEN	1574,00		53,5	83,9	94,2	56,9	43,2	45,8
Goordijk	7122PH2EN 4	AALTEN	1907,00		64,9			69,0	52,4	55,5
't Villeken	7122PK5	AALTEN	1019,00		34,7	54,3	61,0	36,8	28,0	29,6
Welinkweg	7122PL2-2A	AALTEN	790,00	79,0	26,9	42,1	47,3	28,6	21,7	23,0
Bruninkweg	7122PM3	AALTEN	7,00	0,7	0,2	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2
Gandvoortweg	7122PR2	AALTEN	684,00		23,3	36,5	40,9	24,7	18,8	19,9
Gandvoortweg	7122PR4	AALTEN	1837,00		62,5	98,0		66,4	50,5	53,4
Hofstedeweg	7122PS4	AALTEN	376,00	37,6	12,8	20,1	22,5	13,6	10,3	10,9
Hofstedeweg	7122PS6	AALTEN	605,00	60,5	20,6	32,3	36,2	21,9	16,6	17,6
Barloseweg	7122PS9	AALTEN	1414,00		48,1	75,4	84,6	51,1	38,8	41,1
Barloseweg	7122PV24A	AALTEN	1999,00		68,0			72,3	54,9	58,2
Meinenweg	7122PV6	AALTEN	1900,00		64,6			68,7	52,2	55,3
Zilverbekendijk	7122PX10	AALTEN	3296,00						90,5	95,9
Zilverbekendijk	7122PX4	AALTEN	1500,00		51,0	80,0	89,7	54,2	41,2	43,6
Zilverbekendijk	7122PX6	AALTEN	1848,00		62,9	98,6		66,8	50,8	53,8
Nijhofsweg	7122PZ3	AALTEN	911,00	91,1	31,0	48,6	54,5	32,9	25,0	26,5
Nijhofsweg	7122PZ5	AALTEN	1042,00		35,4	55,6	62,3	37,7	28,6	30,3
Neethweg	7122RB6	AALTEN	1177,00		40,0	62,8	70,4	42,6	32,3	34,2
Straksweg	7122RC4	AALTEN	1463,00		49,8	78,0	87,5	52,9	40,2	42,6
Ligterinkweg	7122RJ6	AALTEN	648,00	64,8	22,0	34,6	38,8	23,4	17,8	18,9
Aladnaweg	7122RP11	AALTEN	371,00	37,1	12,6	19,8	22,2	13,4	10,2	10,8

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Huidige emissie	maximaal pluimvee	maximaal melkvee	maximaal vleesvarkens	maximaal fokvarkens	Maximaal pluimvee + melkvee	Maximaal vleesvarkens + melkvee	Maximaal fokvarkens + melkvee
Aladnaweg	7122RP19	AALTEN	53,00	5,3	1,8	2,8	3,2	1,9	1,5	1,5
Aladnaweg	7122RP7	AALTEN	1660,00		56,5	88,5	99,3	60,0	45,6	48,3
Aladnaweg	7122RP9A	AALTEN	1514,00		51,5	80,7	90,6	54,7	41,6	44,0
Aladnaweg	7122RR10	AALTEN	55,00	5,5	1,9	2,9	3,3	2,0	1,5	1,6
Aladnaweg	7122RR16	AALTEN	969,00	96,9	33,0	51,7	58,0	35,0	26,6	28,2
Markerinkdijk	7122RT59	AALTEN	361,00	36,1	12,3	19,3	21,6	13,1	9,9	10,5
Misterstraat	7126CE68	BREDEVOORT	812,00	81,2	27,6	43,3	48,6	29,4	22,3	23,6

Tabel 10: Ontwikkelingsmogelijkheden veehouderijen in plangebied bij 'alternatief 2'

Uit het overzicht blijkt dat het emissieplafond er voor zorgt dat 111 van de 263 veehouderijen (42%) niet kunnen ontwikkelen (op basis van intern salderen) naar een maximale vulling van het agrarisch bouwperceel. Wanneer de ontwikkelingsruimte voor veehouderijen in het bestemmingsplan wordt afgestemd op de uitgangspunten in de tabel, is sprake van een 'uitvoerbaar alternatief' in het kader van de Natuurbeschermingswet. Dit betekent dat de bouwmogelijkheden kunnen worden benut, zonder dat sprake is van een toename van emissies, waardoor significante negatieve effecten binnen Natura 2000 kunnen worden uitgesloten.

Extern salderen

Veehouderijen kunnen ook extern salderen. Dat wil zeggen dat 'stikstofdepositierechten' van stoppende bedrijven worden overgenomen. Daarmee wordt ontwikkeling in aantal dieren en daarmee aan bedrijfsoppervlak gerealiseerd. Daarbij is het uitgangspunt dat de veehouderijbestemming van deze bedrijven ook wordt ingetrokken. Verplaatsing en verwerving van rechten van stoppende bedrijven leidt direct tot ruimtevraag ten opzichte van de bestaande situatie (meer vierkante meters). Het salderen is niet beperkt tot gemeentelijke veehouderijbedrijven. Ook kan er worden gesaldeerd met rechten die afkomstig zijn van locaties buiten de gemeente Aalten. Hiervoor geldt (uiteraard) dat de externe saldering niet tot een toename van de stikstofdepositie op welk gevoelige habitat dan ook (Natura 2000) mag leiden. Daardoor zal gemeentegrensoverschrijdende saldering beperkt blijven tot de buurgemeenten. In theorie is het door het overnemen van rechten 'altijd' mogelijk om uit te breiden tot de maximaal toegestane oppervlakte.

De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming de effecten van mestbewerking en -verwerking, hoge teelten zoals maïs, boomteelt, kleine windturbines, silo's en mestopslag in beeld te brengen, uitgaande van maximale invulling van het bestemmingsplan. Beschrijf indien nodig ook mitigerende maatregelen om deze effecten te verminderen of teniet te doen.

Covergisting/mestbewerking

In het ontwerpbestemmingsplan is aangegeven dat mest(co)vergisting kan plaatsvinden binnen het bouwblok.

In de beoordeling van de mogelijke (milieu)gevolgen van het voornemen wordt rekening gehouden met de realisatie van mestvergistinginstallaties bij agrarische bedrijven (covergisting). In de maximale situatie is op elk agrarisch bouwblok is een mestvergistingsinstallatie geprojecteerd (0,5 ha)

De capaciteit per installatie is in het ontwerp-bestemmingsplan begrensd tot 36.000 ton mest per jaar per veehouderijlocatie. Per ton mest wordt 23 kubieke meter biogas geproduceerd. Een installatie met een capaciteit van 36.000 ton produceert zodoende op jaarbasis circa 830.000 kubieke meter biogas. Indien er sprake is van covergisting kan de hoeveelheid geproduceerd biogas fors hoger zijn. Als

voorbeeld: Bij een toevoeging van 2/3 ccm leidt een hoeveelheid van maximaal 24.000 ton ccm tot een extra hoeveelheid van 2.880.000 m³ biogas.

In het plan is warmtekrachtkoppeling (WKK) niet uitgesloten. Met WKK wordt (bio)gas omgezet naar elektriciteit. Dit gaat gepaard met een uitstoot van NO_x. NO_x is de optelsom van voornamelijk stikstofmonoxide (NO) en in (veel) mindere mate stikstofdioxide (NO₂). NO_x ontstaat tijdens het verbrandingsproces in de WKK en er na in het gevormde rookgas. Stikstof wordt vooral met de verbrandingslucht aangevoerd (78 vol% van lucht bestaat uit stikstof).

Een dergelijke emissie leidt tot stikstofdepositie op de natura 2000 gebieden. De omvang van deze emissie/depositie is modelmatig berekend. Hierbij is als uitgangspunt genomen dat alleen mest wordt vergist, met een maximale capaciteit van 36.000 ton mest per locatie per jaar en het ontstane biogas geheel wordt omgezet naar elektriciteit (gasmotor).

Er is in het model gekozen gebruik te maken van de emissiekenmerken voor een wkk Jenbacher J320 Gs - C25 Wkk. Deze installatie heeft een mechanisch rendement van 42%. Het debiet (biogas input) bedraagt maximaal 78 kubieke meter per uur. Het droge rookgas volume 3881 Nm³/h.

Op basis van deze technische gegevens zijn er ten minste 2 WKK's (warmtekrachtkoppel installaties) per mestvergistingsinstallatie nodig.

Op basis van BEMS bedraagt de maximale toegestane NO_x-emissie van de installatie 140 g/GJ. Deze installatie heeft een mechanisch rendement van 42%. Zodoende bedraagt de maximaal toegestane emissie van de installatie (140 maal het mechanische rendement gedeeld door 30) 196 g/GJ. 196 g/GJ is 506 mg/Nm³. 506 maal het rookgasvolume (3881) is 0,000545 kg/s per installatie. Voor twee wkk wordt zodoende gerekend met een emissie van 1,09 g/s (NO_x).

Dit leidt tot een jaarlijkse emissie van maximaal 31,5 ton NO_x. Omdat deze mogelijkheid voor iedere veehouderijlocatie mogelijk is, leidt maximalisatie van het voornemen tot een hoge stikstofdepositie op de natura 2000 gebieden.

Uiteraard is bij covergisting, en omzetting naar elektriciteit, de uitstoot van NO_x navenant hoger. In het voorbeeld met ccm leidt dit tot een 2,7 keer hogere emissie.

Naast NO_x stoot de WKK nog een marginale hoeveelheid ammoniak (NH₃) uit. In het te verbranden biogas mag maximaal 3 mg NH₃/m³ zitten voor verbranding in de WKK. De ammoniak in het biogas wordt vrijwel volledig omgezet in stikstofoxiden bij de verbranding. In het rookgas blijft ongeveer 0,015 mg ammoniak per m³ over (1%).

Alleen verwerking van mest afkomstig van het eigen bedrijf:

Wanneer als regel geldt dat alleen mest afkomstig van het eigen bedrijf mag worden bewerkt/verwerkt kan worden vastgesteld wat de maximale hoeveelheid mest is die per jaar op een bedrijf kan ontstaan.

In theorie kunnen op een hectare 8000 á 9000 vleesvarkens worden gehouden. Er is dan 1,1 á 1,25 m² /dierplaats beschikbaar. Dit is een theoretisch model waarbij de beschikbare hectare geheel is volgebouwd. Een maximaal aantal van 5000 vleesvarkens is meer realistisch. Dit komt neer op 2,0 m² /dierplaats. Dat wil zeggen inclusief voergangen, technische ruimte, bedrijfswoning etc.

Op een hectare 'grondgebonden' kunnen maximaal 167 melkkoeien en 117 jongvee worden gehouden. Bij een omvang van 2,5 ha komt dit neer op 418 melkkoeien en 293 stuks jongvee. In onderstaande tabel is weergegeven wat bij een dergelijke maximale omvang de omvang van de mestproductie (in ton drijfmest per jaar) zal zijn. Wanneer de mestverwerking/bewerking wordt beperkt door 'mest afkomstig van de dieren van het eigen bedrijf' zal de maximale omvang niet meer dan 15.000 ton mest per jaar zijn. Meer mest is niet beschikbaar.

Diersoort	Maximaal aantal dieren (per ha)	Mestproductie per jaar (in kg)	Totaal (ton)	2,5 ha Melkvee (ton)	1 ha varkens 1,5 ha melkvee (ton)
vleesvarkens	5000	1100	5.500	-	5.500
melkkoeien	167	26000	4.342	10.855	6.513
Vrouwelijk jongvee, 0-1 jaar	58	5000	290	725	435
Vrouwelijk jongvee, 1-2 jaar	59	12500	737,5	1.844	1.106
Melkveehouderij		43500	5.369,5	13.425	13.554

Tabel 11 Mestproductie, bron CBS

In het plan is warmtekrachtkoppeling (WKK) niet uitgesloten. Met WKK wordt (bio)gas omgezet naar elektriciteit. Dit gaat gepaard met een uitstoot van NO_x. Toepassing van WKK leidt bij deze omvang tot een jaarlijkse emissie van maximaal 13,2 ton NO_x.

NO_x heeft een lagere depositiesnelheid dan NH₃. De emissie van 1 kg N, als onderdeel van NO_x, veroorzaakt minder depositie dan de emissie van 1 kg N als onderdeel van NH₃.

Omdat deze mogelijkheid (WKK) voor iedere veehouderijlocatie aanwezig is, leidt het voornemen tot een significante stikstofdepositie op de natura 2000 gebieden.

Emissiebeperking WKK

De emissie van stikstof uit een WKK is op verschillende manieren terug te dringen. Bijvoorbeeld door het behandelen van de uitlaatgassen van een WKK met een thermische of katalytische naverbrander is een emissie van 100 mg NO_x/Nm³ rookgas haalbaar.

Emissie WKK voorkomen

De emissie van NO_x wordt voorkomen wanneer het biogas in een groengas-opwerkinstallatie tot groengas wordt verwerkt, waarna het gas direct in het aardgasnet kan worden ingevoed. Dit is vooral aantrekkelijk als er een (geschikte) aardgasleiding nabij de vergister ligt. Alternatief is het groengas opslaan en afvoeren naar afnemers.

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER voorafgaand aan het besluit de gevolgen van het plan en de (effectiviteit van de) mitigerende maatregelen voor landschap meer in detail in beeld te brengen op basis van de maximale invulling van het plan.

Indien er grote en/of onwenselijk geachte effecten overblijven adviseert de Commissie aanvullende maatregelen te beschrijven die de effecten op landschap verder minimaliseren. Denk hierbij aan de actieve inzet van het instrument van het erfinrichtingsplan bij vergunningaanvragen. Ook is daarbij een sterkere borging van het landschappelijke inpassingsplan of bij voorkeur het erfinrichtingsplan in de regels denkbaar (zie ook §3.1).

Landschap- en cultuurhistorie

Beken en beekdalen

Geadviseerd wordt maatregelen te beschrijven betreffende de waterberging en het behoud en herstel van watersystemen in het beekdalstelsel, gezien de bijzonderheid van het stelsel van beken en beekdalen en het vastgestelde beleid in het Landschapsontwikkelingsplan.

Landschap

Beschrijf de mogelijke maatregelen waarmee landschappelijke waarden gespaard of versterkt kunnen worden. Te denken valt aan de actieve inzet van het instrument van het erfinrichtingsplan bij vergunningsaanvragen. Ook is een sterkere borging van het landschappelijke inpassingsplan of een erfinrichtingsplan in de regels denkbaar. Eventueel kan dit ondersteund worden met een voor het buitengebied op te stellen beeldkwaliteitsplan.

Effecten vanwege maximale mogelijkheden van het plan op landschap en cultuurhistorie

Bij de beschrijving van het voornemen is geconstateerd dat er bij een maximale toepassing van alle mogelijkheden van het voornemen aanzienlijke negatieve effecten op de landschappelijke en cultuurhistorische waarden kunnen optreden. Dat is ook niet zo verwonderlijk als er vanuit moet worden gegaan dat bij alleen al bij ruim 300 agrarische bedrijven alle mogelijkheden worden benut, terwijl het in grote delen van het plangebied om een kleinschalig landschap gaat. De grootschalige toepassing van de uitbreidingsmogelijkheden voor agrarische bedrijfsbebouwing en nevenactiviteiten zoals kleinschalig kamperen, paardenbakken, etc. en bijvoorbeeld paardenbakken bij burgerwoningen tasten de kwaliteit van het landschap aan, in het bijzonder in de relatief open gebieden en de historische ensembles. Door de schaalvergroting van de bebouwing wordt bovendien de kleinschaligheid van het landschap aangetast. Door de toename van de bebouwing bestaat de kans dat grotere erven op bepaalde plekken tegen elkaar aan groeien en niet langer als losse, solitaire elementen in het landschap liggen. De openheid in de verschillende landschapstypen wordt aangetast als de mogelijkheid om schuilgelegenheden buiten het bouwvlak op te richten maximaal wordt benut. Behalve daar waar openheid specifiek is aangeduid, is overal binnen de agrarische bestemmingen boomteelt en productiebos toegestaan. Grootschalige toepassing van boomteelt en productiebos leidt tot een aantasting van zowel de openheid als de kleinschaligheid van het landschap. Een maximale toepassing van kleine windmolens op daken heeft een negatief effect op de beeldkwaliteit van de bebouwing in het landschap en met name de cultuurhistorisch waardevolle bebouwingselementen.

Dit betreft effecten vanwege het voornemen. In de inleiding op de beschrijving van de effecten van de maximalisatie van het alternatief is gemeld dat door de bevrozing van de ammoniakuitstoot 'de toename van bebouwing geringer is dan in het voornemen'. Desondanks wordt geconstateerd in het planMER dat ook de maximalisatie van het alternatief leidt tot negatieve effecten op landschap en cultuurhistorie. Er is weliswaar een bevrozing van de emissie, maar dat de hoeveelheid bebouwing volgens de regels kan evenveel toenemen dan in het voornemen. Dit ligt niet in de lijn der verwachtingen, maar is wel mogelijk.

Wanneer dit betrokken wordt bij de effecten op landschap en cultuurhistorie kan worden gesteld dat het effect van de maximalisatie van het alternatief negatiever zal uitpakken. Inhoudelijk zullen de effecten niet verschillen, aangezien ook bij een maximalisatie van het alternatief reeds uit was gegaan van een zeer grote toename aan bebouwing. Er treedt dus geen nieuw effect op, maar het effect zal verergeren en daardoor vrijwel gelijk worden aan het aanzienlijk negatieve effect van het voornemen.

Effecten van activiteiten met of zonder vergunningplicht zoals het kappen van houtopstanden, hore teelten zoals mais, boomteelt, plaatsen van 'kleine' windmolens etcetera

In het planMER is reeds ingegaan op de effecten van boomteelt en de plaatsing van kleine windmolens op gebouwen.

Behalve daar waar openheid specifiek is aangeduid, is overal binnen de agrarische bestemmingen boomteelt en productiebos toegestaan. Grootschalige toepassing van boomteelt en productiebos leidt tot een aantasting van zowel de openheid (daar waar deze niet specifiek is beschermd) als de kleinschaligheid van het landschap. Wanneer uit wordt gegaan van maximalisatie dan doet dit effect zich generiek voor. Het effect op het landschap is desastreus.

Een maximale toepassing van kleine windmolens op daken heeft een negatief effect op de beeldkwaliteit van de bebouwing in het landschap en met name de cultuurhistorisch waardevolle bebouwingselementen.

Aanvullend kan gesteld worden dat ook de maximale benutting van de mogelijkheden voor maisteelt een negatief effect heeft op landschappelijke en cultuurhistorische waarden, hoewel dit effect alleen optreedt als de mais dermate hoog staat dat het het zicht op de omgeving wegneemt. Als de mais hoog staat, zijn de landschappelijke structuren niet goed meer te beleven. In de kleinschalige landschappen, zoals onder andere in de omgeving van Barlo, Aalten, de Haart en Dinxperlose Heurne, is de kleinschaligheid van de kamerstructuur minder goed te beleven doordat in een zogenaamde 'kamer' het overzicht over die gehele 'kamer' door de mais wordt geblokkeerd. In tijden dat de mais hoog staat, zal ook het reliëf, van bijvoorbeeld de steilranden en eenmansessen, niet of slecht waarneembaar zijn.

Ook is er een (tijdelijk) negatief effect in de karakteristieke open gebieden, zoals bijvoorbeeld de grote escomplexen tussen Aalten en Barlo. Het doorzicht in het landschap wordt volledig geblokkeerd als de mais volgroeit is.

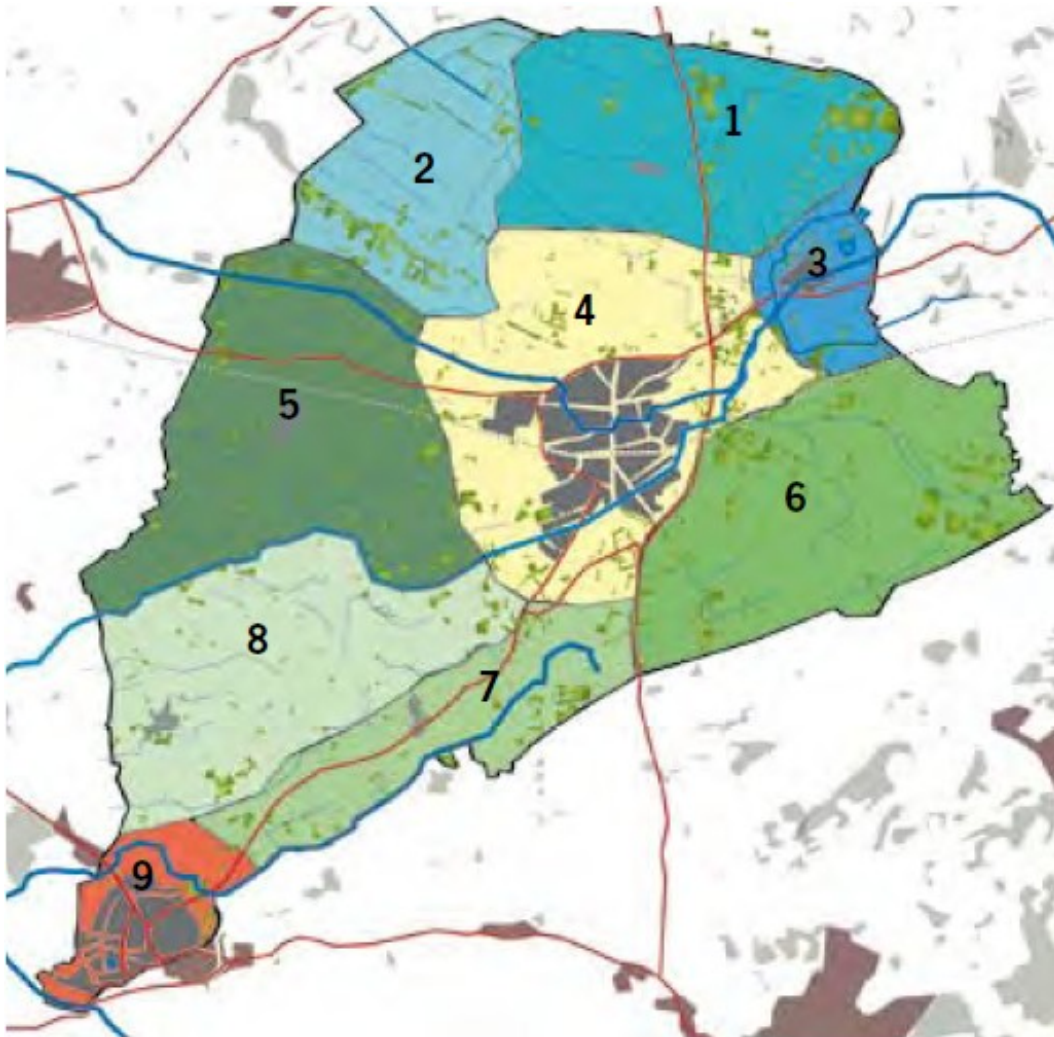
Net als boomteelt en productiebos, heeft mais dus een aanzienlijk, maar tijdelijk, negatief effect op de beleving van de landschappelijke kwaliteiten.

Doordat het voornemen en het alternatief gelijk zijn als het gaat om de toepassing van mais, zullen ook de effecten niet verschillen.

Houtgewassen, zoals houtsingels en houtwallen, die een belangrijke landschappelijke waarden hebben zijn in het bestemmingsplan beschermd door de specifiek aan te duiden op de verbeelding en door een omgevingsvergunningplicht voor het vellen, rooien of anderszins beschadigen. Er is niet gekozen voor een verbod, maar een omgevingsvergunning. Het kan namelijk gewenst zijn een toerit naar een perceel te verplaatsen of toe te voegen, waardoor een gedeelte van de houtsingel moet wijken. Blijvend onevenredig afbreuk aan de landschapswaarden dan wel de landschapselementen wordt ten allen tijde voorkomen anders mag de vergunning niet worden verleend. Dit kan bijvoorbeeld door het stellen van voorwaarden ten aanzien van compensatie door bijvoorbeeld de inplant van een vervangende houtsingel elders, met een overcompensatie vanwege de verloren gegane kwaliteit. In zowel het voornemen als het alternatief wordt er vanuit gegaan dat er daarom sprake zal zijn van een neutraal effect.

Effecten op specifieke landschappelijke waarden

In aanvulling op de reeds beschreven effecten in het planMER wordt hieronder per deelgebied ingegaan op effecten ten aanzien van specifieke lokale landschapswaarden.

Figuur 1: de negen landschappen in de gemeente Aalten

De negen landschappen in de omgeving van:

1. Barlo, Schaarsheide en 't Klooster
2. het Goor en Romienendiek
3. Bredevoort
4. Aalten
5. Lintelo
6. Haart
7. IJzerlo en de Aaltense Heurne
8. de Dinxperlose Heurne
9. Dinxperlo

1. Het landschap in de omgeving Barlo, Schaarsheide en 't Klooster

Het landschap in dit deelgebied is een rijk gevarieerd, kleinschalig, glooiend landschap. Her en der liggen groepjes bebouwing op de randen van de grotere essen. Een dichte wegenstructuur verbindt de essen en de hoeves. Er is sprake van een open essenlandschap met grote bolvormige bouwland/essen die worden afgewisseld met weidegrond en houtwallen in de laagtes. Deels is er sprake van een heideontginning met een vooral open en vlak karakter, rationeel verkaveld met grote boerderijen.

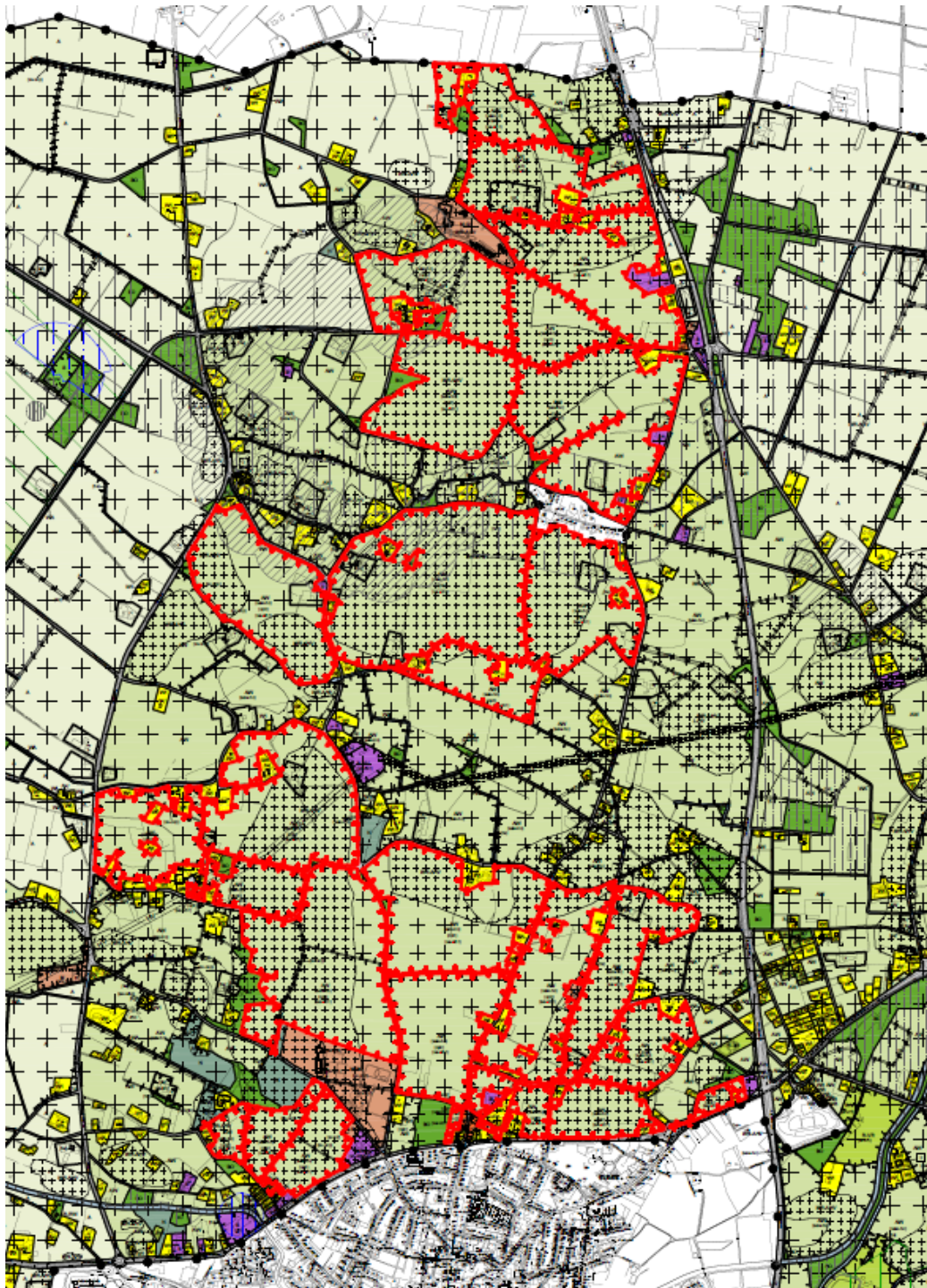
Hoewel er veel verspreide bebouwing aanwezig is zijn er weinig agrarische bouwpercelen die aan elkaar grenzen. Een groei van de agrarische bedrijven leidt daardoor niet tot een ongewenste clustering van erven. Op een enkele locatie is een agrarische bouwperceel zo dicht bij erven van burgerwoningen gelegen dat bij een uitbreiding een clustering van erven optreedt. Hoewel een vergelijkbare ontwikkeling in het verleden heeft geleid tot het ontstaan van het buurtschap Barlo, wordt

dit toch als een negatief landschappelijk effect gezien omdat met de huidige schaal van de bedrijfsbebouwing clustering niet leidt tot een buurtschap, maar eerder het effect heeft dat individuele kleine erven niet meer te beleven zijn. De structuur zelf, bestaande uit bebouwing langs de randen van de es wordt niet aangetast.

Het aanwezige hoogteverschil en de aanwezige beplanting wordt in het bestemmingsplan beschermd. Negatieve effecten op deze waarden zijn niet te verwachten. Wel kan de schaal van de agrarische erven een negatief effect hebben op de beleefbaarheid van deze waarden. Dit is reeds in het planMER beschreven.

Met name in de omgeving van Barlo is er sprake van boomteelt. Op de huidige locaties, met een totale oppervlakte van in totaal 9,3 ha is boomteelt toegestaan. De oppervlakte boomteelt mag volgens het voornemen toenemen tot maximaal 20 ha binnen een afgebakend gebied. De huidige boomteelt vindt plaats aan de randen van escomplexen. Het is echter mogelijk dat de boomteelt wordt uitgebreid of verplaatst naar een locatie meer centraal op de escomplexen. Dit heeft een negatief effect op de beleving van de es en op de landschappelijke kwaliteit.

In het alternatief is er in dit deelgebied geen boomteelt mogelijk. Negatieve effecten door boomteelt zullen dus uitblijven. Tevens leidt het alternatief leidt in dit gebied tot minder grote bouwvlakken, minder ruimte voor kleinschalige kampeerterreinen en minder mogelijkheden voor schuilgelegenheden. Dit effect is reeds in het planMER beschreven. Met name ten aanzien van de openheid op de essen zal dit leiden tot een minder negatief, maar nog wel negatief effect vanwege de overblijvende mogelijkheden voor een toename van bebouwing en bouwwerken.

Figuur 2: Gebied ten noorden van de kern Aalten waar in totaal maximaal 20 ha boomteelt mogelijk is volgens het voornemen.

2. Het landschap in de omgeving van het Goor en Romienendiek

Het landschap in deze omgeving wordt gekenmerkt door deels een open ruilverkavelingslandschap en deels een natuurgebied Het Goor met een kleinschalige verkaveling met graslandperceeltjes omzoomd door elzensingels afgewisseld met percelen elzenbroekbos.

Volgens het LOP is in het ruilverkavelingslandschap ruimte voor grootschalig boeren. Indien volgens het voornemen alle bouwpercelen maximaal worden vergroot wordt de grootschaligheid minder door de openheid en meer door de schaal van de bebouwing worden bepaald. Samen met de maximale toepassing van mogelijkheden voor kleinschalig kamperen en dergelijke voorzieningen zal de openheid zo ver afnemen dat dit leidt tot een negatief landschappelijk effect. Het alternatief leidt ertoe dat in dit deelgebied binnen de Groene Ontwikkelingszone geen mogelijkheden zijn voor boomteelt of

schuilgelegenheden. Het totale landschappelijke effect is daardoor weliswaar minder negatief dan in het voornemen, maar nog wel licht negatief vanwege de overblijvende mogelijkheden voor een toename van bebouwing en bouwwerken.

3. Het landschap in de omgeving van Bredevoort

Dit deelgebied maakt slechts voor een klein gedeelte deel uit van het plangebied. In dit gebied zijn nabij de oude vestigstad Bredevoort alleen agrarische percelen gelegen waar geen bebouwing is toegestaan. Volgens het LOP zou de openheid rondom Bredevoort naar het zuiden meer benadrukt moeten worden. In dit gebied zijn volgens het bestemmingsplan de bestaande houtsingels en bosjes juist beschermd. Ook bestaat er in deze omgeving volgens het voornemen de mogelijkheid om boom- of houtteelt toe te passen omdat het gebied niet is aangeduid als open gebied. De toepassing van boom- of houtteelt zou leiden tot een negatief landschappelijk effect.

In het alternatief is geen boom en houtteelt mogelijk doordat het gebied deel uitmaakt van het Nationaal Landschap. Een negatief effect als gevolg van deze teelten zal dus niet optreden.

4. Het landschap in de omgeving van Aalten

Dit deelgebied bevat onder andere de kern Aalten en is slechts voor een gedeelte gelegen in het plangebied. Specifieke kwaliteiten zijn de grote bolle es met een zichtbaar reliëf ten noorden van de kern Aalten en kleine stukjes kampenlandschap met restanten van houtsingels langs de percelen en rond de boerderijen.

Zowel de openheid als het hoogteverschil van de es is in het voornemen beschermd. Bebouwing is alleen aan de randen aanwezig. De mogelijkheid om bij de woningen aan de randen van de es paardenbakken op te richten kan leiden tot een geringe verkleining van de openheid en tot een vermindering van de beleving van het hoogteverschil en daarom tot een licht negatief effect.

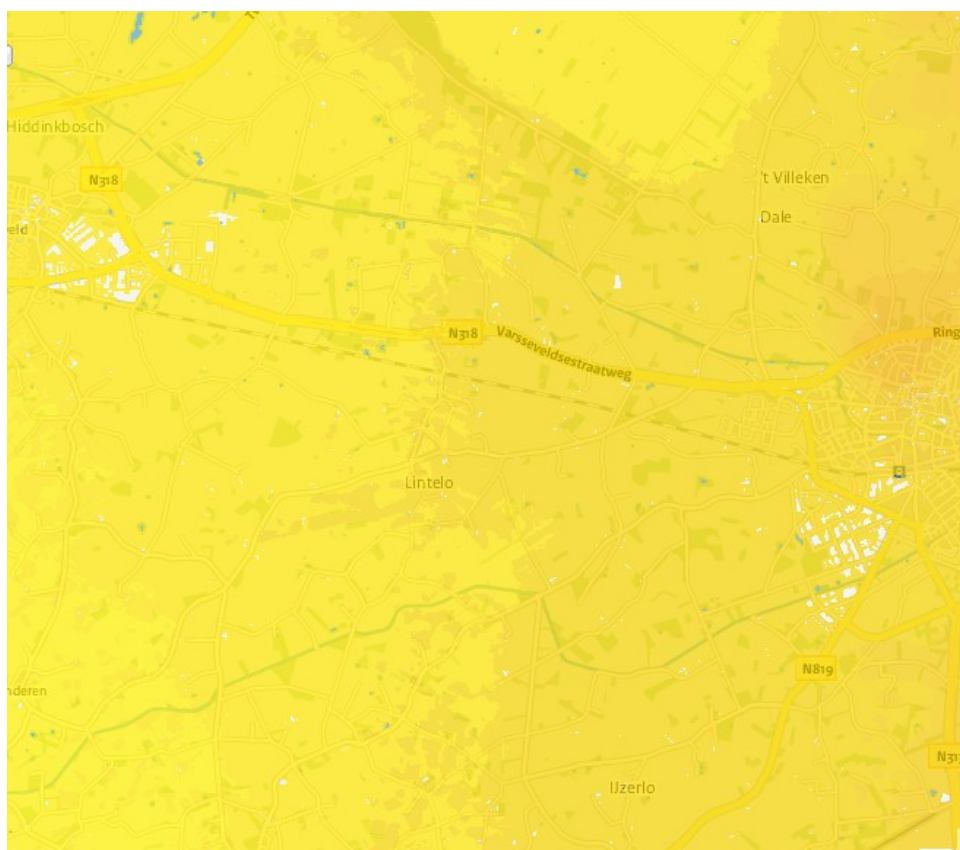
De beplantingselementen die kenmerkend zijn voor het kampenlandschap zijn specifiek beschermd. De maximalisatie van de mogelijkheden van het voornemen zullen niet leiden tot een negatief effect op deze landschappelijke kwaliteit.

In het alternatief kunnen de bouwvlakken in deze omgeving minder worden vergroot en zijn er geen kampeerterreinen buiten de bouwvlakken mogelijk. Hierdoor is ook het effect van een toename van bebouwing en bouwwerken minder groot, al blijft dit effect overwegend negatief.

5. Het landschap in de omgeving van Lintelo

Het landschap in de omgeving van Lintelo is een kleinschalig licht glooiend cultuurlandschap met veelal verspreid staande hoeves. Eenmansesjes worden afgewisseld met lager liggende, qua grootte variërende, weilanden in mozaïekverkaveling met sloten, in de beekdalen haaks op de Keizersbeek en de Slinge. Verspreid in het landschap komen kleine bosjes voor. Beplanting op kavelgrenzen ontbreekt en daardoor heeft het landschap een 'uitgekleed' karakter.

Voorzover aanwezig zijn de houtsingels en bosjes in het voornemen beschermd. Doordat veel mogelijkheden in het bestemmingsplan zijn gekoppeld aan een versterking van de erfbeplanting is er bij een maximalisatie weliswaar sprake van een toename van bebouwing, maar ook van de hoeveelheid beplanting in het landschap. De kleine schaal van het landschap kan worden vergroot doordat kavels worden samengevoegd hetgeen leidt tot een negatief effect. In deze omgeving is egaliseren zonder vergunning toegestaan. Aanwezige eenmansesjes en steilranden zijn daardoor niet beschermd en zouden kunnen worden verwijderd hetgeen leidt tot een negatief effect op de landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteit. Het alternatief leidt in dit deelgebied niet tot andere effecten dan het voornemen.

Figuur 3: Hoogteverschillen volgens Actueel Hoogtebestand Nederland (bron: PDOK)

6. Het landschap in de omgeving van de Haart

Het noorden van dit deelgebied wordt gekenmerkt door een bosrijk, deels glooiend, landschap door dekzandruggen op het plateau. De grote en kleinere hoeves met erfbeplanting liggen verspreid aan of op de esjes. Verspreid in het land staan solitaire eiken en komen incomplete houtwallen voor op kavelsgrenzen. Het gebied kent een groot aantal steilranden zonder beplanting.

In het zuiden is het landschap te kenschetsen als een heide- en veenontginning, met een rationeel verkavelings- en wegenpatroon. Hier en daar is een perceeltjes bos aanwezig en sporadisch een houtsingel.

De beschreven specifieke landschapswaarden zoals de hoogteverschillen, de bosjes en de houtsingels zijn in het voornemen beschermd. Vooral de, reeds in het planMER beschreven, toename van bebouwing en vergroting van agrarische bouwvlakken en de mogelijkheden voor boom- en houtteelt zijn bepalend voor een negatief effect op de landschappelijke kwaliteit.

In het alternatief is in dit deelgebied geen boom- en houtteelt toegestaan en zal een negatief effect door dit gebruik uitblijven. Bovendien kunnen de bouwpercelen minder worden vergroot en zal het effect door de uitbreiding van bebouwing en bouwwerken weliswaar minder groot zijn dan bij het voornemen, maar nog wel overwegend negatief.

7. Het landschap in de omgeving van IJzerlo en de Aaltense Heurne

Dit gebied wordt gekenmerkt door een lange dekzandrug in zuidwest-noordoost richting. Bebouwing bevindt zich langs de randen van de rug. De rug zelf is vrij van bebouwing en vrijwel vrij van beplanting. Ten zuiden en oorden ervan zijn houtsingels aanwezig en laanbeplantingen. Er is relatief veel grootschalige bebouwing aanwezig.

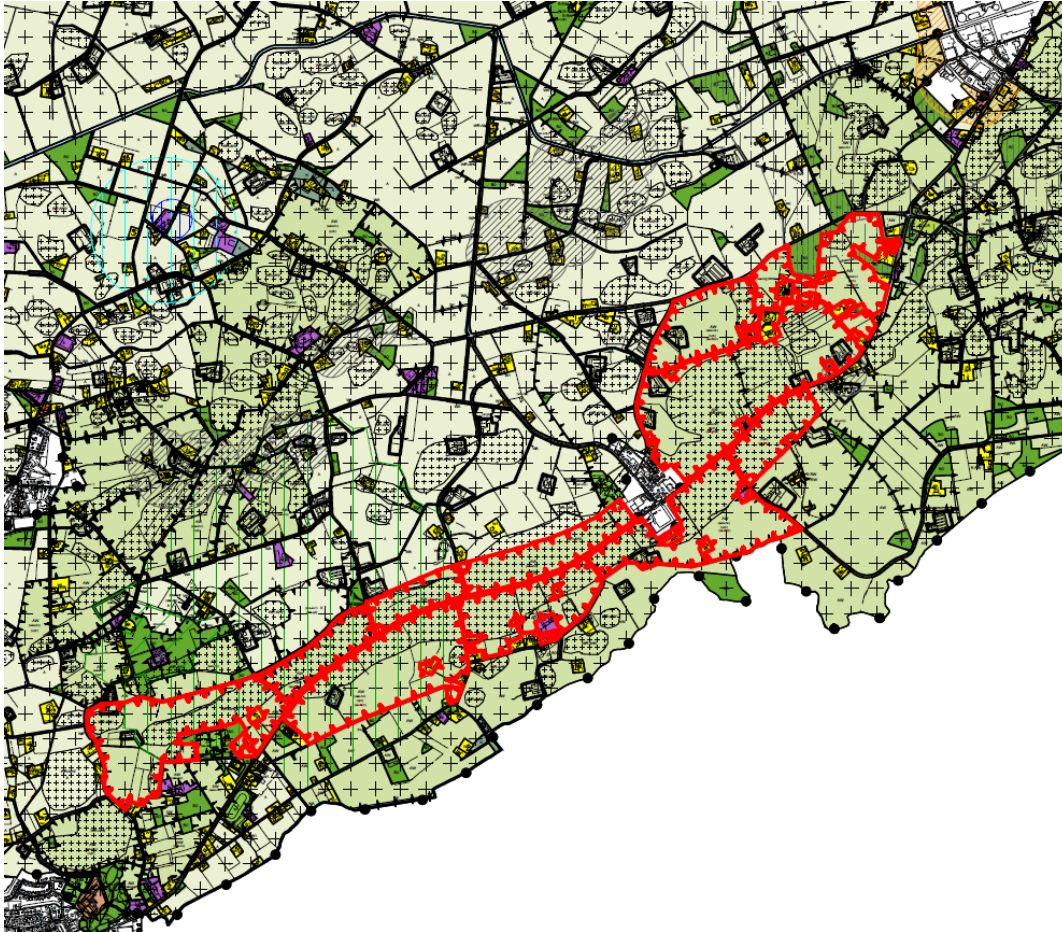
In de omgeving van de Sniijdersveerbeek is sprake van een fraai kampenlandschap met een afwisseling van weides, erven en bosjes.

Het reliëf en de aanwezige beplanting zijn beschermd in het voornemen. Met name de mogelijke toevoeging van 10 ha boomteelt op de dekzandrug liggen zal een negatief effect op het hier aanwezige open landschap kunnen hebben.

Een maximale vergroting van agrarische bouwvlakken heeft een algemeen negatief effect zoals beschreven in het planMER. In de omgeving van de oorsprong van de Sniijdersveerbeek zal dit effect

extra negatief kunnen uitpakken doordat er in dit kleinschalige kampenlandschap een clustering van agrarische bedrijven is gelegen.

In het alternatief zijn de bebouwingsmogelijkheden in de open gebieden kleiner. Het effect blijft echter licht negatief. Ten aanzien van boomteelt is er in dit deelgebied geen verschil tussen het voornemen en het alternatief.

Figuur 4 Gebied waarin wisselteelt boomteelt mogelijk is in het voornemen.

8 en 9. Het landschap in de omgeving van de Dinxperlose Heurne en Dinxperlo

Het landschap wordt gekenmerkt als een kleinschalig licht glooiend cultuurlandschap met verspreide hoeven aan de rand van kleine bolle akkers. De essen zijn voor een groot deel open gebleven. Het betreft een vrij kaal landschap, waarbij de beplanting hoofdzakelijk bestaat uit bomen en verspreid gelegen bosjes. Ten westen van de kern Dinxperlo, waarvan enkele percelen deel uitmaken van het plangebied, gaat het landschap over in een rivierenlandschap.

De specifiek aanwezige waarden zoals hoogteverschillen, openheid en beplantingselementen zijn in het voornemen beschermd. Negatieve effecten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de algemene, in het planMER beschreven, vergroting van bouwvlakken en de toename aan bebouwing. Doordat uitbreidingen verplicht samengaan met een versterking van de erfbeplanting leidt de uitbreiding van bouwvlakken en de toename aan bebouwing ook tot een zeer gewenste toevoeging van landschapselementen. Relicten van hoogstamboomgaarden en houtsingels kunnen hierdoor worden hersteld. Het negatieve effect wordt hierdoor getemperd. In het alternatief zijn de bebouwingsmogelijkheden in de open gebieden kleiner. Het effect blijft echter licht negatief.

Mogelijke mitigerende maatregelen

Zoals in het planMER en in deze aanvulling is beschreven kan de maximale toepassing van alle mogelijkheden uit het voornemen of het alternatief leiden tot de aantasting van landschappelijke elementen en patronen. De effecten hebben vooral betrekking op de afname van de karakteristieke openheid van de essen als de kleinschaligheid van het overige landschap en de daarmee

samenhangende maat en schaal van het landschap. De belangrijkste effecten worden bij een maximalisatie veroorzaakt door het vergroten van bebouwing bij met name agrarische bedrijven, de realisatie van kleinschalige kampeerterreinen bij agrarische bedrijven of woningen en de uitbreiding of verplaatsing van boomteelt.

Om de openheid op de essen te behouden kunnen de volgende mitigerende maatregelen worden toegepast:

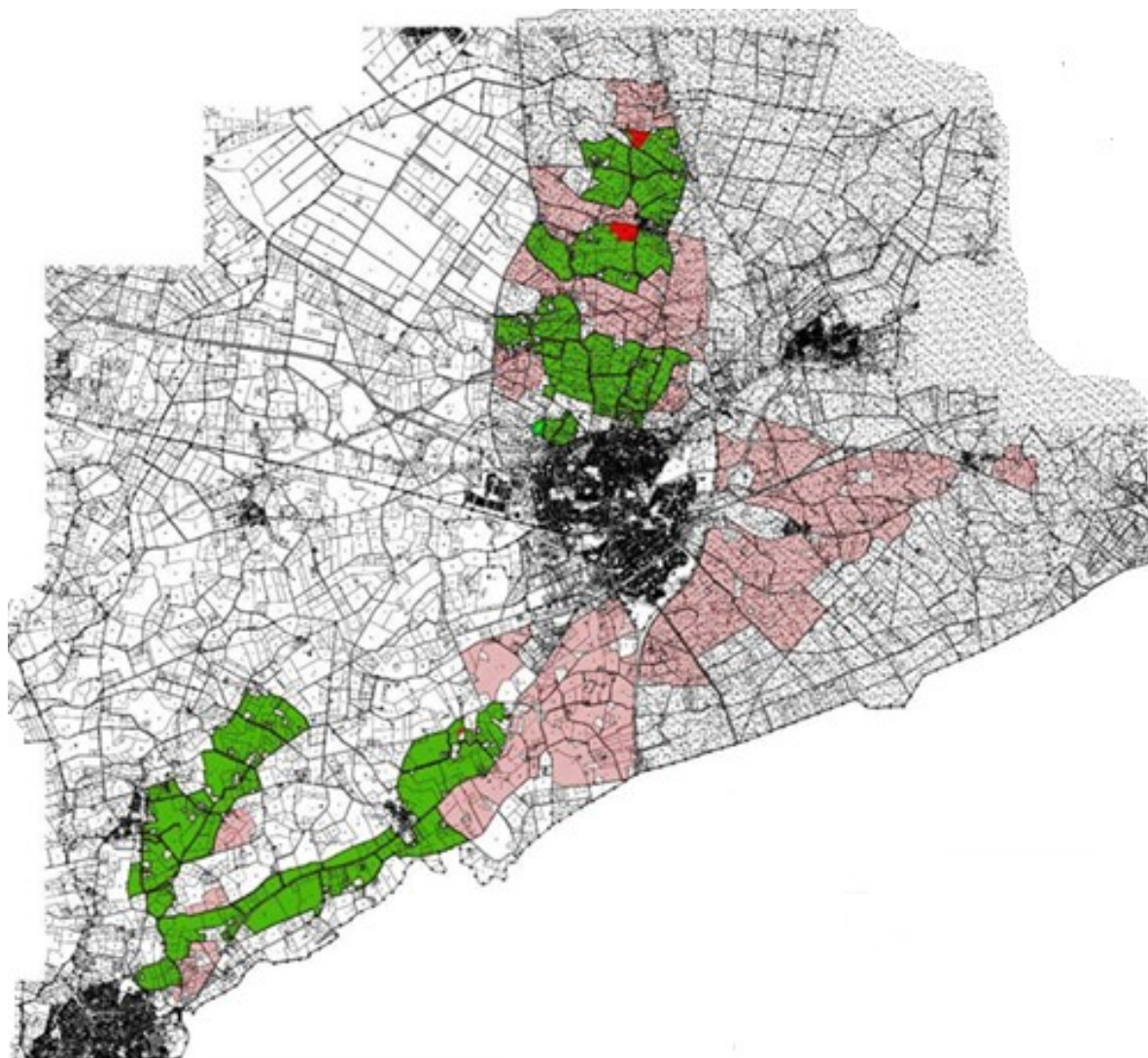
De maximale grootte van de agrarische bouwvlakken inperken.

- Kleinschalige kampeerterreinen alleen binnen het agrarische bouwvlak toestaan.
- Aanduiden van meer gebieden met waarde openheid, waardoor zij een hogere mate van bescherming genieten tegen bijvoorbeeld houtteelt of het aanbrengen van andere beplanting op deze gronden.
- De gebieden waarin wisselteelt voor boomteelt wordt toegestaan kunnen worden verkleind.
- Aanpassen van de regeling voor schuilgelegenheden. Te overwegen valt om in open gebieden, of in het gehele plangebied geen schuilgelegenheden toe te staan. Indien ze elders toch worden toegestaan kan worden overwogen ze niet geïsoleerd in de open ruimte te accepteren. Daartoe kan worden geregeld dat schuilgelegenheden uitsluitend zijn toegestaan op percelen die grenzen aan bestaande erven. Als maximale afstand van de schuilgelegenheid tot de grens van een bestaand erf 25 meter hanteren.
- In aanvulling op de verplichting tot landschappelijke inpassing van bedrijfsgebouwen tot 1.000 m² en de verplichting tot landschappelijke inpassing en het landschapsplan dat reeds bij veel ontwikkelingen verplicht is en de reeds bestaande mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen aan de locatie van bebouwing, zou bij grotere ontwikkelingen ook een erfinrichtingsplan verplicht kunnen worden gesteld, waarbij richtlijnen kunnen worden gesteld door een op te stellen beeldkwaliteitplan.

Voor het hele plangebied geldt dat het landschap minder negatief beïnvloed wordt als de volgende maatregelen worden toegepast:

- kleinschalige windturbines niet op elk gebouw toestaan, maar aan een maximum verbinden, bijvoorbeeld één per bouwvlak.
- de mogelijkheden voor boomteelt of houtproductie kunnen nader worden ingeperkt.

Met deze mitigerende maatregelen kan een deel van de landschappelijke effecten worden voorkomen. Niettemin zal de toename van bebouwing en bouwwerken, ondanks de landschappelijke inpassing en de toepassing van mais, boom- of houtteelt niet geheel zonder negatieve effecten kunnen plaatsvinden.

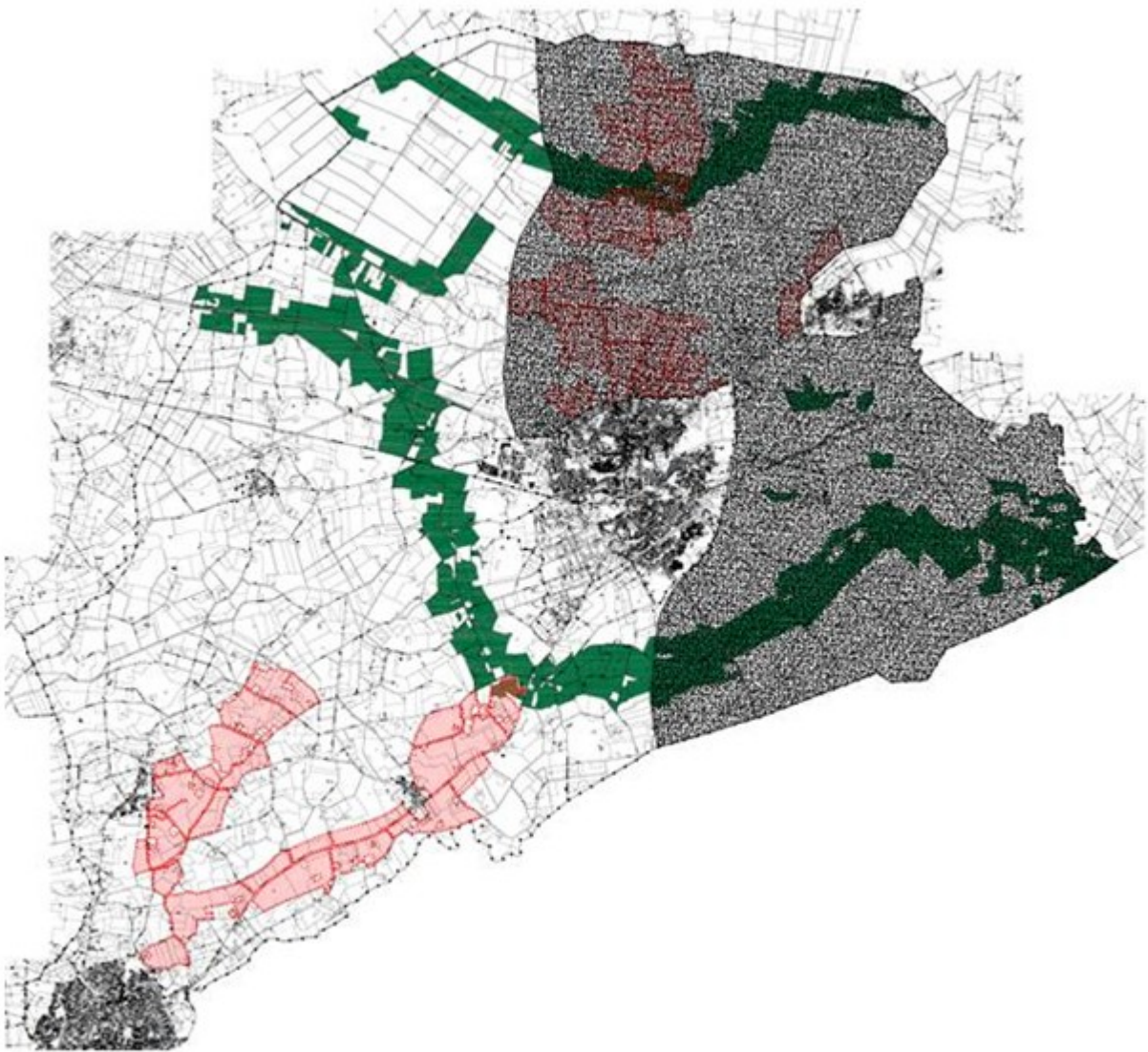
Legenda:

Groen: openheid

Rood: bomensteelt

Roze: hoogteverschillen

Gearceerd: nationaal landschap

Verklaring:

Groen: Groene Ontwikkelingszone

Rood: gebieden met de aanduiding 'openheid'

Arcering: Nationaal Landschap Winterwijk

De Commissie adviseert om in een aanvulling op het MER het voorkomen van beschermde soorten in het gebied nader in beeld te brengen (eventueel indicatief op basis van een verwachtingskaart). Beschrijf vervolgens de gevolgen van het plan voor relevante soorten, en geef aan of er knelpunten met de Flora- en faunawet kunnen ontstaan. Geef ten slotte aan of, en zo ja welke, maatregelen beschikbaar zijn om deze effecten te minimaliseren.

Beschermde plant- en diersoorten

Onderzoekopzet

Het onderzoek naar de beoordeling voor het aspect flora en fauna is gestart met het inventariseren van de waardevolle gebieden gelegen binnen het plangebied van het bestemmingsplan Landelijk gebied Aalten.

Vervolgens zijn aan de hand van NDFF-gegevens de kwetsbare soorten geïnventariseerd die in het plangebied voorkomen. De Nationale Databank Flora en Fauna is de compleetste natuurdatabank van Nederland waarmee online natuurinformatie opgevraagd kan worden. De databank geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren. In de NDFF zijn uitsluitend gevalideerde gegevens opgeslagen.

Deze gegevens zijn geanalyseerd, ten behoeve waarvan diverse bronnen zijn geraadpleegd (bijvoorbeeld de verspreidingsatlas), en vormen de basis voor de beschrijving van de huidige situatie en de beoordeling van het voornemen en het alternatief voor het aspect flora en fauna. Alternatief 1 is inhoudelijk verder beoordeeld. Alternatief 2 sluit daar zo nauw op aan, in ieder geval ruimtelijk gezien, dat ten aanzien hiervan geen aparte beoordeling heeft plaatsgevonden.

Het onderzoek wordt afgesloten met een analyse van de mogelijke maatregelen om de beschreven effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Flora- en faunawet.

Huidige situatie

Vaatplanten

In het buitengebied van de gemeente Aalten komt een groot aantal vaatplanten voor. Volgens verspreidingsgegevens (NDFF, verspreidingsatlas.nl) komen meer dan 300 soorten vaatplanten in het plangebied voor. Een aantal van deze soorten, waaronder soorten als jeneverbess (Juniperus communis), wilde marjolein (Origanum vulgare), daslook (Allium ursinum), kleine zonnedauw (Drosera intermedia), ronde zonnedauw (Drosera rotundifolia), rietorchis (Dactylorhiza majalis) en wilde gagel (Myrica gale), zijn beschermd door de Flora- en faunawet en vallen onder het tweede beschermingsregime (tabel 2) volgens AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Ook zijn in het gebied soorten van de Rode Lijst en meer algemeen voorkomende soorten (tabel 1) waargenomen, zoals echte guldenroede (Solidago virgaurea), brede wespenorchis (Epipactis helleborine) en slanke sleutelbloem (Primula elatior). In het gebied zijn geen strikt beschermde soorten (tabel 3) waargenomen.

Standplaatsen van beschermde en/of bedreigde vaatplanten zijn vaak gelegen in gebieden met een bijzondere, unieke biotoop en gebieden welke weinig worden verstoord. De ronde zonnedauw staat bijvoorbeeld op zandige mineraalarme bodems of op veen. Wilde marjolein weer op kalkrijke gronden als kalkgraslanden en binnen Glanshaver-associaties. Daar het buitengebied Aalten grotendeels uit intensief beheerde agrarische gronden bestaat, zijn standplaatsen van strikt beschermde en bedreigde soorten met name te verwachten in gebieden welke niet intensief beheerd worden.

Zoogdieren

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF en uit gegevens van Huizenga (2011) blijkt dat in het buitengebied Aalten verschillende zoogdiersoorten voorkomen. In het plangebied en haar omgeving algemeen voorkomende soorten zijn egel (Erinaceus europaeus), bruine rat (Rattus norvegicus), gewone bosspitsmuis (Sorex araneus), dwergspitsmuis (Sorex minutus), huisspitsmuis (Crocidura russula), mol (Talpa europaea), vos (Vulpes vulpes), hermelijn (Mustela erminea), bunzing (Mustela putorius), wezel (Mustela nivalis), ree (Capreolus capreolus), woelrat (Arvicola terrestris), rosse woelmuis (Clethrionomys glareolus), aarmuis (Microtus agrestis), veldmuis (Microtus arvalis), dwergmuis (Micromys minutus), bosmuis (Apodemus sylvaticus), haas (Lepus europaeus) en konijn (Oryctolagus cuniculus). Deze soorten kunnen voorkomen op agrarische gronden, boerenerven, houtwallen, ruigtes, nabij watergangen en in bospercelen.

Daarnaast komen de beschermde en/of bedreigde soorten eekhoorn (*Sciurus vulgaris*), steenmarter (*Martes foina*), waterspitsmuis (*Neomys fodiens*), boommarter (*Martes martes*) en das (*Meles meles*) voor.

Ook zijn vleermuissoorten als gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*) in het buitengebied Aalten te verwachten. Vleermuizen verblijven doorgaans in bomen en bebouwing en gebruiken erven, zoomvegetaties, bosranden, watergangen, lanen en singels als leefgebied. Vleermuizen zijn derhalve in het gehele buitengebied te verwachten.

Grondgebonden zoogdieren zijn qua voorkomen meer gebonden aan een specifiek habitat.

Boommarter en eekhoorn komen voor in bosrijk gebied, de das juist op de overgang van bos naar kleinschalig cultuurlandschap en de waterspitsmuis komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers.

Vogels

In het buitengebied Aalten komt een divers aantal soorten vogels voor. De meeste soorten zijn algemeen voorkomende vogelsoorten uit verschillende groepen: zangvogels, watervogels, weidevogels, etc. Het betreft hier soorten als koolmees (*Parus major*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*), kauw (*Corvus monedula*), merel (*Turdus merula*), houtduif (*Columba palumbus*), wilde eend (*Anas platyrhynchos*), grauwe gans (*Anser anser*).

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en nestplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden de navolgende categorieën onderscheiden.

- Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
 - Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
 - Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: ooievaar, kerkuil).
 - Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).
- Er is naast bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn.
- Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (voorbeeld: boerenzwaluw).

Gezien het afwisselende landschap met agrarische gronden, erven, bomenlanen, bos, bosschages en open water zijn soorten met jaarrond beschermde nesten te verwachten. Uit gegevens van de NDFF blijkt dat in het buitengebied soorten als boomvalk (*Falco subbuteo*), buizerd (*Buteo buteo*), grote gele kwikstaart (*Motacilla cinerea*), havik (*Accipiter gentilis*), huismus (*Passer domesticus*), kerkuil (*Tyto alba*), ooievaar (*Ciconia ciconia*), ransuil (*Asio otus*), roek (*Corvus frugilegus*), sperwer (*Accipiter nisus*), steenuil (*Athene noctua*) en wespandief (*Pernis apivorus*) voorkomen. De nesten van deze soorten zijn allen jaarrond beschermd.

De aanwezigheid van deze soorten in het buitengebied is gebonden aan een bepaald biotoop: huismus, steenuil en kerkuil in agrarisch cultuurlandschap en erven; grote gele kwikstaart nabij beken en meren; havik, boomvalk wespandief, sperwer in en nabij bos, heide en hoogveen; buizerd bij akkers, bos, cultuurlandschappen, heide, hoogveen en weiden (kleinschalig alsmede uitgestrekt).

Amfibieën

In en nabij watervoerende elementen is de aanwezigheid van amfibieën zeer waarschijnlijk. Een aantal algemeen voorkomende amfibiesoorten als de bruine kikker (*Rana temporaria*) en kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) vallen onder het eerste lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt een algehele vrijstelling voor het verstoren van individuen en het aantasten van leefgebieden.

Echter komen ook strikt beschermde en bedreigde soorten in het plangebied voor: kamsalamander (*Triturus cristatus*), poelkikker (*Pelophylax lessonae*), boomkikker (*Hyla arborea*), heikikker (*Rana arvalis*) en knoflookpad (*Pelobates fuscus*).

De boomkikker prefereert struweelzones van bosranden, houtwallen en moerasgebieden als biotoop. Heikikkers komen vooral voor in vochtige heidegebieden, waar sprake is van veenvorming en in hoog- en laagveengebieden. De knoflookpad heeft de voorkeur voor kleinschalig agrarisch landschap met bos in de nabijheid. De aanwezigheid van vergraafbare gronden is voor de aanwezigheid van deze soort strikt noodzakelijk. Volgens RAVON is de poelkikker een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. De soort heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Gezien het voorstaande zijn de strikt beschermde en bedreigde amfibiesoorten met name te verwachten in een natuurlijke omgeving in gebieden met weinig tot geen verstoring.

Reptielen

Volgens RAVON en de NDFF zijn de soorten levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) en zandhagedis (*Lacerta agilis*) in de omgeving waargenomen. Reptielen zijn over het algemeen gebonden aan structuurrijke vegetatie, vaak gelegen in weinig verstoorde biotopen. Op basis van landschapsskenmerken en gebruik van de gronden in het buitengebied worden reptielen met name in de overgangszone van bos(-rand) naar open gebied en in zoomvegetaties verwacht. Rond agrarische percelen is de trefkans gering gezien de grote mate van verstoring en het ontbreken van ruigtes.

Vissen

Naast algemeen voorkomende soorten als snoek (*Esox lucius*), driedoornige stekelbaars (*Gasterosteus aculeatus*) en tiendoornige stekelbaars (*Pungitius pungitius*) komen in het buitengebied Aalten beschermde soorten als kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), beekprik (*Lampetra planeri*) en bittervoorn (*Rhodeus amarus*) voor. Deze soorten zijn met uitzondering van de kleine modderkruiper opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. De kleine modderkruiper is opgenomen in tabel 2. Vissoorten van de Rode Lijstsoort zijn ook in het gebied aanwezig. Het betreft hier soorten als paling (*Anguilla anguilla*) en serpeling (*Leuciscus leuciscus*). De beschermde vissoorten zijn allen gebonden aan een specifiek biotoop. De kleine modderkruiper is hierop een uitzondering kan bij enigszins goede waterkwaliteit al voorkomen in smalle sloten.

Libellen, vlinders en andere ongewervelden

Het buitengebied Aalten kent ook een aantal strikt beschermde vlinders en libellen: heideblauwtje (*Plebejus argus*), keizersmantel (*Argynnis paphia*), teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*), gevlekte witsnuitlibel (*Leucorrhinia pectoralis*). Allen tabel 3. Daarnaast komen ook een aantal bedreigde soorten van rode lijst in het gebied voor: bosbeekjuffer (*Calopteryx virgo*), beekrombout (*Gomphus vulgatissimus*), grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*) en keizersmantel (*Argynnis paphia*). Deze soort zijn allen strikt gebonden aan een specifiek habitat. Vlinders zijn bijvoorbeeld afhankelijk van een aantal waardplanten, waardoor zij slechts op een aantal plaatsen in het buitengebied voorkomen. Libellen komen veelal voor langs beken en watergangen met een goede waterkwaliteit en natuurlijke oevers.

Het voornemen

Flora

Uit de verspreidingsgegevens blijkt dat in het buitengebied Aalten beschermde en bedreigde soorten vaatplanten aanwezig zijn. Het betreft hier soorten van tabel 2 van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. De aanwezigheid van beschermde en bedreigde soorten op agrarische gronden is echter niet waarschijnlijk. De veelal bijzondere biotopen waar de standplaatsen van deze soorten mee zijn verbonden, komen niet in intensief gebruikt agrarisch gebied voor. Indien beschermde vaatplanten toch worden aangetroffen kunnen zij middels een goedgekeurde gedragscode worden verplaatst naar een geschikt biotoop in omgeving.

Fauna

Vergroting van het agrarisch bouwvlak alsmede de realisatie van voorzieningen kan tot gevolg hebben dat watervoerende elementen worden gedempt, gebouwen en opstallen worden gesloopt en bomen, bosschages en ruigtes worden verwijderd. Indien schaalvergroting één of meer van bovenstaande activiteiten noodzakelijk maakt zijn negatieve effecten op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten niet op voorhand uit te sluiten.

Dempen van watergangen kan het leefgebied van beschermde vissoorten en amfibieën aantasten. Hierbij is verstoren en vernielen van geschikt leefgebied alsmede het doden of verwonden van

individuen mogelijk aan de orde. Ook kan door het voornemen het netwerk van sloten en tochten versnipperd raken waardoor migratie- en verspreidingsmogelijkheden voor de soorten afnemen. Een soort als kleine modderkruiper kan zich bij verstoring relatief snel in nieuwe geschikt habitat vestigen. Een soort als bittervoorn is voor succesvolle reproductie afhankelijk van zoetwatermosselen.

Nieuwvestiging van deze vissoort kan door het ontbreken van deze gastheer elders in het gebied derhalve niet mogelijk zijn. Strikt beschermde soorten amfibieën worden in de watervoerende elementen rond de bestemming agrarisch niet verwacht. Gezien het intensieve gebruik van de gronden aldaar ontbreekt een geschikt, stabiel biotoop.

Daar het plan eveneens schaalvergroting binnen de bestemming agrarisch met waarden toestaat, kan vergroting van het bouwvlak aldaar eveneens leiden tot het dempen van watervoerende elementen. Indien watervoerende elementen met natuurvriendelijk(-beheerde) oevers en/of deze elementen gelegen zijn nabij natuurwaarden van de Gelders NatuurNetwerk of Groene Ontwikkelingszone of zijn aangewezen als HEN/SED water en door het voornemen worden gedempt, zijn ook negatieve effecten op beschermde soorten amfibieën of beschermde/bedreigde libellen, vaatplanten en de zoogdiersoort waterspitsmuis te verwachten. Evenals in de watervoerende elementen rond de gronden met bestemming agrarisch zijn effecten als verstoren en vernielen van geschikt leefgebied alsmede het doden of verwonden van individuen te verwachten. Ook kan door het voornemen het netwerk van sloten en tochten versnipperd raken waardoor migratie- en verspreidingsmogelijkheden voor de soorten afnemen.

Wanneer bij schaalvergroting bosschages, solitaire bomen, lanen of houtsingels worden verwijderd, zijn negatieve effecten op beschermde zoogdieren, vogels en amfibieën niet op voorhand uit te sluiten. De in het buitengebied aanwezige vogelsoorten als steenuil, buizerd, havik, boomvalk, sperwer, roek, ooievaar zijn veelal niet in staat om elders een geschikte nestlocatie te vinden. Nesten van deze soorten zijn op grond van de Flora- en faunawet derhalve jaarrond beschermd. Tevens kan het verwijderen van opgaand groen op en nabij het erf leiden tot aantasting van het leefgebied van (niet beschermde) kleine zangvogels en verlies van essentieel leefgebied van bijvoorbeeld de beschermde huismus.

Zoogdieren kunnen door het rooien van bomen ook een negatief effect ondervinden. Bomen voorzien zoogdieren van voedsel en bieden verblijfplaatsen. Vleermuizen kunnen in holtes, scheuren of achter losse schors een verblijfplaats hebben. Daarnaast gebruiken vleermuizen de luwe omgeving nabij de bomen om insecten te vangen en kunnen lanen en singels essentiële vlieg- en migratieroutes vormen voor deze soorten. Indien schaalvergroting leidt tot het verwijderen van bomen met holtes e.d. of het rooien van lanen en singels kunnen respectievelijk verblijfplaatsen worden aangetast of barrières worden opgeworpen. De functionaliteit voor en de gunstige staat van instandhouding van de vleermuissoorten ter plaatse wordt daarmee mogelijk niet gegarandeerd.

Negatieve effecten op de functionele leefomgeving van eekhoorn, das of boomarter zijn door de schaalvergroting eveneens mogelijk. Kap van lanen, singels en bosschages kan het leefgebied van de eekhoorn aantasten. De kap van bosschages/bos met bomen met hollen leidt mogelijk tot aantasting het leefgebied van de boomarter. Een effect op de das wordt enkel verwacht wanneer migratieroutes langs lanen, singels en bosranden nabij burchten worden verwijderd of bosschages/bos met burchten worden verwijderd.

Amfibieën kunnen voor de overwintering zich ingraven tussen de boomwortels of in ruigtes en zoomvegetaties. Verwijderen van bomen/bosschages/bos met omliggende ruigte en/of zoomvegetatie kan het landbiotoop voor (beschermde) amfibieën aantasten. Negatieve effecten door schaalvergroting is derhalve niet op voorhand uit te sluiten.

Ondanks dat schaalvergroting kan leiden tot tal van negatieve effecten op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten kunnen door schaalvergroting ook een aantal positieve effecten optreden.

Schaalvergroting maakt de realisatie van extra bebouwing mogelijk. Nieuwbouw van stallen biedt mogelijk nieuwe nestplaatsen voor soorten als huismus, boerenzwaluw en huiszwaluw. Daarnaast kan erfbeplanting (heesters, bomen) nieuw geschikt leefgebied en nestgelegenheid vormen voor diverse vogelsoorten en mogelijk een onderdeel zijn van het leefgebied van kleine grondgebonden zoogdieren (muizen, marterachtigen). In het bestemmingsplan is tevens een regeling opgenomen dat bij realisatie van bebouwing van 1.000 m² er landschappelijke inpassing moet plaatsvinden.

Schaalvergroting kan ook tot gevolg hebben dat bestaande bebouwing moet wijken en wordt gesloopt. In de bebouwing op het erf komen mogelijk soorten als huismus, kerkuil en steenuil voor.

Nestplaatsen van deze vogelsoorten alsmede het essentieel leefgebied van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Ook de aanwezigheid van boerenzwaluw is aannemelijk. Indien de nestplaatsen van deze soorten wordt aangetast is sprake van overtreding van de flora en faunawet en dienen mitigerende maatregelen worden getroffen om de gunstige staat van instandhouding en de functionaliteit in het

gebied te behouden. De boerenzwaluw is hierbij een uitzondering. Nesten van deze soort zijn enkel jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn. Dit kan het geval zijn als er slechts gedeeltelijk wordt gesloopt.

Naast enkele vogelsoorten kan ook de soort steenmarter op het erf voorkomen. De soort heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen, die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Voor de steenmarter is geen ontheffing voor het verstoren/vernietigen van verblijfplaatsen noodzakelijk mits wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode en geen sprake is van een verblijfplaats met jongen.

Buiten de vergroting van het agrarisch bouwvlak alsmede de realisatie van aangrenzende voorzieningen maakt het bestemmingsplan de realisatie van schuilgelegenheden met een oppervlakte van 25 m² op agrarische gronden mogelijk. Deze opstallen kunnen op een willekeurige locatie op de agrarische gronden worden gerealiseerd, met dien verstande dat de schuilgelegenheden uitsluitend mogen worden gebouwd op een terrein van aaneengesloten minimaal 0,5 ha. Een effect op in de omgeving voorkomende weidevogels is echter niet uit te sluiten. Weidevogels zijn gebaat bij openheid en rust. Soorten vermijden opgaande elementen en bebouwing, daar aldaar roofvogels en andere predatoren aanwezig kunnen zijn. Het oprichten van schuilgelegenheden doet afbreuk aan de openheid van het landschap en heeft derhalve een negatief effect op weidevogels.

Op de verbeelding van het bestemmingsplan zijn niet alle watervoerende elementen en lanen, houtsingels en bosschages als zodanig bestemd. Dit betekent dat in het plan de bescherming van een deel van deze elementen niet is geborgd. Het bestemmingsplan op zich leidt echter niet tot het rooien van bomen of dempen van watervoerende elementen, omdat het een beheersgericht bestemmingsplan betreft. Bij de uitwerking van een specifiek voornemen die het bestemmingsplan buitengebied mogelijk maakt, dient voorafgaand aan het indienen van de omgevingsvergunning onderzocht te worden of de activiteit leidt tot aantasting van beschermde en bedreigde plant- en diersoorten.

Beoordeling

Het effect van het bestemmingsplan op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten wordt als negatief (-) beoordeeld. Hoewel het plan op zichzelf een gering effect heeft, maakt het tal van ontwikkelingen mogelijk welke mogelijk een negatief hebben op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten. Het plan maakt immers het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen of slopen van bebouwing mogelijk. Tevens doet het plan afbreuk aan kwaliteit van openheid van het landschap. Schaalvergroting kan echter ook plaatselijk, door (verplichte) landschappelijke inpassing, tot verbetering leiden en negatieve effecten enigszins verzachten.

Het mogelijk effect op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten in het buitengebied Aalten van het voornemen scoort negatief (-).

Het alternatief

Met het alternatief worden een extra aantal beperkingen opgelegd ten aanzien van de realisatie van boomkwekerijen, bouwvlakgrootte, kleinschalig kamperen en schuilgelegenheden. In de gebieden aangewezen als agrarisch met waarden met aanduiding 'openheid' of 'nationaal landschap' wordt minder toegestaan en is de vergroting van het bouwvlak mogelijk tot maximaal 1,5 hectare in plaats van 2,5 in het voornemen. Deze maatregelen leiden tot beter behoud van openheid en de karakteristiek van het landschap. Echter zijn ook in het alternatief negatieve effecten op beschermde en bedreigde soorten niet op voorhand uit te sluiten.

Beoordeling

Het effect van het bestemmingsplan op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten wordt als deels negatief (-/0) beoordeeld. Hoewel het alternatief leidt tot een lagere bebouwingsdichtheid in de gebieden met de aanduiding openheid en nationaal landschap (positief) kan schaalvergroting nog steeds een negatief effect hebben op beschermde en bedreigde plant- en diersoorten. Het alternatief maakt eveneens het dempen/vergraven van watervoerende elementen, het rooien van bomen of slopen van bebouwing mogelijk. Door met het alternatief de omvang van de schaalvergroting te verminderen zal schaalvergroting binnen gebieden met de aanduiding openheid en nationaal landschap minder vaak leiden tot landschappelijke inpassing daar op kleinere percelen minder vaak bouwwerken van 1.000 m² worden gerealiseerd.

Het mogelijk effect op de beschermde en bedreigde plant- en diersoorten in het buitengebied Aalten van het alternatief scoort licht negatief (-/0).

Mitigerende maatregelen

Voor het (tijdelijk) verstoren of verwijderen van verblijfplaatsen van beschermde diersoorten kan een ontheffing Flora- en faunawet noodzakelijk zijn indien er sprake is van aantasting van soorten met jaarrond beschermde nesten of de soort is opgenomen in tabel 3 van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet. Voor beschermde soorten in het buitengebied Aalten kunnen mitigerende (verzachtende) maatregelen worden getroffen om negatieve effecten tot een minimum te beperken en de functionaliteit voor een gunstige staat van instandhouding van soorten te garanderen. De maatregelen kunnen gericht zijn op het behoud van de kwaliteit van het gebied maar ook op de kwantiteit.

Mogelijke maatregelen vogels

De meest kwetsbare periode van vogels is tijdens het broedseizoen. Wanneer soorten bezig zijn met nestbouw, broeden of jongen hebben mogen nesten in geen geval worden verstoord. De meeste vogels broeden vanaf medio maart tot medio augustus. Echter kunnen soorten als kerkuil of slechtvalk al eerder starten met broeden. De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging (KNNV) heeft een lijst met de globale broedperiodes van de Nederlandse vogels gepubliceerd (zie bijlage 2). Aan de hand van deze lijst kan per soort worden nagegaan wanneer de soort start met broeden. Voor de meeste soorten geldt dat de minst schadelijke periode voor het slopen van bebouwing of het rooien van opgaand groen globaal tussen de periode september tot maart ligt.

Indien jaarrond beschermde nesten worden verstoord dan wel worden verwijderd dienen ruim voorafgaand aan het broedseizoen alternatieve broedgelegenheden te worden gerealiseerd. Voor een aantal soorten als huismus, steenuil en kerkuil zijn speciale nestkasten beschikbaar welke in de nabijheid van de originele nestplaats moeten worden gerealiseerd. Dit dient buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden te geschieden.

Naast de kwetsbaarheid van de nestplaatsen(jaarrond) en van soorten en legsels tijdens de broedperiode zijn de huismus en mindere mate steenuil en kerkuil mogelijk ook afhankelijk van beplanting rondom het erf. Heggen, overhoeken en bosschages kunnen voor de huismus essentiële schuil- en foerageermogelijkheden bieden. Door het verwijderen van deze groene elementen kan de functie van het leefgebied afnemen en is mogelijk sprake van aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de huismus ter plaatse. De aanplant van nieuw gelijkwaardig groen kan de negatieve effecten mitigeren.

Bomen kunnen door uilen als roestplaats worden gebruikt en bosschages en ruigtes kunnen prooien als muizen en insecten herbergen. Het verwijderen van deze elementen maakt een mogelijk aanwezig territorium minder geschikt. Indien een territorium van een uilensoort aanwezig blijkt dient middels herplant van gelijkwaardig groen negatieve effecten te worden gemitigeerd.

Mogelijke maatregelen vissoorten

Vissoorten zijn extra kwetsbaar tijdens de periode van ei-afzetting en gedurende de winterrustperiode. Daarnaast is de soort bittervoorn voor de voortplanting afhankelijk van zoetwatermosselen. Om schadelijke effecten van de werkzaamheden te voorkomen, dient het verlies van leefgebied elders gemitigeerd te worden. Bij dempen van watergangen dienen soorten te worden weggevangen en elders in geschikt leefgebied te worden uitgezet. Indien het de verplaatsing van bittervoorn betreft, dienen ook de zoetwatermosselen te worden verplaatst. Mocht blijken dat geschikt leefgebied niet in de directe omgeving aanwezig is dan dient dit gerealiseerd te worden. Bij het vergraven/verbreden van watergangen dient de vergraving zodanig plaats te vinden dat eerst de nieuwe onderdelen worden gerealiseerd om vervolgens in fases met de oorspronkelijke watergang te worden verbonden. Schonen (verwijderen beplanting) dan wel het uitbaggeren van watergangen kan eveneens negatieve effecten hebben op individuen en leefgebieden van beschermde soorten. Het uitvoeren van deze werkzaamheden buiten de kwetsbare periode is dan ook een vereiste om geen afbreuk te doen aan de gunstige staat van instandhouding van de soorten ter plaatse. In de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen (Unie van Waterschappen, 2012) zijn de te nemen mitigerende maatregelen verder uitgewerkt. Deze kunnen als leidraad worden gehanteerd bij werkzaamheden aan watervoerende elementen.

Mogelijke maatregelen vleermuizen

Verblijfplaatsen van vleermuizen evenals essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd. Aantasting van deze onderdelen van het functioneel leefgebied moet worden gemitigeerd. Afhankelijk van het type verblijfplaats (kraam-, zomer-, paar- of winterverblijf) zijn geschikte tijdelijke alternatieven beschikbaar om in de omgeving van de verstoorde verblijfplaats te realiseren (compensatiefactor 4). Deze vleermuiskasten dienen ruim voorafgaand aan de werkzaamheden te worden gerealiseerd. Er dient echter ook rekening gehouden te worden met het feit dat deze kasten slechts als tijdelijke maatregel kunnen worden toegepast. Bij sloop en nieuwbouw dienen ook permanente voorzieningen te worden ingebouwd in bijvoorbeeld een spouw of achter betimmering. Deze voorzieningen dienen gelijkwaardig te zijn aan de verloren verblijfplaats.

Door werkzaamheden kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden worden aangetast. Maatregelen om negatieve effecten te mitigeren bestaan bij vliegroutes uit de herplant van bomen. De bomen dienen van zodanige omvang te zijn dat zij voldoende beschutting tegen de wind bieden en wederom een lijn vormen in het landschap waar vleermuizen langs kunnen vliegen richting foerageergebied of verblijfplaats. Het verlies van foerageergebied kan worden gemitigeerd door de aanplant van inheemse, gebiedseigen heesters en bomen welke van nature insecten aantrekken. Ook de aanleg van water (sloten, poelen) in combinatie met groene randen van heesters en bomen kan bijdragen aan een geschikt foerageergebied.

Mogelijke maatregelen grondgebonden zoogdieren

Essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van strikte beschermde zoogdieren zoals vermeld in tabel 3 van de AMvB art. 75 van de Flora- en faunawet zijn op de agrarische gronden niet te verwachten. Schaalvergroting leidt derhalve niet tot directe aantasting van deze soorten. Steenmarters kunnen wel nabij of op het erf voorkomen. Wanneer volgens een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt kunnen negatieve effecten veelal worden uitgesloten. Voor de steenmarter kunnen op of aan de rand van het erf overhoeken en marterhopen worden gerealiseerd om de soort te voorzien van verblijfplaatsen.

Mogelijke maatregelen amfibieën en reptielen

Maatregelen om negatieve effecten van werkzaamheden op amfibieën te voorkomen dan wel te verzachten zijn deels terug te vinden in de Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen (Unie van Waterschappen, 2012). Voor het landbiotoop van amfibieën alsmede het biotoop van reptielen dienen ook zoomvegetaties en ruigtes nabij bosgebied en/of watervoerende elementen zoveel mogelijk gespaard te blijven. Indien werkzaamheden nabij een biotoop van reptielen en amfibieën worden uitgevoerd kan een amfibieënscherm worden geplaatst om de soorten tijdelijk van het terrein te weren.

Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

Tot slot

Als er wordt gemitigeerd dan zijn effecten als verstoring en aantasting van verblijfplaatsen nihil. Dit is ook in overeenstemming met de systematiek van de Flora- en faunawet. Op grond van deze wet moet de functionaliteit voor en de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten ter plaatse worden gegarandeerd of blijven gewaarborgd. Indien dit gebeurt, worden de effecten tot het uiterst minimum beperkt.

Leefomgeving

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER bestaande milieueffecten op het gebied van geur, fijnstofconcentraties, geluidsoverlast en gezondheid van alle soorten veehouderijen in beeld te brengen voor alle alternatieven. Geef hierbij aan in hoeverre er knelpunten zijn of kunnen ontstaan, vanwege woningen en woonkernen in het studiegebied die in de nabijheid van veehouderijen zijn gesitueerd. Beschrijf mitigerende maatregelen.

Aanvulling Geur

In de PlanMER is de cumulatieve geurbelasting berekend in de referentiesituatie en bij maximale invulling van de bouwvlakken voor intensieve veehouderij. In de tabellen 12 en 13 wordt het aantal woningen per geurbelastingklasse gegeven. Het betreft woningen in het landelijk gebied en in de bebouwde kommen.

Geurbelasting	0 – 3 OU/m ³	3 – 7 OU/m ³	7 – 13 OU/m ³	13 – 20 OU/m ³	20 – 28 OU/m ³	28 – 38 OU/m ³	38 – 50 OU/m ³	> 50 OU/m ³
Milieukwaliteit	zeer goed	goed	redelijk goed	matig	tamelijk slecht	slecht	zeer slecht	extreem slecht
Aantal adressen	10.779	416	116	19	3	0	0	0

Tabel 12: cumulatieve geurbelasting woningen referentiesituatie

In de maximalisatie van het voornemen neemt de geuremissie van bijna alle veehouderijen toe. Van iedere locatie is de maximaal mogelijke omvang van het te realiseren agrarische bouwperceel 'volgezet' met de een maximale invulling van een gesloten varkenshouderij. Dit geeft de hoogste geuremissie per m² staloppervlak.

Het gevolg is dat in nagenoeg het gehele plangebied, op bijna alle geurgevoelige objecten, de cumulatieve geurbelasting meer dan 50 OU/m³ zal zijn. Dit wordt als 'extreem slecht' beoordeeld. In bebouwde kommen, die buiten het plangebied vallen, neemt de achtergrondbelasting (cumulatieve geurbelasting) toe tot boven 20 OU/m³ (tamelijk slecht) en aan de randen van de kom tot boven 50 OU/m² (extreem slecht).

Geurbelasting	0 – 3 OU/m ³	3 – 7 OU/m ³	7 – 13 OU/m ³	13 – 20 OU/m ³	20 – 28 OU/m ³	28 – 38 OU/m ³	38 – 50 OU/m ³	> 50 OU/m ³
Milieukwaliteit	zeer goed	goed	redelijk goed	matig	tamelijk slecht	slecht	zeer slecht	extreem slecht
Aantal adressen	5	20	409	1229	2046	2865	3681	1078

Tabel 13: cumulatieve geurbelasting woningen voornemen (maximalisatie)

Vergroting van veehouderijen kan leiden tot meer geurhinder en knelpunten. Dit kan ontstaan door toename van geuremissie en/of door verkleining van afstand tot geurgevoelige objecten

Alternatief 1

In alternatief 1 zijn de veehouderijen 'vastgezet' op de bestaande omgevingsvergunning c.q. de omvang conform het Activiteitenbesluit. De gevolgen voor de achtergrondbelasting van geur bestaat uit het verschil tussen de vergunde situatie en de referentiesituatie. De vergunde situatie geeft wat meer geuremissie. Hierbij moet worden aangetekend dat de referentiesituatie modelmatig is opgebouwd. De referentiesituatie is niet per individuele veehouderij vastgesteld maar van iedere veehouderij is aangenomen dat de referentie het vastgestelde percentage lager zal zijn. Dit hoeft lokaal niet overeen te komen met de werkelijkheid.

In alternatief 1 neemt de cumulatieve of achtergrondgeurbelasting niet of nauwelijks toe ten opzichte van de referentiesituatie. Alternatief 1 is de huidige vergunde situatie (omgevingsvergunning, Activiteitenbesluit)

Dit heeft nauwelijks gevolgen. Enkele woningen, dichtbij een veehouderij, zullen hierdoor wat meer geurbelasting ondervinden. Dit blijft in deze gevallen beperkt tot maximaal 28 OU/m³.

Alternatief 2

In alternatief 2 kunnen veehouderijen groeien in omvang. In het geval van interne saldering zal de stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden niet toenemen. De geuremissie kan echter wel toenemen. Dit is mogelijk omdat de geuremissie en ammoniakemissie van stalsystemen niet in een vaste verhouding tot elkaar staan. Zo neemt bij de toepassing van chemische luchtwassers bij vleeskuikens de ammoniakuitstoot per dierplaats met wel 90% af terwijl de geuremissie met 40% toeneemt. In theorie kan daardoor bij intern salderen en het toepassen van een chemische luchtwasser de geuremissie zeer fors toenemen. In het voorbeeld van vleeskuikens kan door het houden van méér dieren gecombineerd met een chemische luchtwasser de geuremissie toenemen met een factor 15. Ook bij andere diercategorieën kan op deze wijze de geuremissie van het bedrijf vele malen hoger worden. De maximale omvang van de geuremissie wordt dan beperkt door de maximale omvang van het perceel.

Ook is het mogelijk dat bij intern salderen de (geur)emissiepunten worden verplaatst. Dit kan leiden tot een toename van de geurbelasting op geurgevoelige objecten in de omgeving van deze veehouderij. Dit geldt zowel voor de individuele als voor de cumulatieve geurbelasting.

Bij extern salderen worden rechten van een andere locatie toegepast. De stikstofdepositie op de N2000-gebieden neemt dan niet toe. De externe saldering leidt per definitie tot een toename van de geuremissie van het 'ontvangend' bedrijf en daarmee tot een hogere geurbelasting in de omgeving.

Maximale gevolgen.

Het theoretisch maximale gevolg van intern salderen is een forse toename van de geuremissie ten opzichte van de 'vergunde' emissie. De maximale gevolgen van het verplaatsen van de emissiepunten zijn marginaal.

Door externe saldering is het, in theorie, mogelijk om alle locaties maximaal te vullen.

In theorie kunnen op een hectare 8000 á 9000 vleesvarkens worden gehouden. Er is dan 1,1 á 1,25 m² /dierplaats. Dit is een theoretisch model waarbij de beschikbare hectare geheel is volgebouwd. Een maximaal aantal van 5000 vleesvarkens is meer realistisch. Dit komt neer op 2,0 m² /dierplaats. Dat wil zeggen inclusief voergangen, technische ruimte, bedrijfswoning etc.

Emissiearme huisvesting van 5000 vleesvarkens, waarbij wordt voldaan aan het Besluit Huisvesting, geeft een geurcontour van 14 OU/ m³ met een straal van globaal 350 meter vanuit het hart van de veehouderij. Voor de theoretische 8000 a 9000 varkens is dit 450 meter. Wanneer een veehouderij voor meer dan 50% de geurbelasting bepaalt, is de individuele geurhinder bepalend voor de achtergrondbelasting.

Door 'externe saldering' kan onbeperkt 'stikstofdepositierecht' worden overgenomen van buiten de gemeente. Alle bestaande veehouderij locaties kunnen groeien naar 'niet-grondgebonden' en daarmee naar de maximale geuremissie op 1 hectare. In het landelijk gebied Aalten zijn er maar enkele veehouderijbedrijven, 10 locaties, die verder dan 350 meter van een geurgevoelige object liggen. Dit betekent dat groei naar een omvang van 5000 vleesvarkens alleen kan plaatsvinden wanneer tevens geuremissiebeperkende maatregelen worden getroffen. Duidelijk is dat bij maximale opvulling van de individuele geurnorm (naar 14 OU/ m³) de achtergrondbelasting fors kan toenemen. De geuremissie wordt hiermee vergelijkbaar met de maximalisatie van het voornemen.

Geurbelasting	0 – 3 OU/m ³	3 – 7 OU/m ³	7 – 13 OU/m ³	13 – 20 OU/m ³	20 – 28 OU/m ³	28 – 38 OU/m ³	38 – 50 OU/m ³	> 50 OU/m ³
Milieukwaliteit	<i>zeer goed</i>	<i>goed</i>	<i>redelijk goed</i>	<i>matig</i>	<i>tamelijk slecht</i>	<i>slecht</i>	<i>zeer slecht</i>	<i>extreem slecht</i>
Aantal adressen	5	20	409	1229	2046	2865	3681	1078

Tabel 14: Cumulatieve geurbelasting, Alternatief 2, interne en externe saldering (maximalisatie)

Ontwikkelingen

Ten aanzien van het voorgenomen plan zijn er een aantal ontwikkelingen. Zo is op basis van de provinciale omgevingsverordening een omschakeling van 'grondgebonden' veehouderij naar 'niet-grondgebonden' veehouderij niet meer mogelijk. De maximale omvang van een 'niet-grondgebonden' veehouderij wordt begrensd op maximaal 1 hectare. Ook zal op korte termijn de Programmatische aanpak stikstof (PAS) in werking treden. Op dat moment zal 'extern salderen' niet meer mogelijk zijn.

Deze ontwikkeling schetst voor alternatief 2 het volgende scenario: intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod naar 'niet-grondgebonden', maximaal 1 hectare 'niet-grondgebonden'. In dit scenario kan de geuremissie van de bestaande 'niet-grondgebonden' veehouderij toenemen. De 'grondgebonden' veehouderijen kunnen wel in omvang toenemen maar er blijven vaste afstanden gelden.

In de volgende tabellen is per bedrijfstak aangegeven welke invulling van het emissieplafond de hoogste geuremissie geeft.

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)	OU/sec/dp	OU/sec
vleesvarkens		7500	0,25	1250	16,1	120750

Tabel 15: Vleesvarkens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)	OU/sec/dp	OU/sec
Kraamzeugen	D1.2	188	0,42	78,96	19,5	3666
Guste en dragende zeugen	D1.3	563	0,21	118,23	13,1	7375,3
Vleesvarkens	D3	5.250	0,25		16,1	84525
Gespeende biggen	D1.1	2.700	0,06	162	5,5	14850
				4559,19		

Tabel 16: fokvarkens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (kg.NH ₃ /jaar)	Totaal (kg.NH ₃ /jaar)	OU/sec/dp	OU/sec
vleeskuikens	E5	200.000	0,005	1000	0,24	48000

Tabel 17: Vleeskuikens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare

De invulling met vleesvarkens met een chemische luchtwasser geeft de hoogste geuremissie.

Tabel 18 geeft per veehouderij de maximale gevolgen voor de geuremissie weer.

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Aaltenseweg	7091ER92A	DINXPERLO	8330	7.718	120.000
Beggelderdijk	7091HK48	DINXPERLO	38	177	0
Kalverweidendijk	7091HP11	DINXPERLO	24001	2.326	120.000
Kalverweidendijk	7091RN44	DINXPERLO	0	295	0
Nellisstraat	7095AG2	DE HEURNE	164	467	45.112
Lage Heurnseweg	7095AL21	DE HEURNE	16926	5.348	120.000
Lage Heurnseweg	7095AM30	DE HEURNE	2714	697	67.330
Kamerstraat	7095AN3	DE HEURNE	13240	1.056	102.010
Oldenhofsdijs	7095AP6	DE HEURNE	5085	4.856	120.000
Varsseveldseweg	7095AR1	DE HEURNE	19903	1.554	120.000
Nijmansdijk	7095AZ18	DE HEURNE	935	1.153	111.380
Nijmansdijk	7095AZ5	DE HEURNE	0	56	0
Apenhorsterweg	7095BE3	DE HEURNE	3723	3.115	120.000
Apenhorsterweg	7095BE4	DE HEURNE	0	955	0
Apenhorsterweg	7095BJ9	DE HEURNE	0	2.446	0
Caspersstraat	7095BK13	DE HEURNE	0	714	0
Caspersstraat	7095BK20	DE HEURNE	29239	3.469	120.000
Caspersstraat	7095BK24	DE HEURNE	34647	2.982	120.000
Teunisbroek	7095BN4	DE HEURNE	0	74	0
Caspersstraat	7095BS19	DE HEURNE	25204	3.661	120.000
Caspersstraat	7095BS23	DE HEURNE	0	575	0
Caspersstraat	7095BS27	DE HEURNE	3766	506	48.880
Abstegerdijk	7095BV2	DE HEURNE	0	415	0
Gelkinkweg	7095BZ2	DE HEURNE	0	1.414	0
Gelkinkweg	7095CB14	DE HEURNE	1126	291	28.111
Giebinkslat	7095CC1	DE HEURNE	10989	3.663	120.000
Giebinkslat	7095CC2	DE HEURNE	6072	660	63.756
Giebinkslat	7095CC3	DE HEURNE	11266	1.376	120.000
Giebinkslat	7095CC5	DE HEURNE	0	435	0
Giebinkslat	7095CC7	DE HEURNE	0	922	0
Welskerveen	7095CD1	DE HEURNE	0	59	0
Welskerveen	7095CD11	DE HEURNE	30931	2.314	120.000
Welskerveen	7095CD5	DE HEURNE	10200	3.750	120.000
Spekkendijk	7095CE41	DE HEURNE	4138	1.103	106.550
Hoge Heurnseweg	7095CH14	DE HEURNE	195	260	0
Hoge Heurnseweg	7095CH19	DE HEURNE	31795	3.723	120.000
Hoge Heurnseweg	7095CJ12	DE HEURNE	9	561	0
Slaadijk	7121GX5	AALTEN	6992	2.449	120.000
Loohuisweg	7121JM32	AALTEN	0	172	0

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Veenhuisweg	7121KA15	AALTEN	9577	1.379	120.000
Hondorpegweg	7121KA2	AALTEN	249	795	76.797
Hondorpegweg	7121KA4	AALTEN	5520	1.486	120.000
Griesdijk	7121KB3	AALTEN	0	983	0
Legtersdijk	7121KC8	AALTEN	0	147	0
Slaadijk	7121KD14	AALTEN	24260	4.316	120.000
Kriegerdijk	7121KE13A	AALTEN	0	1.232	0
Kriegerdijk	7121KE16	AALTEN	4370	856	82.690
Kriegerdijk	7121KE5	AALTEN	0	979	0
Veenhuisweg	7121KH13A	AALTEN	39954	3.656	120.000
Veenhuisweg	7121KH2	AALTEN	70	630	0
Veenhuisweg	7121KH4	AALTEN	1580	519	50.135
Kriegerdijk	7121KJ15	AALTEN	4600	700	67.620
Kriegerdijk	7121KJ19	AALTEN	5036	997	96.310
Kroondijk	7121KJ3	AALTEN	0	1.101	0
Kroondijk	7121KJ4	AALTEN	5750	1.214	117.272
Driehonderdmeterweg	7121KK12A	AALTEN	0	1.074	0
Driehonderdmeterweg	7121KK12C	AALTEN	0	796	0
Driehonderdmeterweg	7121KK4	AALTEN	9956	2.160	120.000
Veenhuisweg	7121KM7	AALTEN	122	913	88.196
Bosweg	7121KP1	AALTEN	0	2.149	0
Bosweg	7121KP2	AALTEN	13644	1.273	120.000
Bosweg	7121KP3	AALTEN	0	1.052	0
Bosweg	7121KP4	AALTEN	0	986	0
Bosweg	7121KP8	AALTEN	0	1.550	0
Bosweg	7121KP9	AALTEN	0	420	0
Driehonderdmeterweg	7121KR3	AALTEN	1078	514	49.652
Lieversdijk	7121KT39	AALTEN	0	737	0
Lieversdijk	7121KT4	AALTEN	641	1.617	120.000
Drenthelweg	7121KV1	AALTEN	1840	414	39.992
Spiekerdijk	7121KX5A	AALTEN	0	1.160	0
Spiekerdijk	7121KX9	AALTEN	65290	4.585	120.000
Haartseweg	7121KZ10	AALTEN	70129	11.737	120.000
Haartseweg	7121LB3A	AALTEN	0	112	0
Haartseweg	7121LB5	AALTEN	9000	651	62.925
Heijinkdijk	7121LC1	AALTEN	4025	975	94.185
Heijinkdijk	7121LC3	AALTEN	0	228	0
Buninkdijk	7121LG13	AALTEN	0	478	0
Buninkdijk	7121LG6	AALTEN	1744	568	54.869

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Kloosterdijk	7121LL18	AALTEN	58443	6.353	120.000
Kloosterdijk	7121LL20	AALTEN	0	1.205	0
Kloosterdijk	7121LL22	AALTEN	338	132	12.751
Hoeninkdijk	7121LL4	AALTEN	0	952	0
Hoeninkdijk	7121LN8	AALTEN	174469	9.782	120.000
Bolwerkweg	7121LP11	AALTEN	0	1.004	0
Heidedijk	7121LR1	AALTEN	1150	1.402	120.000
Heidedijk	7121LR4	AALTEN	9430	2.788	120.000
Bolwerkweg	7121LS7	AALTEN	0	909	0
Schaarsdijk	7121LV3	AALTEN	0	1.070	0
Schaarsdijk	7121LV4	AALTEN	7903	731	70.615
Schaarsdijk	7121LV5	AALTEN	7	1.273	0
Zwanenbroekweg	7121LW2	AALTEN	4	1.117	0
Zwanenbroekweg	7121LW4	AALTEN	0	2.446	0
Kiefteweg	7121LX1	AALTEN	0	807	0
Kiefteweg	7121LX11	AALTEN	3450	896	86.554
Kiefteweg	7121LX13	AALTEN	6175	770	74.382
Kiefteweg	7121LX14	AALTEN	1634	661	63.853
Eskesweg	7121LZ6	AALTEN	0	4.337	0
Eskesweg	7121LZ7A	AALTEN	71875	9.375	120.000
Tolhuisweg	7121MA8	AALTEN	214	302	29.173
Tolhuisweg	7121MA8A	AALTEN	336	237	22.894
Hollenberg	7121MC4	AALTEN	10386	1.984	120.000
Bokkelderweg	7121MP4	AALTEN	7920	462	44.629
Bokkelderweg	7121MP6	AALTEN	0	808	0
Lichtenvoordse straatweg	7121RC65	AALTEN	0	956	0
Lichtenvoordse straatweg	7121RC68	AALTEN	8494	1.533	120.000
Lichtenvoordse straatweg	7121RC69	AALTEN	12975	2.603	120.000
Lichtenvoordse straatweg	7121RC70	AALTEN	0	780	0
Lichtenvoordse straatweg	7121RC72	AALTEN	819	1.141	110.221
Lichtenvoordse straatweg	7121RD77A	AALTEN	0	480	0
Lichtenvoordse straatweg	7121RD83	AALTEN	0	61	0
Lichtenvoordse straatweg	7121RE100A	AALTEN	15920	2.123	120.000
Vragenderweg	7121RE4	AALTEN	47656	1.313	120.000
Lichtenvoordse straatweg	7121RE88	AALTEN	3294	458	44.243
Kempinkweg	7122JC4	AALTEN	0	107	0
Roelendijk	7122JG1	AALTEN	0	994	0
Velsdijk	7122JH1	AALTEN	38	1.452	120.000

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Velsdijk	7122JH2	AALTEN	0	780	0
Velsdijk	7122JH8	AALTEN	156	256	24.730
Kappersweg	7122JJ4	AALTEN	16951	4.778	120.000
Kappersweg	7122JJ6B	AALTEN	9551	5.957	120.000
Dinxperlosestraatweg	7122JM100	AALTEN	19002	1.994	120.000
Dinxperlosestraatweg	7122JM102	AALTEN	0	712	0
Dinxperlosestraatweg	7122JM129A	AALTEN	0	1.275	0
Dinxperlosestraatweg	7122JM131	AALTEN	191	1.704	120.000
Essinkweg	7122JN1	AALTEN	0	2.972	0
Essinkweg	7122JN10	AALTEN	35580	20.227	120.000
Stokkertweg	7122JP1	AALTEN	40002	3.738	120.000
Dinxperlosestraatweg	7122JP149A	AALTEN	31401	4.760	120.000
Dinxperlosestraatweg	7122JP159	AALTEN	0	1.635	0
Stokkertweg	7122JP7	AALTEN	0	1.264	0
Hagtweg	7122JS4	AALTEN	7832	1.584	120.000
Westendorpweg	7122JT1	AALTEN	36620	3.712	120.000
Westendorpweg	7122JT2	AALTEN	472	1.651	120.000
Westendorpweg	7122JT4	AALTEN	9480	3.160	120.000
Rengelinkweg	7122JW1	AALTEN	2	523	0
Rengelinkweg	7122JW3	AALTEN	20240	3.495	120.000
Rengelinkweg	7122JW5	AALTEN	2366	789	76.217
Rengelinkweg	7122JW6	AALTEN	31451	3.003	120.000
Rengelinkweg	7122JW7	AALTEN	0	408	0
Rengelinkweg	7122JW8	AALTEN	0	1.148	0
Kruisdijk	7122JX10	AALTEN	23628	1.970	120.000
Lurvinksteeg	7122KA3	AALTEN	0	1.855	0
Klokkemakersweg	7122KB10	AALTEN	0	398	0
Klokkemakersweg	7122KB3	AALTEN	315	88	8.501
Klokkemakersweg	7122KB4	AALTEN	8510	925	89.355
Klokkemakersweg	7122KB6	AALTEN	6	29	0
Klokkemakersweg	7122KB8	AALTEN	66254	4.976	120.000
Huisstededijk	7122KC4	AALTEN	13566	5.423	120.000
Thijsweg	7122KH1	AALTEN	71	844	0
Thijsweg	7122KH2	AALTEN	19005	2.174	120.000
Thijsweg	7122KH3	AALTEN	4080	1.755	120.000
Thijsweg	7122KH5	AALTEN	1638	1.270	120.000
Akkermateweg	7122LG10	AALTEN	0	687	0
Akkermateweg	7122LG13	AALTEN	929	441	42.601
Akkermateweg	7122LG3(EN 1)	AALTEN	48348	5.974	120.000

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Akkermateweg	7122LG8	AALTEN	71	260	0
Sondernweg	7122LH2	AALTEN	0	1.468	0
Sondernweg	7122LH3	AALTEN	0	2.442	0
Sondernweg	7122LJ10	AALTEN	0	309	0
Sondernweg	7122LJ14	AALTEN	0	906	0
Sondernweg	7122LJ16B	AALTEN	20400	4.080	120.000
Rosierweg	7122LJ2A	AALTEN	177	855	82.593
Rosierweg	7122LJ3	AALTEN	6249	931	89.935
Tammeldijk	7122LK4	AALTEN	19872	2.659	120.000
Tammeldijk	7122LK6A	AALTEN	20	1.395	0
Kruisdijk	7122LL1	AALTEN	6259	4.155	120.000
Kruisdijk	7122LL2	AALTEN	24265	2.020	120.000
Sondernweg	7122LM15	AALTEN	116	422	40.765
Brakenweg	7122LN11	AALTEN	0	770	0
Brakenweg	7122LN3	AALTEN	8261	2.320	120.000
Brakenweg	7122LN5	AALTEN	11063	2.171	120.000
Veenweg	7122LP2	AALTEN	0	1.323	0
Koopweg	7122LR10	AALTEN	7056	4.660	120.000
Koopweg	7122LR12	AALTEN	7579	1.479	120.000
Koopweg	7122LR3	AALTEN	0	831	0
Koopweg	7122LR7	AALTEN	19274	2.139	120.000
Koopweg	7122LR9	AALTEN		667	0
De Heurnseweg	7122LS1	AALTEN	0	1.245	0
De Heurnseweg	7122LS2	AALTEN	0	1.582	0
Steengroeveweg	7122LT1	AALTEN	0	105	0
Gendringseweg	7122LT33A	AALTEN	0	1.162	0
Gendringseweg	7122LT37	AALTEN	32145	3.854	120.000
Gendringseweg	7122LT37A	AALTEN	0	1.408	0
Gendringseweg	7122LV34	AALTEN	214	951	91.867
Gendringseweg	7122LV36	AALTEN	0	859	0
Gendringseweg	7122LV38	AALTEN	21436	2.687	120.000
Gendringseweg	7122LV44	AALTEN	851	1.215	117.369
Gendringseweg	7122LV50A	AALTEN	0	357	0
Brassendijk	7122LW1	AALTEN	9	556	0
Brassendijk	7122LW3	AALTEN	0	2.020	0
Brassendijk	7122LW4	AALTEN	8189	963	93.026
Tuunterweg	7122MA3	AALTEN	15100	1.844	120.000
Halteweg	7122MB12	AALTEN	0	1.223	0
Halteweg	7122MB14A	AALTEN	13663	1.828	120.000

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Weerkampsweg	7122MC2	AALTEN	23	267	0
Wolterinkweg	7122MD1	AALTEN	20988	3.078	120.000
Wolterinkweg	7122MD7	AALTEN	7452	1.614	120.000
Navisweg	7122ME1	AALTEN	0	240	0
Navisweg	7122ME3	AALTEN	0	1.061	0
Gendringseweg	7122MG32A	AALTEN	1715	285	27.531
Gendringseweg	7122MJ10	AALTEN	21289	2.266	120.000
Gendringseweg	7122MJ11	AALTEN	0	737	0
Gendringseweg	7122MJ13	AALTEN	17710	1.925	120.000
Gendringseweg	7122MJ2	AALTEN	2	980	0
Gendringseweg	7122MJ8	AALTEN	0	2.469	0
Gendringseweg	7122MK3	AALTEN	492	300	28.980
Elshoekweg	7122NG20	AALTEN	0	1.264	0
Elshoekweg	7122NG5	AALTEN	11628	1.856	120.000
Slatdijk	7122NJ1	AALTEN	320	874	84.428
Varsseveldsestraatweg	7122NL63B	AALTEN	2295	2.126	120.000
Varsseveldsestraatweg	7122NM104	AALTEN	16698	1.815	120.000
Vellegendijk	7122NN11	AALTEN	0	924	0
Vellegendijk	7122NN7	AALTEN	13636	1.967	120.000
Vellegendijk	7122NN9	AALTEN	26486	2.915	120.000
Barnekampsdijk	7122NR4	AALTEN	0	1.703	0
Varsseveldsestraatweg	7122NS103	AALTEN	0	825	0
Varsseveldsestraatweg	7122NS105	AALTEN	16700	5.050	120.000
Varsseveldsestraatweg	7122NS109	AALTEN	23460	2.550	120.000
Varsseveldsestraatweg	7122NS99	AALTEN	0	666	0
Pasdijk	7122NT1	AALTEN	18657	1.812	120.000
Varsseveldsestraatweg	7122NT120A	AALTEN	8238	4.696	120.000
Leemhorstdijk	7122NV4	AALTEN	35327	3.717	120.000
Seinsdijk	7122NW1	AALTEN	20657	3.193	120.000
Seinsdijk	7122NW4	AALTEN	335	589	56.897
Beunkdijk	7122NZ1A	AALTEN	1932	249	24.053
Beunkdijk	7122NZ2	AALTEN	13752	1.131	109.255
Beunkdijk	7122NZ6	AALTEN	0	1.175	0
Romienendiek	7122PA16A	AALTEN	0	1.137	0
Romienendiek	7122PA18	AALTEN	94	848	0
Romienendiek	7122PA4	AALTEN	21850	2.375	120.000
Romienendiek	7122PA6A	AALTEN	21538	2.516	120.000
Boterdijk	7122PC7	AALTEN	0	1.855	0

Straat	postcode en huisnummer	Plaats	huidige geuremissie veehouderij (in OU/sec)	huidige ammoniakemissie (in kg.NH3/jaar)	maximale geuremissie, intern salderen, geen extern salderen, omschakelverbod (in OU/sec)
Prinsendijk	7122PG3	AALTEN	0	2.074	0
Prinsendijk	7122PG4	AALTEN	0	1.542	0
Prinsendijk	7122PG5	AALTEN	0	1.492	0
Prinsendijk	7122PG6	AALTEN	0	1.574	0
Goordijk	7122PH2EN 4	AALTEN	8447	1.907	120.000
't Villeken	7122PK5	AALTEN	0	1.019	0
Welinkweg	7122PL2-2A	AALTEN	12064	790	76.314
Bruninkweg	7122PM3	AALTEN	78	7	0
Gandvoortweg	7122PR2	AALTEN	0	684	0
Gandvoortweg	7122PR4	AALTEN	0	1.837	0
Hofstedeweg	7122PS4	AALTEN	0	376	0
Hofstedeweg	7122PS6	AALTEN	1150	605	58.443
Barloseweg	7122PS9	AALTEN	0	1.414	0
Barloseweg	7122PV24A	AALTEN	30339	1.999	120.000
Meinenweg	7122PV6	AALTEN	0	1.900	0
Zilverbekendijk	7122PX10	AALTEN	7200	3.296	120.000
Zilverbekendijk	7122PX4	AALTEN	11500	1.500	120.000
Zilverbekendijk	7122PX6	AALTEN	0	1.848	0
Nijhofsweg	7122PZ3	AALTEN	0	911	0
Nijhofsweg	7122PZ5	AALTEN	17	1.042	0
Neethweg	7122RB6	AALTEN	0	1.177	0
Straksweg	7122RC4	AALTEN	0	1.463	0
Ligterinkweg	7122RJ6	AALTEN	0	648	0
Aladnaweg	7122RP11	AALTEN	0	371	0
Aladnaweg	7122RP19	AALTEN	0	53	0
Aladnaweg	7122RP7	AALTEN	7392	1.660	120.000
Aladnaweg	7122RP9A	AALTEN	0	1.514	0
Aladnaweg	7122RR10	AALTEN	0	55	0
Aladnaweg	7122RR16	AALTEN	0	969	0
Markerinkdijk	7122RT59	AALTEN	0	361	0
Misterstraat	7126CE68	BREDEVOORT	0	812	0

Tabel 18: Maximale geuremissie alternatief 2.

Geuremissie (in OU/sec)	Afstand bij geurbelasting van 14 OU/m ³	Aantal bedrijven
120.000	370	93
100.000	325	3
80.000	280	10
60.000	240	6
40.000	180	11
20.000	115	17
0	0	124
totaal		264

Tabel 19: Overzicht geuremissie en bedrijven alternatief 2

Ook de maximale invulling van alternatief 2 (met ontwikkelingen) leidt tot hoge geurbelastingen in grote delen van het landelijk gebied en een slecht woon en leefklimaat.

Geurbelasting	0 – 3 OU/m ³	3 – 7 OU/m ³	7 – 13 OU/m ³	13 – 20 OU/m ³	20 – 28 OU/m ³	28 – 38 OU/m ³	38 – 50 OU/m ³	> 50 OU/m ³
Milieukwaliteit	zeer goed	goed	redelijk goed	matig	tamelijk slecht	slecht	zeer slecht	extreem slecht
Aantal adressen	5.546	198	151	605	1.021	1.433	1.840	539

Tabel 20: Cumulatieve geurbelasting, Alternatief 2 met ontwikkelingen (maximalisatie)

Veehouderijen met vaste afstanden ('grondgebonden')

Voor dergelijke bedrijven gelden geen geurnormen (OU/m³) maar vaste afstanden. In het landelijk gebied (buitengebied) geldt een minimale afstand van 50 meter tot geurgevoelige objecten. Voor de bebouwde kom is dit 100 meter. In de gemeente Aalten is een geurverordening vastgesteld waarbij, afhankelijk van de omvang van de veehouderij, de 'vaste' afstanden zijn verkleind. Voor de bebouwde kom is tot maximaal 56 dieren de afstand 50 meter (ipv 100). Buiten de bebouwde kom is de afstand tot maximaal 168 dieren 25 meter. De afstand tot een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, bedraagt buiten de bebouwde kom 25 meter.

In deze planMER is onderzocht wat de huidige afstand van stallen tot geurgevoelige objecten (woningen) is. In het plangebied zijn enkele historisch gegroeide gevallen waarbij de afstand tot geurgevoelige objecten minder is dan 50 meter.

Straat	Postcode en huisnummer	Plaats	Gewenste Afstand (m)	Huidige afstand (m)
<i>Bedrijven nabij bebouwde kom:</i>				
Beggelderdijk	7091HK48	DINXPERLO	100 (50)	215
Lichtenvoordsestraatweg	7121RD77A	BARLO	100	100
Sondernweg	7122LH2	AALTEN	100	107
Kiefteweg	7121LX1	AALTEN	100	118
<i>Bedrijven nabij geurgevoelige objecten in buitengebied:</i>				
Kalverweidendijk	7091RN44	DINXPERLO	50 (25)	17
Nijmansdijk	7095AZ5	DE HEURNE	50 (25)	27
Griesdijk	7121KB3	AALTEN	50 (25)	61
Legtersdijk	7121KC8	AALTEN	50 (25)	53
Haartseweg	7121LB3A	AALTEN	50 (25)	18
Bolwerkweg	7121LP11	AALTEN	50 (25)	45
Lichtenvoordsestraatweg	7121RC70	AALTEN	50 (25)	32
Lichtenvoordsestraatweg	7121RD83	AALTEN	50 (25)	30
Dinxperlosestraatweg	7122JM129	AALTEN	50	40
Sondernweg	7122LJ14	AALTEN	50 (25)	116
Gendringseweg	7122LT37A	AALTEN	50	83
Slatdijk	7122NJ1	AALTEN	50	55
Barloseweg	7122PS9	AALTEN	50	27
Meinenweg	7122PV6	AALTEN	50	70
Markerinkdijk	7122RT59	AALTEN	50 (25)	80
Schaarsdijk	7121LV3	AALTEN	50 (25)	23
Schaarsdijk	7121LV5	AALTEN	50	28
Lurvinksteeg	7122KA3	AALTEN	50 (25)	55
Romienendiek	7122PA16A	AALTEN	50 (25)	60
Koopweg	7122LR9	AALTEN	50 (25)	28

Tabel 21: Veehouderijen (met vaste afstanden) nabij geurgevoelig object

In het voornemen kunnen 'grondgebonden' veehouderijen groeien tot een omvang van 2,5 hectare. In dergelijke veehouderijen worden dieren gehouden waarvoor in de geurregeling 'vaste' afstanden gelden. Eerder is al aangegeven dat op een hectare 'grondgebonden' maximaal 167 melkkoeien en 117 jongvee kan worden gehouden. Bij een omvang van 2,5 ha komt dit neer op 418 melkkoeien en 293 stuks jongvee.

Vergroting van (grondgebonden) veehouderijen naar een oppervlak van maximaal 2,5 hectare veroorzaakt een verkleining van de afstand tot geurgevoelige objecten. Afhankelijk van de uitbreidingsrichting kan een groter aantal woningen zwaarder worden belast. Het vergunningenspoor verhindert echter dat deze afstand kleiner wordt dan 50 dan wel 100 meter. In het plangebied zijn slechts enkele veehouderijen zodanig omringd door geurgevoelige objecten dat een uitbreiding naar 2,5 hectare niet mogelijk is. Dat wil zeggen dat dit leidt tot een kleinere afstand dan 50 meter tot een geurgevoelig object. Wel wordt een aantal bedrijven vanwege deze afstand tot gevoelige objecten beperkt in hun uitbreidingsrichting.

Aanvulling fijnstof

In de 'Handreiking fijn stof en veehouderijen (Infomil, mei 2010)' zijn vuistregels opgenomen om vast te kunnen stellen of een project 'in betekende mate' bijdraagt. Met behulp van de emissiefactorenlijst van het (voormalige) Ministerie van VROM kan de emissie van de uitbreiding van het aantal stuks vee in beeld worden gebracht en af worden gezet tegen de vuistregels.

Tabel 22 geeft een overzicht van de emissie waarbij mogelijk sprake is van een 'in betekende mate' toename van de concentraties fijn stof op een bepaalde afstand gemeten vanaf het diervverblijf. De betreffende emissies zijn worstcase, inclusief een veiligheidsmarge.

Afstand tot de te toetsen plaats	70 m	80 m	90 m	100 m	120 m	140 m	160 m
Totale emissie in gram/jaar	324000	387000	437000	581000	817000	1075000	1376000

Tabel 22: vuistregel NIBM, Handreiking fijn stof en veehouderijen.

Hoofdcategorie	Diercategorie	Fijnstof emissie in gram/dier/jaar
Rundvee	Melkkoeien (beweiden)	118
	Melkkoeien (permanent opstallen)	148
	Vrouwelijk jongvee	38
Varkens	Dekberen	180
	Guste en dragende zeugen	175
	kraamzeugen	160
	vleesvarkens	153
	Gespeende biggen	74
Pluimvee	Opfokhennen	84
	vleeskuikens	22
	Vleeskuikens (luchtmengsysteem)	19

Tabel 23: fijnstofemissie per dierplaats

Tabel 23 geeft voor de verschillende diercategorieën een overzicht van de fijnstof-emissie per dierplaats. Voor een aantal diercategorieën (met name varkens en pluimvee) zijn deze emissies sterk afhankelijk van het stalsysteem. De tabel geeft inzicht in de maximale emissie (uitgaande van het minst gunstige stalsysteem).

Omdat bekend is wat per bedrijfstak het maximaal aantal dieren is dat kan worden gehouden op een hectare is het mogelijk om de maximale fijnstofemissie van een locatie te bepalen. Dit is in onderstaande tabellen weergegeven voor het voornemen en alternatief 2

Diercategorie	Fijn stof				
	Rav*	Aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (g/jaar)	Afstand NIBM
Melkkoeien (beweiden)	A1.100.1	418	118	49.324	
Jongvee	A3	293	38	11.134	
				60.458	
					< 50 m

Tabel 23: Melkveehouderij op 2,5 hectare (voornemen)

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (gram/jaar)	Afstand NIBM
vleesvarkens		11.250	153	1.721.250	
Melkkoeien	A1.100.1	167	118	19.706	
Vrouwelijk jongvee	A3	117	38	4.446	
				1.745.402	170 m

Tabel 24: Vleesvarkens op 1,5 ha, melkveehouderij op 1 hectare (voornemen)

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (gram/jaar)	Afstand NIMB
Kraamzeugen	D1.2	282	160	45.120	
Guste en dragende zeugen	D1.3	845	175	147.875	
Vleesvarkens	D3	7875	153	1.204.875	
Gespeende biggen	D1.1	4050	74	299.700	
Melkkoeien	A1.100.1	167	118	19.706	
Vrouwelijk jongvee	A3	117	38	4.446	
				1.721.722	175 m

Tabel 25: fokvarkens op 1,5 ha, melkveehouderij op 1 hectare (voornemen)

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (gram/jaar)	Afstand NIMB
vleeskuikens	E5	300.000	22	6.600.000	
Melkkoeien	A1.100.1	167	118	19.706	
Vrouwelijk jongvee	A3	117	38	4.446	
				6.624.152	> 250 m

Tabel 26: Vleeskuikens op 1,5 ha, melkveehouderij op 1 hectare (voornemen)

Diercategorie	Fijn stof				
	Rav	Aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (g/jaar)	Afstand NIMB
Melkkoeien (beweiden)	A1.100.1	418	118	49.324	
Jongvee	A3	293	38	11.134	
				60.458	< 50 m

Tabel 27: Melkveehouderij op 2,5 hectare (alternatief 2)

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (gram/jaar)	Afstand NIMB
vleesvarkens		7.500	153	1.147.500	
Melkkoeien	A1.100.1	251	148	37.148	
Vrouwelijk jongvee	A3	176	38	6.688	
				1.191.336	145 m

Tabel 28: Vleesvarkens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare (alternatief 2)

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (gram/jaar)	Afstand NIMB
Kraamzeugen	D1.2	188	160	30.080	
Guste en dragende zeugen	D1.3	563	175	98.525	
Vleesvarkens	D3	5.250	153	803.250	
Gespeende biggen	D1.1	2.700	74	199.800	
Melkkoeien	A1.100.1	251	148	37.148	
Vrouwelijk jongvee	A3	176	38	6.688	
				1.175.491	145 m

Tabel 29: fokvarkens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare (alternatief 2)

Diersoort	Rav	Maximaal aantal dieren	Factor (g/dier/jaar)	Totaal (gram/jaar)	Afstand NIMB
vleeskuikens	E5	200.000	22	4.400.000	
Melkkoeien	A1.100.1	251	148	37.148	
Vrouwelijk jongvee	A3	176	38	6.688	
				4.443.836	200 m

Tabel 30: Vleeskuikens op 1 ha, melkveehouderij op 1,5 hectare (alternatief 2)

In tabel 31 is van iedere bestaande veehouderij in het plangebied aangegeven wat de huidige fijnstofemissie is. Dit zowel voor de referentiesituatie (CBS-gecorrigeerde vergunning) als voor de vergunde omvang (omgevingsvergunning/Activiteitenbesluit).

Vervolgens is uitgerekend welke maximale fijnstofemissie mogelijk is bij de maximale invulling van het voornemen. In de tabellen 27 tot en met 30 zijn voor de diverse bedrijfstakken; Melkvee, vleesvarkens, fokvarkens en pluimvee vastgesteld tot welke maximale fijnstofemissie deze maximale

invulling van het voornemen kan leiden. Veruit de hoogste fijnstofemissie wordt bereikt door het invullen met pluimvee (vleeskuikens).

Alternatieven.

Ten aanzien van het voorgenomen bestemmingsplan zijn er een aantal ontwikkelingen. Zo is op basis van de provinciale omgevingsverordening een omschakeling van 'grondgebonden' veehouderij naar 'niet-grondgebonden' veehouderij niet meer mogelijk. De maximale omvang van een 'niet-grondgebonden' veehouderij wordt begrensd op maximaal 1 hectare. Ook zal op korte termijn de Programmatische aanpak stikstof (PAS) in werking treden. Op dat moment zal 'extern salderen' niet meer mogelijk zijn.

In de situatie dat extern salderen mogelijk is hebben alle locaties ontwikkelingsmogelijkheden. Dit betekent dat de maximale gevolgen gelijk zijn aan het voornemen.

Voor de toepassing van de alternatieven is per veehouderij vastgesteld wat per bedrijf de maximale fijnstofemissie kan worden bij:

- intern en extern salderen mogelijk en omschakelverbod
- intern salderen, geen omschakelverbod
- intern salderen, omschakelverbod

Vervolgens is beoordeeld dat een fijnstofemissie lager dan 300 kg/jaar niet zal leiden tot in betekenende mate luchtverontreiniging bij gevoelige objecten (inclusief woningen). De afstanden zijn bij een dergelijk emissie voldoende groot.

Hogere emissies dan 300 kg/jaar zijn in geel aangegeven. Waar de huidige afstand kleiner is dan de volgens de vuistregels gewenste afstand is dit in oranje aangegeven

Postcode en huisnummer	Straat	Plaats	Fijnstof-emissie vergund	Fijnstof-emissie maximum voornemen	Fijnstof-emissie maximum alternatieven - externe saldering en - verbod omschakeling	Maximale fijnstofemissie alternatieven - Interne saldering	Maximale fijnstofemissie alternatieven - Interne saldering - verbod omschakeling	Huidige afstand
7091HK48	Beggelderdijk	DINXPERLO	2498	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7091HP11	Kalverweidendijk	DINXPERLO	209345	6.624.152	4.443.836	786.553	786.553	
7091RN44	Kalverweidendijk	DINXPERLO	3778	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095AG2	Nellisstraat	DE HEURNE	5366	6.624.152	60.458	1.310.921	60.458	
7095AL21	Lage Heurnseweg	DE HEURNE	782600	6.624.152	4.443.836	2.075.255	2.075.255	95
7095AM30	Lage Heurnseweg	DE HEURNE	24418	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095AN3	Kamerstraat	DE HEURNE	121830	6.624.152	4.443.836	3.097.329	3.097.329	
7095AP6	Oldenhofsdijk	DE HEURNE	848360	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7095AR1	Varsseveldseweg	DE HEURNE	167679	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7095AZ18	Nijmansdijk	DE HEURNE	234356	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7095AZ5	Nijmansdijk	DE HEURNE	190	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095BE3	Apenhorsterweg	DE HEURNE	759036	6.624.152	4.443.836	248.853	248.853	130
7095BE4	Apenhorsterweg	DE HEURNE	11340	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095BJ9	Apenhorsterweg	DE HEURNE	28920	6.624.152	60.458	4.243.829	60.458	
7095BK13	Caspersstraat	DE HEURNE	12300	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095BK20	Caspersstraat	DE HEURNE	197217	6.624.152	4.443.836	3.172.873	3.172.873	
7095BK24	Caspersstraat	DE HEURNE	284851	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7095BS19	Caspersstraat	DE HEURNE	177129	6.624.152	4.443.836	13.251.412	4.443.836	
7095BV2	Abstegerdijk	DE HEURNE	7142	6.624.152	60.458	328.841	60.458	
7095BZ2	Gelkinkweg	DE HEURNE	17540	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095CB14	Gelkinkweg	DE HEURNE	3964	6.624.152	60.458	2.555.185	60.458	
7095CC1	Giebinkslat	DE HEURNE	1007358	6.624.152	4.443.836	2.248.563	2.248.563	65
7095CC2	Giebinkslat	DE HEURNE	40392	6.624.152	4.443.836	1.844.177	1.844.177	
7095CC3	Giebinkslat	DE HEURNE	84318	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7095CC7	Giebinkslat	DE HEURNE	13542	6.624.152	60.458	1.293.146	60.458	
7095CD1	Welskerveen	DE HEURNE	570	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7095CD11	Welskerveen	DE HEURNE	264384	6.624.152	4.443.836	2.932.908	2.932.908	
7095CD5	Welskerveen	DE HEURNE	2520000	6.624.152	4.443.836	6.114.669	4.443.836	185
7095CE41	Spekkendijk	DE HEURNE	31363	6.624.152	4.443.836	1.933.053	1.933.053	
7095CH14	Hoge Heurnseweg	DE HEURNE	3260	6.624.152	4.443.836	4.097.184	4.097.184	
7095CH19	Hoge Heurnseweg	DE HEURNE	196218	6.624.152	4.443.836	262.184	262.184	
7095CJ12	Hoge Heurnseweg	DE HEURNE	8254	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121GX5	Slaadijk	AALTEN	86478	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121JM32	Loohuisweg	AALTEN	1406	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KA15	Veenhuisweg	AALTEN	81698	6.624.152	4.443.836	1.155.388	1.155.388	
7121KA2	Hondorppweg	AALTEN	13560	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KA4	Hondorppweg	AALTEN	42708	6.624.152	4.443.836	2.492.972	2.492.972	
7121KL9	Huiskermatedijk	AALTEN	2596	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	

7121KB3	Griesdijk	AALTEN	17136	6.624.152	60.458	764.334	60.458	
7121KC8	Legtersdijk	AALTEN	0	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KD14	Slaadijk	AALTEN	146510	6.624.152	4.443.836	3.532.821	3.532.821	
7121KE13A	Kriegerdijk	AALTEN		6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KE16	Kriegerdijk	AALTEN	30932	6.624.152	4.443.836	4.368.255	4.368.255	
7121KE5	Kriegerdijk	AALTEN	11476	6.624.152	60.458	653.239	60.458	
7121KH13A	Veenhuisweg	AALTEN	299756	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	270
7121KH2	Veenhuisweg	AALTEN	7082	6.624.152	60.458	5.474.762	60.458	
7121KH4	Veenhuisweg	AALTEN	10825	6.624.152	4.443.836	3.803.893	3.803.893	
7121KJ15	Kriegerdijk	AALTEN	30600	6.624.152	4.443.836	4.350.480	4.350.480	
7121KJ19	Kriegerdijk	AALTEN	39310	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121KJ3	Kroondijk	AALTEN	13014	6.624.152	60.458	2.799.594	60.458	
7121KJ4	Kroondijk	AALTEN	44220	6.624.152	4.443.836	2.306.332	2.306.332	
7121KK12A	Driehonderd meterweg	AALTEN	13334	6.624.152	60.458	3.110.660	60.458	
7121KK12C	Driehonderd meterweg	AALTEN	13800	6.624.152	60.458	4.430.469	60.458	
7121KK4	Driehonderd meterweg	AALTEN	79990	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121KM7	Veenhuisweg	AALTEN	15390	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KP1	Bosweg	AALTEN	27358	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KP2	Bosweg	AALTEN	108955	6.624.152	4.443.836	3.537.265	3.537.265	
7121KP3	Bosweg	AALTEN	12716	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KP4	Bosweg	AALTEN	10608	6.624.152	60.458	4.057.189	60.458	
7121KP8	Bosweg	AALTEN	20486	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KP9	Bosweg	AALTEN	5054	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KR3	Driehonderd meterweg	AALTEN	7710	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KT39	Lieversdijk	AALTEN	11898	6.624.152	60.458	4.381.587	60.458	
7121KT4	Lieversdijk	AALTEN	20145	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121KX5A	Spiekerdijk	AALTEN	13600	6.624.152	60.458	1.866.396	60.458	
7121KX9	Spiekerdijk	AALTEN	60522	6.624.152	4.443.836	2.284.113	2.284.113	
7121KZ10	Haartseweg	AALTEN	491009	6.624.152	4.443.836	3.275.081	3.275.081	250
7121LB5	Haartseweg	AALTEN	6238	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LC1	Heijinkdijk	AALTEN	30941	6.624.152	4.443.836	1.839.733	1.839.733	
7121LC3	Heijinkdijk	AALTEN	2832	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LG13	Buninkdijk	AALTEN	5670	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LG6	Buninkdijk	AALTEN	11537	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LL8	Kloosterdijk	AALTEN	34577	6.624.152	4.443.836	497.706	497.706	
7121LL18	Kloosterdijk	AALTEN	388773	6.624.152	4.443.836	4.332.705	4.332.705	100
7121LL20	Kloosterdijk	AALTEN	14178	6.624.152	60.458	1.013.186	60.458	
7121LL22	Kloosterdijk	AALTEN	2050	6.624.152	60.458	2.124.136	60.458	
7121LL4	Hoeningdijk	AALTEN	16472	6.624.152	60.458	2.524.078	60.458	
7121LN8	Hoeningdijk	AALTEN	1002565	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	300
7121LP11	Bolwerkweg	AALTEN	11972	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LR1	Heidedijk	AALTEN	22780	6.624.152	60.458	586.582	60.458	
7121LR4	Heidedijk	AALTEN	79478	6.624.152	4.443.836	4.230.498	4.230.498	

7121LS7	Bolwerkweg	AALTEN	14758	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LV3	Schaarsdijk	AALTEN	12664	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LV4	Schaarsdijk	AALTEN	9036	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LV5	Schaarsdijk	AALTEN	16512	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LW2	Zwanenbroekweg	AALTEN	13262	6.624.152	60.458	4.039.414	60.458	
7121LW4	Zwanenbroekweg	AALTEN	28920	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LX1	Kiefteweg	AALTEN	9444	6.624.152	60.458	3.248.418	60.458	
7121LX11	Kiefteweg	AALTEN	29440	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LX13	Kiefteweg	AALTEN	41219	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121LX14	Kiefteweg	AALTEN	17800	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121LZ6	Eskesweg	AALTEN	75232	6.624.152	60.458	3.586.147	60.458	
7121LZ7A	Eskesweg	AALTEN	478125	6.624.152	4.443.836	3.981.645	3.981.645	285
7121MA8	Tolhuisweg	AALTEN	4156	6.624.152	60.458	3.421.726	60.458	
7121MC4	Hollenberg	AALTEN	76916	6.624.152	4.443.836	2.937.352	2.937.352	
7121MP4	Bokkelderweg	AALTEN	726000	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	75
7121MP6	Bokkelderweg	AALTEN	6372	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121RC65	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	16510	6.624.152	60.458	1.342.028	60.458	
7121RC68	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	58794	6.624.152	4.443.836	1.053.181	1.053.181	
7121RC69	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	109286	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121RC70	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	13360	6.624.152	60.458	2.053.036	60.458	
7121RC72	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	14091	6.624.152	60.458	3.590.590	60.458	
7121RD77A	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	8202	6.624.152	60.458	4.248.273	60.458	
7121RD83	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	0	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7121RE100A	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	139553	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7121RE4	Vragenderweg	AALTEN	300640	6.624.152	4.443.836	3.466.164	3.466.164	200
7121RE88	Lichtenvoordse straatweg	AALTEN	18855	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122JC4	Kempinkweg	AALTEN	0	6.624.152	60.458	2.133.024	60.458	
7122JG1	Roelendijk	AALTEN	11720	6.624.152	60.458	271.072	60.458	
7122JH1	Velsdijk	AALTEN	25308	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JH2	Velsdijk	AALTEN	11920	6.624.152	60.458	5.834.709	60.458	
7122JH8	Velsdijk	AALTEN	2280	6.624.152	60.458	2.035.260	60.458	
7122JJ4	Kappersweg	AALTEN	103246	6.624.152	4.443.836	475.487	475.487	
7122JJ6B	Kappersweg	AALTEN	441610	6.624.152	4.443.836	4.417.137	4.417.137	75
7122JM100	Dinxperlose straatweg	AALTEN	103378	6.624.152	4.443.836	6.452.398	6.452.398	
7122JM102	Dinxperlose straatweg	AALTEN	8536	6.624.152	60.458	3.466.164	60.458	
7122JM129A	Dinxperlose straatweg	AALTEN	15146	6.624.152	60.458	1.137.613	60.458	
7122JM131	Dinxperlose straatweg	AALTEN	22444	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JN1	Essinkweg	AALTEN	37604	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JN10	Essinkweg	AALTEN	1645094	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	185
7122JP1	Stokkertweg	AALTEN	304776	6.624.152	4.443.836	3.163.986	3.163.986	165

7122JP149A	Dinxperlose straatweg	AALTEN	246071	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122JP159	Dinxperlose straatweg	AALTEN	21564	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JP7	Stokkertweg	AALTEN	15946	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JT1	Westendorpweg	AALTEN	255816	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122JT2	Westendorpweg	AALTEN	21986	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JT4	Westendorpweg	AALTEN	869000	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	190
7122JW1	Rengelinkweg	AALTEN	7460	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JW3	Rengelinkweg	AALTEN	144854	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122JW6	Rengelinkweg	AALTEN	275061	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122JW8	Rengelinkweg	AALTEN	13884	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122JX10	Kruisdijk	AALTEN	206488	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122KA3	Lurvinksteeg	AALTEN	22150	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122KB10	Klokkemakersweg	AALTEN	3876	6.624.152	60.458	2.324.107	60.458	
7122KB3	Klokkemakersweg	AALTEN	2208	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122KB6	Klokkemakersweg	AALTEN	517860	6.624.152	4.443.836	3.506.158	3.506.158	205
7122KB8	Klokkemakersweg	AALTEN	545904	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	235
7122KC4	Huisstededijk	AALTEN	3351600	6.624.152	4.443.836	1.813.070	1.813.070	155
7122KH1	Thijsweg	AALTEN	10258	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122KH2	Thijsweg	AALTEN	928340	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	150
7122KH3	Thijsweg	AALTEN	837000	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	200
7122KH5	Thijsweg	AALTEN	14884	6.624.152	60.458	1.768.632	60.458	
7122LG10	Akkermateweg	AALTEN	8220	6.624.152	60.458	391.054	60.458	
7122LG13	Akkermateweg	AALTEN	9891	6.624.152	4.443.836	4.110.515	4.110.515	
7122LG3 (EN 1)	Akkermateweg	AALTEN	430645	6.624.152	4.443.836	128.870	128.870	
7122LG8	Akkermateweg	AALTEN	3618	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LH2	Sondernweg	AALTEN	17054	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LH3	Sondernweg	AALTEN	31506	6.624.152	60.458	3.750.567	60.458	
7122LJ10	Sondernweg	AALTEN	2622	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LJ14	Sondernweg	AALTEN	10708	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LJ16B	Sondernweg	AALTEN	5040000	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	260
7122LJ2A	Rosierweg	AALTEN	9560	6.624.152	60.458		60.458	
7122LJ3	Rosierweg	AALTEN	53969	6.624.152	4.443.836	1.959.716	1.959.716	
7122LK4	Tammeldijk	AALTEN	132192	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LK6A	Tammeldijk	AALTEN	20987	6.624.152	60.458	1.155.388	60.458	
7122LL1	Kruisdijk	AALTEN	1037805	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	235
7122LL2	Kruisdijk	AALTEN	204609	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LM15	Sondernweg	AALTEN	5214	6.624.152	60.458	1.373.134	60.458	
7122LN11	Brakenweg	AALTEN	17732	6.624.152	60.458	4.026.083	60.458	
7122LN3	Brakenweg	AALTEN	85191	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LN5	Brakenweg	AALTEN	82913	6.624.152	4.443.836	3.799.449	3.799.449	
7122LP2	Veenweg	AALTEN	16904	6.624.152	60.458	4.137.178	60.458	
7122LR10	Koopweg	AALTEN	2620800	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	100

7122LR12	Koopweg	AALTEN	52230	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LR3	Koopweg	AALTEN	9950	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LR7	Koopweg	AALTEN	128556	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LR9	Koopweg	AALTEN	11178	6.624.152	60.458	1.875.284	60.458	
7122LS1	De Heurnseweg	AALTEN	14600	6.624.152	60.458	3.421.726	60.458	
7122LS2	De Heurnseweg	AALTEN	152	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LT1	Steengroeveweg	AALTEN	0	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LT33A	Gendringseweg	AALTEN	13714	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LT37	Gendringseweg	AALTEN	233058	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122LT37A	Gendringseweg	AALTEN	16514	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LV34	Gendringseweg	AALTEN	11950	6.624.152	60.458	3.692.798	60.458	
7122LV36	Gendringseweg	AALTEN	10026	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LV38	Gendringseweg	AALTEN	146816	6.624.152	4.443.836	2.964.015	2.964.015	
7122LV44	Gendringseweg	AALTEN	13976	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LV50A	Gendringseweg	AALTEN	4220	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LW1	Brassendijk	AALTEN	8454	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LW3	Brassendijk	AALTEN	27102	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122LW4	Brassendijk	AALTEN	58433	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122MA3	Tuunterweg	AALTEN	94812	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122MB12	Halteweg	AALTEN	14460	6.624.152	60.458	4.226.054	60.458	
7122MB14A	Halteweg	AALTEN	102394	6.624.152	4.443.836	3.817.224	3.817.224	
7122MD1	Wolterinkweg	AALTEN	177509	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122MD7	Wolterinkweg	AALTEN	57092	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122ME1	Navisweg	AALTEN	2386	6.624.152	60.458	1.586.437	60.458	
7122ME3	Navisweg	AALTEN	20128	6.624.152	60.458	2.470.753	60.458	
7122ME6	Navisweg	AALTEN	5244	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122MG32A	Gendringseweg	AALTEN	12568	6.624.152	4.443.836	4.279.379	4.279.379	
7122MJ10	Gendringseweg	AALTEN	42202	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122MJ11	Gendringseweg	AALTEN	8806	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122MJ13	Gendringseweg	AALTEN	117810	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122MJ2	Gendringseweg	AALTEN	11988	6.624.152	60.458	1.186.495	60.458	
7122MJ8	Gendringseweg	AALTEN	31322	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122MK3	Gendringseweg	AALTEN	6317	6.624.152	60.458	1.066.512	60.458	
7122NG20	Elshoekweg	AALTEN	14882	6.624.152	60.458	4.714.872	60.458	
7122NG5	Elshoekweg	AALTEN	103131	6.624.152	4.443.836	1.266.483	1.266.483	
7122NJ1	Slatdijk	AALTEN	10392	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122NL63B	Varsseveldse straatweg	AALTEN	567000	6.624.152	4.443.836	3.275.081	3.275.081	105
7122NM104	Varsseveldse straatweg	AALTEN	111078	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NN11	Vellegendijk	AALTEN	10990	6.624.152	60.458	4.354.924	60.458	
7122NN7	Vellegendijk	AALTEN	90060	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NN9	Vellegendijk	AALTEN	233994	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NR4	Barnekampsdijk	AALTEN	19900	6.624.152	60.458	1.333.140	60.458	
7122NS103	Varsseveldse straatweg	AALTEN	9818	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122NS105	Varsseveldse straatweg	AALTEN	1335300	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	120

7122NS109	Varsseveldse straatweg	AALTEN	156060	6.624.152	4.443.836	3.883.881	3.883.881	
7122NS99	Varsseveldse straatweg	AALTEN	8084	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122NT1	Pasdijk	AALTEN	176903	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NT120A	Varsseveldse straatweg	AALTEN	772016	6.624.152	4.443.836	4.106.071	4.106.071	
7122NV4	Leemhorstdijk	AALTEN	263160	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NW1	Seinsdijk	AALTEN	182756	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NW4	Seinsdijk	AALTEN	6480	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122NZ1A	Beunkdijk	AALTEN	13232	6.624.152	4.443.836	3.666.135	3.666.135	
7122NZ2	Beunkdijk	AALTEN	127493	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122NZ6	Beunkdijk	AALTEN	13736	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122NZ13	Beunkdijk	AALTEN	35167	6.624.152	4.443.836	2.959.571	2.959.571	
7122PA16A	Romienendiek	AALTEN	4522	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PA18	Romienendiek	AALTEN	14305	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PA4	Romienendiek	AALTEN	145350	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122PA6A	Romienendiek	AALTEN	198402	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122PC7	Boterdijk	AALTEN	22294	6.624.152	60.458	2.617.398	60.458	
7122PG3	Prinsendijk	AALTEN	31832	6.624.152	60.458	1.106.506	60.458	
7122PG4	Prinsendijk	AALTEN	18074	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PG5	Prinsendijk	AALTEN	18254	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PG6	Prinsendijk	AALTEN	18918	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PH2 EN 4	Goordijk	AALTEN	81649	6.624.152	4.443.836	3.768.342	3.768.342	
7122PK5	't Villeken	AALTEN	12042	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PL2-2A	Welinkweg	AALTEN	98996	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122PR2	Gandvoortweg	AALTEN	8496	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PR4	Gandvoortweg	AALTEN	22498	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PS4	Hofstedeweg	AALTEN	3900	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PS9	Barloseweg	AALTEN	16728	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PV24A	Barloseweg	AALTEN	175368	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122PV6	Meinenweg	AALTEN	23600	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122PX10	Zilverbekendijk	AALTEN	671042	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	480
7122PX4	Zilverbekendijk	AALTEN	76500	6.624.152	4.443.836	3.510.602	3.510.602	
7122PX6	Zilverbekendijk	AALTEN	22478	6.624.152	60.458	31.107	31.107	
7122PZ3	Nijhofsweg	AALTEN	11194	6.624.152	60.458	3.039.559	60.458	
7122PZ5	Nijhofsweg	AALTEN	16358	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RB6	Neethweg	AALTEN	14552	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RC4	Straksweg	AALTEN	16820	6.624.152	60.458	2.688.499	60.458	
7122RJ6	Ligterinkweg	AALTEN	7660	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RP11	Aladnaweg	AALTEN	3610	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RP19	Aladnaweg	AALTEN	0	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RP7	Aladnaweg	AALTEN	52217	6.624.152	4.443.836	4.443.836	4.443.836	
7122RP9A	Aladnaweg	AALTEN	19244	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RR12	Aladnaweg	AALTEN	10740	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
7122RR16	Aladnaweg	AALTEN	11450	6.624.152	60.458	4.048.302	60.458	
7122RT59	Markerinkdijk	AALTEN	836	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	

7126CE68	Misterstraat	BREDEVOORT	9822	6.624.152	60.458	4.443.836	60.458	
----------	--------------	------------	------	-----------	--------	-----------	--------	--

Tabel 31: Fijnstofemissie.

In het plangebied zijn er 27 veehouderijen met een fijnstofemissie hoger dan 300.000 gram/jaar. Op een klein aantal bestaande veehouderijlocaties (9 locaties) is sprake van een forse fijnstofemissie in combinatie met een kleine afstand tot gevoelige objecten en woningen. Dat wil zeggen: deze bedrijven hebben een fijnstofemissie die in betekenende mate bijdraagt op een gevoelig object (woning) in de omgeving.

In het voornemen is op elke bestaande veehouderijbestemming een maximale invulling mogelijk met pluimvee met een fijnstofemissie van maximaal 6.624.152 gram/jaar. Dat is de maximale emissie die op een maximaal bedrijfsoppervlak mogelijk is. Hierbij behoort een afstand van te minste 250 meter voor een beoordeling als NIMB. Aangezien er in de gemeente Aalten nauwelijks veehouderijen zijn met een grotere afstand dan 250 meter tot een woning is duidelijk dat maximalisatie van het voornemen ernstige nadelige gevolgen heeft voor de luchtkwaliteit (score --).

Alternatief 1 heeft een iets hogere fijnstof emissie per locatie dan de referentiesituatie maar draagt niet noemenswaardig bij in het aantal situaties die als IBM worden gekenschetst.

Voor het alternatief 2 geldt een beperking op de ammoniakdepositie op de natura 2000 gebieden. De verhouding ammoniakemissie–fijnstofemissie is niet evenredig per diersoort en stalsysteem. Het betekent dat een beperking in de ammoniakuitstoot niet per definitie leidt tot een lagere fijnstofemissie. Waar uitbreiding in dieren, zonder toename van de ammoniakemissie, mogelijk wordt door gebruik te maken van luchtwassers kan dit gepaard gaan met grote toename van de fijnstofemissie.

Voor de ‘grondgebonden’ locaties geldt dat de maximale fijnstofemissie, op een perceel van 2,5 ha, maximaal 60.458 gram/jaar kan bedragen. Op grond van de vuistregels in tabel 1 kan worden geconcludeerd dat een dergelijke emissie slechts een beperkte bijdrage levert aan de concentraties luchtverontreinigende stoffen. Er zullen dan ook geen knelpunten ontstaan in relatie tot de normen.

Voor de ‘niet grondgebonden’ veehouderij is een maximale invulling mogelijk met pluimvee met een fijnstofemissie van maximaal 4.443.836 gram/jaar. Hierbij behoort een afstand van ten minste 250 meter voor een beoordeling als NIMB. Aangezien er in de gemeente Aalten nauwelijks veehouderijen zijn met een grotere afstand dan 250 meter tot een woning is duidelijk dat alternatief 2 nadelige gevolgen kan voor de luchtkwaliteit (score -).

Aanvulling Geluid

Geluid in het landelijk gebied ontstaat voornamelijk door de agrarische bedrijven, bestemmings- en doorgaand verkeer.

Ontwikkeling van veehouderijen naar een groter bedrijfsoppervlak kan een nadelig effect hebben op de geluidbelasting op geluidgevoelige objecten. In het landelijk gebied zijn deze gevoelige objecten meestal woningen.

Verkleining afstand tot gevoelige objecten.

De groei van de veehouderij van circa 1 hectare naar 1,5 of 2,5 hectare zorgt er voor dat, wel afhankelijk van de gekozen uitbreidingsrichting dat de veehouderij tot 150 meter dicht bij een gevoelig object komt te liggen.

Meer stallen, meer luchtbehandeling, meer ventilatoren.

In het algemeen zijn stallen van niet-grondgebonden veehouderijen (pluimvee, varkens) voorzien van luchtbehandelingsinstallaties en ventilatoren. Bij ontwikkeling van deze veehouderijen leidt dit in de regel tot een toename van de geluidemissie. Dit leidt veelal tot een hogere geluidbelasting op gevoelige objecten waarbij vooral de afstand bepalend is voor de hoogte van de geluidbelasting.

Meer transportbewegingen, laden en lossen.

Het uitbreiden van veehouderijen, c.q. meer dieren, leidt tot meer transportbewegingen. Er wordt meer diervoeder verbruikt. Vooral bij de niet-grondgebonden bedrijven is er ook meer laad- en losactiviteit

van dieren. Dit leidt tot meer geluid. Veelal worden tijdelijke verhogingen van de geluidemissie 'opgevangen binnen de '12 dagenregeling' die gedurende maximaal 12 dagen per jaar een hogere geluidbelasting toestaat.

Mestbehandeling (incl. vergisting).

Mestbehandeling heeft op dit moment twee richtingen:

1. Scheiding in dikke en dunne fractie:
 - Mobiele of vaste installatie;
 - Mogelijk in combinatie met vergisting;
 - Mogelijk in combinatie met productie kunstmestvervangers.
2. Exportwaardig maken dikke fractie:
 - Hygiëniseren op locatie of centraal;
 - Drogen dikke fractie tot mestkorrel;
 - Composteren droge mestsoorten.

Mestbewerking/mestverwerking is in het plan beperkt tot be/verwerking van mest afkomstig van het eigen bedrijf. De belangrijkste geluidproducerende activiteiten zijn:

- Verplaatsen/verpompen (drijf)mest;
- Laden digestaat;
- Vrachtwagen/tractorbewegingen (mest, zuur etc.);
- Afzuigventilatie gebouw;
- Processen en laad/losactiviteiten in de mestverwerkingshal;
- WKK's en/of gas-opwerkinstallaties.

Uit akoestische onderzoeken bij mestverwerkingsinstallaties blijkt dat dat op 100 meter afstand kan worden voldaan aan de gangbare geluidnormen voor het buitengebied. Hierbij is de hal waarbinnen mestbewerking plaatsvindt wel geluidgeïsoleerd. WKK's en/of gas-opwerkinstallaties worden vaak in afgesloten ruimtes geplaatst die zijn voorzien van geluidsisolatie.

Norm	Dag	Avond	Nacht
L_{Ar,LT} [dB(A)]	40	35	30
L_{Amax} [dB(A)]	70	65	60

Tabel 32: Gangbare geluidnormen (Activiteitenbesluit, landbouw).

Het voornemen zorgt voor een groei van bestaande veehouderijen (intensieve veehouderij en grondgebonden veehouderij). Daarmee vergroot het voornemen de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. Vanwege de ontwikkeling in het voornemen en in de alternatieven scoort het alternatief licht negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

De alternatieven zorgen ook voor een groei van bestaande veehouderijen. Daarmee vergroten de alternatieven de kans op een lokale toename van de geluidsbelasting vanwege directe geluidhinder door ventilatoren, laden en lossen en dergelijke en indirecte geluidhinder door verkeersbewegingen (zoals vrachtauto's) op woningen en geluidgevoelige gebouwen en terreinen. In de Alternatieven kunnen bedrijven niet zo groeien als in het voornemen. De alternatieven scoren licht negatief (-) ten opzichte van de referentiesituatie.

Aanvulling Gezondheid

Beschrijving wijze van onderzoek

De voorgenomen ontwikkeling en de alternatieven zijn beoordeeld op hun effecten op gezondheidsrisico's. Hierbij richt de effectbeoordeling zich vooral op de verspreiding van zoönosen. Zoönosen zijn infectieziekten die van dieren op mensen kunnen overgaan. Zoönosen zijn o.a. Q-koorts, MRSA, ESBL, endotoxinen.

Per diersoort kunnen verschillende ziekten voorkomen die via de lucht verspreiden naar mensen, via direct contact tussen dier en mens of via voedsel. Voor omwonenden zijn vooral de via de lucht overdraagbare aandoeningen van belang.

Het voornemen

Het bestemmingsplan Landelijk Gebied biedt de mogelijkheid tot ontwikkeling van de bestaande veehouderijlocaties naar een oppervlak van 2,5 hectare. Dat leidt tot een toename van het aantal dieren in het plangebied. Door de oppervlakvergroting wordt de afstand tussen veehouderijen en woningen tussen de 0 en 150 meter kleiner. Dit is afhankelijk van de gekozen uitbreidingsrichting en perceelsvorm. De verwachting is dat het gezondheidsrisico toeneemt als de afstand van de woning tot de veehouderij verkleint.

Onderzocht is bij welke locaties dit zou kunnen spelen. Hierbij is een straal van 355 meter ten opzichte van het hart van de huidige locaties aangehouden; 50 meter + 250 meter + 55 meter (vergroting als gevolg van groei). Bijna alle locaties in het plangebied waar veehouderijen kunnen uitbreiden liggen binnen 355 meter van één of meerdere woningen. Ook al ontbreekt een harde wetenschappelijke onderbouwing voor de adviesafstand van 250 meter (GGD), een negatief effect (gezondheidsrisico's) kan ten aanzien van het voornemen niet worden uitgesloten.

De voorgenomen ontwikkeling scoort negatief ten opzichte van de huidige situatie (-).

Alternatieven

Ook in de alternatieven bestaat de mogelijkheid van een toename van het aantal dieren in het plangebied. In alternatief 2 zijn de groeimogelijkheden beperkter en afhankelijk van de huidige ammoniakemissie van het bedrijf. De afstanden tussen bedrijven en woningen worden kleiner, maar dit gebeurt op minder plaatsen dan in het voornemen.

De alternatieven scoren licht negatief ten opzichte van de huidige situatie (0/-).

LEGENDA	
PLAN GEBIED	
plangebied	
BESTEMMINGEN	
Agarisch	Recreatie - Verblifsrecreatie
Agarisch met waarden	Sport
Bedrijf	Sport - Manege
Bedrijf - Nutvoorziening	Tuin
Bos	Verkeer
Horeca	Verkeer - Spoorverkeer
Maatschappelijk	Water
Maatschappelijk - Begraafplaats	Wonen - 1
Maatschappelijk - Gastinrichting	Wonen - 2
Natuur	Wonen - 3
Recreatie - Dagrecreatie	Wonen - 4
Recreatie - Recreatiewoning	
Leiding - Gas	Waarde - Archeologie hoge verwachting
Leiding - Hoogspanningsverbinding	Waarde - Archeologie lage verwachting
Leiding - Riol	Waterstaat - Waterkering
Waarde - Archeologie	Waterstaat - Waterrekening
Waarde - Archeologie gematigde verwachting	
AANDUIDINGEN	
geluidzone - industrie	overige zone - windturbine
milieuzone - hydrologische bufferzone	reconstruictiewetzone - extensiveringsgebied
milieuzone - grondwaterschermgebied	veiligheidszone - kleduiverschermgebied
milieuzone - waterwingebied	veiligheidszone - lpg
overige zone - cultuurohistrisch ensemble	vrijwaringszone - dijk
overige zone - gelders natuurnetwerk	vrijwaringszone - molenbiotoop 1
overige zone - groente ontwikkelingszone	vrijwaringszone - molenbiotoop 2
akkerbouw	specifieke vorm van maatschappelijk - 6
bomenteelt	specifieke vorm van maatschappelijk - 7
bos	specifieke vorm van maatschappelijk - begraafplaats
detailhandel	specifieke vorm van maatschappelijk - begraafplaats
eenderkooi	specifieke vorm van maatschappelijk - begraafplaats
glastuinbouw	specifieke vorm van natuur - silenteel post
horeca	specifieke vorm van natuur - maximaal 0,5 hectare bos
housingel	specifieke vorm van recreatie - campplaats
lijstaan	specifieke vorm van recreatie - groepaccommodatie
intensieve veelhouderij	specifieke vorm van recreatie - groepskampen
intensieve veelhouderij uitgesloten	specifieke vorm van recreatie - hondensaurterrein
langzaam verkeer	specifieke vorm van recreatie - kleinschalig kampen
natuur	specifieke vorm van recreatie - survivaltrainingsbaan
ontsluiting	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie
openheid	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 2
paardenhouderij	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 3
pad uitgesloten	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 4
parkeerterrein	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 5
specifieke vorm van agrarisch - booggaard	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 6
specifieke vorm van agrarisch - co-vergeling	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 7
specifieke vorm van agrarisch - groentekwekerij met detailhandel	specifieke vorm van recreatie - verblifsrecreatie 8
specifieke vorm van agrarisch - wisselcultuur boomteelt 1	specifieke vorm van recreatie - weinikos
specifieke vorm van agrarisch - wisselcultuur boomteelt 2	specifieke vorm van sport - buitensportbeoefening
specifieke vorm van agrarisch met waarden - bebouwing landschapshoudend	specifieke vorm van sport - kleduiverschermgebied
specifieke vorm van agrarisch met waarden - hoopterscheppen	specifieke vorm van sport - manege
specifieke vorm van agrarisch uitgesloten - vee en mist	specifieke vorm van sport - manege 2
specifieke vorm van bedrijf - omroepstation	specifieke vorm van sport - manege 3
specifieke vorm van bedrijf - loon- en landbouwmachinesbedrijf	specifieke vorm van sport - schiedbaan
specifieke vorm van bedrijf - mestopslag	specifieke vorm van sport - veldsporten 1
specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation 1	specifieke vorm van sport - veldsporten 2
specifieke vorm van bedrijf - transformatorstation 2	specifieke vorm van verkeer - onverharde paden
specifieke vorm van bedrijf - vee	specifieke vorm van verkeer - ontlastings- en parkeervoorziening
specifieke vorm van bedrijf - vergisting	specifieke vorm van verkeer - parkeren 1
specifieke vorm van bedrijf - parkeren 2	specifieke vorm van verkeer - parkeren 2
specifieke vorm van bedrijf - waterwinvoorziening	specifieke vorm van waarde - grafheuvel
specifieke vorm van bedrijf - waterwinvoorziening 1	specifieke vorm van wonen - bedrijfswoning 1
specifieke vorm van bedrijf - waterwinvoorziening 2	specifieke vorm van wonen - bedrijfswoning 2
specifieke vorm van bos - jachtuit	specifieke vorm van wonen - wijngaard en -proeverij
specifieke vorm van cultuur en ontspanning - evenemententerrein 1	speelvoorziening
specifieke vorm van cultuur en ontspanning - evenemententerrein 2	sportveld
specifieke vorm van detailhandel - dieren diervoeders en aanverwante producten	tuincentrum
specifieke vorm van maatschappelijk - 1	verblifsrecreatie
specifieke vorm van maatschappelijk - 2	verkoop eigen producten
specifieke vorm van maatschappelijk - 3	waterhuishoudkundige en/of waterstaatkundige functie
specifieke vorm van maatschappelijk - 4	windturbine
specifieke vorm van maatschappelijk - 5	
bouwvlak	
antennemast	
bijgebouwen	specifieke bouwaanduiding - gebouwen
gestapeld	specifieke bouwaanduiding - lokale bijgebouwen
karakteristiek	specifieke bouwaanduiding - spanen
specifieke bouwaanduiding - afwijkende maatvoering 1	specifieke bouwaanduiding - uitgesloten - bebouwing twee-aan-twee
specifieke bouwaanduiding - bijgebouwen voor de voorgrond	
specifieke bouwaanduiding - columbaria	vrijstaand
maximum aantal wooneenheden	
maximum bebouwd oppervlak (m2)	maximum volume (m3)
maximum bouwhoogte (m)	minimum goothoogte (m)
maximum goothoogte (m)	maximum goothoogte (m)
maximum bouwhoogte (m)	hartlijn leiding - gas
maximum oppervlakte (m2)	hartlijn leiding - hoogspanningsverbinding
	hartlijn leiding - riool
	relatie
VERKLARING	
giken gegevens	

Broedperiode: Geel= blets en nestbouw; Rood= eieren of niet vliegvlugte jongen; Blauw= verzorging vliegvlugte jongen												N broedsels (max)	Broedduur	Opgroeien jongen	Opmerkingen			
№	Soort	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mai	Juni	Juli	Aug	Sept	Oktr	Nov	Dec					
1	Dodars													2	21	46		
2	Fuut	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	27	70		
3	Roodhalstuut		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	24	63		
4	Goedre tuin			1	1	1	2	2	2	2	2	2	1	1	21	35		
5	Aalscholver		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	21	27		
6	Roerdomp			1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	26		
7	Woudaap					1	2	2	2	2	2	2	2	2	19	25		
8	Kwak					1	2	2	2	2	2	2	2	2	22	45		
9	Grote zilverreiger					1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	22	45	
10	Blauwe Reiger	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	1	27	50		
11	Purperreiger					1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	27	47	
12	Oeoveer					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	34	57	
13	L. zeejaars					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	43	
14	Knobbelzwaan					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	27	Tot winter	
15	Kolgaans					1	2	2	2	2	2	2	2	1	1	37	43	
16	Grauwe Gans		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	28	53	
17	Grote Canadese Gans					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	29	45	
18	Brandvries					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28	53	
19	Bergend					1	1	2	2	2	2	2	2	2	1	30	48	
20	Smient					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	43	
21	Krakend					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	25	47	
22	Winterling					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	43	
23	Wilde Eend	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30	55	
24	Pijlstaart					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	47	
25	Zomertaling					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	37	
26	Sibbeend					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	43	
27	Kroonend					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	43	
28	Tafeleend					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28	60	
29	Kuifeend					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	26	47	
30	Eider					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	27	70	
31	Bridauker					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	31	67	
32	Middelste Zaagbek					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	33	63	
33	Wespendief					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	31	40	
34	Zwarte Wouw					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	32	44	
35	Rode Wouw					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	32	44	
36	Bruine Kiekendief					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	33	39	
37	Blauwe Kiekendief					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	33	44	
38	Grauwe Kiekendief					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	30	39	
39	Havik		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	29	38	
40	Sperwer					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	29	48	
41	Buizerd		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	38	40	
42	Torenvalk					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30	31	
43	Boomvalk					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30	38	
44	Slechtvalk	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	32	44	
45	Korhoen					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	27	28 Vliegen na 14 dagen, maar worden tot 2 maanden door vrouw begeleid	
46	Patrij		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	24	36 Vliegen na 14 dagen	
47	Kwazul					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	24	35 Vliegen na 14 dagen	
48	Fazant		1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	35 Vliegen na 14 dagen	
49	Wateral					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	53	
50	Porsleinhoen					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	19	40	
51	Klein Waterhoen					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	22	47	
52	Klein Waterhoen					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	22	47	
53	Kwartekoning					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	37	
54	Waterhoen					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	49	
55	Meerkoet					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	56	
56	Kraanvogel		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	56	
57	Scholtekster					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	34	
58	Steltkui					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	32	
59	Kluut					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	42	
60	Kleine Plevier					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	32	
61	Bontbekplevier					1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	26	29	
62	Strandplevier					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	26	31	
63	Kievit		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	28	38	
64	Kamphaan					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	27	
65	Wateran					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	37	
66	Houtsnip					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	33	
67	Gruut					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	30	
68	Wulp					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	35	
69	Tureluur					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	23	35	
70	Oeverloper					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	38	
71	Zwartkopmeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	24	39	
72	Dwergmeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	25	39	
73	Kokmeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	25	39	
74	Stormmeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	25	39	
75	Kleine Mantelmeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	30	38	
76	Zilvermeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	31	45	
77	Grote Mantelmeew					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	31	48	
78	Grote Stern					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	31	48	
79	Visdief					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	31	27	
80	Noordse Stern					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	24	
81	Dwergstern					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	28	
82	Zwarte Stern					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	28	
83	Holendurf					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	24	
84	Houtduif					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	28	
85	Turkse Tortel					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	21	19	
86	Zomerfotiel					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	22	2	
87	Koekoek					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	13	22	
88	Kerkul		1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	32	60
89	Oehoe		1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	34	65
90	Steruul					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	28	43
91	Bissul		1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	28	34
92	Ransul					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	28	34
93	Veldul					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	27	44
94	Rugpootul					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	27	35
95	Heidezwalu					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	27	35
96	Gierzwalu					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	20	42 Jongen soms tot 56 dagen in nest
97	Javogel					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	20	27
98	Draahtals					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	23	22
99	Groene Specht					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	23	27
100	Zwarte Specht					1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	13	28
101	Grote Bonte Specht					1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	11	23
102	Middelste Bonte Specht					1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	13	22
103	Kleine Bonte Specht					1	1	2	2	2	2	2	2	2	2	1	13	22
104	Kuifeuwerik					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	13	15
105	Boomleeuwerik					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	14	14
106	Veldeeuwerik					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	13	14
107	Oeverzwalu					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	16	23
108	Blaauwzwalu					1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1		

Bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015

Nota van wijzigingen – met tussenrapportage

Inhoud

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	DOEL VAN DE NOTA	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
1.3	AFBAKENING	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
1.4	PLANMER	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
1.5	PROCES.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
1.6	LEESWIJZER.....	FOUT! BLADWIJZER NIET GEDEFINIEERD.
2	LEEFBAAR LANDSCHAP	6
2.1	INLEIDING.....	6
2.2	HET LANDSCHAP.....	6
2.3	LEEFBAAR PLATTELAND	8
3	WIJZIGINGEN.....	9
3.1	INLEIDING.....	9
3.2	LANDSCHAP	9
3.3	BOS EN NATUUR	10
3.4	WATER	12
3.5	CULTUREEL ERFGOED	13
3.6	AGRARISCHE BEDRIJVEN.....	14
3.7	WONEN IN HET BUITENGEBIED	24
3.8	LANDGOEDEREN.....	27
3.9	BEDRIJVEN.....	27
3.10	RECREATIE EN TOERISME	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ten behoeve van het landelijk gebied van de gemeente Aalten is een algehele herziening van het bestemmingsplan in voorbereiding.

Dat proces is begonnen met de vaststelling van een nota van wijzigingen door de gemeenteraad op 9 juli 2013, waarin de hoofdlijnen van het ruimtelijk beleid zijn geformuleerd.

Sedert de vaststelling van die nota zijn er hernieuwde inzichten met betrekking tot de planregeling ontstaan.

Deze inzichten zijn onder meer gebaseerd op:

1. De behandeling van het voorontwerp van en de planMER behorende bij het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 door de commissie voor de Milieueffectrapportage;
2. Jurisprudentie van de Raad van State met betrekking tot de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied (o.a. gemeenten Westerveld, Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem);
3. De vaststelling van een nieuwe Omgevingsverordening Gelderland en een provinciale omgevingsvisie door Provinciale Staten van Gelderland;
4. Het advies van de provinciale diensten van Gelderland d.d. 8 januari 2015, ingekomen op 9 januari daaropvolgend.

Wij hebben de behoefte deze inzichten te delen met de gemeenteraad. Deze documenten hebben namelijk een bijstelling van de hoofdlijnen van dat beleid tot gevolg en werken dus door in het ontwerp van het bestemmingsplan..

De door de gemeenteraad vastgestelde nota blijft in dit document het vertrekpunt..

De wijzigingen/aanvullingen zijn in een kader en in een andere kleurstelling opgenomen, waarbij de oorspronkelijke nota als uitgangspunt heeft gediend. Op die wijze kunnen de verbanden beter zichtbaar worden gemaakt.

Het is in dit stadium niet de bedoeling op de individuele inspraakreacties in te gaan. De bevoegdheid voor de die beoordeling ligt bij het college. De gemeenteraad beslist uiteraard te zijner tijd over eventuele zienswijzen.

In de bijlage is voorts onze beoordeling van de provinciale overlegreactie opgenomen.

2 Leefbaar landschap

2.1 Inleiding

Landschap en leefbaarheid wordt als eerste onderwerpen genoemd. Deze onderwerpen worden als zodanig niet bestemd in het bestemmingsplan, maar vormen het decor voor al de functies en kwaliteiten in het buitengebied. Door de eeuwenlange ontwikkelingen is het landschap het resultaat van de wisselwerking tussen de natuurlijke opbouw van een gebied en het gebruik ervan door de mens. Het landschap is zichtbaar en daarmee ook een belangrijk deel van het buitengebied. Een goede leefbaarheid vormt een belangrijke drager voor de toekomst. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit agrarisch cultuurlandschap.

2.2 Het landschap

2.2.1 Ontstaansgeschiedenis

Het landschap is een cultuurlandschap. De landschapsvorming is een continu proces en is mede het resultaat van menselijk handelen. Ontginning, in gebruikname en bewerken van gronden door de eeuwen heen heeft een verscheidenheid aan landschapstypen opgeleverd. De oorsprong van het Achterhoekse landschap ligt in de vroege middeleeuwen.

Kleine landbouwgemeenschappen werden toen verspreid in een hoofdzakelijk bebost gebied gesticht. Steeds meer bos werd gekapt en ontgonnen. Akkers in zandgebieden werden vruchtbaar gemaakt door heideplaggen met dierlijke mest afkomstig uit schaapskooien. Met de door mest doordrenkte heideplaggen werden de bouwlandjes bemest. Door het eeuwenlang opbrengen van heideplaggen met mest werden de bouwlandjes opgehoogd tot boven het oorspronkelijke maaiveld. Deze bouwlandjes worden eenmansessen genoemd en hebben een bol oppervlak met steile randen naar de omgeving. Deze essen zijn nog steeds herkenbaar in het landschap. Door het eeuwenoude bemestingsproces is een dikke humeuze bodem ontstaan. Deze manier van bewerken kwam met de intrede van kunstmest, in het midden van de 19e eeuw, ten einde. De vruchtbaarheid van het bouwland was niet meer alleen afhankelijk van dierlijke mest uit de directe omgeving. Door de komst van kunstmest en mechanisatie werden meerdere vormen van landbouw mogelijk.

Het Achterhoekse landschap, met de eeuwenoude kleinschalige essen ontstaan door landbouwkundig gebruik, werd vanaf 1850 door grotere ontginningen van natte en droge heidevelden bijna geheel door de agrarische sector in gebruik genomen. Enkele natuurgebieden bleven gespaard. De landbouwsector heeft het landschap in belangrijke mate gemaakt tot wat het nu is. Efficiënt werken is de trend. Meerdere landbouwgronden worden bij elkaar gevoegd tot één perceel. Nivellering van landschapstypen is het gevolg. Door de eeuwen heen was de landbouw de belangrijkste sector in het landelijk gebied. Door afname van het aantal landbouwbedrijven worden de functies wonen, werken en recreatie belangrijke spelers in het landelijk gebied.

2.2.2 Landschapstypen

In het buitengebied worden enkele landschapstypen onderscheiden. Globaal kan een driedeling worden gemaakt in het oude hoevenlandschap, de heide- en broekontginningen en de goorontginningen.

Tot het oude hoevenlandschap behoren:

- het essenlandschap: grote oude bouwlandcomplexen met een open karakter (de terrasrand tussen de kernen Aalten en Groenlo), zoals aanwezig ten noorden van de kern Aalten (bij het gebied Dale en de kleine kern Barlo), ten oosten van de kleine kernen De Heurne, IJzerlo en Lintelo. Verspreid liggen talloze kleinere essen; het patroon is grillig met veel gebogen wegen en esranden;
- het hoevenlandschap: kleinschalige, gevarieerde gebieden met veel microreliëf, verspreid over het gemeentegebied voorkomend;
- het landgoedlandschap: een parkachtige variant van het hoevenlandschap met veel relatief oude beplantingselementen, zoals 't Beestman, 't Walfort, Hondorp en het Klooster.

Het jonge ontginningslandschap is nader onder te verdelen in:

- heide- en veenontginningen: rechtlijnig verkavelde, voormalige heide- en veengebieden, zoals Schaarsheide, Witte Veen, Wolboom;
- beekdalen rond de vestingstad Bredevoort: open, laaggelegen weidelandschap bij de samenvloeiing van de Schaarsbeek, Boven-Slinge en Zwanenbroek waterleiding;
- de beekdalen langs de Keizersbeek en de Aa-strang bij de kern Dinxperlo;
- ruilverkavelingslandschap: recentelijk sterk gewijzigde gebieden door uitvoering van de ruilverkaveling Aalten, zoals het noordelijk deel van het Aaltense Goor en het Zwanenbroek.

Tot het goorontginningslandschap behoort:

- het Aaltense Goor: kleinschalig 19^e-eeuws verkavelingspatroon.

In het landelijk gebied is de afwisseling van landschapstypen herkenbaar en bovendien zijn de karakteristieke kenmerken van elk landschapstype op veel plaatsen nog goed bewaard gebleven. Uitgangspunt van het bestemmingsplan is dat kenmerkende elementen moeten worden behouden.

Landschapkenmerken die in het bestemmingsplan worden beschermd zijn:

- reliëf: dit betreft met name de plateauranden, steilranden, esjes en andere kleinschalige hoogteverschillen;
- openheid: de grote escomplexen ten noorden van de kern Aalten en de beekdalen ten zuiden en westen van de vestingstad Bredevoort;
- beplanting: de vele houtwallen en bosjes, met name in het Oude hoevenlandschap en het Goorontginningslandschap;
- verkaveling: het Aaltense Goor vanwege de karakteristieke verkaveling en de vele kavelgrensbeplantingen.

Voor deze landschapswaarden geldt dat zij zonder specifieke bescherming mogelijk zouden kunnen verdwijnen ten gevolge van ingrepen en ontwikkelingen vanuit de overige functies van het buitengebied. De belangrijkste van deze ingrepen en ontwikkelingen met doorgaans negatieve gevolgen voor één of meer **landschapsaspecten** zijn:

- nieuwbouw bij bestaande bedrijven;
- vestiging van nieuwe bedrijven;
- kavelvergroting/vormverandering van percelen (verwijderen van houtopstanden, egalisering, vergraven, rechte trekken van perceelsgrenzen);
- aanleg van nieuwe wegen, verharding van onverharde wegen;
- grondwaterstandsverlaging (aanleg of uitdiepen van sloten);
- uitbreiding oppervlakte grond bij agrarische bedrijven door schaalvergroting.

Tussenrapportage:

De commissie MER adviseert de gevolgen van het plan en de (effectiviteit van de) mitigerende maatregelen voor het landschap meer in detail in beeld te brengen op basis van de maximale invulling van het plan. De commissie mist een beschrijving van mogelijke maatregelen waarmee landschappelijke waarden gespaard of versterkt kunnen worden.

Indien er grote en/of onwenselijk geachte effecten overblijven adviseert de commissie aanvullende maatregelen te beschrijven die de effecten op het landschap verder minimaliseren. De suggestie voor de actieve inzet van een erfinrichtingsplan wordt gedaan.

Reactie gemeente: Wij zullen het landschap uitvoeriger beschrijven in de aanvullende rapportage. Wij menen echter te kunnen stellen dat dit bestemmingsplan een voortzetting van het bestaande beleid is. Een maximale invulling is redelijkerwijs dus niet te verwachten. Het landschap heeft zich in de loop van der jaren ontwikkeld en dit plan zal geen afbreuk doen aan de kwaliteiten van het gebied.

De gronden blijven voor het belangrijkste deel in gebruik als agrarische cultuurgronden. De belangrijkste landschappelijke kwaliteiten worden via de planregels beschermd (bos, natuur, houtsingels en behoud open essen/hoogteverschillen).

De schaalvergroting in de landbouw zal doorzetten. Ook in onze gemeente moeten daarvoor mogelijkheden zijn, uiteraard binnen de wettelijke kaders.

Bij uitbreidingen en wijzigingen van het agrarisch bouwperceel denken wij binnen de mogelijkheden in positieve zin mee.

De commissie MER adviseert het instrument van een erfinrichtingsplan op te nemen in het bestemmingsplan.

Reactie gemeente: Dit geeft inderdaad een vollediger beeld voor een bepaalde locatie dan de nu voorgeschreven “landschappelijke inrichting met streekeigen beplanting”.

Wij stellen voor, hoewel dit geen essentiële tekortkoming is, dit advies over te nemen. Bij een erfinrichtingsplan wordt het erf nog meer integraal gezien, waarbij naast de landschappelijke inpassing ook oog is voor de opzet van het bouwperceel, vormgeving en situering van de (bedrijfs)bebouwing. Een en ander heeft een als doel op een erf te komen tot een kwaliteitsimpuls.

2.3 Leefbaar platteland

De vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied behoeft in de komende periode aandacht. Steeds meer agrariërs stoppen met hun bedrijf. Bedrijfsgebouwen komen leeg te staan en vragen om een alternatieve functie. Bij de agrarische bedrijven die zich richten op de toekomst, ligt de nadruk op specialisatie, groei en dierwelzijn.

Voor de intensieve veehouderij is de geuruitstoot een aandachtspunt. Technologische ontwikkelingen bieden mogelijkheden om geuruitstoot te verminderen. Toch blijven er op enkele plaatsen discussies bestaan over geuroverlast, met name bij de uitbreiding van veehouderijen. Deze worden steeds feller. De schaalvergroting die dit in de grondgebonden landbouw met zich meebrengt, heeft enkele decennia geleden op enkele plaatsen geleid tot aantasting van het kleinschalige Achterhoekse landschap. Dit risico blijft bestaan. Desondanks vervult de landbouw nog steeds een belangrijke rol als drager en beheerder van de kwaliteit en leefbaarheid van het landelijke gebied.

De ecologische hoofdstructuur heeft in het laatste decennium zijn doorwerking gehad in het bestemmingsplan. De bestaande natuur binnen de ecologische hoofdstructuur is hierdoor meer beschermd en verbindingzones zijn aangeduid, om ecologische verbindingen tussen de bestaande natuurgebieden te realiseren. Binnen deze zones zijn er in de komende jaren nog veel kansen te winnen.

Het bestemmingsplan vormt het kader waarbinnen deze ontwikkelingen, in meer of mindere mate, plaats kunnen vinden. Ten aanzien van de landbouw kan dit enerzijds door ruimte te geven aan schaalvergroting en anderzijds ruimte te bieden aan nieuwe ontwikkelingen in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (dus andere functie dan landbouw).

Met name bij de stoppende agrariërs ontstaat er ruimte voor nieuwe functies. De functie wonen ligt door de demografische ontwikkelingen en bijbehorende woningplanning niet meer voor de hand. Nieuwe functies moeten kansen bieden voor nieuw ondernemerschap. Te denken valt hierbij aan ambachtelijke, dienstverlenende of recreatieve nevenactiviteiten, maar ook zijn er mogelijkheden voor de winning van duurzame energie.

Overigens zijn wij van mening dat de oplossing ook kan liggen in de sloop van (agrarische) gebouwen, zonder dat daarvoor direct een andere functie terugkeert. Die richting kan met behulp van subsidies en/of fiscale maatregelen aantrekkelijk worden gemaakt. Wij zullen ons daarvoor sterk maken, maar deze optie is niet direct in het bestemmingsplan uitgewerkt, omdat dit geen planologisch relevante regeling is.

3 Wijzigingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het beleid voor de meest voorkomende functies in het buitengebied van de gemeente Aalten op hoofdlijnen uitgewerkt. Daarbij zijn ten eerste de rechten uit de vigerende bestemmingsplannen en daarnaast het kaderstellend beleid (met name de provinciale verordening, waterbeleid en regionale en gemeentelijke beleidsnota's) richtinggevend.

In het kaderstellend beleid staan doelstellingen steeds meer centraal en worden de feitelijke regelingen op het schaalniveau van de gemeente neergelegd. Eén van de centrale doelstellingen in het kaderstellend, en ook het gemeentelijk beleid betreft het behoud en de versterking van de omgevingskwaliteit. In het bestemmingsplan worden uiteenlopende regelingen opgenomen die bijdragen aan het behoud van bijvoorbeeld landschapswaarden, natuurwaarden, cultuurhistorische waarden en de waterhuishouding. Onder meer in de Regionale Structuurvisie is aangegeven dat het landschap van groot belang is: het karakteristieke coulisselandschap is het kapitaal van deze regio.

3.1.1 Provinciaal beleid

De nieuwe omgevingsvisie Gelderland staat in de steigers. Er is inmiddels een werkdocument opgesteld. In deze visie is ruimte voor de toekomst. Waar mogelijk wordt ingespeeld op deze beleidsuitgangspunten.

Er wordt gestuurd op doelen en kwaliteiten. Kwaliteiten zijn onder meer de Gelderse natuur/Groene ontwikkelzone in de Provinciale hoofdstructuur en buitengebied met bijzondere kwaliteiten. Voor het platteland streven we naar een balans tussen vitaliteit, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. De landbouw –als grootste grondgebruiker- zal zich moeten verduurzamen door meer aandacht te geven aan dierenwelzijn, kwaliteitsproducten, gezonde productie en landschappelijke inpassing.

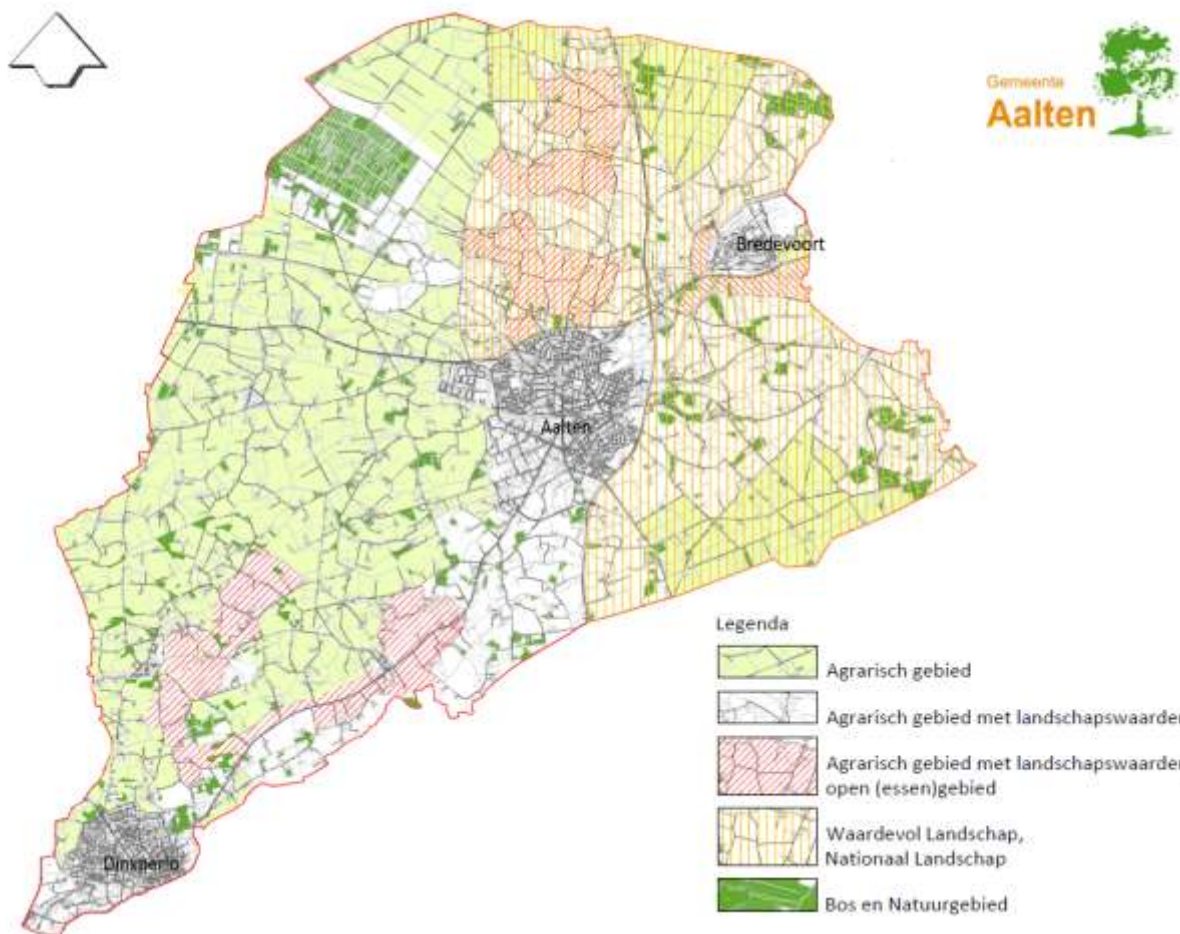
Verder worden wij in onze eigen leefomgeving geconfronteerd worden met energieproductie, zoals windmolens, zonnepanelen en biovergistingsinstallaties. Een en ander komt ook in deze nota aan de orde.

Ten aanzien van individuele windmolens wordt in overleg met de regio's beslist over het toestaan van individuele molens. Voor het Gelders NatuurNetwerk geldt een 'nee tenzij' beleid. In deze nota geven wij ook richting aan vormen van windenergie.

3.2 Landschap

Binnen de gemeente Aalten is het agrarisch gebied in de vigerende bestemmingsplannen onderverdeeld twee hoofdbestemmingen ten aanzien van agrarisch gebied, te weten Agrarisch en Agrarisch met landschapswaarden. In de bestemming Agrarisch gebied met landschapswaarden is rekening gehouden met de instandhouding van die waarden, zoals hoogteverschillen en openheid. De indeling is indertijd zorgvuldig gekozen op basis van landschapsinventarisaties. Er is geen aanleiding is om deze indeling aan te passen en dus wordt deze voor het nieuwe bestemmingsplan gehandhaafd.

Voorgesteld wordt de twee agrarische hoofdbestemmingen Agrarisch en Agrarisch met landschapswaarden met de aanduidingen voor de bijbehorende landschapskwaliteiten over te nemen in het nieuwe plan.

Afbeelding 1: Kaart landschap

3.3 Bos en natuur

3.3.1 Bestaande natuur en bosgebieden

De geldende bestemmingsplannen kennen nog een gecombineerde bestemming, te weten Bos- en natuurgebied.

De gebieden worden specifiek op de bestaande functies bestemd. In de praktijk komen er meerdere soorten natuur voor dan alleen bos. Om deze reden wordt de bestemming Bos- en Natuurgebied ontkoppeld.

In het bestemmingsplan Buitengebied 1977 van de toenmalige gemeente Aalten was er wel een onderscheid tussen de natuur- en bosgebieden. In het bestemmingsplan Buitengebied 1984 van de toenmalige gemeente Dinxperlo zijn uitsluitend bosgebieden opgenomen.

De productiebossen behouden een agrarische bestemming.

Voorgesteld wordt om de bestaande natuur- en bosgebieden als Natuur of Bos te bestemmen op de verbeelding, afhankelijk van de desbetreffende natuurwaarden.

Het startpunt voor een inventarisatie is het bestemmingsplan Buitengebied 1977 (Aalten) en Buitengebied 1984 (Dinxperlo).

3.3.2 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Het plangebied maakt deel uit van de EHS.

De EHS bestaat uit de volgende onderdelen:

- EHS-Natuur: hoofdzakelijk de bestaande natuurgebieden;
- EHS-Verweving: gebieden waar ook andere functies zoals agrarische mogelijk zijn;
- EHS-Verbinding: gebieden met een EHS-doelstelling, maar waar deze nog overwegend een andere functie heeft.

Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken. De EHS-verbindingsgebieden zijn zoekgebieden voor het realiseren van een ecologische verbinding tussen bestaande natuurgebieden.

Op basis van de Ruimtelijke Verordening Gelderland zijn ruimtelijke ingrepen in de EHS niet mogelijk als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast. De streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse EHS schrijft voor dat ruimtelijke ingrepen moeten aansluiten bij de kernkwaliteiten en omgevingscondities van dat betreffende gebied. In het geldende bestemmingsplanregiem is dit niet voor activiteiten die binnenplannen mogelijk zijn geregeld. Ten behoeve van EHS-verbinding worden de omgevingscondities in het geldende regiem niet beschermd.

Voorgesteld wordt om, voor zover niet aanwezig, in de EHS een aanlegvergunningstelsel te laten gelden om bestaande natuurwaarden en/of omgevingscondities te behouden, te beschermen dan wel verder te ontwikkelen.

Binnen de bestaande wijzigingsbevoegdheid voor nieuwe natuur in de EHS wordt bepaald dat getoetst moet worden aan de streekplanuitwerking Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse EHS.

Tussenrapportage:

In de provinciale omgevingsverordening wordt nu gesproken over het Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone.

Het gebied rond het Aaltense Goor is daarbij bovendien aangewezen als Natte landnatuur. Rondom dat gebied wordt een hydrologische beschermingszone opgenomen.

Reactie gemeente:

Het geldende maar ook het voorontwerp van het bestemmingsplan voorziet daar reeds in.

Genoemd netwerk is reeds in het voorontwerp van het bestemmingsplan opgenomen, maar met name rond het gebied van het Aaltense Goor zijn in de loop van de tijd wat aanpassingen aangebracht. Daar waar nodig zullen correcties plaats vinden aan de hand van de laatst vastgestelde verordening.

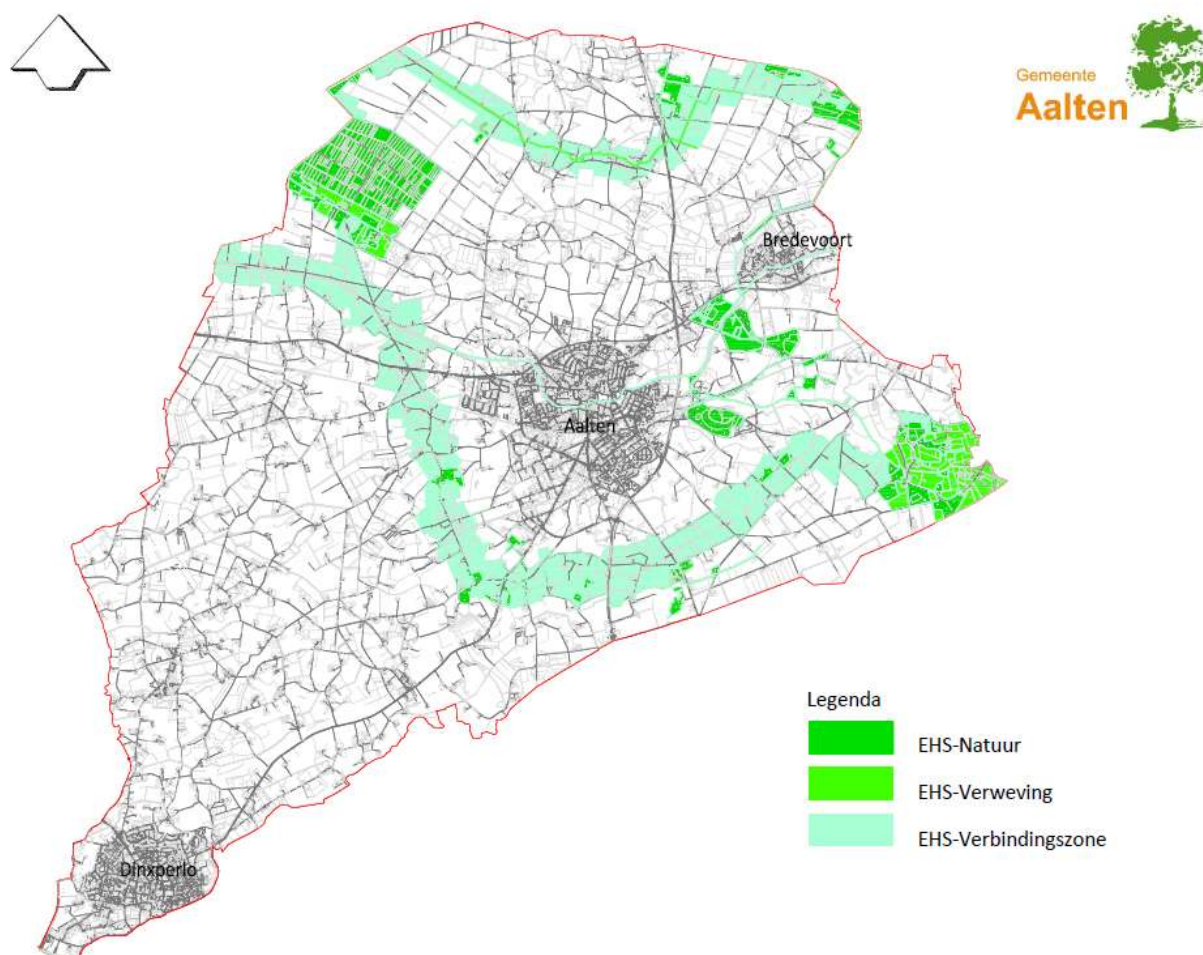
3.3.3 Nieuwe functies in EHS

Binnen de EHS mogen vanwege het provinciaal beleid geen nieuwe functies worden toegestaan waardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van de EHS significant worden aangetast.

In EHS-natuur kunnen alleen nieuwe functies die de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten, worden toegestaan als er geen reële alternatieven zijn, er sprake is van redenen van groot openbaar belang, de negatieve effecten (door mitigatie) zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

In EHS-verweving en –verbinding kunnen alleen nieuwe functies die de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten worden toegestaan, als wordt bijgedragen aan de realisering van natuurdoelen, waarbij de kernkwaliteiten zowel mogelijk worden ontzien.

Voorgesteld wordt om nieuwe (neven- of hoofd-)functies alleen mogelijk te maken via een afwijkingsbevoegdheid als deze de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS niet aantasten.

Afbeelding 2: Ecologische hoofdstructuur in bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014

3.4 Water

Het aspect Water is voldoende vastgelegd in het geldende bestemmingsplan. Het geldende bestemmingsplan kent een dubbelbestemming voor grondwaterbeschermingsgebied en waterwingebied. Anderzijds zijn eventuele aanvullingen daarop te beschouwen als onderwerpen als infrastructuur en zones die min of meer vastliggen vanuit sectorale wetgeving die op basis van de huidige situatie en geldende wetgeving vastgelegd moeten worden. Ook wordt het voorontwerp bestemmingsplan Landelijk Gebied 2014 voorgelegd voor overleg met het waterschap.

Een nieuwe Watervisie van waterschap Rijn en IJssel bevindt zich op het moment van schrijven van deze Nota van wijzigingen in een conceptstadium. De ontwikkeling tot een definitieve versie wordt gevolgd om, indien nodig, op te nemen in het voorontwerp bestemmingsplan, ten behoeve waarvan deze nota wordt opgesteld.

Tussenrapportage:

De commissie MER adviseert, gezien de bijzonderheid van het stelsel van beken en beekdalen en het vastgestelde beleid in het LOP, mogelijke maatregelen te beschrijven betreffende de waterberging en het behoud en herstel van watersystemen in het beekdalstelsel. De commissie geeft verder ter overweging om met de betrokken partijen in overleg te gaan over de realisatie van de ambities van de gemeente, zoals vastgelegd in het LOP.

Reactie gemeente:

Het bestemmingsplan biedt voldoende mogelijkheden voor behoud en herstel van waterlopen en -systemen. De belangrijkste waterlopen in dit bestemmingsplan zijn in eigendom en beheer van het Waterschap Rijn en IJssel.

Wij zijn van mening dat het waterschap de leidende partij is. Bij ons is er op dit moment geen behoefte om dit in het kader van het bestemmingsplan verder uit te werken, indien niet vaststaat of dit tot ontwikkeling zal komen.

Dit aspect is volgens de commissie MER overigens geen essentiële tekortkoming in de rapportage.

3.5 Cultureel erfgoed

In 2011 heeft de gemeenteraad van Aalten de beleidsnota Cultureel Erfgoed vastgesteld.

Het cultureel erfgoed betreft:

- het bodemarchief (archeologie);
- de sporen van menselijk handelen in het landschap (historische geografie) en;
- de gebouwde omgeving (bouw-/kunsthistorie).

Doel van ons cultuurhistorisch beleid is het geven van een integraal kader voor het behoud en het veilig stellen van het cultuurhistorische erfgoed. Met dit beleid komen de kwaliteiten van het gebied tot uitdrukking. Dit beleid wordt nu neergelegd in het bestemmingsplan.

3.5.1 Cultuurhistorie

De cultuurhistorie is verweven in en met de eigenheid van een gebied. De mate waarin cultuurhistorische structuren herkenbaar zijn in het huidige landschap geeft een cultuurhistorische waarde aan een gebied.

In het buitengebied zijn verschillende landschapstypen te onderscheiden met elk hun eigen karaktereigenschappen. Met name binnen de bestemmingen met betrekking tot het agrarisch gebied wordt hier aandacht aan besteed door het beschermen van de verschillende (aardkundige) waarden (zoals openheid, hoogteverschillen, houtwallen). Unieke en onvervangbare elementen worden beschermd met een aanduiding en/of aanlegvergunning.

Fysiek komt de cultuurhistorie tevens tot uitdrukking in de bebouwde omgeving. Een belangrijke kwaliteit in het buitengebied wordt gevormd door panden, boerderijcomplexen en elementen met cultuurhistorische waarde (zoals de hallehuisboerderijen).

Rijks- en gemeentelijke monumenten worden al beschermd in het kader van de Monumentenwet 1988 en de gemeentelijke monumentenverordening. De als karakteristiek aangewezen panden en objecten worden als zodanig aangeduid op de verbeelding. Voor het hele landelijk gebied is er een inventarisatie uitgevoerd van zowel karakteristieke objecten als landschappelijke structuren, zodat er sprake is van een eenduidige beoordeling.

Voorgesteld wordt in het bestemmingsplan de karakteristieke panden, objecten en landschapselementen en/of structuren op de verbeelding op te nemen via een aanduiding Karakteristiek bouwwerk of Karakteristiek landschapselement, binnen de daar voorkomende bestemmingen. Eventuele bijstellingen in de lijst worden verwerkt.

3.5.2 Archeologie

Naast gebouwde cultuurhistorische waarden zijn er ook in de bodem nog veel aanwijzingen uit het verleden aanwezig. Ook in beleidsmatige zin hebben de archeologische waarden de afgelopen jaren meer aandacht gekregen. Dit heeft onder andere geresulteerd in internationale verdragen over het behoud van bodemschatten (Verdrag van Valetta) en in de Wet archeologische monumentenzorg (Wamz).

De gemeentelijke cultuurhistorische inventarisatie, waarden-, verwachtingen- en maatregelenkaart geldt als basis voor het archeologiebeleid. Deze kaart geeft inzicht in de bekende en te verwachten archeologische waarden binnen de gemeente. Aan deze waarden is het beleid ten aanzien van de archeologie gekoppeld. Onderscheid wordt gemaakt tussen gebieden met een bekende waarde en gebieden met een hoge, middelhoge en lage archeologische verwachtingswaarde.

Voorgesteld wordt in het bestemmingsplan de gebieden met de verschillende archeologische verwachtingswaarden te bestemmen in overeenstemming met de genoemde beleidsadvieskaart, inclusief het daarin uitgewerkte vergunningenstelsel.

3.6 Agrarische bedrijven

3.6.1 Inleiding

De agrarische sector is en blijft in ontwikkeling onder meer door optimalisatie van de productie, veelal in combinatie met bevordering van het dierenwelzijn en kwalitatieve verbetering van het eindproduct. Bedrijven met een toekomstperspectief groeien, maar wij zien ook dat nogal wat agrariërs de bedrijfsvoering staken.

Wij zijn van mening dat het agrarisch bedrijf thuis hoort in het landelijk gebied. Het beleid is er om die reden op gericht de landbouw voldoende mogelijkheden te bieden voor een economisch en milieuhygiënisch duurzame agrarische bedrijfsvoering, binnen de randvoorwaarden die de bescherming van natuur- en landschapswaarden stelt en rekening houdend met andere gevestigde belangen in het buitengebied.

Verder geldt dat de in deze nota geboden mogelijkheden kunnen worden heroverwogen als gevolg van de bepalingen uit de in voorbereiding zijnde provinciale omgevingsvisie of uit de uitkomsten van de op te stellen planMER.

3.6.2 Algemeen beleid

Reconstructieplan Achterhoek en Liemers

Het beleid ten aanzien van de ontwikkeling van agrarische bedrijven is ontleend aan het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers. In het bestemmingsplan Buitengebied is bepaald dat uitbreiding van de intensieve veehouderij in extensiveringsgebieden niet is toegestaan, behoudens uitbreiding in het kader van dierenwelzijn. Drie van de vier in het extensiveringsgebied gelegen bedrijven zijn inmiddels beëindigd.

Geldende bestemmingsplannen

In de verwevingsgebieden (het grootste deel van het landelijk gebied) is de omvang van de intensieve veehouderij beperkt tot ten hoogste 1 hectare per bouwperceel dan wel de bestaande grotere omvang. In deze gebieden kan een groter intensief bedrijf worden toegestaan door het toestaan van een sterlocatie. Hiervan is in de afgelopen periode geen gebruik gemaakt via een herziening van het bestemmingsplan.

In het landbouwontwikkelingsgebied is de intensieve veehouderij gekoppeld aan een maximale omvang van 1,5 hectare. In de gemeente Aalten is het echter niet gekomen tot de vaststelling van een specifiek plan voor dat gebied. Het landbouwontwikkelingsgebied Lintelo wordt nu geïntegreerd in dit bestemmingsplan.

De grondgebonden veehouderij is gebonden aan de maximale maat van het bouwperceel zoals dat door de gemeenteraad is toegekend in het bestemmingsplan. De maximale maat van een bouwperceel is via een wijzigingsbevoegdheid bepaald op 2,5 hectare.

Het Reconstructieplan Achterhoek en Liemers was uitgangspunt bij de zonering van het landelijk gebied en de daarbij behorende bestemmingsregeling. Voor het Landbouwontwikkelingsgebied Lintelo is en wordt geen specifiek bestemmingsplan vastgesteld.

Natuurbeschermingswet

Verder is de Natuurbeschermingswet 1998 van belang. Op grond van deze wet houdt een bestuursorgaan bij het nemen van een besluit tot het vaststellen van een plan dat, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor een Natura 2000-gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen, ongeacht de beperkingen die ter zake in het wettelijke voorschrift waarop het berust zijn gesteld, rekening met de gevolgen die het plan kan hebben voor het gebied.

Indertijd had de Natuurbeschermingswet geen directe gevolgen voor de wijze van bestemmen van de agrarische bedrijven.

Als regel willen wij –indien mogelijk- vasthouden aan de algemeen geldende lijn, die nu in het bestemmingsplan is opgenomen.

Indien uit de planMER onevenredig negatieve milieueffecten blijken te ontstaan als gevolg van het bestemmingsplan, is het denkbaar dat -naast een maat voor het staloppervlak- een bepaling met betrekking tot de emissie per agrarisch bedrijf/intensieve veehouderij in het bestemmingsplan wordt opgenomen. Wij zullen te zijner tijd overleggen met het ons adviserende stedenbouwkundig adviesbureau en belangengroeperingen zoals de LTO over de wijze van bestemmen van de agrarische bedrijven, mede in het licht van de ons bekende adviezen van de commissie m.e.r. en de meest recente jurisprudentie ten aanzien van de bestemmingsplannen voor het buitengebied.

Provinciaal beleid in voorbereiding

In het werkdocument ten behoeve van de nieuwe omgevingsvisie is het onderscheid tussen de verschillende reconstructiegebieden vooralsnog gehandhaafd. Echter voor de toekomst wordt voorzien dat op termijn de zonering verdwijnt. Er komen mogelijkheden tot vergroting van het bouwblok boven de basisnormen, maar dat wordt maatwerk.

Gemeentelijk beleid voor het nieuwe bestemmingsplan

In het kader van de voorbereiding van het bestemmingsplan voor het landbouwontwikkelingsgebied is duidelijk geworden dat er voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij nauwelijks ontwikkelingsruimte is. Om die reden wordt het onderscheid tussen het landbouwontwikkelingsgebied en verweingsgebied in dit bestemmingsplan verlaten.

In beginsel is de norm voor het verweingsgebied leidend met dien verstande dat er in dit plan een beperkt aantal mogelijkheden zijn voor vergroting van het bouwvlak voor de intensieve veehouderij tot 1,5 hectare, de zogenaamde sterlocaties.

In het bestemmingsplan worden een aantal vormen van de intensieve veehouderij in de definitie opgesomd. In de definitie wordt expliciet bepaald dat grondgebonden melkrundveehouderijen niet onder de definitie intensieve veehouderij vallen. Dit zijn in ieder geval melkrundveehouderijen die op de huiskavel en de directe omgeving voldoende areaal grond ter beschikking hebben voor ruwvoederproductie en/of weidegang.

<u>Voorgesteld</u> wordt:

1. het beleid voor wat betreft de intensieve veehouderij in het extensiveringsgebied wordt gehandhaafd; voor het overige deel van het grondgebied wordt het beleid ten aanzien van de verwevingsgebieden ook van toepassing in de landbouwonwikkelingsgebied; dit betekent dus dat het onderscheid tussen landbouwonwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden komt te vervallen;
2. voor de intensieve veehouderij is het staloppervlak voor de intensieve veehouderij per agrarisch bouwperceel maximaal 1 ha (of zoveel meer als bestaand) in het verwevingsgebied; het vee mag binnen de gebouwen worden gehouden op ten hoogste één bouwlaag met uitzondering van de pluimveebedrijven, waar reeds in meer bouwlagen is gebouwd; deze worden als zodanig op de verbeelding aangeduid;
3. in het verwevingsgebied zijn op een vijftal sterlocaties uitbreidingen mogelijk tot 1,5 hectare voor de intensieve veehouderij. Deze worden aangeduid op de verbeelding dan wel wordt deze ontwikkeling door middel van een binnenplanse wijziging mogelijk gemaakt; **de gemeenteraad heeft besloten in principe voor alle bedrijven een ontwikkeling tot 1,5 hectare mogelijk te maken, uitgezonderd de bedrijven in het extensiveringsgebied.**
4. aanvullende eisen ten aanzien van de emissie/het staloppervlak van de agrarische bedrijven in het plan opnemen, indien onevenredig negatieve milieueffecten uit de planMER naar voren komen.

Tussenrapportage:

Uit de planMER, de provinciale omgevingsverordening en de laatste jurisprudentie is gebleken dat het aanvankelijk voorgestelde beleid ten aanzien van de ontwikkeling van de agrarische bedrijven op het niveau van het bestemmingsplan dient te worden bijgesteld.

Uit het planMER en de passende beoordeling blijkt namelijk dat –zonder aanvullende regels- een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden door stikstofdepositie niet uit te sluiten is. Op grond van artikel 19j, lid 3, van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) is dit echter wel noodzakelijk en slechts in dat geval kan worden gesproken van een goede ruimtelijke ordening.

Reactie gemeente:

In het voorontwerp van het bestemmingsplan zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor een agrarisch bedrijf direct gekoppeld aan het vergunningensysteem op basis van de Nbw dan wel – bij het ontbreken van een dergelijke vergunning- de bestaande situatie per 7 december 2004.

De Raad van State heeft in de kwestie Westerveld (uitspraak d.d. 6 augustus 2014) uitgesproken dat deze koppeling met de Natuurbeschermingswet 1998 niet mogelijk is.

Uit artikel 19j van de Nbw volgt namelijk dat de gemeenteraad vóór het vaststellen van het bestemmingsplan moet beoordelen of er vanwege een gebruik sprake is van een negatief effect. Verder is het probleem dat het handhaven van de Natuurbeschermingswet 1998 min of meer een taak van het college van burgemeester en wethouders wordt, terwijl die bevoegdheid feitelijk bij het college van Gedeputeerde Staten ligt.

Uit de uitspraak over het bestemmingsplan “Buitengebied Westerveld” trekken wij de volgende conclusies:

1. De gemeenteraad moet, bij het vaststellen van een bestemmingsplan, op basis van een voldoende onderbouwing (passende beoordeling) een (significant) negatief effect op Natura 2000-gebieden vanwege het plan uitsluiten. Dat een dergelijk effect ook is uit te sluiten moet blijken uit de onderbouwing.

2. De gemeenteraad moet, om een negatief effect op Natura 2000-gebieden te voorkomen, een eigen stelsel van regels in een bestemmingsplan opnemen. Het herhalen van de regels van de Nbw is niet voldoende en (mogelijk) in strijd met de Nbw.

In dat verband is het voorstel de artikelen 3.4.2 en 4.4.2 van de planregels in het ontwerp van het plan te redigeren als volgt

“Als een met de bestemming strijdig gebruik wordt aangemerkt:

het gebruik van gronden en bouwwerken ten behoeve van het houden van dieren, zodanig dat er

een toename is van de stikstofdepositie op een Natura 2000 gebied , met dien verstande dat een strijdig gebruik met deze bestemming niet wordt aangemerkt: het bestaande gebruik, dat wil zeggen de oppervlakte die ten tijde van de inwerkingtreding van dit bestemmingsplan rechtsgeldig aanwezig dan wel toegestaan is ten behoeve van een (intensieve) veehouderij(tak), met het daarbij behorende aantal dierplaatsen en meststelsel.

Een afwijking (van de hiervoor genoemde algemene regeling) kan worden toegestaan voor een groter oppervlak, een groter aantal dierplaatsen en/of een ander meststelsel, onder voorwaarde dat de stikstofdepositie op een Natura 2000 gebied niet toeneemt.

Deze regeling blijft in ontwikkeling en zal in de loop van het planproces nog worden aangepast.

Belangrijk is dat er aansluiting wordt gevonden bij de Natuurbeschermingswet. In het voorontwerp van het bestemmingsplan is een dergelijke regeling opgenomen. In dat verband kan overwogen worden die regeling te handhaven in de fase van het ontwerp van het bestemmingsplan.

3.6.3 Nieuwvestiging van agrarische bedrijven

In algemene zin zijn wij voorstander van het benutten van bestaande bebouwde locaties boven de nieuwvestiging van een nieuw agrarisch bedrijf op onbebouwde gronden. Op die wijze wordt doelmatig omgegaan met bestaande locaties en wordt een verdere versnippering van het gebied door bebouwing voorkomen.

Evenmin is in deze planperiode, behoudens in het landbouwon ontwikkelingsgebied Lintelo, gevraagd om een onbebouwde agrarische bestemmingen/of woonbestemming wederom te wijzigen in een volwaardig agrarisch bedrijf.

Uiteraard bestaat altijd de mogelijkheid een individueel verzoek ter beoordeling aan de gemeenteraad voor te leggen.

Voorgesteld wordt geen binnenplanse wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor de nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf. Evenmin is in het landbouwon ontwikkelingsgebied Lintelo nieuwvestiging mogelijk.

3.6.4 Agrarische functie of gestopt?

De geldende bestemmingsplannen voor het buitengebied zijn van betrekkelijk recente datum. Uitgangspunt van dit bestemmingsplan is dat de bouwvlakken worden overgenomen, tenzij vaststaat dat er feitelijk geen sprake meer is van een agrarisch bedrijf.

In dat geval wordt er bestemd overeenkomstig het feitelijke gebruik (veelal burgerbewoning).

Dit kan onder meer blijken uit de volgende omstandigheden:

- de omgevingsvergunning voor het onderdeel milieu voor de agrarische bedrijfsactiviteiten is/wordt ingetrokken;
- de eigenaar verzoekt de bestemming te wijzigen/herzien;
- uit inventarisatie/nader onderzoek blijkt dat de bedrijfsvoering blijvend is of wordt gestaakt.

In het buitengebied doen zich ook situaties voor waar op het perceel wel sprake is van agrarische activiteiten, maar deze zijn gelet op de omvang, niet meer als bedrijfsmatig aan te merken (minder dan 46 SO [standaard opbrengst], voorheen 20 Nge). In die situaties vormt het wonen de hoofdfunctie en zijn de agrarische activiteiten meer een hobbymatige dan wel nevenactiviteit.

Voorgesteld wordt de huidige agrarische bouwpercelen als uitgangspunt te nemen bij het nieuwe plan en anders de feitelijke bestemming (meestal burgerbewoning) aan te houden.

3.6.5 Het bouwvlak

De bedrijfsgebouwen en overige bouwwerken moeten in principe binnen het bouwvlak te worden gebouwd.

Op de te handhaven agrarische bouwvlakken zijn -binnen de in de regels opgenomen voorwaarden- de volgende agrarische activiteiten bij recht toegestaan:

- a. grondgebonden landbouw;
- b. bestaande intensieve veehouderij (deze bedrijven worden aangeduid op de verbeelding).

Dit onderscheid volgt met name uit de Natuurbeschermingswet. Uit artikel 19j van deze wet volgt namelijk dat bij de vaststelling van een plan moet worden gezien of daarbij ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt die effecten kunnen hebben op Natura-2000 gebieden, gelet op de instandhoudingsdoelstelling ervan. De gemeenteraad moet bij de vaststelling van een (nieuw) bestemmingsplan de aanvaardbaarheid (opnieuw) bezien, mede in relatie tot de op het moment van vaststelling geldende regelgeving. Uit de enkele omstandigheid dat een bouwmogelijkheid voor intensieve veehouderij overeenstemt met de bouwmogelijkheid van het voorheen geldende plan, volgt niet dat het plan op dit punt in overeenstemming is met de Natuurbeschermingswet.

De maximale bedrijfsomvang wordt niet op voorhand vastgelegd, maar is afhankelijk van de bouwmogelijkheden op het bouwperceel en de beschikbare milieuruimte.

De bij het bedrijf behorende ondersteunende voorzieningen (mestopslagplaatsen, sleufsilos, bezinkbassins, kuilvoerplaten) mogen buiten, maar direct aansluitend aan, het bouwperceel worden opgericht door middel van een afwijking, een en ander overeenkomstig het geldende bestemmingsplan.

Uitgangspunt voor de omvang van het toe te kennen bouwvlak is het vigerende bouwvlak. Op verzoek kan in het kader van de inspraak en overleg een andere situering van het bouwvlak worden overeengekomen.

De in het bestemmingsplan op te nemen ontwikkelingsmogelijkheden voor de agrarische sector worden gerelateerd aan de Natuurbeschermingswet en de uitkomsten van de PlanMER.

Het is niet correct in het bestemmingsplan uitbreidingen te suggereren, die op basis van sectorale wetgeving niet kunnen worden waargemaakt. Het gemeentebestuur moet bij de vaststelling van het plan, voor zover daarmee de vestiging en/of uitbreiding van (intensieve) veehouderijen is toegestaan, de vereiste zorgvuldigheid en het wettelijk bepaalde in acht nemen.

Dat krijgt beter vorm door de uitbreiding van de veehouderij af te laten hangen van de uitkomsten van de PlanMER. In dat afwegingskader kan tevens worden beoordeeld of aan de sectorale wetgeving kan worden voldaan. Deze afwijking kan gelijktijdig bij een verzoek om een omgevingvergunning worden aangevraagd.

Het is de bedoeling het bestemmingsplan nog wel een flexibiliteitsregeling op te nemen ten aanzien van het overschrijden van de grenzen van het bouwperceel.

Voorgesteld wordt de bestaande bouwvlakken over te nemen met dien verstande dat:

- a. de aanduiding 'intensief' voor de bestaande intensieve bedrijven op de bouwvlakken wordt opgenomen: intensieve veehouderij is hier toegestaan;
- b. de bestemmingsregeling ten behoeve van een uitbreiding en/of wijziging van het staloppervlak van het agrarisch bedrijf/de emissie mede wordt ontleend aan de uitkomsten van de planMER;
- c. glastuinbouw niet wordt toegestaan, bestaande glastuinbouwbedrijven worden gerespecteerd, ook in de uitbreidingsmogelijkheden.

Tussenrapportage:

Op de agrarische bouwpercelen rondom het extensiveringsgebied wordt de vestiging van een intensieve veehouderij uitgesloten. De intensieve veehouderij op deze percelen is overigens in

de loop van de tijd gestaakt.

In zijn algemeenheid blijft verder de regeling van het voorontwerp onverkort van toepassing, met dien verstande dat de omvang van de agrarische bouwpercelen ten behoeve van de intensieve veehouderij in het verwevingsgebied wordt beperkt tot ten hoogste 1 ha en in het landbouw-ontwikkelingsgebied Lintelo tot ten hoogste 1,5 hectare, onder voorwaarde dat er reeds een intensieve veehouderij is gevestigd.

Omschakeling is immers niet meer toegestaan volgens de provinciale verordening (artikel 2.5.2.2, lid 2). Het verbod tot omschakeling dient binnen twee jaar in het bestemmingsplan te worden opgenomen overeenkomstig de provinciale omgevingsverordening. Voorgesteld wordt die eis nu mee te nemen.

In verband hiermee worden alle bestaande intensieve veehouderijen als “intensief” aangeduid. Op die wijze wordt op de verbeelding zichtbaar, waar deze categorie bedrijven is gevestigd.

Dit leidt dus tot een verdere verbijzondering van de agrarische bedrijven op de verbeelding en de planregels.

Ook de bedrijven waar niet of nauwelijks meer bedrijfsmatig vee wordt gehouden, maar waar sprake is van onder meer akker- en tuinbouw en/of boomteelt, krijgen een specifieke aanduiding.

In de provinciale verordening wordt niet meer gesproken over een intensieve veehouderij maar over een niet-grondgebonden veehouderij. Voorgesteld wordt in het ontwerp van het bestemmingsplan een betere aansluiting te zoeken bij die terminologie.

De maatvoering van de agrarische bouwvlakken wordt mogelijk in de toekomst uit de provinciale verordening geschrapt. De provinciale verordening zegt daarover nu het volgende:

“Voor bedrijven die hun niet - grondgebonden productie willen uitbreiden en daarvoor een groter bouwperceel nodig hebben dan waarover ze thans op basis van het vigerend bestemmingsplan kunnen beschikken, zullen in de toekomst aanvullende eisen gaan gelden.

De provincie wil hiervoor naar een beoordelingssysteem dat op regionaal of eventueel provinciaal is uitgewerkt. Het bevat criteria die nadat deze zijn verankerd in het gemeentelijk beleid, de basis vormen voor het vergroten van agrarische bouwpercelen.

Het beoordelingssysteem is nog niet beschikbaar. Dat betekent dat het Reconstructiebeleid met het hanteren van de maximale maten voor het agrarisch bouwperceel voorlopig blijft bestaan. Gemeenten kunnen voor de niet grondgebonden veehouderij het agrarisch bouwperceel vergroten tot maximaal 1 hectare (verwevingsgebied) en tot maximaal 1,5 hectare (landbouwontwikkelingsgebied)”.

Toekomstige aanvragen die hieraan voldoet worden geacommodeerd met een partiële herziening van het bestemmingsplan en/of een bijzondere projectprocedure.

3.6.6 Veranderen/vergroten bouwvlak

In het plan wordt een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om de begrenzing van het agrarisch bouwvlak onder voorwaarden te veranderen en/of te vergroten. Dit kan noodzakelijk zijn ten behoeve van de ontwikkeling van een agrarisch bedrijf.

Hierbij mag na wijziging het agrarisch bouwvlak niet meer bedragen dan 2,5 ha voor de grondgebonden veehouderij waarbij uiteraard rekening wordt gehouden met de beperkingen voortvloeiende uit sectorale wetgeving.

Voorgesteld wordt –met inachtneming van de uitkomsten van de PlanMER- de volgende bevoegdheden op te nemen:

Wijzigingsbevoegdheid voor het veranderen van agrarische bouwvlakken. Als voorwaarden gelden:

- de verandering mag niet leiden tot een vergroting van de oppervlakte van het bouwvlak, zoals dat bestaat op het moment van het wijzigingsbesluit;
- er moet een compacte perceelsvorm te blijven bestaan;
- er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van waarden, functies en belangen in de omgeving.

Wijzigingsbevoegdheid voor het vergroten van agrarische bouwvlakken. Als voorwaarden, met inachtneming van de uitkomsten van de planMER, gelden:

- na vergroting mag de maximale oppervlakte van het bouwvlak 2,5 ha bedragen voor de grondgebonden veehouderij en 1 ha (dan wel 1,5 ha voor een vijftal sterlocaties) voor de intensieve veehouderij in het verwevingsgebied;
- er moet een compacte perceelsvorm te blijven bestaan waarbij de nieuwe vorm van het bouwvlak de oude vorm in grote lijnen volgt;
- er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van waarden, functies en belangen in de omgeving.

Tussenrapportage:

De in het geldende bestemmingsplan opgenomen bestaande rechten worden ten aanzien van de grondgebonden veehouderij gerespecteerd.

Ten aanzien van het veranderen van het bouwvlak en afwijking van de bouwgrenzen is afstandsnorm van 100 m. opgenomen ten opzichte van burgerwoningen van derden.

Wij hebben geconstateerd dat deze maatvoering nogal afwijkt van de andere gangbare regeling op dit punt zoals uitgewerkt in de Wet veehouderij en geurhinder.

Wij willen de norm uit het voorontwerp loslaten.

Binnen de bestemming “Wonen” wordt wel een regeling toegevoegd in die zin dat bestaande woningen niet mogen worden vergroot binnen de afstandsnorm als bedoeld in de gemeentelijke geurverordening (zie bijlage 1), omdat zulks anders een beperking van de agrarische bedrijfsvoering tot gevolg heeft.

3.6.7 Nieuwe bedrijfsfuncties

Voor wat betreft neven- en hoofdfuncties op (voormalige) agrarische erven is in het geldende bestemmingsplanregiem aangesloten bij de mogelijkheden die zijn opgenomen in de regionaal opgestelde nota ‘Functies zoeken plaatsen zoeken functies’ (2006).

Begin dit jaar is de Notitie Evaluatie VAB-beleid gemeente Aalten uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de bestemmingsplanmogelijkheden voor bedrijvigheid voorzien in een behoefte, maar er is niet veel animo voor om agrarische gebouwen te slopen in ruil voor een nieuwe hoofdfunctie. Er wordt verwacht dat in de komende tijd een groter beroep gedaan wordt op de mogelijkheden van functieverandering naar werken.

Voorgesteld wordt om, naast de bestaande regeling voor neven- en hoofdfuncties, in het nieuwe bestemmingsplan een nieuwe wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor hergebruik van een bedrijfsmatige hoofdfunctie tot 350 m², zonder sloopverplichting. Hierbij geldt wel de voorwaarde dat het agrarisch bouwvlak moet worden beëindigd en dat er naar evenredigheid landschappelijke verevening plaatsvindt.

Het verschil in beleid tussen het verwevingsgebied en het landbouwontwikkelingsgebied wordt hierbij

losgelaten.

3.6.8 Rood-voor-rood: woningbouw

Uit onze Notitie Evaluatie VAB-beleid gemeente Aalten (2013) blijkt dat de markt, onze Woonvisie en onze woningbouwplanning op dit moment geen ruimte bieden om medewerking te verlenen aan nieuwe rood-voor-roodprojecten. Desondanks kan er zich een individuele situatie voordoen waar een ruimtelijk/milieukundig knelpunt kan worden opgelost of ruimtelijke kans benut kan worden. Hierbij kan gedacht worden aan bodemsanering, het herstel van karakteristieke panden of de aanleg van natuur in de EVZ. In voorkomend geval kan een dergelijke ontwikkeling met een partieel bestemmingsplan mogelijk gemaakt worden.

Voorgesteld wordt om de bestaande wijzigingsbevoegdheid die woningbouw mogelijk maakt in ruil voor sloop van bedrijfsgebouwen te beëindigen.

3.6.9 Bedrijfswoningen

Vrijwel alle agrarische bedrijven hebben de beschikking over één of twee bedrijfswoningen. Nieuwe bedrijfswoningen zijn niet mogelijk. De maximale inhoudsmaat voor een bedrijfswoning bij een agrarisch bedrijf is vastgelegd op 750 m³. Deze maat blijft in het komende bestemmingsplan gerespecteerd. In de regel is deze inhoudsmaat toereikend: vergunningvrij kan er immers ook nog bebouwing worden gerealiseerd.

Voor enige flexibiliteit is een geringe afwijking van de standaardmaat gewenst (bijvoorbeeld voor een uitbreiding op de tweede bouwlaag). Een uitbreiding van 75 m³ van de inhoud van de woning wordt mogelijk voor aangebouwde bijbehorende bouwwerken.

Woningen die al groter zijn dan de bestaande grotere inhoudsmaten worden gerespecteerd.

Voorgesteld wordt een maximale inhoudsmaat voor de agrarische bedrijfswoningen aan te houden van maximaal 750 m³; een bestaande grotere inhoud wordt gerespecteerd.

Een uitbreiding van de inhoudsmaat is bij recht mogelijk van ten hoogste 75 m³ voor aangebouwde bijbehorende bouwwerken.

3.6.10 Plattelandswoningen

Per 1 januari 2013 is de zogeheten 'Wet plattelandswoningen' in werking getreden. Deze wet houdt in dat als de gemeente met een ruimtelijk besluit bewoning van een agrarische bedrijfswoning door personen die geen relatie met het agrarische bedrijf hebben mogelijk maakt. Deze woning maakt ruimtelijk onderdeel uit van het agrarische bedrijf en geniet daarom geen extra bescherming geniet tegen milieuhinder van het betreffende bedrijf.

Deze wet geeft de gemeente meer mogelijkheden agrarische bedrijfswoningen te laten bewonen door personen die niet verbonden zijn aan het bijbehorend agrarisch bedrijf. Wordt bewoning planologisch toegestaan dan volgt uit de wet dat de beschermingseisen die voor burgerwoningen gelden niet gelden voor de plattelandswoning voor zover het gaat om milieuhinder veroorzaakt door het bedrijf waar de plattelandswoning onderdeel van uitmaakte.

Wij voeren geen actief beleid in dit kader. Dit betekent dus dat het initiatief voor deze aanwijzing moet uitgaan van de betrokkene. Ook in het kader van de voorbereiding/de inspraak van dit plan kan daartoe een verzoek worden ingediend bij de gemeente. Het verzoek wordt dan binnen dit proces beoordeeld. In dat geval kan dat leiden tot de aanduiding op de plankaart, zoals 'specifieke vorm van agrarisch - plattelandswoning'.

Het verlenen van de afwijking voor het gebruik van een bedrijfswoning als plattelandswoning levert voor het betrokken agrarisch bedrijf geen mogelijkheid op voor het realiseren van een andere (tweede) bedrijfswoning.

Voor het overige blijven de bouwregels die van toepassing zijn op de bedrijfswoning die volgens een omgevingsvergunning mag worden gebruikt als plattelandswoning ook na het verlenen van de omgevingsvergunning van toepassing

Bij de afweging het verlenen van de afwijking denken wij aan de volgende voorwaarden:

- a. Het verlenen van de afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de gebruiks- en ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende bestemmingen en functies;
- b. Het verlenen van de afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van het woon- en/of leefmilieu.

Voorgesteld wordt met een afwijkingsbevoegdheid de mogelijkheid te bieden een agrarische bedrijfswoning aan te merken als plattelandswoning, zodat de woning door personen kan worden bewoond, die niet werkzaam zijn op het bedrijf, waartoe de voormalige bedrijfswoning behoort. Indien in het kader van de inspraak wordt verzocht om aanduiding van een dergelijke woning op de verbeelding, dan wordt het in dat kader beoordeeld. Een positieve beoordeling leidt tot een aanduiding op de plankaart, zoals 'specifieke vorm van agrarisch – plattelandswoning'.

3.6.11 Duurzame energie

Wij hebben de ambitie om tot een 100% duurzame energieopwekking te komen, zoals verwoord in de door ons vastgestelde Regionale Structuurvisie. De agrarische sector gaat een belangrijke rol spelen bij het realiseren van deze ambitie. Wij willen deze ambitie verder vormgeven door opwekking van duurzame energie binnen of bij het agrarisch bouwvlak te stimuleren.

Wij zien vooral mogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie op basis van wind, de zon en biomassa (ver- en of bewerking van mest) met name op bedrijfsniveau. Hiermee bedoelen we dat het uitgangspunt moet zijn om energie op te wekken voor voornamelijk de eigen energievoorziening. De Aaltense landbouw kan zich versterken door te vergroenen en te verbreden. Op mestverwerking wordt in de volgende paragraaf ingegaan.

De plaatsing van zonnepanelen op een dak is meestal vergunningvrij en vraagt niet om een aparte regeling in het bestemmingsplan. Wij gaan er vanuit dat er geen behoefte is om zonnepanelen bij een agrarisch bouwperceel op het maaiveld aan te leggen, dus wordt hiervoor geen regeling opgenomen.

Windmolens

Wij willen de bouw van één windmolen van 25 m ashoogte op of bij een agrarisch bouwperceel via een afwijking toestaan. Hierbij wordt getoetst aan milieuaspecten zoals externe veiligheid en het ontstaan van slagschaduw.

Voorgesteld wordt de opwekking van duurzame energie op agrarische bouwpercelen mogelijk te maken door de bouw van één windmolen met een ashoogte van maximaal 25 m per agrarisch bouwperceel bij afwijking mogelijk te maken.

De gemeenteraad heeft dit voorstel niet overgenomen. Wel zijn er in het voorontwerp van het bestemmingsplan kleine windmolens toegestaan met een beperkte bouwhoogte (3 m).

Tussenrapportage:

De kleine windmolens zijn nog volop in ontwikkeling en de vraag naar deze vorm van energie is er niet.

Gelet op de eisen van de commissie MER willen wij deze mogelijkheid laten vervallen.

3.6.12 Mestverwerking

De veehouderij levert meer mest op dan de landbouw kan gebruiken. Te veel mestgebruik is schadelijk voor milieu (water en lucht) en de natuur (biodiversiteit). Daarom maakt de landelijke overheid beleid om de omvang van de mestproductie te beheersen.

Op dit moment heeft de agrarische sector de gelegenheid om te komen met concrete plannen voor de realisatie van voldoende mestverwerkingscapaciteit. Duidelijk is dat in het toekomstige beleid een mestverwerkingsplicht centraal staat. Bekend is ook dat de verschillende processen van het bewerken en verwerken van mest op evenzo verschillende manieren het milieu kunnen belasten.

Hoewel de ontwikkeling voortschrijdt, verwachten wij nog niet dat van deze mogelijkheid in de komende planperiode veelvuldig gebruik wordt gemaakt. Zo blijkt uit de literatuur dat mestscheiding alleen rendabel is bij grote volumes. Voor het scheiden of bewerken van alleen mest van het eigen bedrijf komen er hierdoor in de komende tien jaar hooguit een paar bedrijven in de gemeente Aalten in aanmerking.

Vanuit de bovenstaande afweging is het goed om mestverwerking niet bij recht mogelijk te maken, maar via een omgevingsvergunning met een binnenplanse afwijkingsbevoegdheid, waarbij de leefomgeving wordt beschermd.

Voorgesteld wordt om een afwijkingsbevoegdheid voor het college op te nemen in de agrarische bestemmingen om het verwerken en bewerken van (voornamelijk eigen) mest mogelijk te maken, waarbij de volgende voorwaarden gelden:

- bewerking en verwerking van maximaal 36.000 ton per jaar aan voornamelijk bedrijfseigen stoffen;
- eventuele andere mest is afkomstig van bedrijven op een afstand van ten hoogste 5 km ten opzichte van de mestverwerkingsinstallatie;
- geen onevenredige afbreuk aan het leefmilieu, natuur en landschap;
- geen onevenredige aantasting van omliggende functies en waarden;
- geen onevenredige toename van het aantal verkeerbewegingen.

Tussenrapportage

Op basis van de planregels is een WKK-installatie (Warmtekrachtkoppeling) of daarmee gelijk te stellen installatie niet uitdrukkelijk uitgesloten. Een dergelijke installatie heeft een significant negatief effect op Natura 2000 gebieden als gevolg van emissie van NOx (stikstofoxiden). Dit kan dus niet worden toegestaan in het bestemmingsplan.

Het be- en verwerken van bedrijfseigen mest heeft geen consequenties voor de ammoniakdepositie en gebeurt al in de praktijk.

Om die reden willen wij de be- en verwerking van mest toestaan bij wijze van recht toestaan, met inachtneming van de volgende voorwaarden:

- 1. het betreft bedrijfseigen mest;**
- 2. de mest wordt op het desbetreffende agrarisch bouwvlak geproduceerd;**
- 3. het gaat om maximaal 15.000 ton mest per jaar;**
- 4. er mag geen sprake zijn van een toename van de stikstofdepositie door NOx-emissie (stikstofoxiden) op de Natura 2000 gebieden.**

Andere vormen van (grootschalige) mestbewerking zijn slechts mogelijk bij een partiële herziening van het bestemmingsplan..

3.7 Wonen in het buitengebied

3.7.1 Geldend beleid

In de bestemmingsplannen zijn de burgerwoningen in het buitengebied ingedeeld in een drietal klassen, te weten W1, W2 en W3 met verschillende bebouwingsbepalingen.

Op 8 juli 2008 heeft de gemeenteraad een discussienota 'Woningbouwcategorie W3' vastgesteld. Algemene uitkomst van die discussie was dat de bestemmingsregeling voor woningen zoveel mogelijk moet worden gelijk getrokken.

De Ruimtelijke Verordening Gelderland geeft geen maatvoering aan ten aanzien van burgerwoning en laat dit over aan de gemeentebesturen. In deze provinciale verordening is bepaald dat nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen moeten passen in het vigerende, door Gedeputeerde Staten vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma voor de betreffende regio en het daarin opgenomen regiototaal aan woningen. In het bestemmingsplan buitengebied worden geen nieuwe woonlocaties opgenomen.

3.7.2 Bestemming Wonen

Wij willen de bestaande burgerwoningen voorzien van een goede bestemming.

In algemene zin geldt dat een maatvoering van 750 m³ een alleszins redelijke norm is om te voorzien in een goede huisvesting. Het toestaan van een grotere maat brengt de mogelijkheid van splitsing in verschillende wooneenheden met zich mee. Wel is in de dagelijkse praktijk gebleken dat enige flexibiliteit gewenst is om soms wat maatwerk mogelijk te maken voor sommige ondergeschikte uitbreidingen en/of wijzigingen van een woonpand.

Een uitbreiding van de inhoudsmaat van de woning (tot een maximum van 1.250 m³) is ook mogelijk indien daar sloop van niet meer functionele bebouwing tegenoverstaat.

Per m² te slopen gebouw mag één m³ worden gebouwd. In het bestemmingsplan wordt dit verder uitgewerkt. Wij denken daarbij aan een afwijkingsregel omdat op die wijze het beste een toetsing kan plaats vinden, dan wel afspraken kunnen worden vastgelegd ten aanzien van de te slopen gebouwen. Het is niet strikt noodzakelijk dat de sloop en de bouw op hetzelfde erf plaats vinden.

Uitbreiding van de woningvoorraad is niet aan de orde, behoudens ingeval van splitsing van grotere woningen, veelal van oorsprong voormalige agrarische bedrijfswoningen, met een daaraan verbonden bedrijfsgedeelte. In de woningbouwplanning worden jaarlijks nog een vijftal splitsingen voorzien (zie ook paragraaf 3.7.4).

Het onderscheid in de woningbouwklassen wordt zoveel mogelijk verlaten en er wordt in plaats daarvan één uniforme regeling in het plan opgenomen.

Een differentiatie kan nog -bij wijze van uitzondering- wel gewenst zijn, bijvoorbeeld bij een complex van aaneengebouwde woningen, waarbij een evenwichtige stedenbouwkundige regeling gewenst is, zoals de woningen op de locatie Dennenoord bij 't Walfort.

Voorgesteld wordt de bestaande bestemmingsvlakken zoveel mogelijk over te nemen en het onderscheid in de woningklassen te vervangen door één uniforme regeling. Een uitzondering op die regel is slechts mogelijk op grond van stedenbouwkundige overwegingen. De regeling Wonen 1, 2 en 3, zoals we die kennen uit het geldende bestemmingsplan, komt daarmee te vervallen.

De gemeenteraad heeft besloten de categorie W2 te handhaven voor de voormalige recreatiewoningen, die een woonbestemming hebben gekregen.

De definitie voor woningen wordt afgestemd op die van de BAG.

Hoofdgebouw

De maximale inhoud van de woning/het hoofdgebouw bedraagt (overeenkomstig het bestemmingsplan Buitengebied, partiële herziening 2012) maximaal 750 m³, dan wel de bestaande grotere inhoud. Bij recht wordt een grotere inhoudsmaat toegestaan van maximaal 75 m³ voor aan de woning gebouwde bijbehorende bouwwerken. De maximale goot- en bouwhoogte is als in het bestaande regime. Van de maximale goothoogte kan worden afgeweken.

Een grotere inhoudsmaat van de woning (tot maximaal 1.250 m³) wordt toegestaan indien daar sloop van bebouwing tegenover staat. In het bestemmingsplan wordt dit verder uitgewerkt.

Bijbehorende bouwwerken

Niet alleen het hoofdgebouw maar ook aangebouwde bijbehorende bouwwerken mogen voor het wonen worden gebruikt, mits de maximale inhoudsmaat niet wordt overschreden. Bewoning van vrijstaande bijbehorende bouwwerken is niet toegestaan.

De gezamenlijke oppervlakte aan bijbehorende bouwwerken binnen een bestemmingsvlak mag maximaal 150 m² per zelfstandige woning bedragen. Bij afwijking kan een oppervlaktemaat van 200 m² worden toegestaan indien de huiskavel een grotere oppervlakte heeft dan 1.500 m² en onder voorwaarde van landschappelijke inpassing. Verruiming is ingegeven door grotere behoefte aan extra m² voor stalling van auto's, opslag gereedschappen en machines, alsmede het hobbymatig houden van vee. Hierdoor is geen aparte categorie voor semi-agrarisch bedrijf nodig. Met de kruimelgevallenregeling zijn de oppervlakten voor bijbehorende bouwwerken niet meer te vergroten.

Bijbehorende bouwwerken bij de woning mogen worden opgericht op minimaal 1 m achter het verlengde van de voorgevel van de woning. Het begrip voorgevel wordt specifiek gedefinieerd omdat in het buitengebied de voorgevel ook van de weg af is gekeerd.

De goothoogte van bijgebouwen mag maximaal 3 m en de bouwhoogte mag niet hoger zijn dan het 'hoofdgebouw minus 1 m' en maximaal 7 m bedragen.

3.7.3 Herbouw van de woning

Het kan voorkomen dat een woning gesloopt wordt en nieuw wordt opgebouwd waarbij de woning verplaatst wordt.

Voorgesteld wordt de bestaande regeling in het bestemmingsplan te handhaven.

3.7.4 Woningsplitsing

Om het onderhoud/de instandhouding van relatief grote (en veelal karakteristieke) panden in het buitengebied te kunnen realiseren kan het gewenst het zijn een bestaand pand met een woonfunctie te splitsen zodat meerdere huishoudens het als woning kunnen gebruiken. Maar ook in het kader van mantelzorg kan splitsing een passende oplossing bieden.

De mogelijkheid voor woningsplitsing van woningen wordt gecontinueerd onder voorwaarden.

Voorgesteld wordt een afwijkingbevoegdheid op te nemen voor woningsplitsing (onder voorwaarden) binnen de woonbestemming.

Als voorwaarden gelden:

- de hoofdbouwmassa moet een omvang hebben van tenminste 900 m³;
- de inhoud van de woningen die door splitsing ontstaan moet minimaal 350 m³ bedragen;
- woningsplitsing mag op zich niet gepaard gaan met een vergroting van het hoofdgebouw met een bijbehorende bouwwerk, tenzij dit past binnen de hiervoor genoemde 75 m³;
- bij woningsplitsing moet overtollige bebouwing –dat niet meer rechtens kan worden toegestaan– worden gesaneerd;
- woningsplitsing mag geen beperking opleveren voor nabijgelegen functies, waarden en belangen;
- een nieuwe woning past binnen de gemeentelijke woningbouwplanning.

Tussenrapportage:

Het aantal nieuw te realiseren woningen vraagt in het kader van de bijstelling van het gemeentelijke woningbouwprogramma om een heroverweging.

Wij stellen voor de woningsplitsing, met inachtneming van de huidige voorwaarden, te beperken tot de woongebouwen met de aanduiding “karakteristiek”, dan wel de gemeentelijke of rijksmonumenten.

Op deze wijze wordt naar ons oordeel een bijdrage geleverd aan de woonbehoefte, de instandhouding van waardevolle te behouden objecten en de leefbaarheid van het landelijk gebied.

3.7.5 Duurzame energie bij woningen

Ook de particuliere markt manifesteert zich steeds nadrukkelijker bij het realiseren van duurzame energie. Gezien onze ambitie om tot een 100% duurzame energieopwekking te komen, willen wij dit onderwerp verder ondersteunen door opwekking en gebruik van duurzame energie binnen het bestemmingsvlak te stimuleren. Hierbij willen wij ruimte bieden aan innovaties. Wij zien vooral mogelijkheden voor de opwekking van duurzame energie op basis van wind en de zon.

De aanleg van zonnepanelen is nog het meest populair. De aanleg op zonnepanelen op bebouwing is vergunningvrij en hoeft niet in het bestemmingsplan te worden geregeld.

Ten aanzien van de oppervlakte van op onbebouwde grond te plaatsen panelen kan wel een regeling in het plan worden opgenomen, onder meer voor de realisatie van een grondgebonden zongericht (rotatie)systeem.

Wij denken daarbij aan de regel dat een dergelijke installatie voornamelijk voor de eigen energievoorziening mag worden aangelegd. Als kwalitatieve verplichting wordt daarbij –in het belang van het landschap- opgenomen dat het terrein van de zonnepanelen dient te worden omzoomd door streekeigen beplanting. In het bestemmingsplan worden deze uitgangspunten nader uitgewerkt.

Voorgesteld wordt de opwekking van duurzame energie op mogelijk te maken door:

- a. grondgebonden zonnepanelen zijn mogelijk voor de eigen energievoorziening van de binnen het bestemmingsvlak voorkomende woning, voor zover gelegen achter de voorgevel en voorzien van een omzoming van streekeigen beplanting;
- b. de bouw van één windmolen met een ashoogte van maximaal 25 m per woonvlak bij afwijking mogelijk te maken. Het toetsingskader wordt gevormd door milieuaspecten zoals externe veiligheid en het ontstaan van slagschaduw. Landschappelijk gezien zal hieraan niet getoetst worden;
- c. kleine windmolens op het dak en/of aan de gevel zijn toegestaan, indien de bouwhoogte niet hoger is dan 3 m van het bestaande dakvlak van het hoofdgebouw.

Tussenrapportage:

De ontwikkeling van kleine windmolens is nog volop in ontwikkeling. Gelet op de eisen van de commissie MER (onderzoeksverplichtingen) stellen wij voor deze mogelijkheid te laten vervallen.

Eventuele aanvragen op dit punt bezien wij in het kader van een zelfstandige projectprocedure.

3.8 Landgoederen

Het beleid voor realisatie van nieuwe landgoederen is in het bestemmingsplan Buitengebied Aalten 2004 vastgelegd. De gemeenteraad heeft bij de behandeling van de bestemmingsplannen Buitengebied Aalten 2007 en Landgoed 't Clooster op 20 november 2007 resp. 26 januari 2010 de voortzetting van dit landgoederenbeleid ter discussie gesteld. Besluitvorming daarover vindt plaats nadat ook de nieuwe landgoederen 't Clooster en De Wolboom gerealiseerd zijn. Omdat hier op korte termijn nog geen zicht op is wordt dit thema in het nieuwe bestemmingsplan buiten beschouwing gelaten. Wanneer na evaluatie blijkt dat het beleid (al dan niet gewijzigd) wordt voortgezet dan worden initiatieven met een partiële herziening van het bestemmingsplan mogelijk gemaakt.

Voorgesteld wordt in dit plan geen regeling op te nemen voor de oprichting van nieuwe landgoederen en/of buitenplaatsen.

3.9 Bedrijven

3.9.1 Geldend beleid

In de nota 'Functies zoeken plaatsen zoeken functies' uit 2006 is een voor de regio Achterhoek verder uitgewerkte regeling opgenomen. Deze regeling biedt ontwikkelingsmogelijkheden, waarbij ook een differentiatie is gemaakt naar het type van het bedrijf. Deze mogelijkheden worden in dit plan opgenomen.

In de Ruimtelijke Verordening Gelderland (art. 2.3, onder d) is als hoofdlijn bepaald dat voor de uitbreiding van bestaande niet agrarische bedrijvigheid in het buitengebied een maximum geldt van 20% van het bebouwd oppervlak per planperiode tot maximaal 375 m². Het vestigen van niet-agrarische bedrijvigheid in het buitengebied gaat bij voorkeur uit naar hergebruik van vrijkomende gebouwen in het buitengebied. Echter de meeste vormen van niet-agrarische bedrijvigheid horen thuis op het bedrijventerrein en dus niet in het buitengebied.

3.9.2 Bestaande bedrijven

Alle (legaal) bestaande niet-agrarische bedrijven en agrarisch verwante bedrijven worden positief bestemd worden en op hun huidige functie vastgelegd. Er wordt in beginsel uitgegaan van het huidig geldend bestemmingsvlak met de in het bestemmingsplan opgenomen bebouwingsmogelijkheden.

De bedrijven mogen uitsluitend worden uitgeoefend op de plaats waar ze gelokaliseerd zijn. Per bedrijf zal de omvang van de legaal aanwezige bestaande bebouwing, exclusief de bedrijfswoning en bij de woning behorende bijbehorende bouwwerken, verbaal in de regels worden vastgelegd. Buitenopslag wordt binnen het toegekende bestemmingsvlak toegestaan, mits dit noodzakelijk is voor het op de bestemming gerichte gebruik van de grond.

Voorgesteld de mogelijkheden uit de regionale nota worden in dit bestemmingsplan te verwerken. Voor loonbedrijven en landbouwmechanisatiebedrijven wordt het percentage van 20 opgenomen.

In een voorkomend geval kan de hoofdregel uit de RVG aan de bedrijven een uitbreiding mogelijk worden gemaakt van ten hoogste 20% van de bestaande toegestane bebouwde oppervlakte, met dien verstande dat de totale uitbreiding maximaal 375 m² mag bedragen.

Het kan voorkomen dat op een bepaalde locatie het bestaande bedrijf stopt en dat op diezelfde locatie een ander bedrijf zich wil vestigen. Op basis van de bedrijvenlijst van de VNG wordt aangegeven naar welke vormen van bedrijvigheid mag worden omgeschakeld. In eerste instantie zijn dit de 'lichtere' bedrijven in milieucategorie 1 of 2. Een nadere selectie vindt plaats op basis van de gevolgen voor de omgeving. Zo zijn ook lichtere vormen van bedrijvigheid met een sterke verkeersaantrekkende werking in het buitengebied niet gewenst. Een dergelijke regeling draagt bij aan de vitaliteit van het landelijk gebied. Echter detailhandel of supermarkten (bestaande functies worden gerespecteerd) worden uitgesloten in het kader van het beleid ten aanzien van detailhandel (zoveel mogelijk versterken van het kernwinkelgebied).

Voorgesteld wordt een afwijking op te nemen voor het wijzigen van de bedrijfsactiviteiten. Hieraan worden de volgende voorwaarden verbonden:

- de nieuwe activiteit is opgenomen in de categorieën 1 of 2 van de Staat van bedrijfsactiviteiten dan wel het betreft een bedrijf dat voor wat betreft de aard en omvang van de milieuhinder die het veroorzaakt gelijk kan worden gesteld met een bedrijf in de categorieën 1 of 2;
- de nieuwe activiteit mag niet leiden tot een vergroting van de verkeersaantrekkende werking;
- het perceel moet voorzien te zijn van een streekeigen landschappelijke inpassing;
- voor het parkeren moet op het perceel een voldoende parkeerruimte te worden ingericht.

3.10 Recreatie en toerisme

3.10.1 Geldend beleid

De verantwoordelijkheid voor de vormgeving van het recreatiebeleid ligt bij de gemeente. In de beleidsnota Recreatie en Toerisme 2009-2011, waarvan de reikwijdte is verlengd t/m 2013, is met name ingezet op thematische benadering en kwaliteitverbetering van het toeristisch aanbod/product (zoals routestructuren en voorzieningen). In 2013 wordt een nieuwe beleidsnota voorbereid en uitgewerkt. De ruimtelijke component van recreatiebeleid wordt in het bestemmingsplan geregeld. De uitgangspunten worden hieronder nader aangegeven.

Recreatieve nevenactiviteiten dragen zorg voor de komst van recreanten en toeristen naar het buitengebied van de gemeente Aalten. Door verschillende vormen van verblijfsrecreatie en dagrecreatie toe te staan kan het aanbod aan recreatieve nevenactiviteiten divers worden. Het bestemmingsplan kan hiervoor de ruimtelijke mogelijkheden bieden.

In de Provinciale Verordening Gelderland is bepaald dat in een bestemmingsplan recreatiewoningen slechts worden toegestaan op locaties waar ook reguliere woningen kunnen worden gebouwd. Permanente bewoning van een recreatiewoning en stacaravans, zowel van de solitaire als die op een recreatiepark gelegen, wordt in het bestemmingsplan uitgesloten.

Onder voorwaarden kan omzetting van een recreatiewoning naar een burgerwoning worden toegestaan. Van deze mogelijkheid is in een enkel geval in de afgelopen planperiode gebruik gemaakt. Nieuwvestiging of uitbreiding van recreatieparken is niet mogelijk binnen de concentratie gebieden voor intensieve teelten. In het bestemmingsplan wordt de eis van een bedrijfsmatige exploitatie neergelegd. Dit geldt, op basis van de geldende jurisprudentie, echter niet voor de bestaande parken in de gemeente Aalten.

In een recreatiepark mag de omvang van een recreatiewoning niet meer zijn dan 75 m² en maximaal 300 m³.

3.10.2 Verblijfsrecreatie

In het plangebied komen diverse terreinen voor verblijfsrecreatie en solitaire recreatiewoningen voor. Daarbij moet met name worden gedacht aan de reguliere (mini) campings en terreinen met stacaravans en/of recreatiwoonverblijven, alsmede accommodaties voor groepsverblijf en bed and breakfast.

Om de kwaliteit van de recreatieterreinen te verbeteren, is het gewenst te bepalen dat stacaravans mogen vervangen door recreatiewoningen dan wel mogen worden vervangen of vergroot.

Daarbij geldt als voorwaarde dat de vervanging deel uitmaakt van een integraal verbeterplan. Het aantal recreatiewoningen zal nooit groter mogen zijn dan het aantal stacaravans dat wordt vervangen. Deze bepaling was aanvankelijk in het bestemmingsplan opgenomen, maar daaraan is goedkeuring onthouden. De geldende provinciale ruimtelijke verordening biedt wel ruimte voor deze kwaliteitsverbetering van een bestaande locatie. In het landelijk gebied worden geen nieuwe recreatieparken voorzien. Verder is een voorwaarde dat een goede streekeigen landschappelijke inpassing dient te worden gerealiseerd.

Verspreid komen binnen de gemeente verschillende solitaire recreatiewoningen voor. Deze worden op de gebruikelijke wijze bestemd. De inhoudsmaat is daarbij bepaald op 300 m³.

Voor stacaravans is in het geldende bestemmingsplan een oppervlaktemaat opgenomen van 50 m².

Ook in het kader van de nevenactiviteiten zijn in bestaande bebouwing recreatiewoningen en/of bed and breakfast-faciliteiten gerealiseerd. De in dat verband gerealiseerde faciliteiten worden niet specifiek bestemd, maar blijven onderdeel maken van de bij de bestemming behorende algemene activiteiten.

Daarnaast bestaan er andere mogelijkheden voor nevenactiviteiten in de recreatief-toeristische sector. De bestaande regeling blijft gehandhaafd.

De camperplaatsen bij voormalige boerderij De Haar en horecabedrijf 't Noorden worden als zodanig bestemd.

Voorgesteld wordt binnen de bestemming Verblijfsrecreatie de bestaande rechten in aantallen vaste kampeermiddelen (stacaravans/chalets e.d.) en/of recreatiewoningen in de regels op te nemen, de bijbehorende voorzieningen in de regels te noemen en oppervlakte van de bebouwing vast te leggen.

Voor de gebouwde algemene voorzieningen op een terrein met de bestemming Verblijfsrecreatie wordt bij afwijking een uitbreidingsmogelijkheid van 30% van de bestaande bebouwing opgenomen. Deze bebouwing mag ook worden benut ten behoeve van recreatief verblijf.

Voor campings (niet zijnde minicampings) wordt het aantal toeristische plaatsen niet vastgelegd en wordt de mogelijkheid opgenomen om maximaal vijf trekkers- of hooiberghutten te realiseren, elk met een oppervlakte van ten hoogste 30 m², waarbij de oppervlakte per standplaats tenminste 80 m² bedraagt.

Onder voorwaarden mogen stacaravans worden vervangen door recreatiewoningen. Om een kwaliteitsverbetering mogelijk te maken wordt de oppervlakte van een stacaravan of een soortgelijk recreatief verblijf bepaald op 75 m².

Het beleid ten aanzien van kleinschalige kampeerterreinen blijft ongewijzigd. Als een dergelijk terrein structureel is gegroeid dan wordt overwogen of het een bestemming Recreatie kan krijgen. Daarbij wordt de afweging gemaakt ten aanzien van de omgevingsfactoren en worden er nadrukkelijk eisen gesteld aan de landschappelijke inpassing.

De camperplaatsen worden bestemd.

3.10.3 Dagrecreatie en extensief recreatief medegebruik

De bestaande dagrecreatieve elementen worden bestemd conform het huidige gebruik. Daar waar bebouwing voorkomt, wordt dit geregeld in het bestemmingsplan.

Voorgesteld wordt bij bestaande wegen en paden, ten behoeve van recreatieve doeleinden, in de gebiedsbestemmingen bij recht op te nemen dat de gronden mede bedoeld zijn voor extensieve dagrecreatie, waarbij bijbehorende wegen en paden zijn toegestaan.

3.10.4 Evenementen

In het Besluit omgevingsrecht is ten aanzien van evenementen aangegeven dat buitenplans evenementen geregeld kunnen worden. Aangegeven is dat voor het gebruik van gronden of bouwwerken ten behoeve van evenementen met een maximum van drie per jaar en een duur van ten hoogste vijftien dagen per evenement, het opbouwen en afbreken van voorzieningen ten behoeve van het evenement hieronder begrepen een buitenplanse ontheffing kan worden verleend.

Uit jurisprudentie blijkt ook dat het wenselijk is evenementenmogelijkheden wel op te nemen in het bestemmingsplan omdat er anders strijd kan ontstaan met de bestemming bij het toestaan van een evenement.

Voor de structurele evenementen, waaronder de jaarlijkse Country Fair, wordt een specifieke regeling opgenomen in het plan opgenomen.

Voorgesteld wordt in het bestemmingsplan een afwijkingsmogelijkheid op te nemen voor het toestaan van evenementen mits dit gebruik per locatie beperkt blijft tot maximaal veertien dagen per kalenderjaar inclusief opbouwen en afbreken, met inachtneming van tenminste de volgende voorwaarde:

- er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van in de omgeving aanwezige functies en waarden;
- er mag geen onevenredige aantasting plaatsvinden van de belangen van eigenaren en gebruikers van omliggende gronden.

Daarbij wordt de term evenement te gedefinieerd in de begripsbepalingen.

Bijlage 1

Tekstdeel Aaltense geurverordening

In de bebouwde kom van de gemeente Aalten, geldt de volgende andere afstand.

Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet bedraagt de afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object ten minste 50 meter voorzover dit betrekking heeft op bedrijven met maximaal 56 stuks dieren waarvoor vaste afstanden gelden.

In het buitengebied van de gemeente Aalten, gelden de volgende andere afstanden.

Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet bedraagt de afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object ten minste 25 meter voor zover dit betrekking heeft op bedrijven met maximaal 168 stuks dieren waarvoor vaste afstanden gelden. Op grond van artikel 6, lid 3 van de Wet en in afwijking van artikel 4, lid 1 van de Wet bedraagt de afstand tussen een veehouderij waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld, en een geurgevoelig object dat onderdeel uitmaakt van een andere veehouderij, of dat op of na 19 maart 2000 heeft opgehouden deel uit te maken van een andere veehouderij, ten minste 25 meter.

VEEHOUDERIJEN MET VASTE AFSTANDEN	Tot maximaal 56 dieren	Meer dan 56 dieren	Tot maximaal 168 dieren	Meer dan 168 dieren
Bebouwde kom	Ten minste 50 meter	Ten minste 100 meter		
Buitengebied			Ten minste 25 meter	Ten minste 50 meter

VEEHOUDERIJEN MET DIEREN MET GEUREMISSIEFACTOR*	geurnorm	Minimale afstand dierenverblijf tot woning
Bebouwde kom	Maximaal 3,0 OU/m ³	Ten minste 50 meter
Buitengebied	Maximaal 14,0 OU/m ³	Ten minste 25 meter

*varkens, kippen, etc

**1. Provincie Gelderland, Postbus 9090, 6800 GX Arnhem (decosnr. 38499)
Ingekomen op 9 januari 2015**

Inhoud van de vooroverlegreactie

1. Het beleid met betrekking tot de glastuinbouw en het verbod om omschakeling van grondgebonden naar niet-grondgebonden landbouw dient binnen twee jaar in het bestemmingsplan te worden opgenomen overeenkomstig de provinciale omgevingsverordening.
2. Er worden vraagtekens gesteld ten aanzien van de omvang van de agrarische bouwpercelen, voor zover het betreft een omvang van 2,5 hectare, zulks in relatie tot het geldende bestemmingsplan. Dit geldt ook voor regeling ten aanzien van boomkwekerijen, nevenactiviteiten, het bouwen buiten het bouwvlak en de nieuwvestiging/verplaatsing van agrarische bedrijven.
3. De regeling met betrekking tot de mestverwerking en- bewerking is geen geldende regeling. Verwezen wordt naar de provinciale omgevingsverordening.
4. De uitbreiding van enige omvang van bestaande niet-agrarische bedrijvigheid moet worden getoetst aan de Ladder voor duurzame verstedelijking.
5. De bestemmingen/begrenzing van de beschermingsgebieden voor waterwinning en grondwater, alsmede die van het Gelders Natuurnetwerk dient te worden afgestemd op de meest actuele kaarten.
6. Gevraagd wordt of paragraaf 3.11.6 (hergebruik als niet-agrarisch bedrijf) is gebaseerd op een geldende regeling in het bestemmingsplan.
7. Gevraagd wordt een relatie te leggen met de provinciale Windvisie voor wat betreft het windmolenpark Hagenwind.
8. In de planregels wordt het begrip “intensieve veehouderij” nog gehanteerd, terwijl de Omgevingsverordening spreekt van “niet-grondgebonden landbouw”.
9. In artikel 3.3.7 worden afwegingscriteria gemist met betrekking tot de aantasting van de eventueel aan de orde zijnde landschapswaarden.
10. Er worden vraagtekens geplaatst bij de regeling ten aanzien van spuitzones.
11. Is artikel 3.5.2 van de planregeling (vergroting oppervlakte intensieve veehouderij tot 1,5 hectare) een bestaande regeling.
12. In verschillende artikelen wordt een relatie gemist met betrekking tot de Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuurnetwerk.
13. Verzocht wordt aan te geven of de regeling met betrekking tot het toestaan van telen van boomkwekerijgewassen binnen de aanduiding “openheid” sprake is van een bestaande regeling.
14. Verzocht wordt aan te geven of de bestemmingen “Bos” en “Natuur” zijn gebaseerd op het geldende bestemmingsplan.
15. In de bestemming “Recreatie-Verblijfsrecreatie” ontbreekt het aspect “bedrijfsmatige exploitatie”.
16. Zijn de bestemmingen “Wonen” gebaseerd op het geldende bestemmingsplan.
17. Geadviseerd wordt in artikel 27.3.1 (leiding-hoogspanningsverbinding) een bepaling op te nemen dat niet gebouwd worden ten behoeve van gebouwen waar mensen verblijven.
18. In de planregels dient tot uitdrukking te komen dat initiatieven binnen het milieuzone-grondwaterbeschermingsgebied altijd worden getoetst aan het beginsel “stand still, step forward”.
19. Verzocht wordt aan artikel 38.10.4, lid 1, onder 2 toe te voegen: het beplanten met bomen, heesters en andere beplanting met een uitgroeihoogte hoger dan op grond van de in artikel 38.10.2 maximaal toelaatbare bouwhoogte voor bouwwerken;
20. Is bij artikel 40.2 sprake van een regeling op basis van een geldend plan.

Beoordeling vooroverlegreactie door college van B&W

1. Wij zullen dit beleid opnemen in het bestemmingsplan. Dit beleid sluit namelijk aan op de in onze gemeente gangbare praktijk voor wat betreft de agrarische bedrijfsvoering.
2. De omvang agrarische bouwpercelen van 2,5 hectare is slechts mogelijk voor grondgebonden agrarische bedrijven. Deze mogelijkheid is reeds opgenomen in het geldende bestemmingsplan. De maatvoering ten behoeve van de intensieve

veehouderij wordt afgestemd op de provinciale omgevingsverordening. In de regel geldt een omvang van 1 hectare, met dien verstande dat in het landbouwonwikkelingsgebied een uitbreiding mogelijk is tot 1,5 hectare. Daarenboven gelden in het bestemmingsplan nog beperkingen ten aanzien van de ammoniakemissie, bouwlaag e.d. De regeling ten aanzien van boomkwekerijen, nevenactiviteiten en het bouwen buiten het bouwvlak is reeds opgenomen in het geldende bestemmingsplan en wordt dus beschouwd als een bestaand recht in het kader van de omgevingsverordening.

Nieuwvestiging is op basis van het voorontwerp van het bestemmingsplan niet meer mogelijk. Verplaatsing kan alleen naar bestaande agrarische bouwpercelen.

3. De regeling met betrekking tot de mestverwerking en –bewerking wordt aangepast, zodanig dat er geen strijdigheid is met de provinciale omgevingsverordening. Ook op basis van het toetsingsadvies van de MER-commissie is de regeling opnieuw tegen het licht gehouden.
4. Er worden slechts beperkte mogelijkheden voor uitbreiding gegeven aan de onderscheidene bedrijven. Op planniveau bezien is een grootschalige uitbreiding niet aan de orde.
5. Wij hebben inderdaad –ook aan de hand van de ingekomen inspraakreacties– verschillen geconstateerd. Bij de opstelling van het ontwerpplan nemen wij de meest actuele kaarten/begrenzingslijnen in acht.
6. Deze regeling is ontleend aan en overgenomen van artikel 37.4 van het bestemmingsplan “Correctieve herziening/actualisatie buitengebied Aalten 2007”, vastgesteld bij raadsbesluit van 20 november 2007 en goedgekeurd door Gedeputeerde Staten van Gelderland bij besluit van 21 juli 2008, zaaknr. 2007-022858.
7. In dit bestemmingsplan wordt het Windpark Hagenwind planologisch geregeld, overeenkomstig de bestaande situatie. Provinciale Staten van Gelderland hebben op 12 november 2014 de Gelderse Windvisie vastgesteld. In deze visie zijn locaties opgenomen waar windmolenparken in de provincie geplaatst kunnen worden. De doelstelling is om tenminste 230,5 MW opgesteld vermogen te realiseren in het jaar 2020. De windmolens in het park Hagenwind hebben een capaciteit van in totaal van ca. 16 MW. De gemeente Aalten levert hiermee een substantiële bijdrage aan de provinciale doelstelling. Op de bij de windvisie behorende kaart is het park aangeduid als “bestaand en vergund”.
8. Wij zullen ten aanzien van de te hanteren begrippen aansluiting zoeken bij de provinciale omgevingsverordening.
9. Deze regeling is onverkort overgenomen uit het geldende bestemmingsplan. In de dagelijkse praktijk levert dit geen problemen op. Wij zijn van oordeel dat in de regeling in beginsel waarborgen zijn opgenomen om tot een goede inpassing te komen. Het gaat immers om een afwijkingsbevoegdheid.
10. Deze regeling is voor ons een punt van aandacht en zullen dit opnieuw bezien bij de opstelling van het ontwerp van het plan. In de regeling is echter geen sprake van gedogen, maar om het toestaan van reeds bestaand gebruik, dat afwijkt van de algemene planregeling.
11. Dit is geen bestaande regeling. Deze planregel wordt aangepast in het kader van de nu geldende provinciale omgevingsverordening.
12. Wij bezien de verschillende planregels nog een kritisch en leggen –daar waar dat uit een oogpunt van een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk geacht– een verband met de Groene Ontwikkelingszone en het Gelders Natuurnetwerk.
13. Hier is inderdaad sprake van een bestaande regeling in een geldend bestemmingsplan. Het is een maatwerkregeling ten behoeve van de Aaltense situatie. De omvang is overigens gemaximaliseerd tot respectievelijk 10 en 20 hectare in de in het bestemmingsplan opgenomen deelgebieden.
14. De bestemmingen “Bos” en “Natuur” zijn ontleend aan het geldend bestemmingsplan. In het geldende bestemmingsplan is echter nog sprake van een enkelbestemming “Bos- en Natuurgebied”. In dit plan zijn de verschillende gebieden qua bestemmingen gesplitst, waarbij de gebiedskwaliteiten leiden zijn geweest voor de bestemmingen.
15. In de Aaltense situatie is van een bedrijfsmatige exploitatie op de recreatieterreinen geen sprake. Bij uitspraak van 23 augustus 2006, nr. 200506487/1, heeft de Afdeling

bestuursrechtspraak van de Raad van State al uitgesproken dat gedeputeerde staten in dit geval deze eis in redelijkheid niet kunnen stellen in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Met verwijzing naar die uitspraak wordt deze eis thans niet in het bestemmingsplan opgenomen.

16. De bestemmingen komen ook in het geldende bestemmingsplan voor. Een aantal woningen is echter ondergebracht in een andere categorie. Het gemeentebestuur wenst zoveel mogelijk een uniforme regeling ten aanzien van het wonen. Dit betekent dat het merendeel van de woningen is opgenomen in de categorie "Wonen-1".
17. In het bestemmingsplan nemen wij een bepaling op dat binnen deze zone geen (vervangende) nieuwbouw van de bestaande woning mag plaats vinden.
18. Wij zijn van oordeel dat dit uitgangspunt voldoende is verankerd in de planregels.
19. De voorgestelde tekst is al letterlijk in het plan opgenomen.
20. Dit is inderdaad het geval.

Besluit:

De overlegreactie wordt overgenomen met inachtneming van de beoordeling.

Deze wijziging wordt in het ontwerpbestemmingsplan opgenomen

Raadsvoorstel

AGENDAPUNT NO. 5

Voorstel tot vaststelling van de tussenrapportage met betrekking tot de Nota van Wijzigingen ten behoeve van het bestemmingsplan Landelijke Gebied 2015.

AAN DE RAAD

Samenvatting

Ter voorbereiding van het ontwerp van het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 hebben wij behoefte aan een gedachtewisseling met uw raad. Sedert de vaststelling van de Nota van wijzigingen is bijna twee jaar verstreken.

Voor de discussie hebben wij een tussenrapportage opgesteld, waarbij de verschillende aspecten zijn uitgewerkt. Als basis hebben wij de oorspronkelijke nota gebruikt.

Inleiding

Op basis van de door uw raad op 9 juli 2013 vastgestelde nota van wijzigingen is het voorontwerp van het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 opgesteld. Dit plan heeft met ingang van 15 september tot en met 31 oktober 2014 ter inzage gelegen.

Sedert de vaststelling van deze nota zijn er hernieuwde inzichten met betrekking tot de planregeling ontstaan.

Die inzichten vinden hun basis in:

1. De behandeling van het voorontwerp van en de planMER behorende bij het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 door de commissie voor de Milieueffectrapportage;
2. Jurisprudentie van de Raad van State met betrekking tot verschillende bestemmingsplannen voor het landelijk gebied;
3. De vaststelling van een nieuwe Omgevingsverordening Gelderland en een provinciale omgevingsvisie door Provinciale Staten van Gelderland;
4. Het advies van de provinciale diensten van Gelderland d.d. 8 januari 2015.

In de bij dit voorstel behorende tussenrapportage is dit verder op hoofdlijnen uitgewerkt.

Beschrijving beleidsterrein inclusief toepasselijke regelgeving

Deze tussenrapportage maakt deel uit van de voorbereiding van het ontwerp van het nieuw bestemmingsplan. Dat planproces is gereguleerd in de Wet ruimtelijke ordening en de daarbij behorende uitvoeringsbesluiten. Dit is bovendien het laatste grote plan van de gemeente Aalten dat nog gedigitaliseerd dient te worden.

Inhoudelijke toelichting op het voorstel

In de tussenrapportage komen de belangrijkste thema's voor het bestemmingsplan op hoofdlijnen aan de orde. De meest wezenlijke aanpassingen hebben betrekking op de agrarische sector/bedrijfsvoering en de daaruit volgende planregeling ten aanzien van het houden van dieren en de be- en verwerking van mest, alsmede de afstandsnormering.

De relatie tussen het bestemmingsplan en de Natuurbeschermingswet is daarbij het meest manifest. Wettelijk is namelijk bepaald dat het plan geen significant negatief effect op de aangewezen Natura-2000 gebieden mag hebben als gevolg van de stikstofdepositie.

Wij verwijzen u voor de verdere inhoud naar de bij dit voorstel behorende nota.

Alternatieve beleidskeuzes

In de nota zijn op verschillende onderdelen mogelijke alternatieven voorgesteld.

Financiële consequenties

In de begroting zijn middelen gereserveerd voor het opstellen van dit plan.

Participatie en Communicatie

Wij hebben over de nota overleg gehad met enkele door ons uitgenodigde deskundige partijen, die nauw betrokken zijn bij het landelijk gebied van de gemeente Aalten.

Vervolgstappen inclusief tijdspad

Behandeling in de RTG Ruimte op 7 april 2015;

Vaststelling door de gemeenteraad op 24 april 2015.

Opstelling van het ontwerp van het bestemmingsplan in de periode tot en met augustus 2015.

Terinzagelegging september tot en met medio oktober 2015;

Vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad: eerste kwartaal 2016.

Bijlagen

1. Vastgestelde Nota van Wijzigingen met het ontwerp van de tussenrapportage;
2. Voorlopig toetsingsadvies van de commissie MER;
3. Advies provincie Gelderland;
4. Ontwerp van het raadsbesluit.

Aalten, 17 maart 2015

Burgemeester en wethouders,

J. Nobel,
secretaris

G. Berghoef,
burgemeester

De raad van de gemeente Aalten

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 17 maart 2015;

gelet op het bepaalde in de Wet ruimtelijke ordening;

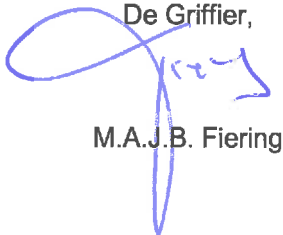
BESLUIT

1. de tussenrapportage met betrekking tot de Nota van wijzigingen voor het bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015, met in acht neming van de gedane toezeggingen van de zijde van het college tijdens de beraadslagingen, vast te stellen;
2. dit document als bouwsteen te betrekken bij de opstelling van het ontwerp van het bestemmingsplan.

AALTEN, 21 april 2015

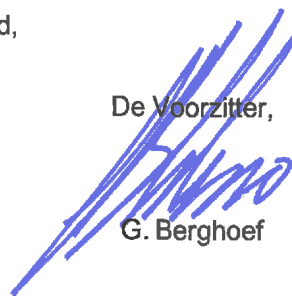
De Raad voornoemd,

De Griffier,

M.A.J.B. Fiering

De Voorzitter,

G. Berghoef

Memo

Van : Burgemeester en wethouders van Aalten
 Aan : Commissie voor de milieueffectrapportage
 Datum : 27-7-2015
 Kopie aan :
 Onderwerp : planMER (met aanvulling), bestemmingsplan Landelijk Gebied 2015 Aalten

Inleiding

Op maandag 6 juli 2015, is in het gemeentekantoor te Aalten, het concept oordeel van de Commissie van de Milieueffectrapportage besproken. De afspraak is gemaakt dat in een korte memo de voortschrijdende inzichten van de gemeente (onder meer vastgelegd in een raadsbesluit van 21 april 2015 bij de vaststelling van een aanvulling op de nota van wijzigingen) kort en bondig uiteen worden gezet, waarbij ingegaan wordt op de gesignaleerde tekortkomingen.

Bedoeld raadsbesluit met bijbehorend document, wordt met deze memo, alsmede een aangepaste samenvatting, aan de stukken toegevoegd.

Gesignaleerde tekortkomingen door de commissie

1. De referentiesituatie en op welke wijze is omgegaan met de niet benutte planologische ruimte in het bestemmingsplan.

De referentiesituatie geeft per agrarisch bouwblok aan wat de huidige aanwezige emissie is. Dit is vastgesteld door de vergunninggegevens (dieren en stalsysteem) te corrigeren met de met behulp van de CBS-gegevens vastgestelde in de gemeente Aalten daadwerkelijk aanwezige aantal dieren.

In het bestemmingsplan zijn de agrarische bouwblokken overgenomen uit de geldende bestemmingsplannen, te weten Buitengebied Aalten 2004 en Buitengebied Dinxperlo 2007 (uiteraard voor zover er daadwerkelijk sprake is van een bedrijfsmatige agrarische functie).

Op een aantal agrarische bouwblokken is sprake van akker- en/of tuinbouw. Het gaat hierbij om weinig bouwvlakken. In de referentiesituatie hebben deze blokken geen ammoniakemissie.

Het voornemen is hier het oorspronkelijke voornemen waarin voor iedere bestaande veehouderij maximale ontwikkeling mogelijk is. Dat wil zeggen 2,5 ha 'grondgebonden' of 1,5 ha (niet grondgebonden/intensief met 1 ha 'grondgebonden'. Bij de bepaling van de effecten van dit voornemen is bij de bouwblokken voor akker- en/of tuinbouw niet uitgegaan van een invulling met veehouderij.

Er is bij bepaling van de effecten van het voornemen met deze theoretische invulling met vee geen rekening gehouden. Dat zou ook niet tot een andere conclusies (andere scores) hebben geleid. De (zeer) negatieve gevolgen van het voornemen, zouden nog een fractie negatiever zijn geworden.

In de alternatieven, waarbij alternatief 2 nu het voorkeursalternatief is (en feitelijk het nieuwe voornemen), is de invulling begrensd op de 'rechtens aanwezige omvang van de emissie'. In alternatief 2 is op de bouwblokken voor akker- en/of tuinbouw, alleen invulling mogelijk met behulp van externe saldering, omdat er veelal geen of een zeer beperkte bestaande emissie is. Dit leidt wellicht tot een fractie hogere stikstofdepositie (en geur, fijnstof, geluid).

2. Werk een uitvoerbaar alternatief uit met betrekking tot het onderwerp stikstof. Betrek hierbij ook de effecten van mest- en/of co-vergisting.

In de NvW is verwerking en bewerking van 'bedrijfseigen' mest toegestaan maar warmtekrachtkoppeling (WKK) en co-vergisting uitgesloten (geen NO_x-emissie bij vergisting), geen windmolens (geen aantasting fauna), aanpassing van tekst over vergund recht (maar geen rechtstreekse verwijzing naar NB-wetvergunning), aanduiding in 'grondgebonden' en 'niet grondgebonden'.

Er wordt in het ontwerp van het bestemmingsplan een koppeling gelegd met de bestaande feitelijke situatie of het reeds geldende stelsel van vergunningen en/of meldingen ten tijde van de inwerkingtreding van het bestemmingsplan ten behoeve van (de uitbreiding) het aantal dieren/het stalsysteem. Intensieve veehouderij zijn slechts mogelijk op agrarische bouwpercelen die als zodanig zijn aangeduid. Op andere percelen is slechts een grondgebonden veehouderij mogelijk.

Met een dergelijke planregel en/of bestemmingssystematiek worden de agrarische bedrijven bestemd op de reeds vergunde omvang, voor wat betreft het aantal dieren en de daarbij behorende emissie.

Bedrijfsontwikkeling (c.q. méér dieren) is slechts mogelijk door het toepassen van stalsystemen met een lagere dan de huidige bedrijfsemissie: intern salderen.

Het onderstaande voorbeeld geeft een mogelijkheid voor interne saldering weer :

Diercategorie	Stalsysteem Rav	Factor (kgNH ₃ /dier/jaar)	Aantal dieren	Bestaande emissie (in kgNH ₃ /jaar)
vleesvarkens	D3.2.6.1.2	1,4	1200	1680

▼▼▼
Intern salderen
▼▼▼

Diercategorie	Stalsysteem Rav	Factor (kgNH ₃ /dier/jaar)	Aantal dieren	Nieuwe emissie (in kgNH ₃ /jaar)
vleesvarkens	D 3.2.18.2	0,35	4800	1680

Deze systematiek van het 'intern salderen' is niet specifiek in de planregels opgenomen maar deze mogelijkheid volgt wel uit de gehanteerde systematiek, omdat het in de specifieke gebruiksregels van het bestemmingsplan wordt opgenomen dat op elke agrarisch bedrijf het bestaande gebruik uitgangspunt is. Het bestaande gebruik wil zeggen: de oppervlakte die ten tijde van de inwerkingtreding van dit bestemmingsplan rechtsgeldig aanwezig dan wel toegestaan is ten behoeve van een (intensieve) veehouderij(tak), met het daarbij behorende aantal dierplaatsen en meststelsel. Op deze wijze wordt er een koppeling met de sectorale wetgeving gemaakt, te weten de Wet milieubeheer en de Natuurbeschermingswet.

In de bedrijvenlijst zijn de 'vergunde' stalsystemen van de huidige bedrijven weergegeven. Op bladzijde 5 van de aanvulling zijn voor de diverse takken de stalsystemen met de laagste ammoniakemissie weergegeven. Voor jongvee is er geen stalsysteem met een lagere emissie beschikbaar. Voor andere (gangbare) diercategorieën zijn die er wel. In het plangebied zijn er wel bedrijven met een luchtwasser maar geen bedrijven met de 'allerlaagste' stalemissie op alle stallen van het bedrijf. Hiermee is aangetoond dat er over de gehele linie voor nagenoeg alle bedrijven mogelijkheden zijn om door emissiearmere stalsystemen ruimte voor uitbreiding te creëren binnen de bestaande emissie/depositie. Dat wil niet zeggen dat alle bouwblokken door middel van interne saldering volledig kunnen worden ingevuld.

Een andere mogelijkheid is het 'extern salderen'. Daarmee wordt bedrijfsontwikkeling mogelijk door het overnemen van aan andere, stoppende, bedrijven toebedeelde vergunde emissieruimte. Uitbreiding is dan mogelijk boven het huidige emissieplafond van de locatie. Omdat hierbij op een andere locatie de emissie wordt beëindigd neemt de stikstofdepositie op de natura 2000 gebieden niet toe.

Het is een breed gedeelde verwachting dat er in de komende periode nog een groot aantal (veehouderij)bedrijven gaat stoppen en daardoor emissieruimte vrijkomt. Het is echter onmogelijk om nu al aan te geven hoeveel, wanneer en welke bedrijven gaan stoppen. Interne en externe saldering, al of niet in combinatie, vormt daarmee een uitvoerbaar alternatief binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet.

De gemeenteraad heeft verder besloten dat slechts be- en verwerking van bedrijfseigen mest is toegestaan. Een WKK-installatie en/of co-vergisting wordt daarmee uitgesloten. Dat betekent dat het alternatief 2 (het bestemmingsplan) niet zal leiden tot een aan WKK verbonden uitstoot van NOx en aan transport van co-produkten verbonden emissie. Er zal daardoor geen toename van stikstofdepositie op de Natura 2000 gebieden plaatsvinden.

3. Werk een uitvoerbaar alternatief uit voor de onderwerpen geur en fijnstof. Betrek hierbij ook de effecten van de mest- en/of co-vergisting.

In het (oorspronkelijke) voornemen groeien alle veehouderijlocaties naar een maximale invulling van het perceel en daarmee naar een maximale geurbelasting. In de MER is de (cumulatieve) geurbelasting van het voornemen (en de referentiesituatie en alternatieven) grafisch in beeld gebracht. (kleur geeft de mate van belasting, blauwe 'stippen' zijn de woningen/geurgevoelige objecten).

In de aanvulling is de geurbelasting aangevuld met het aantal geurgevoelige objecten per belastingcategorie. Hierdoor is in beeld gebracht waar 'de knelpunten' liggen. In de aanvulling is in beeld gebracht bij welke bedrijven (kaartcoördinaat) er sprake is van een overbelasting op fijnstof (op woning) en waar dat in de verschillende scenario's kan ontstaan.

De groeimogelijkheden van agrarische bedrijven zijn niet begrensd op individuele geurbelasting. De geurbelasting is cumulatief; dat wil zeggen dat de geur die wordt ondervonden, afkomstig is van meerdere bedrijven en niet van individuele bedrijven. Het bestemmingsplan beperkt niet op grond van maximale individuele geurbelasting. Dat is wel het geval door de huidige milieuwetgeving.

Aangezien de blokken worden begrensd op de huidige omvang van de ammoniakemissie heeft dat ook zijn weerslag op de maximaal mogelijke geur en fijnstofbelasting. In de aanvulling is aangegeven dat op een aantal agrarische bedrijven op dit punt problemen zullen ontstaan. Deze bedrijven zijn/worden in de uitbreidingsmogelijkheden beperkt door de sectorale wetgeving en dit wordt niet gereguleerd in dit bestemmingsplan.

Wanneer de invulling van het bestemmingsplan direct tot een wettelijk strijdige situatie leidt, is een plan niet uitvoerbaar. Dat kan ten aanzien van geur niet zo maar worden gesteld. De geureffecten van de referentie, het voornemen en de (voorkeur)alternatieven zijn modelmatig weergegeven. De feitelijke plaats van de emissiepunten, de uittreedsnelheid, de afstand tot gevoelige objecten zijn bepalend voor de omvang van de geurbelasting op gevoelige objecten. In de MER is aangegeven waar er negatieve effecten kunnen optreden bij maximale uitvoering. In de MER is de cumulatieve geurbelasting bepaald en hiervoor geldt er geen 'normwaarde'. De geurwetgeving kent wel normen maar hierin is de individuele geurbelasting van een veehouderij bepalend.

4. Breng de geluidseffecten in beeld per alternatief. Betrek hierbij ook de effecten van de mest- en/of co-vergisting.

Co-vergisting behoort, volgens dit plan, niet tot het verwerken en/of bewerken van 'bedrijfseigen' mest. Hierdoor zal geen aanvoer van co-producten per as plaatsvinden en evenmin de daarmee gepaard gaande geluidsemissie optreden.

Het is voor alle locaties mogelijk om (bedrijfseigen') mest te be-/verwerken. Het gevolg daarvan is dat de geluidseffecten voor het voornemen en alle alternatieven gelijk zijn.

5. Geef aan op elke locaties en gebiedsspecifieke zones effecten op de beschermde soorten kunnen voorkomen (inclusief windmolens). Beschrijf vervolgens passende gebiedsgerichte mitigerende maatregelen.

De gemeenteraad heeft besloten de mogelijkheden voor de bouw van kleine windmolens niet op te nemen in het bestemmingsplan.

Beschermde soorten komen in het gehele plangebied voor. Dit blijkt uit de inventarisatie, zoals opgenomen in de aanvulling van de planMER, maar ook uit verschillende locatieonderzoeken.

Om al deze soorten in beeld te brengen wordt een bovenmatige inspanning gevraagd, terwijl het ook slechts een momentopname is. Echter voor het behoud van deze beschermde soorten worden in de praktijk op diverse locaties binnen het plangebied reeds mitigerende maatregelen getroffen.

In een erfinrichtingsplan moeten dergelijke mitigerende maatregelen tot uitdrukking komen. Een erfinrichtingsplan wordt verplicht bij de wijziging van een agrarisch bouwperceel en/of de oprichting van grote bouwwerken. De grens is in het voorontwerp van het bestemmingsplan gelegd op 1.000 m².

In het bijzonder kan daarbij worden gedacht aan:

- uitbreiding van bos- en natuurgebieden op verschillende percelen (onder meer op gronden van particulieren en in het kader van landgoedontwikkeling);
- akkerrandenbeheer en ophangen van verschillende soorten nestkasten;
- flora- en faunaonderzoeken bij vergroting van agrarische bouwpercelen of sloop van stallen en het nemen van locatiespecifieke maatregelen, met inachtneming van de uitkomsten van het onderzoek;
- natuurlijke inrichting en landschappelijke inpassing van erven en gronden;
- opname van herplantplicht ingeval van het vellen van houtopstanden.

6. Neem een nadere specificatie van de mogelijke maatregelen op deelgebiedsniveau op in een aanvulling voor wat betreft landschap en cultuurhistorie.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat met dit plan wordt beoogd het landschap te behouden en te versterken. In bepaalde deelgebieden (de agrarische gebieden met landschapswaarden) zijn maatregelen in het voorontwerp opgenomen ter bescherming van de landschapswaarden.

Zo zijn ten aanzien van de essencomplexen maatregelen opgenomen in het voorontwerp (zie artikel 4.6.1 onder d: onder andere behoud openheid, verbod tot egaliseren). Daarnaast is inplaatsing van een nieuw agrarisch bedrijf op een onbebouwde locatie is op basis van dit plan niet mogelijk.

Het gewijzigde beleid heeft verder tot gevolg dat:

- waar eerder 'landschappelijke inpassing met streekeigen beplanting' was voorgeschreven, wordt nu een erfinrichtingsplan gevraagd;
- het bestemmingsplan geen windmolens meer toestaat;
- een wkk-installatie en co-vergisting niet meer toegestaan is.

De boomteelt is aan beperkingen onderhevig in gebieden met openheid qua te beplanten oppervlakte: maximaal 20 hectare ten noorden van de kern Aalten en max. 10 hectare in het gebied tussen Aalten en Dinxperlo.

Aandachtspunten

1. Kader voor landschappelijke inpassing.
De gemeenteraad heeft besloten ten aanzien van de landschappelijke inpassing het instrument "landschappelijke inpassing met streekeigen beplanting" uit te breiden met een erfinrichtingsplan
2. Beken en beekdalen.
Het gemeentebestuur heeft met regelmaat bestuurlijk overleg met het Waterschap Rijn en IJssel over de wateropgaven binnen het gemeentelijk grondgebied. Met dit bestemmingsplan wordt in ieder geval de bestaande situatie vastgelegd, waarmee het behoud van het watersysteem veilig wordt gesteld. Verbetering van de watersystemen is bespreekbaar indien daarover overeenstemming bestaat met alle belanghebbende partijen.